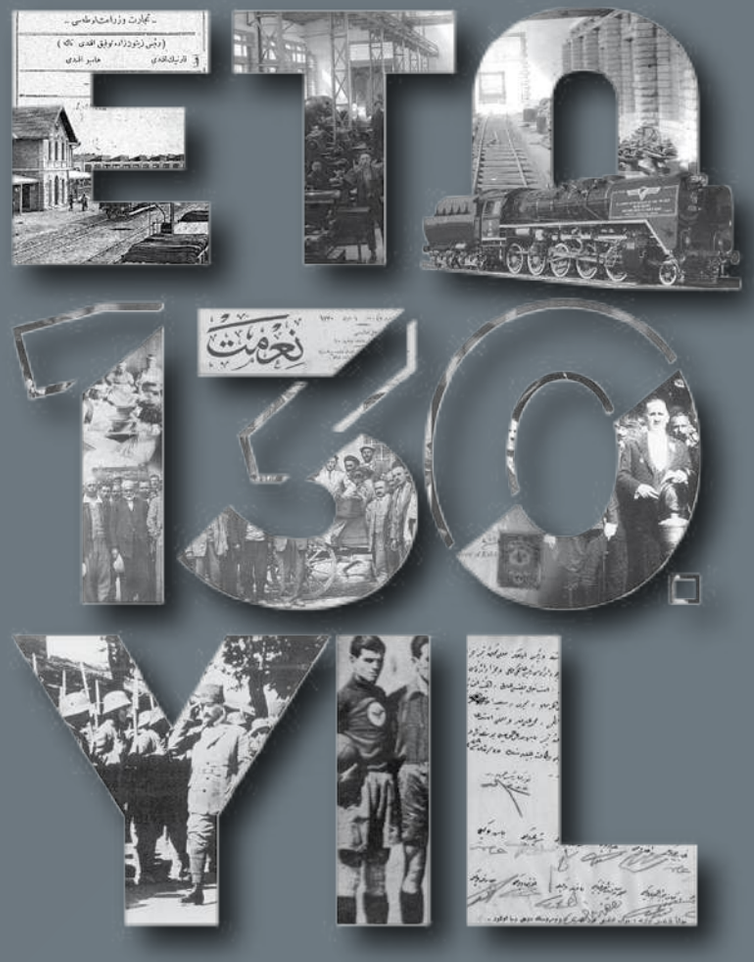

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI YAYINLARI

Şehir ve Kültür Serisi - 11

Eskişehir Ticaret Odası Yayınları: 37
Şehir ve Kültür - 11

ISBN: *978-605-137-986-9*

Proje / Yazar
Prof. Dr. Zafer KOYLU

Proje Koordinatörü
Arda GENÇ

Redaktör
İsmail ILKSELVİ

Tasarım
Gökhan GÜÇLÜ

Baskı
Sistem Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Copyright ©

Kaynak gösterilmek koşulu ile alıntı yapılabilir.

Eskişehir, 2023

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
İkieylül Cd. No: 28/6 Eskişehir
Tel: +90.222.222 26 26
Fax: +90.222.230 72 33

Bu yayın Eskişehir Ticaret Odası'nın desteği ile hazırlanmıştır. İçerik ve görseller yazarın sorumluluğundadır ve Eskişehir Ticaret Odası'nın görüşlerini yansıtmayabilir.

"Tüccar, milletin emeği ve üretimini kıymetlendirmek için eline ve zekâsına emniyet edilen ve bu emniyete liyâkat göstermesi gereken kimsedir."

M. Atatürk

Metin Güler

Eskişehir Ticaret Odası
Başkanı

ETO 130 YIL

Merhaba,

Eskişehir Ticaret Odası olarak, 130. kuruluş yıldönümümüzü kutlamanın ve bu anlamlı tarih için özel olarak hazırlanan bir kitapla sizlere ulaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Eskişehir, Frigya'dan Bizans'a, Selçuklu Devleti'nden günümüze kadar ulaşan tarihiyle ve imza attığı ilkleriyle bu topraklar ve milletimiz için çok büyük bir anlam ifade ediyor. Böyle köklü bir tarihe sahip olan Eskişehir'in bugüne ulaşmasında şüphesiz ki iktisadi ve toplumsal gelişmeler de önem taşıyor.

İşte bu kitap Eskişehir'in iktisadi tarihini yakından tanımak, kentimizin bugüne gelmesindeki dönüm noktalarını görmek için bizleri şehrimizin geçmişinde keyifli bir yolculuğa çıkarıyor.

Bu kitap ayrıca Eskişehir'in yakın tarihinde çok önemli bir yeri olan, Osmanlı Devleti döneminde kurulan, düşman işgaline karşı koyan, milli mücadelemize katkı sağlayan, cumhuriyetimizin kuruluşuna, ülkemizin ve şehrimizin kalkınmasına destek olan Eskişehir Ticaret Odası'na da çok özel bir pencere açıyor.

Yeri gelmişken, 130 yıl önce Eskişehir Ticaret Odamızı kuran Zeytunzade Tevfik Efendi ve azalar Karnik Agopyan, Humbo Efendi ve Katip Süleyman Efendi'yi saygıyla, odamızın bu günlere ulaşmasında emeği olan başkanlarımızı, organ üyelerimizi, tüccarlarımızı ve sanayicilerimizi şükranla anıyorum.

Her satırını ilgiyle okuyacağınız, şehrimizin ticaret ve sanayi tarihinde keyifle dolaşacağınız, Eskişehir'in toplumsal ve iktisadi gelişmelerine farklı bir gözle bakacağınız bir eseri sizlerle Cumhuriyetimizin 100. Kuruluş yıldönümünde buluşturmanın ayrıca gururunu yaşıyorum.

Bu kitabı sizlere ulaştırmak için gece gündüz demeden çalışan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zafer Koylu hocamız başta olmak üzere emeği geçenlere yürekten teşekkür ediyorum.

Saygı ve sevgilerimle…

Prof. Dr.
Zafer Koylu

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
Tarih Bölümü,
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi
Anabilim Dalı

Başlarken,

Ticaret odaları, Avrupa'da ticaretin gelişmesiyle birlikte ilk defa 1650 yılında Marsilya'da, daha sonra yoğun olarak 1700'lü yıllarda Avrupa ve Amerika'nın çeşitli kentlerinde açılmıştır. Bu odalar kendi ülkeleriyle de sınırlı kalmayarak, kendi vatandaşlarının hangi ülkeyle yoğunluklu ticareti varsa o ülkelerde de ilk önce ofis, daha sonra ticaret odaları açmışlardır.

"İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı" olarak nitelendirilen 19. yüzyıl, Osmanlı Devleti'nin eğitim, ekonomi, siyaset, yönetim konusunda da önemli değişim ve dönüşümlerin olduğu bir zaman dilimi olmuştur. Genel olarak Batı kurum ve kuruluşlarından esinlenildiğinden, yaşanan gelişmeler "Batılılaşma" olarak nitelendirilmiştir. Batı kurum ve yapılarının da Osmanlı Devleti'nde vücut bulmaya başladığı bu süreçte, ticaret odaları kurulmaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde de ticaret odaları yabancılar tarafından açılmıştır. Ekonomisi, sanayisi, ticareti gelişmiş bu devletler, 1870'li yıllardan başlayarak İstanbul, İzmir, Beyrut, Şam ve Selanik gibi ticaretin yoğun olduğu liman kentlerinde ticaret odaları kurmaya başlamıştır.

Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası da bu süreçte ilk kurulan odalardan biridir. Hicri 1311 (1893-1894) merkezi hükümet ve Dersaadet Ticaret Odası'nın destekleriyle faaliyete başlamıştır. Demiryolunun kente ulaşması ve Cer Atölyesi'nin açılışı kentin tarımsal gelişmesinin yanında ticaret ve sanayisine de önemli katkılar sağlamıştır. Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası adına daha sonra sanayi de eklenmiş ve "Eskişehir Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Odası" olarak isimlendirilmiştir.

Sonraki yıllarda aynı meslek gruplarının tek çatı altında toplanması düşüncesi, oda isminde yer alan her bir başlığın farklı bir STK olarak örgütlenmesine yol açmıştır. Bu gelişimle birlikte Ticaret ve Zahire Borsası ve Sanayi Odası da Eskişehir Ticaret Odası'nın katkı ve destekleriyle yerini almıştır.

130. yılını kutlayan Eskişehir Ticaret Odası, Eskişehir'in, tarım, ticaret, sanayisi yanında eğitim ve kültürel hayatına da önemli katkılar sağlamıştır. Bu uzun tarihsel süreci ana başlıklar halinde belgeleriyle ortaya koyacak bir "seçki" yapılması isteği ETO Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Metin Güler'e aittir. Sayın Başkan, kentin ilgili konularda değişim ve dönüşümüne katkı sağlayan, bilinen, az bilinen ya da bilinmeyen bazı önemli olayların, belge ve fotoğraflarıyla hazırlanmasını ve böylelikle Cumhuriyetimizin 100. yılında kent belleğine katkıda bulunulmasını önermiştir. Ayrıca, çalışmanın başlamasından itibaren her türlü yoğunluğuna rağmen haftada bir toplantı yaparak yapılan işler hakkında sürekli bilgi almış ve bizi yönlendirmiştir.

"Algıda Seçicilik" nedeniyle bazı kişi, kurum ve kuruluşlar kendilerince önemli gördükleri olayların olmadığı iddiasında bulunabilirler. Ancak, doğaldır ki bu seçkide uzun bir zaman dilimi esas alındığından, konuyla ilgili her detayın verilmesi olanaklı değildir. Bu tamamen belirli yıllar ile ilgili önemli gördüğümüz gelişmeleri belgeleriyle ortaya koyma girişimidir.

Çalışmada temel olarak Osmanlı Arşivi, Cumhuriyet Arşivi, Genelkurmay Arşivi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi belgeleri kullanılmıştır. Bunların dışında kendi yazdıklarım da dahil olmak üzere, ETO yayınlarından çıkan hemen hemen bütün kitap ve dergilerden yararlanılmıştır.

Eskişehir Ticaret Odası'nın kuruluşunun 130.yılı kapsamında hazırlanan tüm etkinliklerde grafik-tasarım açısından önemli işler başaran ve bu kitabın başından sonuna kadar her aşamada bana büyük bir sabırla katlanan Kurumsal İletişim biriminden Gökhan Güçlü'ye; hazırlanan metinleri tekrar okuyarak bize destek sağlayan Medya İlişkileri Sorumlusu İsmail İlkselvi ve Genel Sekreter Yardımcısı Arda Genç'e; toplantılarımızda bizi sabırla dinleyerek, Eskişehir konusundaki bilgi ve birikimi ile bize yol gösteren, ETO Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Metin Güler'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlu olsun.

ETO 130 YIL

ETO 130 YIL

Metin GÜLER

16.12.2013 / 12.04.2018
12.04.2018 / 05.10.2022
05.10.2022 /

YÖNETİM KURULU BAŞKANLARI

Aziz ZEYTİNOĞLU
01.12.1954 / 01.06.1960

Orhan ERDEN
05.08.1960 / 30.11.1965

Muzaffer AKSAKAL
01.12.1965 / 30.11.1969

Nuri ERTURAN
01.12.1969 / 10.12.1969

Mehmet ÖZBEK
11.12.1969 / 04.09.1980

Fikret UÇA
10.09.1980 / 20.01.1984

Cahit IŞIK
30.01.1984 / 30.12.1988
01.12.1995 / 17.11.1999

Oğuz TÜRKMEN
30.12.1988 / 26.02.1989

Fahrettin PEKSAYGILI
27.02.1989 / 05.04.1989

İ. Suat KUTLU
06.04.1989 / 30.11.1995

M.Vedat YÜCESAN
18.11.1999 / 11.11.2002

Ayhan ARSLAN
19.11.2002 / 22.03.2005

Cemalettin SARAR
23.03.2005 / 12.02.2009

Harun KARACAN
12.02.2009 / 10.05.2013

MECLİS BAŞKANLARI

Murat İNCE
27.09.1960 / 30.11.1966

İsmet AKTOP
30.11.1966 / 26.12.1968

Hasan ERTUĞRUL
26.12.1968 / 31.12.1975

Cevat SEKLİCE
01.01.1976 / 28.12.1978
25.01.1979 / 30.12.1987

Tali ŞERMET
01.12.1987 / 25.03.1992

Mustafa BOYSAL
26.03.1992 / 30.11.1995

Ali ELDEM
01.12.1995 / 17.11.1999

Alaattin ÇAM
18.11.1999 / 22.03.2005
23.03.2005 / 12.02.2009

Metin GÜLER
12.02.2009 / 10.05.2013

Ahmet İskender BAYAR
10.05.2013 / 11.04.2018

ETO 130 YIL

Halil İbrahim ARA

12.04.2018 / 05.10.2022
05.10.2022 /

1870 1880 1892 1893 1900 1910 1922 1927 1961 19

Dersaadet Ticaret Odası kuruldu

Berlin-Bağdat Demiryolu Eskişehir'e ulaştı

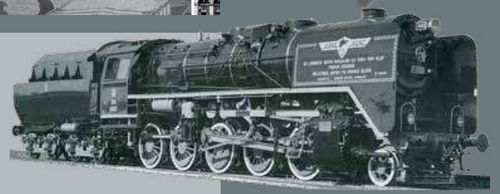

Eskişehir Ticaret Odası'nın temelleri atıldı

Ticaret ve Zahire Borsası

Eskişehir'de İstiklal Mahkemesi Kurulması

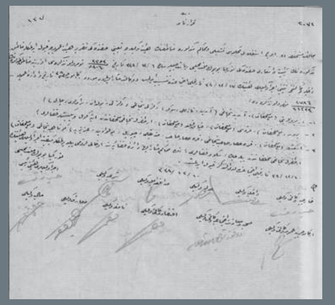

Devrim Otomobili

Eskişehir Bankası Türk Anonim Şirketi kuruluşu

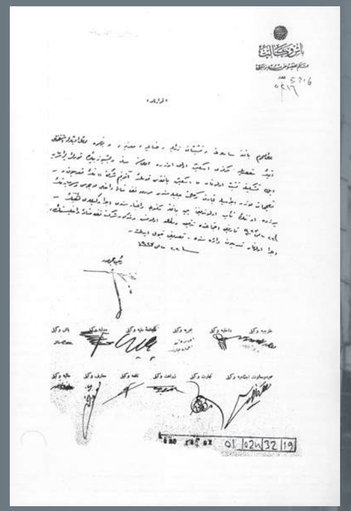

130.YIL
1893 - 2023
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

130.YIL
1893 - 2023
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

ETO
130
YIL

Dorylaion'dan Eskişehir'e:
Tarihin Tanığı Kadim Bir Kent

Tarih boyunca cazibesiyle medeniyetlerin ilgisini çekerek istilalara sebep olan Anadolu, gelip geçen uygarlıkların izlerini taşımaktadır. Bu süreç içinde yerleşkelerin isimleri farklı şekillerde anılmıştır ve önemli bir merkez olarak Eskişehir ve çevresine de çeşitli isimler verilmiştir.

Anadolu'nun eski çağlarının anlatıldığı kitaplarda Eskişehir'in adına Dorylaion olarak rastlanmıştır. Antik Dorylaion üstüne ilk bilgiler buranın bir Frigya şehri olduğudur. Eretria'lı Doryleos tarafından kurulan şehrin onun adını aldığını ileri süren Strabon ve Ptolemaios gibi coğrafyacılar bu şehrin kaplıcalarından bahseder. Eski kaynaklarda burası İznik-Amorion yolu üzerinde bulunan bir termal merkez olarak tanıtılmaktadır. Bu özelliği Bizans döneminde daha fazla ön plana çıkmış imparatorlar için dinlenme ve eğlence yeri haline gelmiştir.

Daha sonraki Arap kaynaklarında bu şehrin adı Duruliye veya Druliye şeklinde geçmiştir. M.Ö. VI. yüzyıldan beri bilinen bu şehrin asıl yeri sürekli tartışma konusu olmuştur. Şehrin şimdiki konumun 3

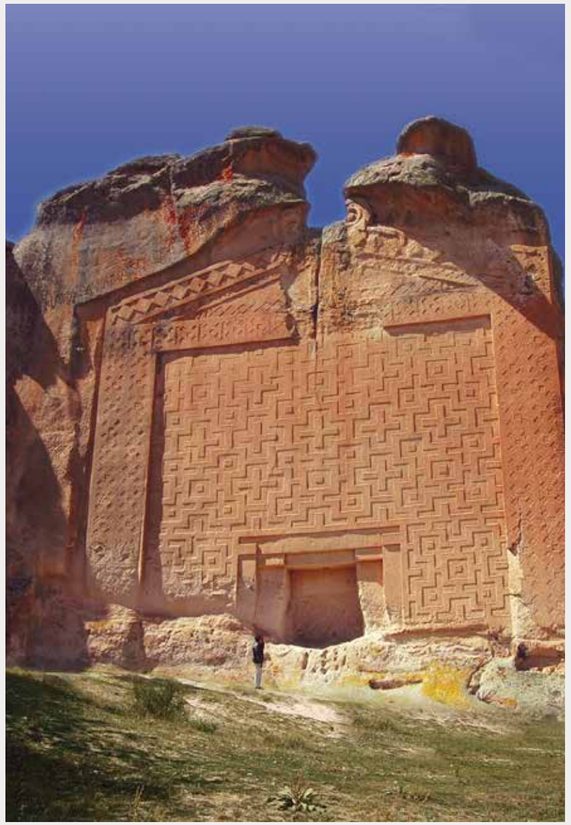

Yazılıkaya

"Midas Anıtı" ya da "Yazılıkaya Anıtı" olarak isimlendirilen anıtın gerçek yüksekliği, 17 metre, genişliği 16.50 metredir. Midas Anıtı, Frig fasadlarının en büyüğü ve görkemlisidir. Fasadlar, üçgen alınlıklı, beşikçatılı Frig megaronlarının, kayaların dik yüzlerine oyulmuş ön cephesini temsil etmektedir. Bu cephenin en önemli bölümü, içinde tanrıça heykelinin ya da kabartmasının bulunduğu kapı biçimindeki merkezî nişdir.

Frig Vadileri'nde yer alan çok sayıdaki anıtsal ya da küçük ölçekli kült anıtları da Frigler'in Ana Tanrıça'ya (Kibele veya Kybele'ye) duydukları derin saygı ve bağlılığın en güzel kanıtlarını oluşturmaktadır.

km kuzeydoğusundaki Şarhüyük'te bulunduğu ileri sürülmüştür. Burada küçük bir tepe vardır. Bu şehrin işlek bir yol kavşağında gelişmiş olacağı üzerinde durulmuştur. Merkezi Polatlı yakınlarındaki Gordion olan bu krallığın önceki yüzyıllarda kuvvetli bir siyasi birlik olduğu ve batı ile doğu âlemini bağladıklarını görmekteyiz. Bu tarihlerde kurulan Galatya (Ankara), Gordium, Pessinus (Ballıhisar), Midaeum (Karahöyük), Dorylaion (Eskişehir), Yazılıkaya (Midas Şehri) gibi Frig şehirlerinden dördü Eskişehir il sınırları içindedir.

Anadolu'ya yapılan Türk akınlarıyla birlikte yer adlarının da Türkçe isimlerle anılmaya başlandığı görülmektedir. Türkler yerleştikleri yerlere kendi kültürlerine ve dillerine uygun isimler vermeye özen göstermişlerdir. Şehre neden Eskişehir denildiğine dair kesin bir bilgi olmasa da bu konuda iki farklı görüş bulunmaktadır. Birinci görüş: Selçuklu Türklerinin 1074 yılında bu bölgeyi fethettikleri zaman şehrin 6 km kuzeyindeki Dorylaion şehrinin harabelerine bakarak, buraya Eskişehir demiştir. İkinci fikir ise: Şehrin tarihinin çok eski olmasından dolayı Osmanlı Hükümdarı Osman Bey'in bu yere Eskişehir dediğidir. Anadolu Selçukluları döneminden sonra kurulan beylikler arasından yükselerek bağımsızlığını ilan eden Osmanlı Beyliği, Eskişehir adı yerine bölgeye Sultanönü demeyi uygun görmüştür.

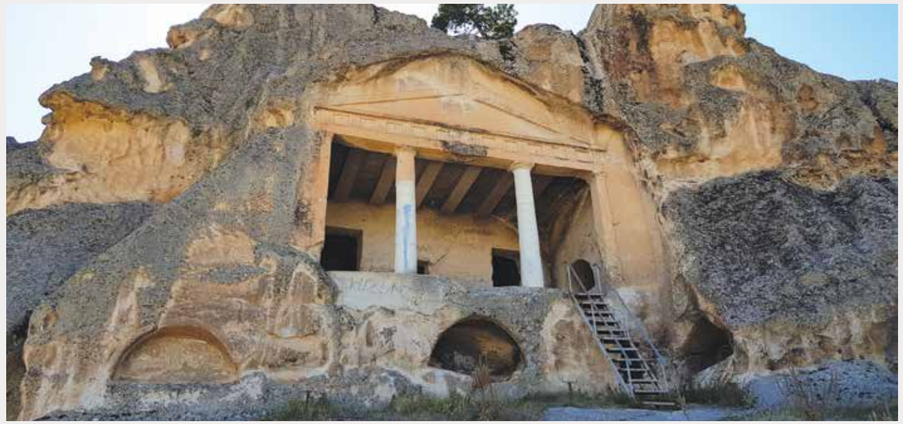

Gerdekkaya Mezarı

Ayazini Roma Mezarı

Kümbet Köyü Solon'un Mezarı Detay

Eskişehir:
Kadim Kent Tarih Sahnesinde

Eskişehir coğrafi, iklimsel ve jeopolitik olarak çeşitli yolların kavşak noktası olmasıyla derin bir geçmişe sahiptir. Kaynaklarda, Kral Yolu diye adlandırılan ve Anadolu'nun batı kısmında yer alan Aydın şehrine yakın Efes'ten başlayıp, bugünkü İran'ın Şiraz kenti yakınlarındaki Persopolis'e kadar uzanan güzergâhın bir bölümü Eskişehir'den geçmektedir. Bu bilgi Eskişehir'in önemli merkezlerden biri olduğunu ve yaşam alanı olarak tercih edildiğini göstermektedir. Tarih öncesine uzanan mazisiyle günümüze gelen bölge, geçmiş zamanı anlamamız ve anlamlandırmamız bakımından fazlasıyla yardımseverdir.

Yapılan kazılarda oldukça eski dönemlere ait izlerin varlığı tespit edilmiş ve yörenin Bakır-Taş çağından beri yerleşim alanı olduğu anlaşılmıştır. Kente ait en eski buluntular Paleolitik (M.Ö. 40.000 - 12.000) ve Mezolitik (M.Ö. 12.000 - 10.000) dönemlere kadar uzanmaktadır. Bu bilgiler bölgede yerleşimin İlk Taş Çağı'na kadar dayandığının açık bir kanıtıdır. Yapılan yüzey araştırmaları Tunç Çağı'nda (M.Ö.3.000 - M.Ö.1.200) Eskişehir'in Anadolu'da önemli bir devlet kuran Hititlerin egemenliği altında belli bir süre yaşadığını ortaya çıkarmıştır 3. Midas Kenti kazılarında elde edilen en eski buluntular ise İlk Tunç Çağı'na (İ.Ö. 3.500 - İ.Ö. 2.000) aittir.

İ.Ö. 14. yüzyılda Hititlerin etki alanında bulunan yörede İ.Ö. 13. yüzyılda batıdan gelen Deniz Halkları arasında yer aldığı sanılan Frigler daha sonraları bir krallık kurmuştur. Eskişehir, Anadolu'yu

İvriz Kaya Kabartmaları (Konya)

Tuwana Ülkesi Rahip Kralı Warpalawa'yı Tanrı katında betimleyen bu kaya kabartmasında "Fibula", giysi iğnesi olarak ayrıntılı biçimde gösterilmektedir.

Fibula

Fibula iki parça kumaşı birbirine tutturmaya yarayan bir takıdır ve modern çengelli iğnelerin atasıdır. Frigler, Anadolu'da fibula kullanan ilk halktır.

Başkent Gordion'da çok miktarda bulunmuş olan Frig fibulaları, ortak özelliklerinden hemen tanınmaktadır. Kilit kısmı her iki taraftan çıkan bir çift yatay çıkıntıya sahiptir. Büyük çoğunluğu tunçtan yapılmıştır. Fakat altın, gümüş ve pirinç örnekleri de bilinmektedir.

istila edip Frigleri yıkan Persler'in ardından Makedonyalı Büyük İskender'in hâkimiyetine girmiştir. Makedonya Kralı İskender'in Persleri yenmek üzere giriştiği Asya seferinin bir adımı olan Anadolu coğrafyası fethedilirken, Eskişehir de Makedonya İmparatorluğu sınırlarına dâhil olmuştur. Efsaneye göre, Anadolu'daki Gordion'da İskender'e tuhaf bir düğüm gösterildi; bir kâhin, bu düğümü çözen insanın Asya'yı yöneteceğini söylemişti. İskender bu düğümü kılıcıyla kesip atmıştır. Bu bilgiden Büyük İskender'in Eskişehir'i geçip Ankara'ya kadar ulaştığı anlaşılmaktadır. Ancak onun genç yaşta ölümüyle, kurduğu imparatorluk zaman içinde dağılmış ve Anadolu, Makedonya krallığının yönetiminden çıkmıştır. Bu coğrafyaya egemen olan bir başka medeniyet ise Roma olmuştur. Roma M.Ö. 129 yılında Batı Anadolu bölgesinde Asia eyaletini kurunca Eskişehir'in içinde bulunduğu Phrigia toprakları da M.Ö. 116 yılında Asia eyaletine katılmıştır. Ancak Roma'nın zayıflayarak ikiye ayrılması ile Anadolu'nun yönetimi, Bizans (Doğu Roma)'a geçmiştir.

Bizans'ın en güçlü hükümdarlarından biri olan Justinyen'in Anadolu'ya hâkimiyeti sürecinde kendi adına ithaf edilmiş yerlere rastlamak mümkündür. Bu dönemde Eskişehir ve çevresine yeni kentler kurulmuştur. Bunlardan biri olan Justinapolis (Sivrihisar) önemli bir ticaret merkezi haline gelmiştir. Ayrıca Eskişehir'in kent merkezi olan Dorylaion'da önemli imar faaliyetleri gerçekleşmiştir.

Bizans ordusunu Malazgirt'te yenen Türkler (1071) Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardır. Tuğrul ve Çağrı beylerin önderliğinde başlayan Türk akınlarıyla birlikte Anadolu Türkleşmeye başlarken Eskişehir de değişime uğramıştır. En büyük değişim bugün de varlığını ve adını olduğu gibi koruyan Porsuk Çayı üzerinde gerçekleşmiştir. Emir Porsuk'un Anadolu'ya gelişinin anısına çaya Porsuk ismi verilmiştir. Böylece Porsuk Çayı'nın adı günümüze kadar ulaşmıştır.

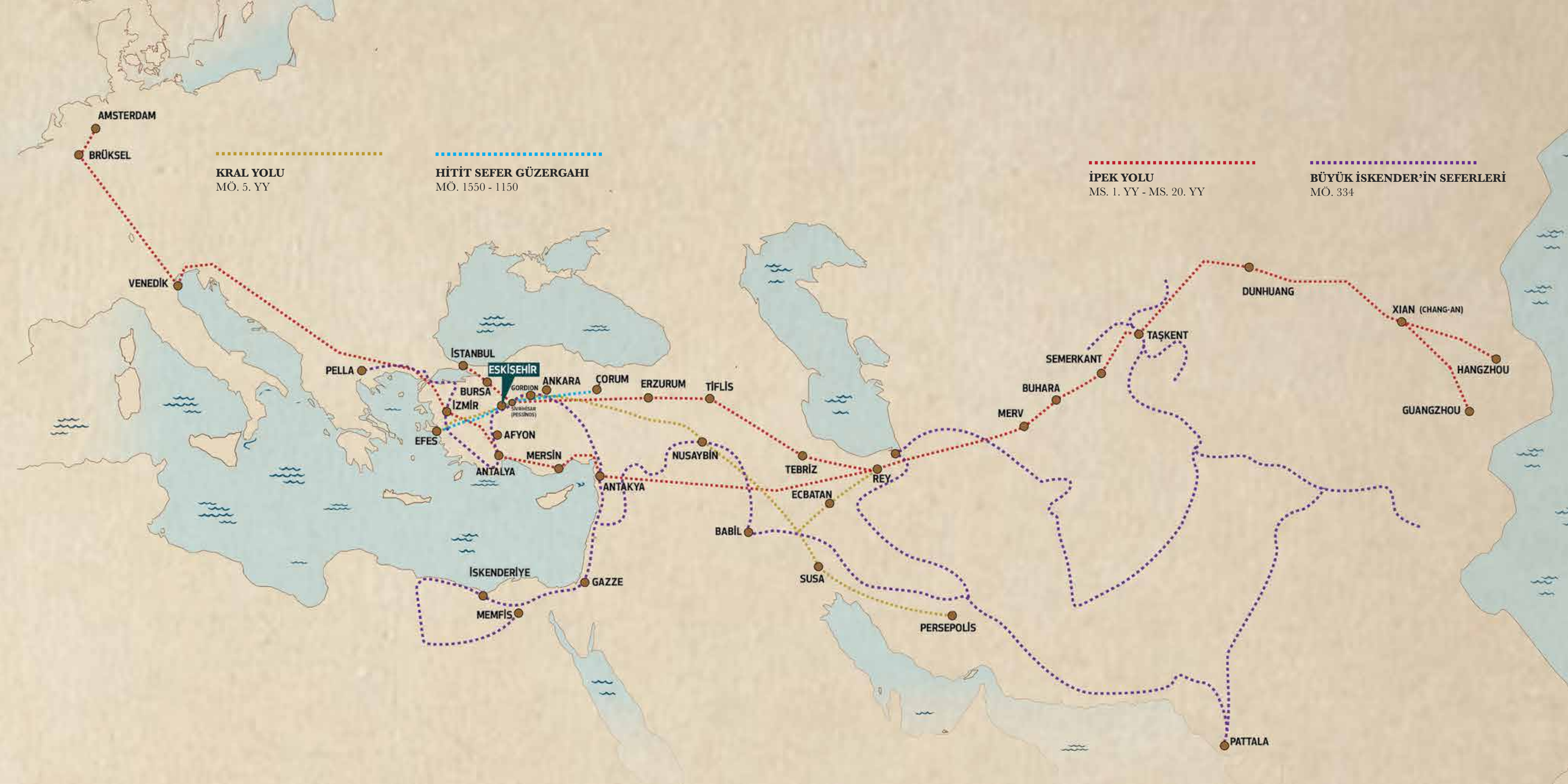
KRAL YOLU
MÖ. 5. YY
HİTİT SEFER GÜZERGAHI
MÖ. 1550 - 1150
İPEK YOLU
MS. 1. YY - MS. 20. YY
BÜYÜK İSKENDER'İN SEFERLERİ
MÖ. 334
AMSTERDAM
BRÜKSEL
VENEDİK
PELLA
İSTANBUL
ESKİŞEHİR
BURSA
İZMİR
GORDION
GÜVERCİNHİSAR (PESSİNOS)
ANKARA
ÇORUM
ERZURUM
TİFLİS
EFES
AFYON
MERSİN
ANTALYA
NUSAYBİN
ANTAKYA
TEBRİZ
REY
ECBATAN
BABİL
SUSA
PERSEPOLİS
İSKENDERİYE
GAZZE
MEMFİS
PATTALA
MERV
BUHARA
SEMERKANT
TAŞKENT
DUNHUANG
XIAN (CHANG-AN)
HANGZHOU
GUANGZHOU

KRAL YOLU
MÖ. 5. YY

Tarihçi Herodot, Kral Yolu'ndan şöyle bahseder: "Yeryüzünde Pers haberleşme servisi kadar hızlı hiçbir şey yoktu. Yol, baştan sona kadar, bir günde aşılabilecek bölümlere ayrılmıştır. Bunlara, değiştirme yapmak için her bir günlük aralık başına bir tane hesabı ile adam ve at verilmiştir; habercinin yolu en kısa zamanda almasına hiçbir şey engel olamaz, ne kar, ne yağmur, ne güneşin ateşi, ne gece. Birinci ulak, haberi ikinciye aktarır, ikinci üçüncüye ve bu böylece gider. Haber, elden ele geçerek yerine ulaşır."

Kral Yolu, Pers İmparatoru I. Darius tarafından oluşturulmuştur. Batı Anadolu'da Sardes'ten (Salihli-Manisa) başlayarak, doğuya doğru Anadolu'nun orta-kuzey kısmından Asur'un başkenti Ninova'ya (Musul/Irak) uzanır. Daha sonra Babil'in (Bağdat/Irak) güneyine iner. Babil yakınında yolun ikiye ayrıldığı düşünülmektedir. Yolun bir tanesi Ecbatan'a (Hemedan/İran) ulaştıktan sonra tarihi ticaret yolu olan İpek Yolu'nu takip eder. Öteki yol Pers başkenti Susa'ya (Huzistan/İran) sonra da Persepolis'e (Şiraz/İran) ulaşır. Yol üzerinde ticaret merkezleri ve istasyonlar bulunmaktadır.

HİTİT SEFER GÜZERGAHI
MÖ. 1550 - 1150

Hitit kralları başkent Hattuşa (Çorum)'dan hareketle Arzawa Ülkesi (Ege Bölgesi)'ne yönelik askeri seferlerinde hareket üssü olarak Sivrihisar şehrini kullanırlar. Hitit Kralı II. Murşili'nin Batı Anadolu'ya yönelik seferlerini konu alan anallerde "Hattuşa'dan sonra Şekiriya Irmağı'nın geçilip Şallapa'ya varıldığı, orada ülkenin başka mıntıkalarından gelen orduların birleştiği ve çeşitli duraklardan geçilerek Arzawa Ülkesi'nin başkenti Apaşa'ya hücum edildiği" anlatılmaktadır. Şekiriya Irmağı, Sakarya; Şallapa, Sivrihisar; Apaşa ise Ephesus (Efes)'tir. Sefer güzergâhı, Pers kralları tarafından daha sonra tahkim edilecek ve "Kral Yolu" olarak adlandırılacak olan rotadır.

Kral Midas

Gordion'daki tümülüs mezarında 1957'de bulunan Kral Midas'ın kafatası daha sonra, Manchester Üniversitesi uzmanlarınca etlendirilmiştir. Nordik bir çehre taşıdığı saptanmıştır.

BÜYÜK İSKENDER'İN SEFERLERİ
MÖ. 334

Büyük İskender olarak ünlenen Makedonya Kralı III. Alexandros bugünkü Selanik yakınlarındaki Pella'dan hareketle doğu seferine çıkıp, Anadolu'ya ayak bastı. Perslere yönelik bir intikam seferi olan bu harekâtın ilk çarpışması, Granikos (Çanakkale-Biga) mevkiinde oldu. Persleri büyük bir hezimete uğratan İskender, Anadolu'nun batı kıyısından ilerleyerek Perslerin denizle bağlantısını kopartarak Pamfilya (Antalya)'ya kadar geldi. Oradan kuzeye doğru ilerleyen bir rota çizip -bu çok eski bir rotadır- Kral Yolu'na adım atmak suretiyle Celaenae (Dinar) ve Amorium (Afyon-Dinar) üzerinden Pessinus'a ayak basmış olmalı. Sonraki adımıyla da ünlü kördüğümü çözmek için Gordian'a gelmek oldu. Frig Kralı Gordios'un arabasına bağlı düğümü çözenin Asya'ya hâkim olacağı söylentisini duymuş ve düğümü çözmek için buraya kadar gelmişti! Çözemediği düğüme bir kılıç darbesi indirdiği anlatılır. Öyle görünüyor ki, İskender'in asıl niyeti Kral Yolu'nu ele geçirmektir. Pessinus (Ballıhisar-Sivrihisar) hakim olduğu bölgenin mücevheridir. Hem kült hem de ticaret şehridir.

İPEK YOLU
MS. 1. YY - MS. 20. YY

İpek Yolu'nun ana güzergahı Çin'i Orta Asya ve İran üzerinden Mezopotamya'ya, oradan da Akdeniz kıyısındaki limanlarına bağlayan kara yoludur. Bu yolun ticari olarak gelişmesi ve yerleşmesi ise milattan sonra 1. yüzyıldır.

Çin'de İpek böceği ihracının yasak olması, ipekli kumaşların Anadolu'da tanınmasını engellemiştir. Ancak 550-551 yılında rahiplerin içi boş asalar içerisinde saklanmış ipek kozalarını Bizans'a getirmeleri ile Akdeniz dünyasında (Anadolu merkezli olarak) ipek kozasından ipek yapılıp dokunmaya başlandı.

İpek Yolu'nun Tebriz üzerinden Bursa'yı birbirine bağlayan kısmı ve bu hat üzerindeki kervansaraylar 12. yüzyılın ikinci yarısından sonra yapılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla Sivrihisar'a uğrayan güzergah 12. yüzyıldan itibaren kullanılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılları ve sonrasında yeni karayolu veya tren yolu yapımları sırasında İpek Yolu güzergahının kullanıldığı görülmektedir.

İlk Hutbe

Karacahisar'daki Rum kilisesini camiye çeviren Osman Bey ilk kez kendi adına hutbe okuttu (1289). Bu olaylar Osmanlı Devleti'nin kuruluşunun ilk işaretleri olarak nitelendirilmektedir.

İlk Osmanlı Sikkesi

Sikke hükümdarlardan bağımsız olma konusunda en önemli göstergelerden birisidir. Sikke bastırmak sadece bağımsız olmak anlamına gelmez aynı zamanda para sistemini değiştirme gibi ticareti yakından ilgilendiren bir niteliğe sahiptir.

Erken dönem kaynaklarımızda Osman Gazi'nin sikke bastırması hakkında kısa bir kayıt Neşri'de yer almaktadır.

Neşri " ...çünkü hutbe ve sikke Osman Gazi'nin adına mükerrer olub.." şeklinde ayrıntıya girmeden Osman Gazi' nin kendi adına sikke bastırdığını kaydetmektedir.

Osman Bey sikkesi gümüş malzemeden bastırılmış olup, 15 mm çapında ve 0,60 gr ağırlığındadır.

Seyitgazi Sikkesi

Roma Traianos (98 - 117) döneminde bastırılan sikke, bronz malzemeli ve 24 mm çapındadır. Ön yüzünde sağ profilden defne diademli imparator büstü, arka yüzünde ise sola dönük, ayakta, giysisiz olarak Herakles olduğu düşünülen figür tasvir edilmiştir.

Ballıhisar Sikkesi

Greko-Romen Septimius Severus (II. yüzyıl sonu - III. yüzyıl başı) döneminde bastırılan sikke, bakır malzemeli ve 30 mm çapındadır. Ön yüzünde sağ profilden kabarık kıvırcık saçlı ve uzun sakallı imparator büstü, arka yüzde ise sağa doğru yürüyen aslan üstünde bir figür tasvir edilmiştir.

Karahöyük Sikkesi

Greko-Romen Gordianus III (238 - 244) döneminde bastırılan sikke, bronz malzemeli ve 20 mm çapındadır. Ön yüzünde sağ profilden imparator büstü, arka yüzde ise sağa bakar vaziyette ayakta, kanatları açık kartal tasviri bulunmaktadır.

Şarhöyük Sikkesi

Roma Philip I (244 - 249) döneminde bronz malzeme ile bastırılmış sikke 22-25 mm çap aralığındadır. Ön yüzünde sağ profilden Philip I'in şualı taçlı büstü kısa sakallı, arka yüzünde ise sola dönük, alt kısmı giysili, üstü çıplak, mızrak tutar bir şekilde şehir tanrısı veya imparator olabileceği düşünülen figür tasvir edilmiştir.

Selçuklu & Osmanlı Dönemi:
Eskişehir'de Türk Hakimiyeti

Anadolu Selçukluları egemenliğinde uzun yıllar geçiren ve büyük oranda Türkleşen Eskişehir'e Ertuğrul Gazi'nin ölümünün ardından oğlu Osman Bey hâkim olmuş ve kendi adıyla anılan Osmanlı Beyliği'ni kurmuştur. Osman Bey uç beyi olduktan sonra, kısa zamanda kuvvetlenmiş ve 1289 yılında önce Eskişehir'i ve arkasından da İnönü, Seyitgazi, Sivrihisar'ı toprakları arasına katmıştır. Eskişehir o zamanlar adeta bir köy kadar küçüktür. Köyün asıl halkı Karakeçili adı ile anılan Yörükler'dir ve Oğuzların Kayı Boyu'na mensupturlar. XIII. yüzyılın ortalarına doğru Anadolu'ya gelip buraya yerleşmelerinin ve Osman Gazi'nin Karacahisar Kalesi'ni zaptından sonra Karakeçili adı ile anılmaya başlanmışlardır. Eskişehir Fatih'in ilk zamanlarına kadar Ankara beyliğine bağlı bir sancaktır. Ancak, 1451 yılında Fatih'in vezirlerinden İshak Paşa Karaman ve Menteşeoğulları meselelerini hallettikten sonra Kütahya'da oturmuş ve bu tarihten itibaren Kütahya beylerbeylik olmuştur. Eskişehir de Kütahya'ya bağlanmıştır.

XVII. yüzyıl ortalarında Eskişehir'i gezen Evliya Çelebi şehrin 17 mahallesi, 800 dükkânı ve bir çarşısı bulunduğunu belirtmiştir. Çarşı ve hanlar ova ile kaplıcalar çevresinde bulunuyor, asıl mahalleler daha güneydeki yamaç ve eteğinde yer tutuyordu.

Ülkede belediyeler oluşunca, Eskişehir idari olarak 19. yüzyılın ilk yarısında, Hüdâvendigâr eyaletinin kazalarından Bilecik kaymakamlığına bağlandı. 1864 Vilayet Nizamnamesi'nin yürürlüğe girmesinden sonrada bu durum değişmedi ve Eskişehir, 1867 yılında yeni kurulan Hüdâvendigâr vilayetinin Kütahya sancağına bağlı bir kaza oldu.

Kütahya sancağına tabi Eskişehir kazasının müstakil liva haline getirilmesi

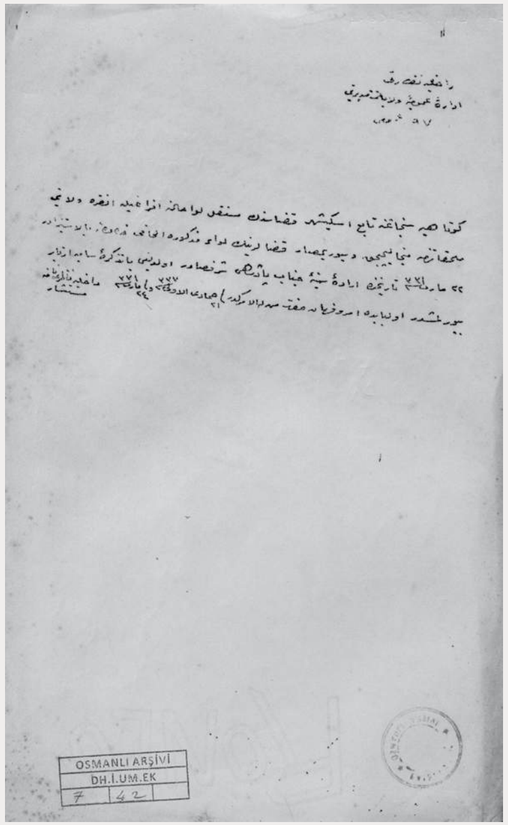

Tahıl Sepeti:
Anadolu'nun Ekonomi Merkezi

Yüzyılın sonuna doğru Anadolu nüfusu büyük bir artış gösterdi. Bu artışın bir bölümü nüfusun kendi büyümesinden kaynaklanmıyordu. Çünkü yüzyıl boyunca imparatorluktan ayrılan bölgelerdeki Müslüman nüfus, Kırım'dan, Kafkasya'dan, Bulgaristan'dan, Makedonya'dan ve Ege'deki adalardan Anadolu'ya göç etmişti. Osmanlı yönetimleri gelen nüfusu kırsal alanlara yerleştirerek tarımla uğraşmalarını özendirmeye çalıştı. Yüzyıllar boyunca deniz yoluyla İstanbul'un hububatını sağlayan Balkan bölgelerinin imparatorluktan ayrılması, Osmanlı yönetiminin dikkatlerini Anadolu'ya çevirmesine yol açtı. Bu bölgelerden gelenlerin çoğunluğu ekime elverişli boş toprakların bulunduğu bölgelere, İç Anadolu'da demiryolu çevresine yerleştirildi. Hububat üretimine çok elverişli olan Eskişehir, Ankara, Konya üçgeni göçmenlerin en fazla yerleştirildiği bölgeler oldu.

Türkiye'nin "tahıl sepeti" olarak nitelendirilen bu alanda tahıl yetiştiriciliğinin Kırımlıların bu bölgeye gelmesinden sonra büyük ölçüde arttığı genel olarak kabul görmektedir. Ayrıca bazı üst sınıflardan göçmenlerin varlıklarını yanlarında getirmeleri, kimi zaman sermaye kimi zaman da kullanabilecekleri mal olarak değerlendirmeleri bölge ticaretini canlandırdı. Özellikle Kırımlı iş adamları, İstanbul, İzmir, Balıkesir, Bursa, Ankara, Konya, Eskişehir gibi şehirlerde başarılı işletmeler kurdu. Bugün bile Eskişehir başta olmak üzere bu kentlerdeki belli başlı işletmelerden bazıları Kırım göçmenlerinin torunlarına aittir.

Eskişehir Hamamları

Eski çağlardan beri sıcak sularıyla ünlü Eskişehir'de hamamlar Padişah II. Mahmut tarafından vakfedilmişti. Bu hamamlar halka hayrat olarak terk edilmiş, kadınlara ücretsiz, erkeklere mahsus hamamın ise kiralayanlar tarafından bu hamamların tamir edilmesi karşılığında küçük bir ücretle işletilmelerine izin verilmiştir. İnönü'nün batısından Beylikahır'ın doğusuna kadar uzanan büyük bir fay çizgisi üzerinde sıcak ve soğuk su kaynakları dizilmiştir. Türk Hava Kurumu'nun uçuş alanı içinde 25 derece sıcaklıkta bol sulu bir kaynak aynı çizgi üzerinde İnönü'nün doğusunda ikinci bir ılıca vardır. Bu kaplıcaların su sıcaklığı 25-55 derece arasında değişiklik gösterir. Kaynaklarda, Eskişehir'deki sıcak suların üstünde yağımsı bir madde bulunduğunu ve halkın bunu toplayarak ilaç olarak kullandığı anlatılmaktadır.

Şehir merkezindeki hamamlara gelince Erler Kaplıcası, merkezde Çarşı semtinde bulunur ve halen işletilmektedir. Bu kaplıcanın Bizans İmparatorluğu döneminde yapıldığı tahmin edilmekte ve bu kaplıca için o dönemlere dayanan bir efsane dillendirilmektedir. Buna göre; "Bizans kralının tek kızı bir cilt hastalığına yakalanır ve ne tedavi uygulandıysa bu rahatsızlığından kurtulamamıştır. En so-

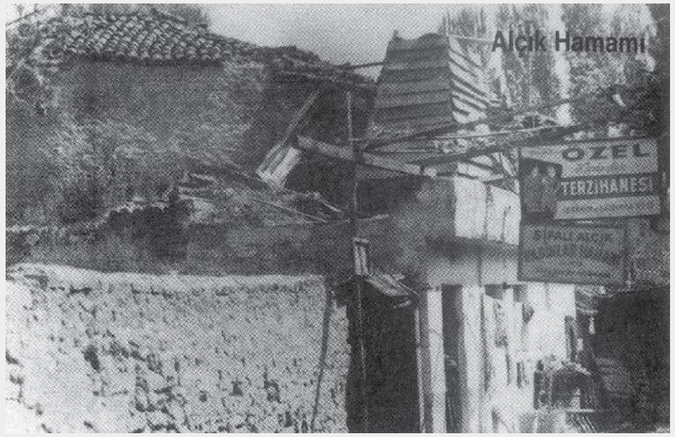

Alçık Hamamı

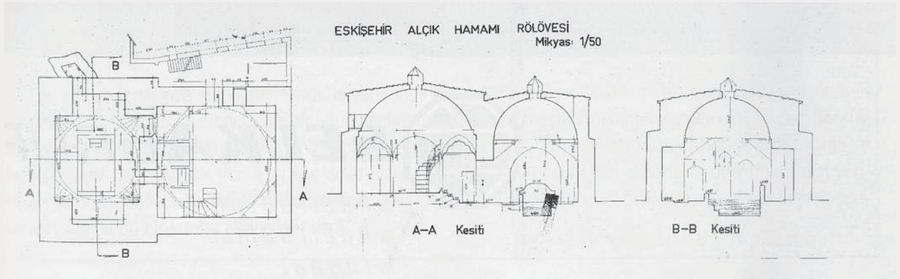

nunda hekimbaşının tavsiyesi ile Eskişehir'deki bu kaplıcada bir-iki ay süren bir tedavi tatbik olunur ve sonunda kız hastalığı atlatır. Kral, kızının isteği üzerine buraya çok görkemli bir kaplıca yaptırır. Bu kaplıcanın yapım masrafları kral kızının bir çift küpesinin teki ile karşılanır ve küpenin diğer teki de kaplıcanın ileride meydana gelecek masraflarına harcanmak için kaplıca direklerinden birinin altına gizlenmiştir."

Eskişehir'de birçok hamam bulunur ancak; Asri Hamam (Evkaf Hamamı - Yenice Hamamı - Yeni Kaplıca), Asker Hamamı (Has Hamamı), Şengilcik (Bahçeli Şengül), Alçak Hamam Eskişehir'in en eski hamamlarıdır. Erkekler Hamamı Bizans hamamıdır. Şengilcik diye bilinen ve sadece kadınlar için olan bu hamamın hemen hemen yüz senelik bir hamam olduğu söylenmektedir. Alçık hamamı, Şengilcik Hamamı'nın yanında bulunur ve bu hamam alçak manasında alçık adıyla bilinir ve de yaklaşık 130 yıllıktır.

Han hamamı, yapımı bilinmemekle Hüsrev paşa vakfı tarafına ait 1630 tarihli vakfiye bulunmuştur. Hara hamamı II. Mahmut zamanında harayla birlikte inşa edilmiştir(1815). Belediye Hamamı Mihalıççık 1969, Seyitgazi Külliyesi'nde yer alan Selçuk Hamamı 1511 yılında II. Beyazıt döneminde yapıldığı bilinmektedir. Şeyh Sücaaddin Külliyesi, Arslanbey Köyünde 1515 senesinde Sultan Beyazıt'ın oğlu Sultan Selim'in saltanatı zamanında yapılmıştır. Sivrihisar Gavur hamamı, vakfiyesi yoktur fakat kapısında 1867 yılına ait olduğu yazmaktadır. Seyidiler hamamı Seyit Nurettin Karaca'nın Seyide Nuriye Tarafından yaptırıldığı bilinip 15.yüzyıla tarihlenir.

Eskişehir'de bulunan kaplıcalar çeşitli rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Bunlaran Günyüzü Çardak (Hamamkarahisar) Kaplıcası, Kızılinler Kaplıcası, Merkez Hasırca Kaplıcası, Mihalgazi (Gümele) Sakarılıca Kaplıcası, Mihalıççık Yarıkçı Kaplıcası, Çifteler İhsaniye Ilıcası, Seyitgazi Alpagos Ilıcası romatizma, kalp-damar ve dolaşım bozuklukları, sinir rahatsızlıkları, deri ve kadın hastalıkları tedavilerine iyi gelen kaplıcalardır. Merkez Aşağı ve Yukarı Ilıca, Sivrihisar Kaplıcası ise ağrılı hastalıkların tedavisinde etkilidir. Alpu Uyuzhamam Kaplıcası suyundan ve çamurundan deri hastalıklarının tedavisinde yararlanılır.

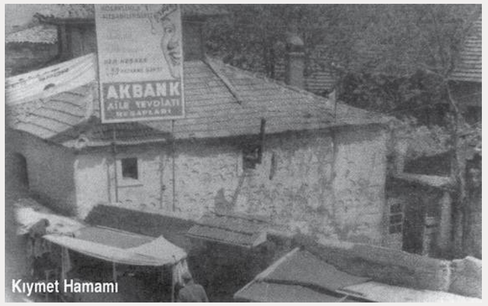

Kıymet Hamamı

Erler Hamamı

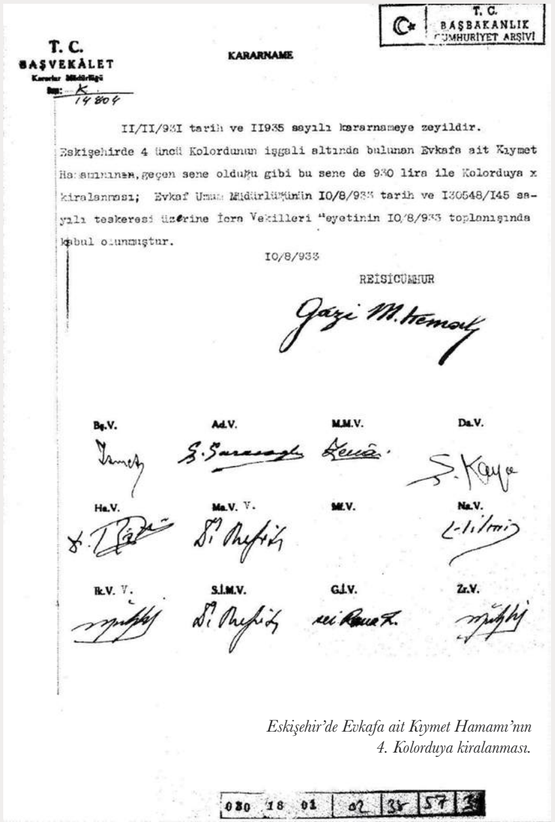

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Kararlar Müdürlüğü
No: K 14806

KARARNAME

II/II/933I tarih ve II935 sayılı kararnameye zeyildir.

Eskişehirde 4 üncü Kolordunun işgali altında bulunan Evkafa ait Kıymet Hamamının,geçen sene olduğu gibi bu sene de 930 lira ile Kolorduya x kiralanması; Evkaf Umum Müdürlüğünün IO/8/933 tarih ve I30548/I45 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin IO/8/933 toplanışında kabul olunmuştur.

IO/8/933

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş.V. İsmet | Ad.V. Ş. Saraçoğlu | M.M.V. Kâzım | Da.V. S. Kaya
Ha.V. | Ma.V. | M.V. | Na.V.
R.V. | S.İ.M.V. | G.İ.V. | Z.V.

030 18 01 02 35 57

Eskişehir'de Evkafa ait Kıymet Hamamı'nın 4. Kolorduya kiralanması.

Kasabadan Şehre Gelişim:
Eskişehir'de Belediye Örgütlenmesi

Eskişehir'de belediye örgütlenmesi ile ilk yazılı belgelere 1278 (1870-71) tarihli Hüdâvendigâr Salnâmesi'nde rastlanılmaktadır. Bu salnâmede belediye başkan ve üyelerinin isimlerine yer verilmesi Eskişehir'de belediye teşkilatının da 1864 ve 1871 Nizamnameleri ile şekillendiği görülmektedir.

Hüdâvendigâr salnâmelerine göre 1870/71 döneminden başlayarak, II. Meşrutiyet dönemine kadar belediye başkanları sırasıyla şu kişilerden oluşmaktadır.

- Nuri Bey
- Nuri Bey
- Ahmet Hamdi Efendi
- Damat Beyzade Nuri Bey
- Damat Beyzade Nuri Bey
- Ali Efendi
- Ali Efendi
- Ali Efendi
- Ali Efendi
- Ali Efendi
- Sabit Efendi
- Sabit Efendi
- Sabit Efendi
- Sabit Efendi
- Hacı Ali Efendi
- Hacı Ali Efendi
- Hacı Hafız Efendi
- Ali Efendi

Eskişehir geçmişten günümüze jeopolitik konumu itibari ile dikkat çeken ve çeşitli medeniyetler tarafından idare olunan bir yerleşim bölgesi olmasıyla birlikte zamanın gerektirdiği yapılandırma faaliyetlerinden de yararlanmıştır. Ancak Türklere ev sahipliği yapmaya başlamasıyla birlikte şehrin görüntüsü daha da iyi bir hal almıştır. Eskişehir ve Sultanönü Sancağı'nda en büyük imar faaliyeti Yavuz Sultan Selim zamanında yapılmıştır. Sultan Yavuz zamanında Eskişehir'de, daha sonra Kurşunlu Camii adıyla anılan (Çoban) Mustafa Paşa Camisi, Seyitgazi yakınında Süceaddin köyünde Şeyh Süceddin Türbesi ve Külliyesi, Yazılıdere köyünde Üryan Baba türbesi yaptırılmıştır. Kurşunlu Camii, Yavuz Sultan Selim'in damadı Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Camii ve külliyenin etrafında kısa zamanda oluşan mahalle Kanuni devrinde "Paşa Mahallesi", II. Selim zamanında Merhum Mustafa Paşa mahallesi adı ile anılmıştır.

Eskişehir Hamamyolu ve Çevresinin Krokisi

Şehirde yer alan yapıların ve şehrin genel görüntüsünün yansıtıldığı en güzel kaynak, Kanuni Sultan Süleyman zamanında yaşamış ve sultanla birlikte seferlere katılarak gittikleri yerleri kuşbakışı çizen Matrakçı Nasuh'un Eskişehir minyatürüdür.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yurdun her yanında olduğu gibi Eskişehir'in de vaziyeti oldukça kötüdür. Kazım Karabekir'in 7 Nisan 1924 tarihinde Eskişehir ziyareti sırasında belediye hakkındaki izlenimleri şöyledir: *"Eskişehir'e öğleyin hareket, çocukların tezahüratı. Eskişehir'de 4. Fırka kıtalarını teftiş ettim. Hıfzü'ssıhha yok. Şehir de berbat. Belediye dairesi örümcekli. Belediye reisi ve kumandana her türlü fenalığı gösterdim. Eskişehir'de yamaçlarda Türkler, istasyon düzlüğünde Tatarlar meskûn. Tatarlarda birlik olduğundan belediye reisi de Tatar. Kasaba 25 bin kadarmış. Kâmilen İslam."*

Eskişehir belediyesi şehircilik konusunda büyük çabalar harcamaktaydı. Milli Hareket, İttihat ve Terakki Hükümeti'nin başlayıp bitiremediği işleri üzerine almıştı. Eskişehir'deki büyük okullar, müze, kütüphane, en acil ihtiyaçların gerçekçi bir şekilde ele alındığını göstermektedir. Bir rasathane yapımına başlanmıştır. Bunlar herhangi bir özenti ve taklit eseri olmaktan uzak, çok ciddi mahalli gayretler ve teşebbüslerdir.

İşgal ve Kurtuluş Savaşı sürecinden sonra Cumhuriyet dönemi ile büyük bir onarım sürecine giren kentte belediye ilgili en önemli gelişme Eskişehir Belediye Binası'dır. Cumhuriyetin ilk yıllarında bir Bulgar usta tarafından otel olarak yapılan bina daha sonra belediye binası olarak kullanılmıştır. Mustafa Kemal Atatürk, Eskişehir ziyaretleri sırasında burada kalmıştır. Binanın ön ve arka cepheden iki girişi vardır. Köprübaşı'nda uzun dikdörtgen zemin üzerine iki katlı ve bahçelidir. Katlar arası bağlantı sağlı, sollu merdivenlerle sağlanmıştır. Pencereler zemin katlarda dikdörtgen, diğer katlarda kemerlidir.

1648 yılında Eskişehir'e gelen Evliya Çelebi (1611-1682) ünlü Seyahatnâme'sinde: "... kentin 17 mahallesi, harap bir kalesi, 7 tüccar hanı, 7 zâviyesi, 70 çocuk okulu, hayli cami ve mescidi ve çarşısında 800 kadar dükkânı..." olduğunu söyler ve ekler: "... Havasının ve suyunun letafetinden güzelleri çoktur; halkı gurbetten gelenlere dost kişilerdir; kentin dört yanı bağlık, bahçelik ve bostan olup tahıl üretimi boldur..."

Matrakçı Nasuh'un 1536 tarihli minyatüründe şehir, bir ırmakla sur arasına yerleştirilmiştir. Ihcayla ilgili yapılar ırmağın dışındadır. Minyatürün üst tarafında Kurşunlu külliyesi görülür ve kent tepeye yaslanmış olarak çizilmiştir. Aynı minyatürde Porsuk kenarındaki bir yapıya, sudolabı ile (noria) su kaldırıldığı da görülmektedir. Alaeddin Camii, bu sudolabının sol alt tarafında çizilmiştir.

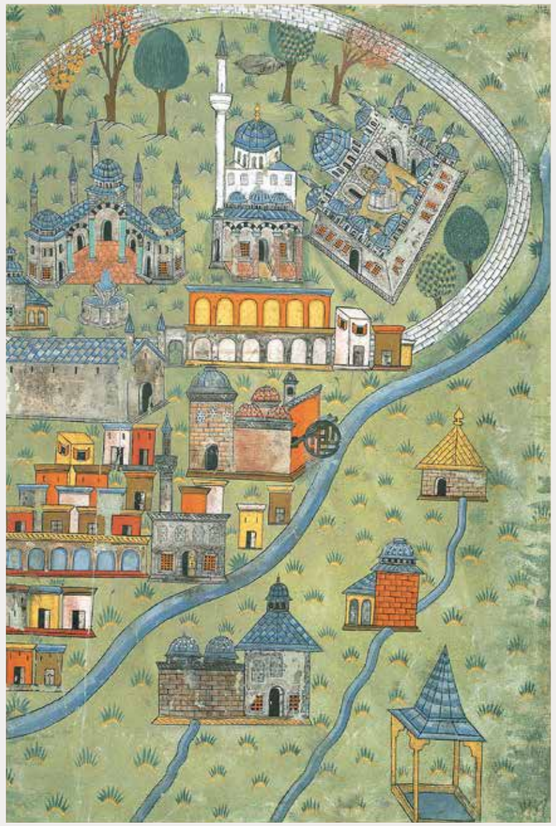

Matrakçı Nasuh'un Eskişehir Minyatürü

Ticaret Hareketi Başlıyor:
Eskişehir Ekonomisi Şekilleniyor, Oda ve Borsa Kuruluyor

Tanzimat Fermanı ile başlayan dönem, Türkiye'de siyasal, ekonomik ve toplumsal birçok kurumun ilk kez gündeme geldiği bir zaman dilimi oldu. Bu süreçte, siyasal sistemden hukuka, sosyal hayattan kültüre kadar birçok alanda batı kökenli kurum ve kavramlar eskilerin yerini almaya başladı. Ticari ve sınai örgütlenme de bu rüzgarın etkisinde kaldı. Batıda merkantilizmin gelişimi paralelinde ortaya çıkan ticaret odalarının benzerleri, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'nde kurulmaya başladı. İlk önce ülkedeki yabancılar kendi ticaret odalarını kurdular; ardından yerli ticaret odalarının kurulması gündeme geldi.

Osmanlı Devleti'nde bu doğrultuda yabancı devletler tarafından Dersaadet Avusturya-Macaristan Ticaret Odası, Dersaadet Fransız Ticaret Odası, Dersaadet İngiliz Ticaret Odası, Dersaadet Amerika Ticaret Odası, Dersaadet Rus Ticaret Odası vd. kuruldu. İlk yerli ticaret odası ise İstanbul'da, 19 Ocak 1880'de kurulan Dersaadet Ticaret Odası'ydı. Odanın Dahili Nizamnamesi 15 Ağustos1881'de yürürlüğe girdi. Böylece Osmanlı Devleti'nde kurulan ilk ticaret odasının hukuki temelleri atılmış oldu. Ancak 1880'de kurulan Dersaadet Ticaret Odası, kendi kaynaklarına göre bugün İstanbul Ticaret Odası'nın kuruluş tarihi olarak kabul ettiği 14 Ocak 1882'de gerçekleştirilen ilk toplantı ile faaliyete geçti.

İstanbul'da Dersaadet Ticaret Odası'nın faaliyete geçmesinden sonra, Osmanlı Devleti'nde ilk kez İstanbul'da kurulan ticaret, sanayi ve ziraat odalarının diğer vilayetlerde de kurulması yönünde girişimler oldu.

Dersaadet Ticaret Odası

Memleket Sandığı'ndan Ziraat Bankası Eskişehir Şubesi'ne

Osmanlı Devleti'nde hem ticaretin hem de ziraat faaliyetlerinin gelişmesini desteklemek, çiftçi ve tüccarın yüksek faizle tefecilerden borç almasını önlemek amacıyla Mithat Paşa tarafından Memleket Sandığı kurulmuştu.

Eskişehir'de de ticaretin ve ziraat faaliyetlerinin gelişmesi amacıyla Menafi Sandığı açıldı.

Hicri 1305 tarihli (Miladi 1887-1888) Salnâme'de Menafi Sandığı Vekilleri olarak şu kişiler yer almaktadır.

Hacı Hafiz Efendi
Hacı Mesud Bey
Esterati Efendi
Estefan Bey

Menafi Sandığı daha sonra Ziraat Bankası'na dönüşünce Eskişehir'de ilk açılan banka şubesi de Ziraat Bankası oldu. Bu şube bankanın ilk taşra şubelerinden biridir. Rumi 1306 (Miladi 1890) yılında açılan bankanın ilk müdürü Hüseyin Bey olup, azalar Hacı Mustafa Bey, Ahmet Bey, Karnik Efendi, Katip Esterati Efendi'dir. Hicri 1311'de (miladi 1893-1894) Hacı Mustafa Bey, Hicri 1313-1316 (Miladi1895-1898) yılları arasında Lütfullahzâde Mehmet Efendi şube müdürü olmuştur. Bu dönemin ilk yıllarında azalıkta Hacı Mustafa Bey, Sadık Beyzâde Mehmet Bey, Yorgi Mizancidi Efendi vardır. Lütfullah Bey'den sonra da Şemseddin Efendi şube müdürlüğünü sürdürmüştür.

مستحفظ معاونی نافذ افندی — مقاولات محرری جمفر افندی
باش کاتب احمد حامد — » معاونی صادق »
کاتب ثانی حسین حسنی »

– دائرهٔ بلدیه –

(رئیس حاجی حافظ حسین افندی ع)

اعضا میخالیجلی حسین اغا — حسمن نجاتی اغا
» قوجه علی زاده حاجی حافظ اغا — حاجی امین زاده حسین »
» دباغ کتخدامی حسین » — صندقیان مایدروس »
کاتب علی افندی — طبیب مارقوکال میزراحی افندی ثالثه
صندوق امینی عاکف افندی — چاوش ۳

– زراعت بانق شعبه سی –

(رئیس حسین بك)

اعضا حاجی مصطفی بك — احمد بك
» قارنیك افندی — کاتب استراق افندی
قولجی ۲

– دیون عمومیه اداره سی –

(مأمور محمد علی افندی)

کاتب علی غالب افندی — صندوق امینی محمود جلال الدین افندی
قولجی - واری ۱ پیاده ۲

Hüdavendigar Vilayeti Salnamesi Hicri Sene 1305 (Def'a 19) Ziraat Bankası Şubesi Başkan ve Azaları

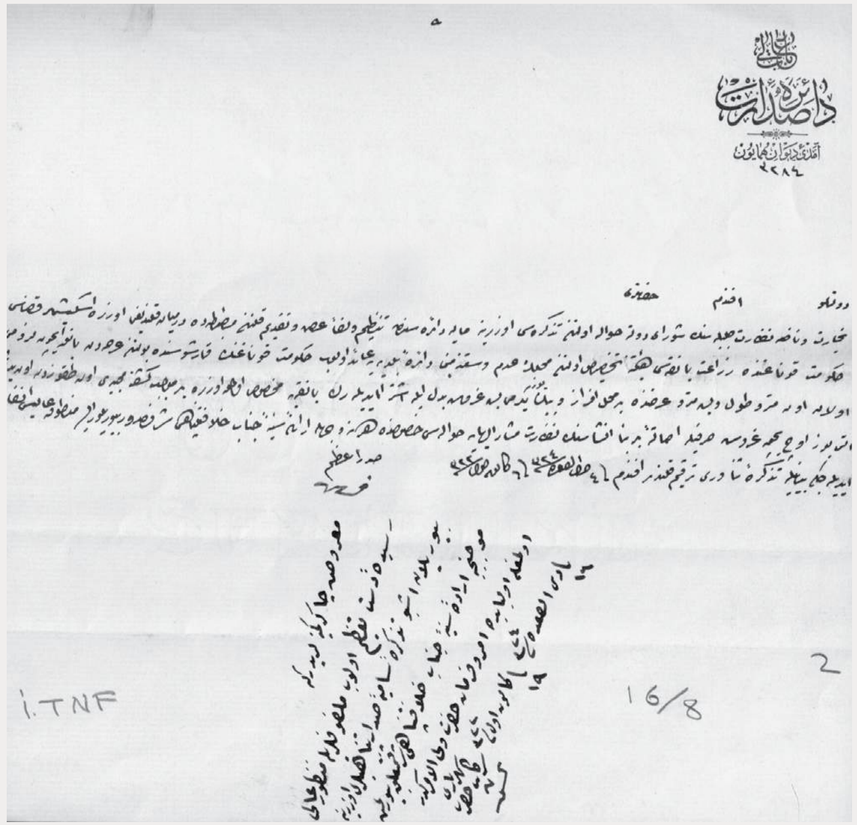

Eskişehir Hükümet Konağı'nın karşısında belediyeye ait arsadan miktar-ı kafi bir mahal ifrazıyla Ziraat Bankası ittihaz olunmak üzere daire inşası.

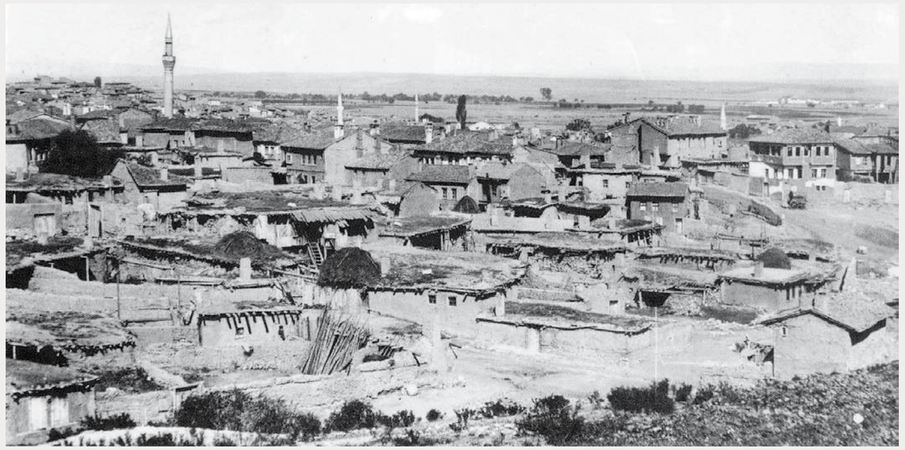

19. yüzyıl sonlarında güneydoğudan Eskişehir görünümü

19. yüzyıl sonlarında Anadolu köylüsü

ثروت فنون

پنجشنبه کونلری چیقار ، فنون ، ادبیات ، صنایع وتجارتدن

بحث ایدر مصور عثمانلی غزتهسی

سرمحرر ومدیری : احمد احسان

عدد ۸۲ پنجشنبه — ۲۴ ایلول سنه ۱۳۰۸ ایکنجی سنه — دردنجی جلد

اکملولیده لطیف منظره : ۱ اسکیشهرده بر دکرمانده ، ۲ آلپو کویندہ بر دولاب ، ۳ اسکیشهرده بر قویو .

Nos cons de Turquie : 1. Un moulin à Eski-chehir. 2. Un puit à roue à Alpukeuy.
3. Un puit à Eski-chehir.

"Servet-i Fünun" gazetesinin 24 Eylül 1308 (Miladi 6.10.1892) tarih ve 82 sayılı nüshasının kapağında yer alan üç fotoğrafın alt yazıları şöyledir:

Anadolu'da latif manzara:
1. Eskişehir'de bir değirmen (üstte)
2. Alpu köyünde bir dolap (altta sağda)
3. Eskişehir'de bir kuyu (altta solda)

Eskişehir'in Zenginliği:
Göç Dalgası Başlıyor

19. yüzyılın sonlarına doğru Eskişehir'de de ticari potansiyel oluşmuş durumdaydı. Bundaki temel etkenlerden biri, ülke dışındaki Türk soydaşların çeşitli nedenlerle Türkiye'ye geldiklerinde yerleştirildikleri önemli merkezlerden birinin Eskişehir olmasıydı. Kente gelenlerin çoğunluğunu Kafkasya, Kırım ve Balkanlar'dan gelen aileler oluşturmaktaydı. 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı'ndan sonra Kırım ve Rumeli'den gelen ve Eskişehir dolaylarına iskan edilen göçmenler iş disiplinleri, çalışkanlıkları ve Anadolu'nun o tarihte tarım teknolojisinden daha ileri olan tarım araç ve yöntemleriyle Porsuk ovasındaki tarımsal gelişmeyi, ülke genelindeki büyümenin çok üstüne taşıdı. Özellikle Berlin-Bağdat Demiryolu'nun 19 Haziran 1892'de Eskişehir'e ulaşması, kısa süre sonra da Ankara'ya bağlanması kentin ticari canlılığını artırdı.

Karakurt
1958 yılında, Eskişehir Cer Atölyesi, Eskişehir Demiryolu Fabrikası adıyla yeni ve büyük hedefler için organize edilir. Bu hedef ilk yerli lokomotifi imal etmektir ve 1961 yılında, Türk işçi ve mühendislerinin şeref anıtı fabrikada istim tutar.

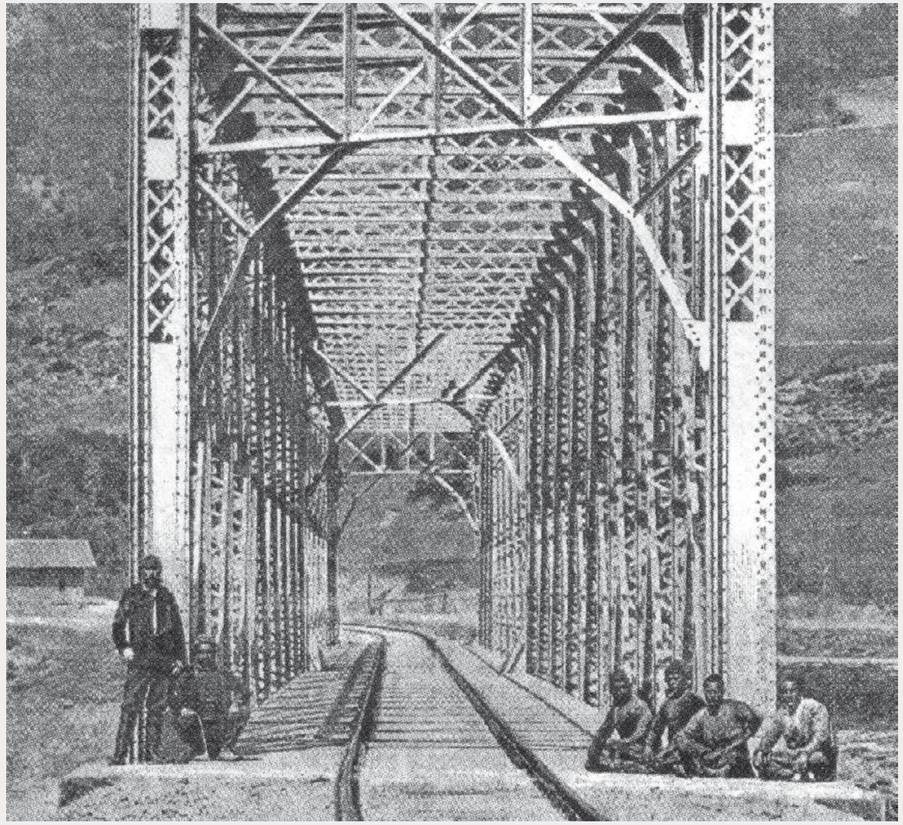

Eskişehir'de Ticaret ve Ziraat Odası Kuruluyor

Kentteki ekonomik gelişmeler, Eskişehir ticaret ve tarım erbabının kendi sorunlarına sahip çıkacak ve bunlara ortak çözüm üretecek bir oda bünyesinde örgütlenme girişimlerini artırdı. Merkezi Hükümet ve Dersaadet Ticaret Odası'nın bu konudaki destekleri sonucunda Hicri 1311 (Miladi 1893/1894) yılında Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası kuruldu. İlk yönetim kurulu şu kişilerden oluşuyordu:

Reis: Zeytûnzâde Tevfik Efendi
Aza: Karnik Efendi
Aza Hambo (Hampo) Efendi

14 Haziran 1910 tarihli Nizamname ile Ticaret ve Sanayi Odaları yeniden yapılandırıldı. Eskişehir Ticaret Odası da, 14 Haziran 1910 tarihli Nizamname gereğince, kendine bir nizamname hazırladı. Ali Ulvi (Bayraktar) oda başkanlığına seçildi. Ve bu görevi 1924 yılına kadar aralıksız sürdürdü.

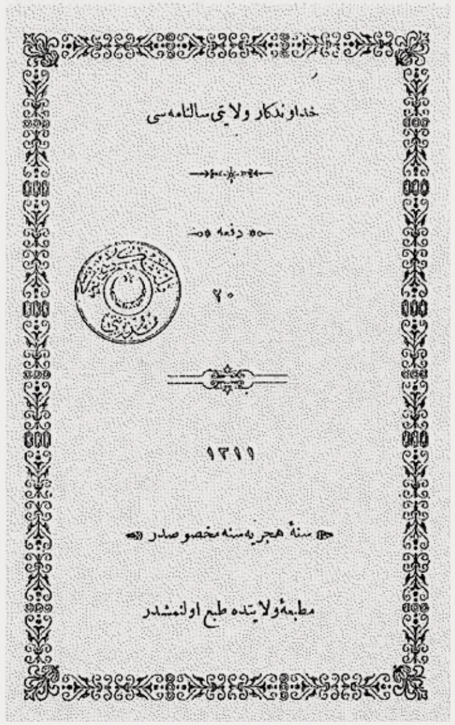
خداوندگار ولایتی سالنامه‌سی

۵۵ دفعه ۵۵

۷۰

۱۳۱۱

سنهٔ هجریه‌سنه مخصوصدر

مطبعهٔ ولایتده طبع اولنمشدر

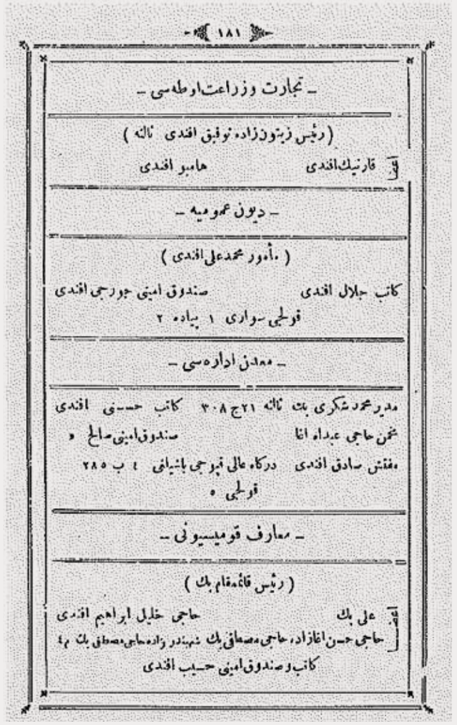
۱۸۱

ـ تجارت وزراعت اوطه‌سی ـ

(رئیس زیتونزاده توفیق افندی ثانیه)

قارنیك افندی — هامبو افندی

ـ دیون عمومیه ـ

(مأمور محمد علی افندی)

کاتب جلال افندی — صندوق امینی جورجی افندی

فوطچی سواری ۱ پیاده ۲

ـ معدن اداره‌سی ـ

مدیر محمد شکری بك ثانیه ۲۱ ج ۳۰۸ — کاتب حسنی افندی

طحن حاجی عبداه اغا — صندوق امینی صالح »

مفتش صادق افندی — درکاه عالی تپوجی باشیلغی ٤ ب ۲۸۵

فوطچی ۵

ـ معارف قومیسیونی ـ

(رئیس قائمقام بك)

قارنیك علی بك — حاجی خلیل ابراهیم افندی

حاجی حسن اغازاده، حاجی مصطفی بك نبیدزاده حاجی مصطفی بك ۵

کاتب وصندوق امینی حسیب افندی

Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası
Hicri 1311 (Miladi 1893/94) yılı ilk Yönetim Kurulu
Hüdavendigar (Bursa) Vilayeti Salnamesi kapağı ve 181. Sayfası: Ticaret ve Ziraat Odası

Reis(başkan) : (Zeytunzade) Tevfik Efendi
Aza (üyeler) : Karnik Efendi, Hampo Efendi

Erişilebilir Kent:
Demiryollarının Kavşak Noktası

Eskişehir demiryolları açısından da bir kavşak noktasında bulunur. Çünkü, Anadolu demiryolu hatlarının iki önemli hat yolu Eskişehir kent merkezinde birleşir. Birinci hat yolu İstanbul-Ankara hattıdır. Bu hat yolunun ilk kısmı (İstanbul-İzmit) 1871-1873 yılları arasında devlet tarafından yapılmıştır. Eskişehir - Konya - Kütahya hattının yapım imtiyazı 1893'te Deutsche Bank grubuna verildi. Bu hat 1896'da açıldı. İstanbul - Haydarpaşa'dan başlayan ve İzmit yolu ile Ankara'ya varan hattın yapım imtiyazı 1888'de yine Deutsche Bank grubuna verilmişti. Bu hat 1890'da Eskişehir'e 1892'de de Ankara'ya varmıştır. Yapılan demiryolu hatları ile Orta Anadolu hem Ege bölgesiyle hem de İstanbul ile bağlanmıştır. Böylece ulaşım, iletişim ve ekonomi olanakları artmıştır. İç pazarda üretilenler dışarıya ulaştırılırken ihtiyaç duyulan maddeler de Eskişehir'e çok daha rahat gelebilmiştir.

Almanlar tarafından Eskişehir'de, Anadolu - Bağdat Demiryolu hattının ihtiyaçlarını karşılamak üzere malzeme üretimi ve tamiri yapan küçük bir atölye kurulmuştur. Haydarpaşa - Bağdat hattının yapımı sırasında Bağdat demiryolları ile ilgili buharlı lokomotif ve vagon onarımı yapmak amacıyla 1894 yılında Buharlı Lokomotif Bakım ve Revizyon (Cer) Atölyesi unvanıyla bir atölye olarak kurulmuştur.

Mondros Mütarekesi sonrasında demiryolları İstanbul'dan başlayarak Eskişehir'e kadar İngilizler tarafından işgal edilmiştir.

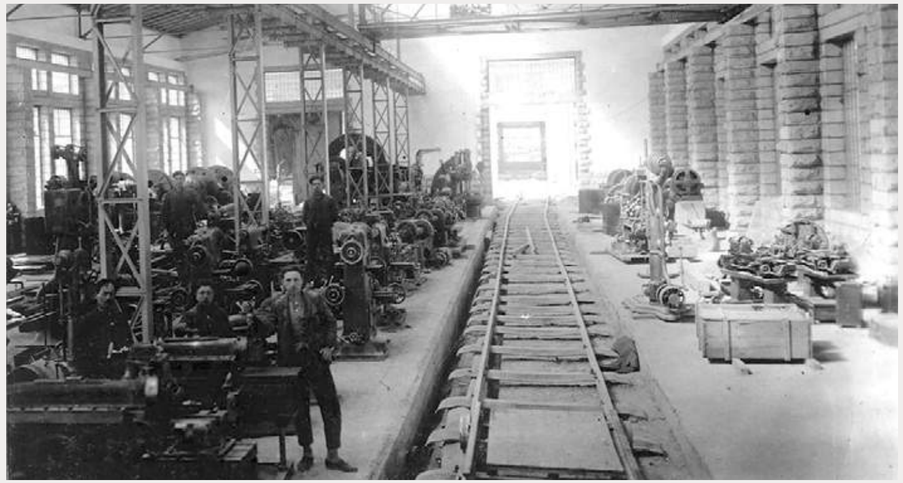

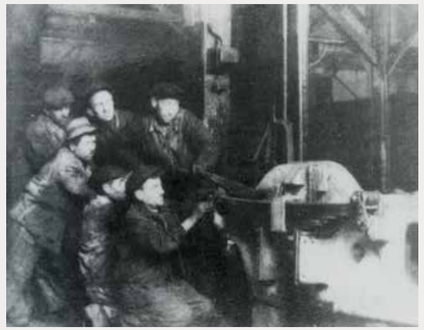

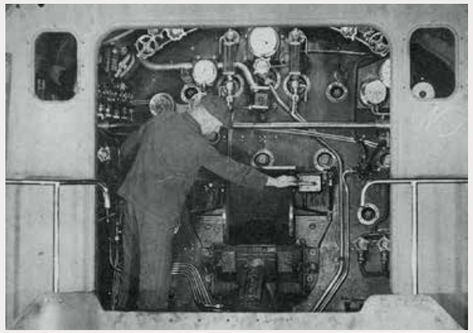

Eskişehir Cer Atölyesi

Daha sonra işgal ettikleri yerleri Yunan müttefiklerine bırakmışlardır. Kurtuluş mücadelesi sonrasında demiryollarının birçok yerinde tahribatlar olduğu ve kullanılamaz hale geldiği görülmüştür. Bunların yeniden kullanılır duruma getirilmesi demiryolları teşkilatının kuruluşu sonrasına kalmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda Eskişehir - Ankara arasındaki 225 kilometrelik kısmın yarıdan fazlası dağılmış, nakliyatı kopuk raylarla yapılmaya mecbur edecek şekilde bozulmuş ve 20 lokomotif, 200 vagon, 21 seyyar köprü ve alimantasyon binası, 2.420 ton demir köprü ve 18.460 metre yol tahrip edilmiş olan Anadolu hattının bulunduğu bu kötü durumdan kurtarılması ancak demiryolcular sayesinde gerçekleşmiştir.

Almanlar tarafından kurulan Eskişehir'deki Bakım atölyesi, Türkiye'de çağdaş teknolojiye girişin başlangıcı olarak, tarıma dayalı ekonomiden, teknolojiye dayalı ekonomiye doğru ilk adımın atılmasını sağlamıştır. 1923 yılında 800 m2 kapalı alana ulaşan Eskişehir Cer Atölyesi'nde, 1925'ten 1928 sonuna kadar, Kazanhane, Çarkhane, Marangozhane, Köprü, Demiryolu Makası, Kantar ve yol emniyeti ile ilgili malzemeler üretecek birimler hizmete girerek dışa bağımlılığın kırılması yolunda büyük adımlar atmıştır. Artık, yılda 3-4 lokomotif ve 30 adet yolcu ve yük vagonu tamiri gerçekleştirilmektedir.

TCDD Genel Müdürlüğü tarafından 1924 yılında Almanlardan devralınan Buharlı Lokomotif Bakım ve Revizyon Atölyesi 1924'te "Cer ve Yol Atölyeleri" adını almıştır.

Eskişehir Cer Atölyesi, 1970 yılında Eskişehir Lokomotif ve Motor Sanayii Müessesesi (ELMS) ismini aldı. 1986 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile bağlı ortaklık haline dönüştürülerek ve Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş. TÜLOMSAŞ adı ile faaliyet gösterdi. Dünyada ve ülkemizdeki değişen koşullara göre yeniden yapılanan TÜLOMSAŞ, 2020 yılında 04.03.2020 Tarih ve 2186 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile TCDD'nin Bağlı Ortaklığından çıkarılarak TÜRASAŞ (Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii Anonim Şirketi) bünyesine dahil edildi.

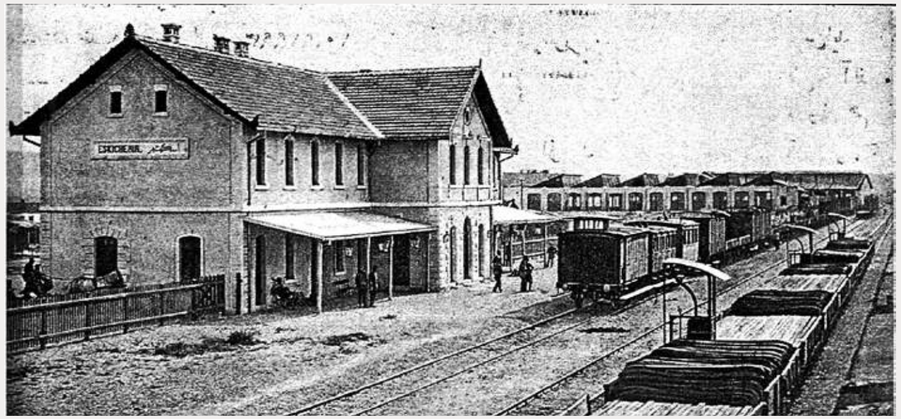

Eskişehir'in ilk istasyon binası
Fotoğraf Servet-i Fünun gazetesinin 19 Ağustos 1308 (31.8.1892) tarihli 77. sayısında yayımlanmıştır. Ankara demiryolu hattında Eskişehir kasabasının büyük durağı. Demiryolu iki ay önce Eskişehir'e ulaşmıştır. Arka planda görülen Cer Atölyeleri yapım halinde olup henüz açılmamıştır. Demiryolu yıl sonunda Ankara'ya bağlanacaktır.

Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası Yönetim Kurulu

خداوندگار ولایتی سالنامه‌سی

دفعه

۲۲

۱۳۱۳

سنهٔ هجریه‌سنه مخصوصدر

مطبعهٔ ولایتده طبع اولنمشدر

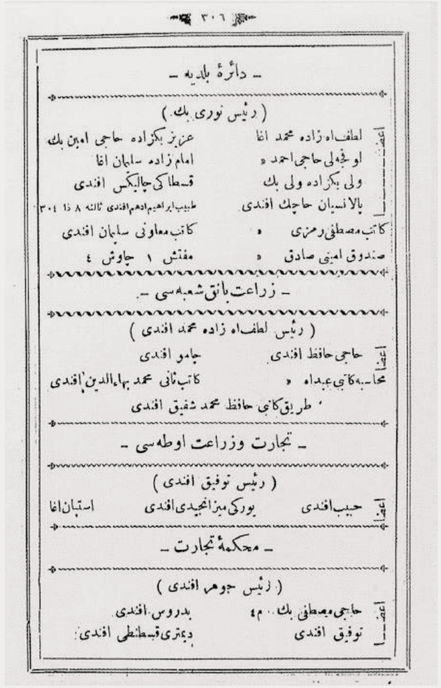

٣٠٦

دائرهٔ بلدیه

(رئیس نوری بك)

اعضا: لطفاه زاده محمد اغا — عزیز بکزاده حاجی امین بك
اوجبلی حاجی احمد افندی — امام زاده سلیمان اغا
ولی بکزاده ولی بك — قسطاکی جالیکس افندی
بالانسیان حاجك افندی — طبیب ابراهیم ادهم افندی ثالثه ۸ ذا ۳۰٤
کاتب مصطفی رمزی افندی — کاتب معاونی سلیمان افندی
صندوق امینی صادق افندی — مفتش ۱ چاوش ٤

زراعت بانق شعبه‌سی

(رئیس لطفاه زاده محمد افندی)

اعضا: حاجی حافظ افندی — جامو افندی
محاسبه کاتبی عبداه افندی — کاتب ثانی محمد بهاءالدین افندی
طریق کاتبی حافظ محمد شفیق افندی

تجارت وزراعت اوطه‌سی

(رئیس توفیق افندی)

اعضا: حبیب افندی — یورکی میزانجیدی افندی — استپان اغا

محکمهٔ تجارت

(رئیس جوهر افندی)

اعضا: حاجی مصطفی بك ... م٤ — بدروس افندی
توفیق افندی — دیمتری قسطنطی افندی

Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası
Hicri 1313 (Miladi 1895/96) yılı Yönetim Kurulu
Hüdavendigar (Bursa) Vilayeti Salnamesi kapağı ve 306. Sayfası: Ticaret ve Ziraat Odası

Reis(başkan) : (Zeytunzade) Tevfik Efendi
Aza (üyeler) : Habib Efendi,
Yörgi Mizancidi Efendi, İstepan Ağa

خداوندگار ولایتی سالنامه‌سی

دفعه

۲۳

۱۳۱٤

سنهٔ هجریه‌سنه مخصوصدر

مطبعهٔ ولایتده طبع اولنمشدر

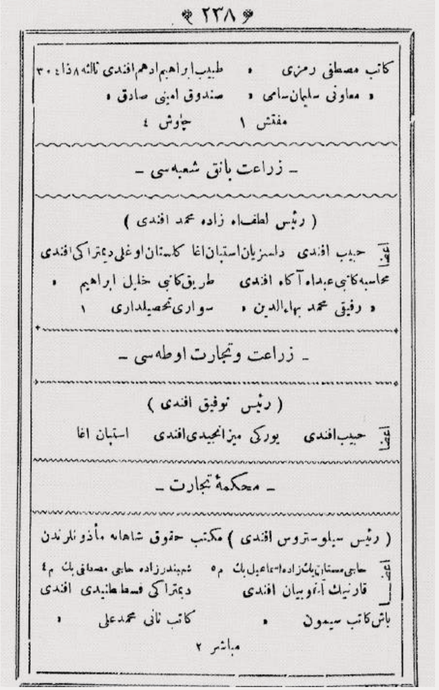

٢٣٨

کاتب مصطفی رمزی افندی — طبیب ابراهیم ادهم افندی ثالثه ۸ ذا ۳۰٤
معاونی سلیمان سامی افندی — صندوق امینی صادق افندی
مفتش ۱ چاوش ٤

زراعت بانق شعبه‌سی

(رئیس لطفاه زاده محمد افندی)

اعضا: حبیب افندی — دلمزیان استپان اغا — کلمنتان اوغلی دیمتراکی افندی
محاسبه کاتبی عبداه آکاه افندی — طریق کاتبی خلیل ابراهیم افندی
رفیق محمد بهاءالدین افندی — سواری تحصیلداری ۱

زراعت وتجارت اوطه‌سی

(رئیس توفیق افندی)

اعضا: حبیب افندی — یورکی میزانجیدی افندی — استپان اغا

محکمهٔ تجارت

(رئیس سیلو-تروس افندی) مکتب حقوق شاهانه مأذونلرندن

اعضا: حاجی مستان بك زاده اسماعیل بك م٥ — شهبندرزاده حاجی مصطفی بك م٤
قارنیك آغوبیان افندی — دیمتراکی قسطاندی افندی
باش کاتب سیمون افندی — کاتب ثانی محمد علی افندی
مباشر ۲

Eskişehir Ticaret ve Ziraat Odası
Hicri 1314 (Miladi 1896/97) yılı Yönetim Kurulu
Hüdavendigar (Bursa) Vilayeti Salnamesi kapağı ve 238. Sayfası: Ziraat ve Ticaret Odası

Reis(başkan) : (Zeytunzade) Tevfik Efendi
Aza (üyeler) : Habib Efendi,
Yörgi Mizancidi Efendi, İstepan Ağa

Eskişehir civarında kıymetli madenler bulan Josef Edward'ın Devlet-i Aliyye'ye önerileri

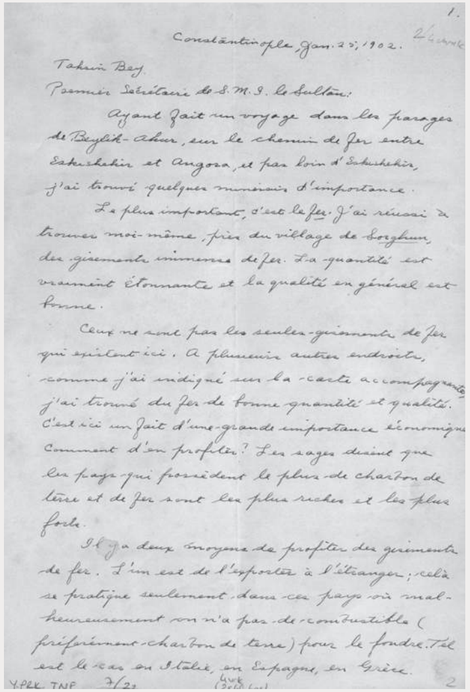

Constantinople Janv. 23, 1902.

Tahsin Bey,
Premier Secrétaire de S.M.I. le Sultan.

Ayant fait un voyage dans les parages de Beylik-Ahor, sur le chemin de fer entre Eskischehir et Angora, et par loin d'Eskischehir, j'ai trouvé quelques minéraux d'importance.

Le plus important, c'est le fer. J'ai réussi à trouver moi-même, près du village de Sorghum, des gisements immenses de fer. La quantité est vraiment étonnante et la qualité en général est bonne.

Ceux ne sont pas les seuls gisements de fer qui existent ici. A plusieurs autres endroits, comme j'ai indiqué sur la carte accompagnant, j'ai trouvé du fer de bonne quantité et qualité. C'est ici un fait d'une grande importance économique. Comment d'en profiter? Les sages disent que les pays qui possèdent le plus de charbon de terre et de fer sont les plus riches et les plus forts.

Il y a deux moyens de profiter des gisements de fer. L'un est de l'exploiter à l'étranger; celà se pratique seulement dans ces pays où malheureusement on n'a pas de combustibles (principalement charbon de terre) pour le fondre. Tel est le cas en Italie, en Espagne, en Grèce.

Y.PRK TNF 3/22

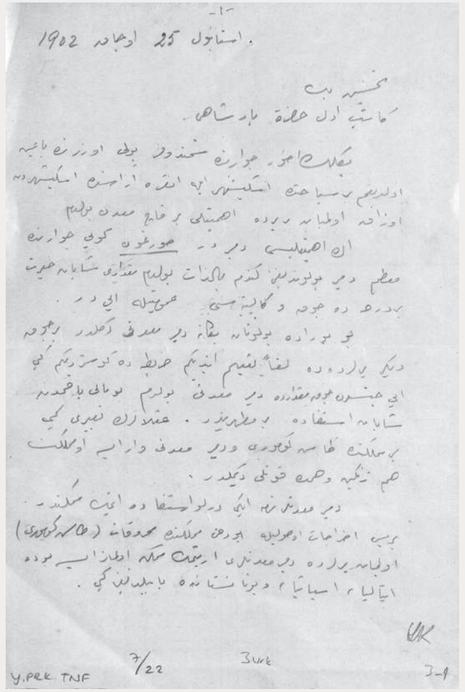

1902 اوجاق 25 استانبول.

حضرت بك
كاتب اول خلوة پادشاهي.

بكلك اجون جوارنده سفرده بولنديغم اورزده بعض
اولديغم سياحت اسكيشهر دن انقره ايله اسكيشهردن
اوزاقده اولمايان برده اهميتلي بر قاچ معدن بولدم
اك اهميتليسي دير ده سورغون كوي جوارنده
معظم دير بولوندغني كندم باكدم بولدغم شايان حيرت
برده ده جوده و كافيه جسيم معدنلر ايلي در.
بو برابر ده بولونمايان يالنز دير معدن دكلدر باشقه
دكر يارده ده لفه تعليم ايتديكم خريطه ده كوسترديكم كبي
ايي جنسدن جوده مقداده دير معدن بولدم بونلك بالخصوص
شايان استفاده بولنمقدير. شمندوفر نيري كي
بر مملكت فابريكه لره و دير معدن دارايي اولكلت
كم زنكين و قوتلي ديكدر.
دير معدنلرندن ايي درجه استفاده ايچون مملكت
ايچنده (كومور طاشي) اولمايان برده دير معدنلري ايله بوده
ايتاليا، اسپانيا، ديرنانده يابيلدغني كي.

Y.PRK TNF 3/22

Eskişehir'deki İlk Gazete: *Nimet*

نعمت

Nimet

Nimet gazetesinin başlığı

20. yüzyıl başlarında ekonomik ve sosyal açıdan ciddi gelişmeler yaşanan ve bu nedenle kültürel yapının gün geçtikçe canlandığı Eskişehir'de yerel bir gazetenin yayınlanması için gerekli koşullar oluşmuştur. Zeytûnzâde Sadık Efendi bu ihtiyacı karşılamak için İstanbul'dan Burhanettin Vahap Efendi adında bir gazeteciyi Eskişehir'e getirdi. Gerekli tüm masrafları karşıladı ve 22 Mart 1908'de kentin ilk gazetesi "Nimet" adıyla yayınlanmaya başladı. Sadık Efendi gazetenin yönetimine girmedi. Gazetenin sahip ve başyazarlığını Burhanettin Efendi, sorumlu müdürlüğünü Hafiz Efendi üstlendi. Gazete haftada 3 gün çıkıyordu, yönetim yeri " Taşbaşı No: 10' daydı. Ticaret Matbaası'nda 48 x 33 ölçülerinde dört sayfa olarak basılıyordu. Satış fiyatı 10 paraydı.

"Eskişehir" gazetesi çıkarıldı

Osmanlı Devleti'nde uzun bir istibdat döneminden sonra meşrutiyetin 23 Temmuz 1908'de ikinci kez ilan edilmesi ve sansürün kaldırılması basın hayatını canlandırdı. Toplumdaki siyasallaşma, gerek İstanbul'da gerek taşrada iktidar ve muhalefet mücadelesini arttırdı. Nitekim 12 Temmuz 1910'da imtiyaz sahipleri dava vekili Takiyyüddin, sorumlu müdür Mestan İsmail'in olduğu "Eskişehir" adlı gazete çıkarıldı. İdarehanesi Hasan Bey ve Şürekası Matbaası idi. Cuma ve Salı günleri yayınlandı. 10 paradan satılacağı belirlendi. Toplam 51 sayı yayınlandıktan sonra gazetenin yayınına son verilerek yeni bir oluşuma gidildi.

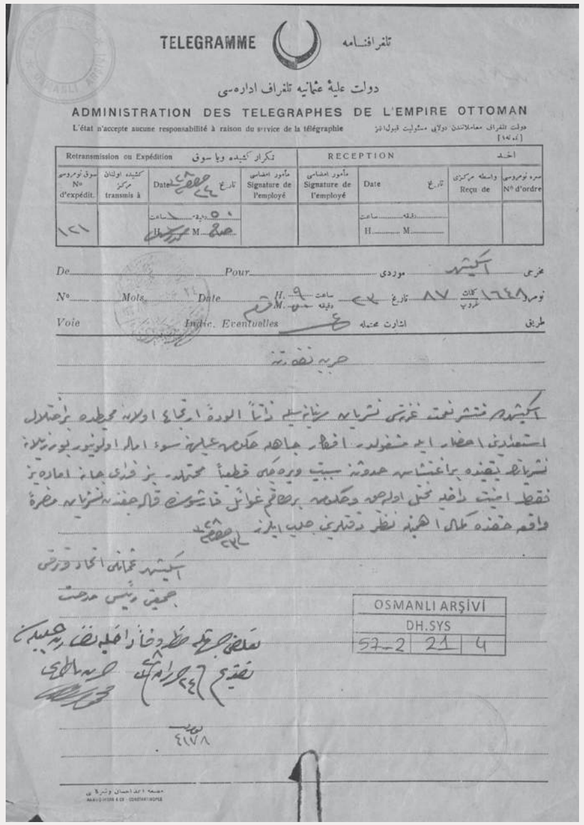
TELEGRAMME

تلغرافنامه

دولت علیهٔ عثمانیه تلغراف اداره‌سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN

L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

OSMANLI ARŞİVİ
DH.SYS
57-2 21 4

Eskişehir Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti Reisi Midhat'ın, Eskişehir'de yayınlanan Nimet Gazetesi'nin fesatçılık yapmasından dolayı yayının durdurulması ve mahkemeye sevki hakkındaki Harbiye Nezareti'ne şikayeti

Hakikat gazetesi açıldı
Eskişehir Gazetesi'ni çıkaran kadro 7 Şubat 1911'de "Anadolu Sesleri" alt başlığıyla "Hakikat" gazetesini yayınlamaya başladı. Gazetenin imtiyaz sahipliği Mestan İsmail, sorumlu müdürlüğünü Dava Vekili Takıyüddin yaptı. İdarehanesi, Hasan bey ve Şukerası matbaası idi. Nüshası 10 paradan satılacaktı.

Metanet gazetesi
Eskişehir'de Zeytûnzâdelerin çabalarıyla yayınlanan bir başka gazetede "Metanet" tir. İlk sayısı 3 Mart 1912' de yayınlanan gazetenin başyazarı Burhanettin ve sorumlu müdürü Hafız Nasip efendilerdir. Bu gazete de aynı yerde yönetiliyor ve Ticaret Matbaası'nda 51 x 36 ölçülerde dört sayfa olarak basılıyordu. Haftada üç gün yayınlanmışsa da; satış fiyatı yine 10 paraydı.

Kurultay
İdris Vehbi'nin sahibi olduğu, Hamdi Bey'in ise sorumlu müdür görevini üstlendiği "Kurultay" gazetesi 9 Haziran 1915 tarihinde Eskişehir basın hayatındaki yerini almıştır.

Karacahisar
Gazete, 1915 tarihinde haftalık olarak yayımlanmaya başlanmıştır.

"Azim ve Emel" Gazetesi
"Azim ve Emel" adıyla 4 Ocak 1916'da haftalık yayınlanmaya başlayan gazetenin sahibi Kenan Turgut, sorumlu müdürü ise H. Sami'dir.

"Nevzat" Gazetesi
Katırcızâde Sami'nin sahibi ve sorumlu müdürü olduğu "Nevzat" gazetesi, 1917 yılında haftada bir kez olarak yayımlanmaya başlamıştır.

"Ahrar" Gazetesi
2 Eylül 1919 tarihinde "Ahrar" adıyla yayın hayatına başlayan gazetenin sahibi Mehmet Fahrettin Gökyay, sorumlu müdürü ise Ömer Avni'dir.

"Millet" Gazetesi
Gazete sahibi Meclis İdare Başkatibi Kamil Bey olan ve sorumlu müdür görevini Necip ve Zühtü Beylerin yürüttüğü "Millet" gazetesi haftada iki kez basılmak üzere 14 Kasım 1919'da yayın hayatına girmiştir.

"İstiklal" Gazetesi
21 Temmuz 1920'de Hasan Basri'nin sorumlu müdürü olduğu "İstiklal" gazetesi haftada iki defa olarak yayımlanmaya başlamıştır.

"Resimli Eskişehir" gazetesi
"Resimli Eskişehir" adı ile 4 Haziran 1920'de yayına başlayan gazete haftada bir çıkmıştır.

"Yeni Dünya" gazetesi
Arif Oruç'un sahibi, Mustafa Nuri'nin sorumlu müdürü olduğu "Yeni Dünya" gazetesi yayın hayatına 30 Ağustos 1920'de başlamıştır.

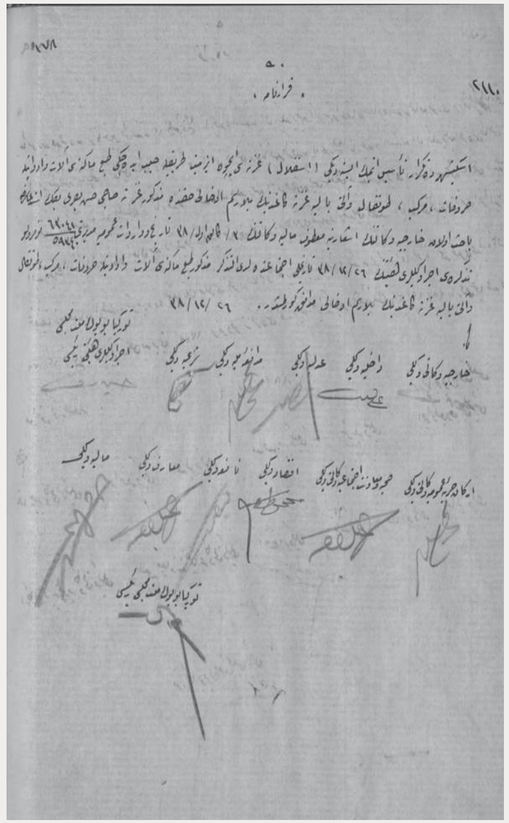

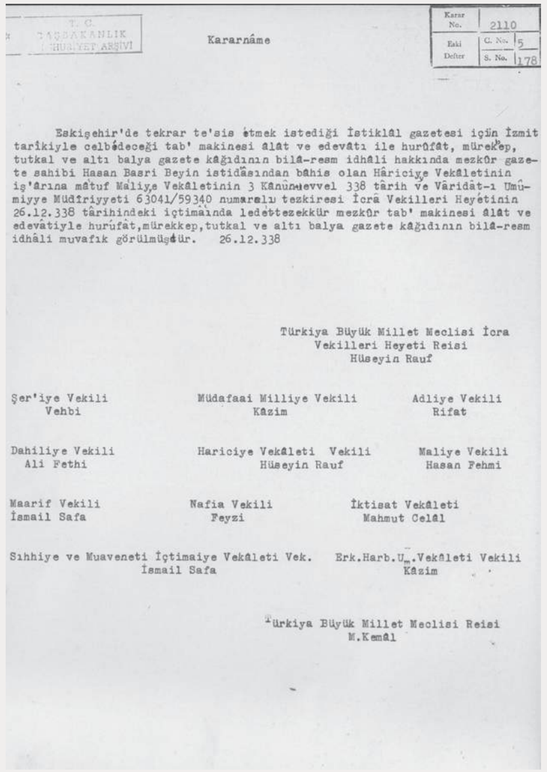

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ
Karar No. 2110 | Eski C. No. 5 | Defter S. No. 178

Kararnâme

Eskişehir'de tekrar te'sis etmek istediği İstiklâl gazetesi için İzmit tarihiyle celbedeceği tab' makinesi âlât ve edevâtı ile hurûfât, mürekkep, tutkal ve altı balya gazete kâğıdının bilâ-resm ithâli hakkında mezkûr gazete sahibi Hasan Basri Beyin istidâsından bâhis olan Hâriciye Vekâletinin iş'ârına mâtuf Mâliye Vekâletinin 3 Kânûnuevvel 338 târih ve Vâridât-ı Umûmiyye Müdîriyyeti 63041/59340 numaralı tezkiresi İcra Vekilleri Heyetinin 26.12.338 târihindeki içtimaında ledettezekkür mezkûr tab' makinesi âlât ve edevâtiyle hurûfât,mürekkep,tutkal ve altı balya gazete kâğıdının bilâ-resm ithâli muvafık görülmüştür. 26.12.338

Türkiya Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti Reisi
Hüseyin Rauf

Şer'iye Vekili Vehbi | Müdafaai Milliye Vekili Kâzım | Adliye Vekili Rifat
Dahiliye Vekili Ali Fethi | Hariciye Vekâleti Vekili Hüseyin Rauf | Maliye Vekili Hasan Fehmi
Maarif Vekili İsmail Safa | Nafia Vekili Feyzi | İktisat Vekâleti Mahmut Celâl
Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâleti Vek. İsmail Safa | Erk.Harb.U. Vekâleti Vekili Kâzım

Türkiya Büyük Millet Meclisi Reisi
M.Kemâl

Eskişehir'deki İstiklal Gazetesi için ithal edilecek alet, edevat ve kağıdın gümrük vergisinden istisnası

Çiftçinin Ürünü Gerçek Değerini Buluyor:
Ticaret ve Zahire Borsası

14 Nisan 1886/10 Recep 1303 tarihinde kabul edilen Umumi Borsalar Nizamnamesi ile "Ticaret Odası kurulmuş olan şehirlerin uygun ve ticarete elverişli yerlerinde devlete ait ve tamamı Ticaret Nezareti'ne bağlı" birer Borsa kurulması kabul edildi.

Eskişehir'de de, 1907 yılında Tahıl Borsası kurulması için girişim yapıldı. Ancak İstanbul Borsası'nın kurulmasında olduğu gibi, burada da bazı kişilerce engellendi.

Bunun üzerine Eskişehir Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Odası, Eskişehir'de Ticaret ve Zahire Borsası'nın kurulması için Ticaret ve Nafia Nezareti nezdinde girişimlerini artırdı. Ticaret ve Nafia Nezareti de Dâhiliye Nezareti'ne 26 Kanun-ı Evvel 1325 / 08 Ocak 1910'da bir yazı göndererek *"Eskişehir'de Ticaret ve Zahire Borsası'nın teşkili, 7 Nisan 323 tarihinde makam-ı nezaret-i âlilerinden Hüdâvendigâr Vilayeti'ne emir ve tebliğ olunduğu halde, bir takım kimselerin te'sir ve nüfuzuyla şimdiye kadar tesis ve teşkil olunmadığı cihetle bu babda yeniden vilayete tebligat-ı kat'i icrası lüzumu Eskişehir Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Odası'ndan mevrud layihada dermeyan kılınmış ve filhakika mahalli mezkûrun üç demiryolu hattının mahalli iltisakı olması, ahalinin ekseriyetle ticaret ve ziraatla meşgul bulunması hasebiyle mahalli mezkurede bir Ticaret ve Zahire Borsası'nın vücudu lazımeden bulunmuş olmağla vilayete ol vechle tebligat ifasına himmet buyrulması hitamınadır efendim."* Dâhiliye Nezareti'nin kurulmasını istediği Ticaret ve Zahire Borsası için yeniden tebligat yapılmasını istedi. Bu gelişmelerden altı ay sonra II. Meşrutiyetin ilanının ikinci yıl dönümü olan **23 Temmuz 1910/10 Temmuz 1326** Eskişehir'de Ticaret ve Zahire Borsası açıldı.

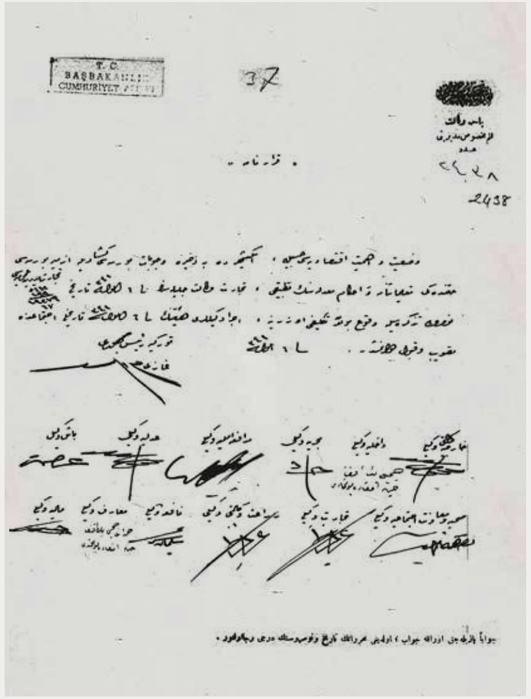
T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

37

2438

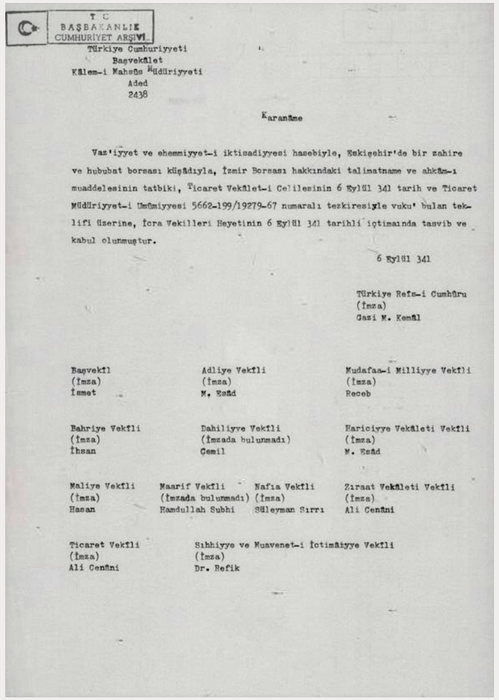
T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet
Kalem-i Mahsûs Müdüriyeti
Adet
2438

Kararname

Vas'iyyet ve ehemmiyyet-i iktisadiyyesi hasebiyle, Eskişehir'de bir zahire ve hububat borsası küşâdıyla, İzmir Borsası hakkındaki talimatname ve ahkâm-ı muaddelesinin tatbiki, Ticaret Vekâlet-i Celîlesinin 6 Eylül 341 tarih ve Ticaret Müdüriyet-i Umûmiyyesi 5662-199/19279-67 numaralı tezkiresiyle vuku' bulan teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyetinin 6 Eylül 341 tarihli içtimaında tasvib ve kabul olunmuştur.

6 Eylül 341

Türkiye Reis-i Cumhûru
(İmza)
Gazi M. Kemâl

Başvekil (İmza) İsmet	Adliye Vekili (İmza) M. Esad	Mudafaa-i Milliyye Vekili (İmza) Recep
Bahriye Vekili (İmza) İhsan	Dahiliyye Vekili (İmzada bulunmadı) Cemil	Hariciyye Vekâleti Vekili (İmza) M. Esad
Maliye Vekili (İmza) Hasan	Maarif Vekili (İmzada bulunmadı) Hamdullah Subhi	Nafıa Vekili (İmza) Süleyman Sırrı
Ziraat Vekâleti Vekili (İmza) Ali Cenâni		
Ticaret Vekili (İmza) Ali Cenâni	Sıhhiyye ve Muâvenet-i İctimâiyye Vekili (İmza) Dr. Refik	

Kararname:
Eskişehir'de bir Zahire ve Hububat Borsası kurulması ve İzmir Borsası hakkındaki talimatın uygulanması Bakanlar Kurulu'nun 6 Eylül 1341 / 1925 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.

Eskişehir Ticaret Borsası'nın Nizamnamesinde açılış amaçları şöyle belirtilmekteydi:

1. Üreticinin pazara getirdiği zahirenin ucuza alınmaması
2. Spekülasyon yapılmaması
3. Ürünlerin gerçek değeri üzerinden işlem görmesi
4. Tartı hilelerinin yapılmaması

Türkiye'nin "Tahıl Sepeti"nde yer alan Eskişehir Ticaret ve Zahire Borsası'nda buğday, arpa, un, afyon ve bütün hububat ürünleri üzerine işlemler yapıldı. Ancak kuruluş aşamasındaki sıkıntılar, sonrasında da devam etti. Köylünün getirdiği ürünün borsa fiyatını öğrenmeden bazı simsarlar tarafından çok ucuza alınarak araba boşaltılmakta ve sonra çeşitli bahanelerle ürünün fiyatı daha da indirilmekteydi. Alınan bu ürünler daha yüksek fiyatlarla büyük tüccarlara satılmaktaydı. Üreticinin zarara uğradığı bu durum Eskişehir Kaymakamlığı'nın hazırladığı kapsamlı rapor ile Kütahya Mutasarrıflığına bildirildi. Oradan da Hüdâvendigâr Vilayetine bildirilmesi üzerine, Hüdâvendigâr Vilayeti de Dâhiliye Nezareti'ne bir üst yazıyla bildirdi.

1929 senesi ilk mahsül için yapılan merasim

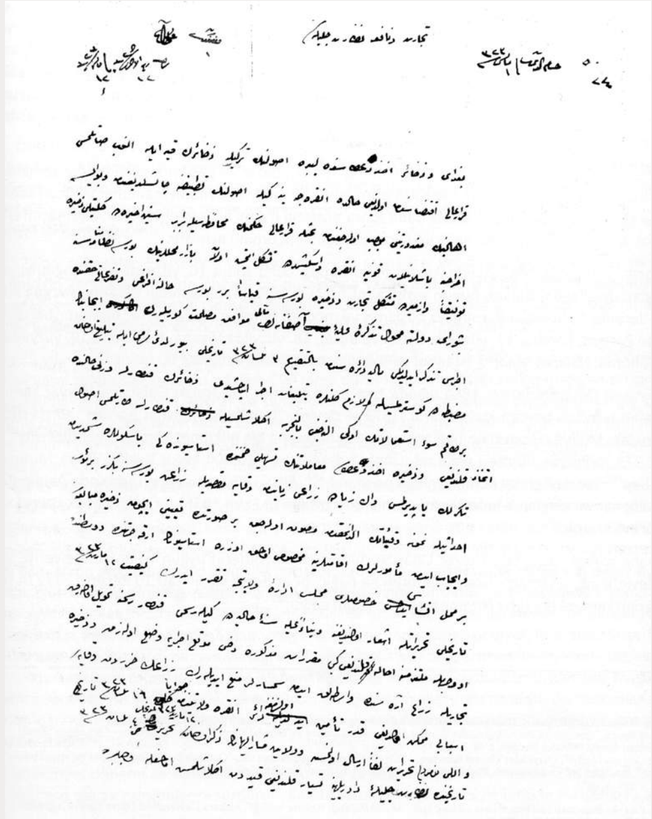

Yoğun miktarda zahire ihracına başlanılan Konya, Ankara, Eskişehir'de var olan Pazar mahallerinin Borsa Nizamname'sine göre İzmir'de kurulmuş olan Ticaret ve Zahire Borsası gibi birer borsa haline dönüştürülmesi

23 Temmuz 1908'de Meşrutiyetin yeniden ilanıyla, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin de görüşleri doğrultusunda devlet ve toplum hayatında ortaya çıkan yapılandırma, ticaret hayatına da ilk günden yansıdı.

İkinci Meşrutiyet yılları iktisadi sorunların kamuoyuna yansıdığı bir dönemdi. 1908 ertesi, sayıları önemli ölçüde artan gazete ve dergilerde, ticaretin önemi vurgulanmış, şirketçiliği ve anonim şirketleri özendiren yazılara sık sık rastlanır olmuştu. Gerek hükümet, gerek odalar ve gerekse basının bu yöndeki teşvikleriyle Müslüman - Türk unsur da ticarete atılmaya başladı. Her tarafta yeni açılmış Müslüman dükkânları, mağazalar görülüyor, yeni yeni müslüman şirketler doğuyordu. Öte yandan müslüman halk bu dükkânlardan, bu şirketlerden alışverişe teşvik ediliyor, bunun "milli himaye" gereği olduğu söyleniyordu.

Padişah ve Yakınlarının Eskişehir'e Taşınması Girişimi

I. Dünya Savaşı sırasında ise (Çanakkale Muharebesi) padişahın ve hükümetin geçici olarak İstanbul'dan Eskişehir'e taşınması düşünüldü. Padişah ve yakın çevresi için kentte uygun konutlar hazırlandı. Ancak Çanakkale cephesindeki savaşın başarıyla sonuçlanması üzerine bu girişime gerek kalmadı.

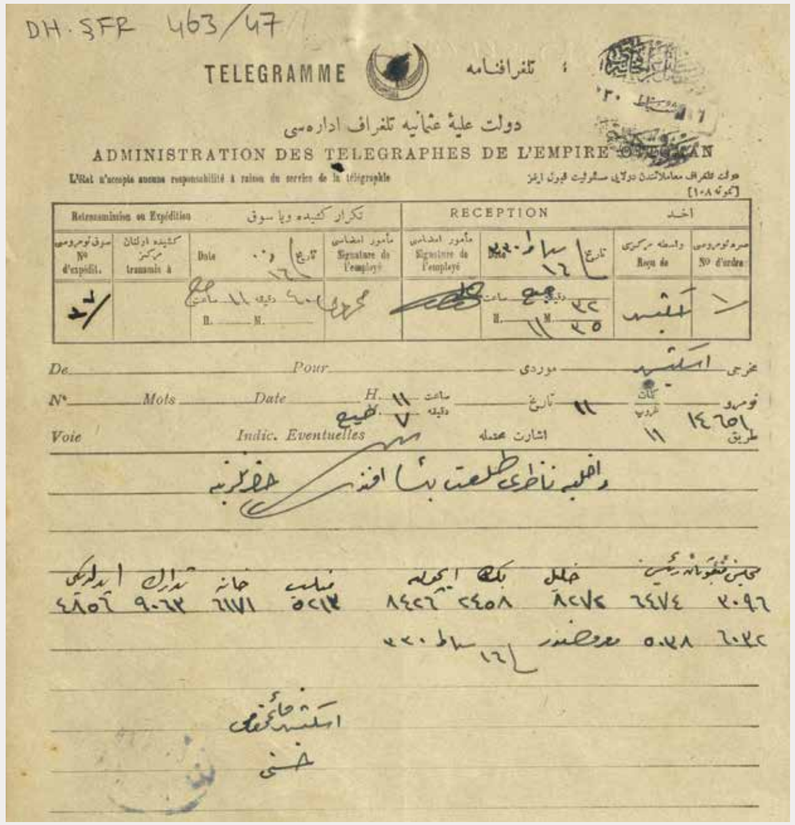
DH.ŞFR 463/47

TELEGRAMME تلغرافنامه

دولت علیهٔ عثمانیه تلغراف اداره‌سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN

L'Etat n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

RECEPTION

Meclis-i Mebusan Reisi Halil Bey için Eskişehir'de uygun bir ev tedarik edildiği

Sakarya Gazetesi'nin harf devriminden önceki bir sayısı

Yayın hayatına 15 Kasım 1925 tarihinde başlayan ve Eskişehir'de Latin harfleriyle basılan ilk gazete olan Sakarya Gazetesi'nin 17 Haziran 1929 tarihli sayısı. Sakarya Gazetesi'nin yayın hayatı devam etmektedir.

Eskişehir Çiftçi Bankası Osmanlı Anonim Şirketi

II. Meşrutiyet dönemi ulusal bankacılığın doğuş ve serpilme yılları oldu. 1908'e değin Osmanlı sermayesi Ziraat Bankası ve Emniyet Sandığı ötesinde bankacılık alanında bir varlık gösterememiş, hemen hemen tüm bankacılık işlemleri yabancı sermayenin kurduğu bankalar aracılığıyla yürütülmüştür.

1908 devrimiyle birlikte, özellikle 1913 ertesi müslüman eşraf -tüccar- çiftçi, yabancılardan ve gayri müslimlerden bağımsız olarak kendi kredi kurumlarını kurdu. Böylece ittihatçıların uygulamaya koydukları" Milli İktisat" politikasının belkemiğini oluşturacak sermaye birikimi sağlandı.

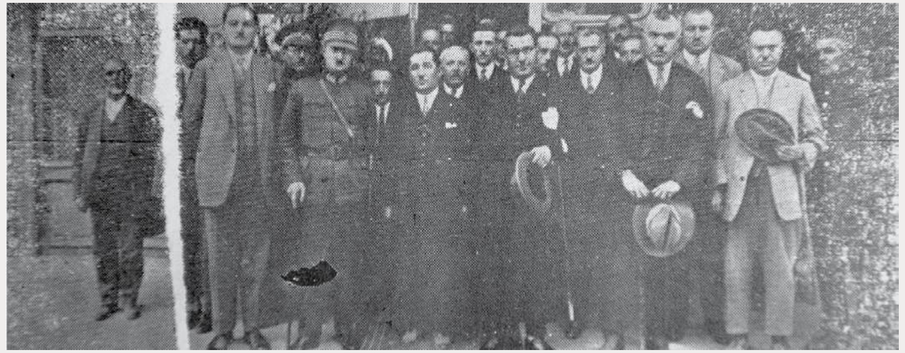

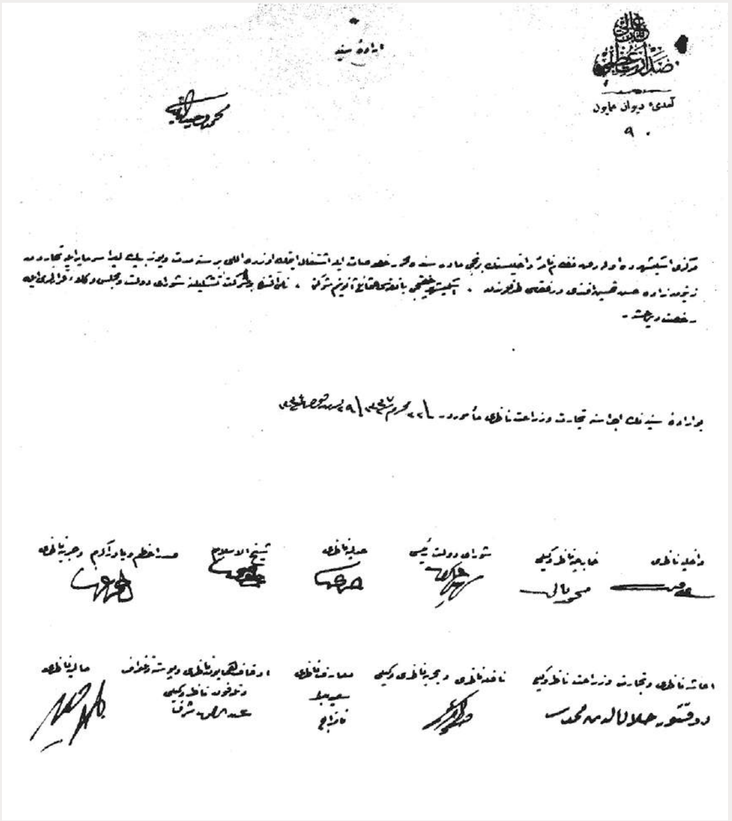

Merkezi Eskişehir olarak Eskişehir Çiftçi Bankası Osmanlı Anonim Şirketi adı altında bir şirket kurulmasına Şûrayı Devlet ve Meclis-i Vükela kararları ile ruhsat verildiğine dair belge

Bu dönemde taşrada kurulan "Milli" bankalar Anadolu'da dağılmakta olan "orta sınıfın" İttihat ve Terakki ile olan organik bağının somut kanıtlarını oluşturdu. İttihat ve Terakki Cemiyeti benimsediği ulusalcılık akımı doğrultusunda "milli" bankalara ön ayak oldu, üyelerini bankacılığa özendirdi. Kuruluşları sırasında gerek maddi, gerek manevi her türlü kolaylığı sağlayarak Osmanlı para piyasasını ve kredi aygıtını "Milletleştirme"yi amaçladı. Bu süreçte Eskişehir'de de yerli sermayeli bir banka kurulması konusundaki girişim İttihat ve Terraki Cemiyetine yakınlığıyla tanınan Zekai Bey'in Mutasarrıflığı döneminde gerçekleşti. Zekai Bey kentin ileri gelenlerini Eskişehirde bir banka kurmak için teşvik etti. Banka kurulması hazırlıklarına Zeytûnzâde Hasan Tahsin, Dr. Zühdi, Abdullah Sabri Efendi ve Hafız Ömer Efendi gibi kişiler katıldı. Bankanın idare meclisi üyelerinin ortak özelliklerine bakılacak olursa bunlar Yaver - viran, Şerefiye, İhsaniye, Mahmudiye köylerinden olup, bu köyler 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra Kırım ve Rumeli'den gelen göçmenlerin iskân edildiği yerlerdir. Göçmenler çiftçilikte uğraşırken yerlilerden daha teknolojik yöntemler kullanarak ziraat alanında ilerleyip sermaye sahibi olmuş ve ticaret sahasına da dahil olmuşlardır.

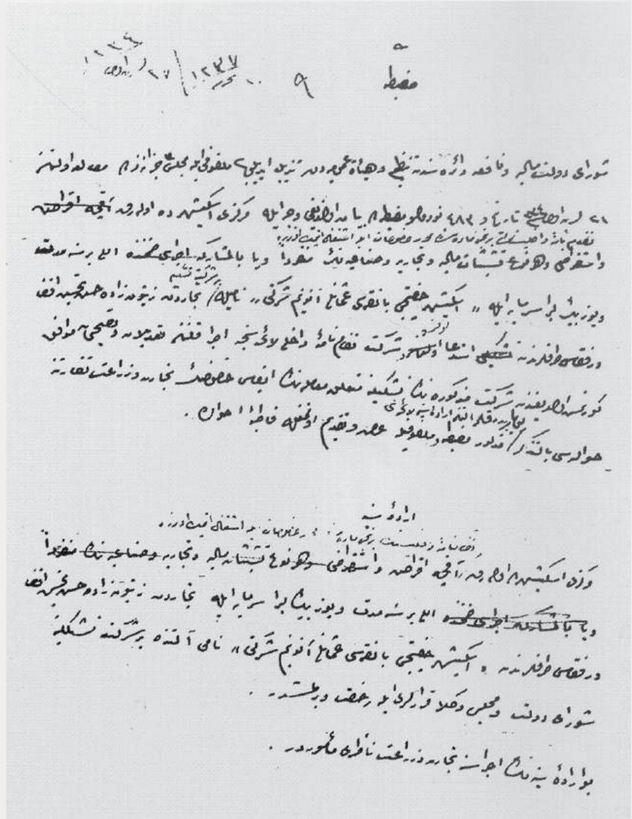

Eskişehir Çiftçi Bankası Osmanlı A. Ş.'nin kurulmasına ilişkin Mazbata ve İrade-i Senniye

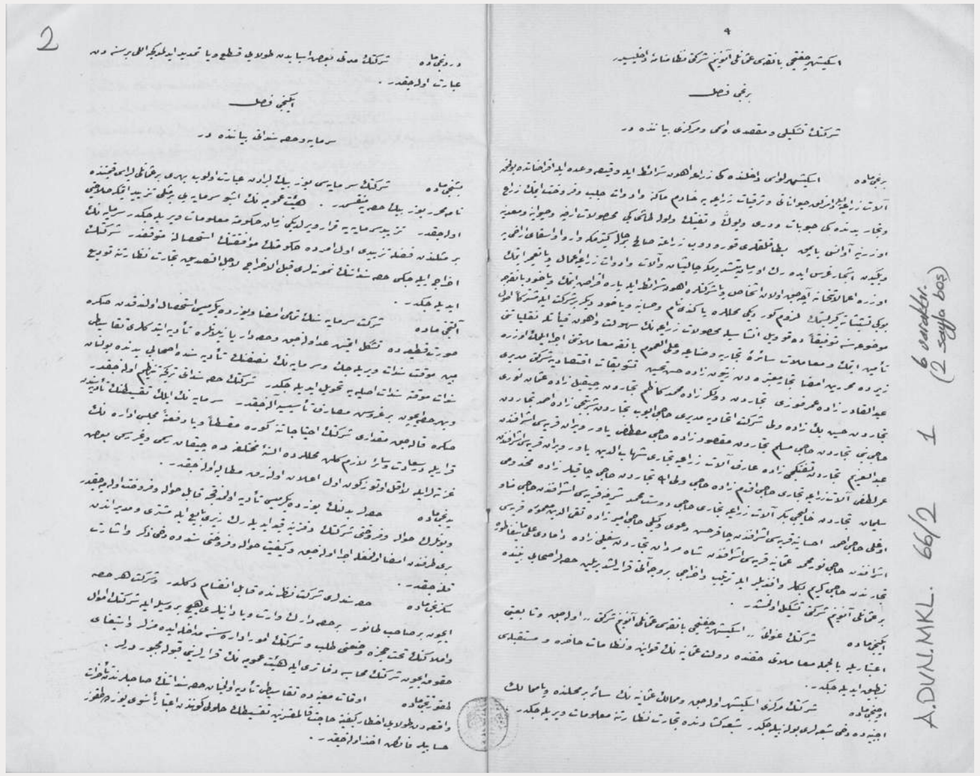

Zeytunzade Hasan Tahsin Efendi ortakları ve hissedarlar tarafından kurulan Eskişehir Çiftçi Bankası Osmanlı Anonim Şirketi Nizamname-i Dahilisi

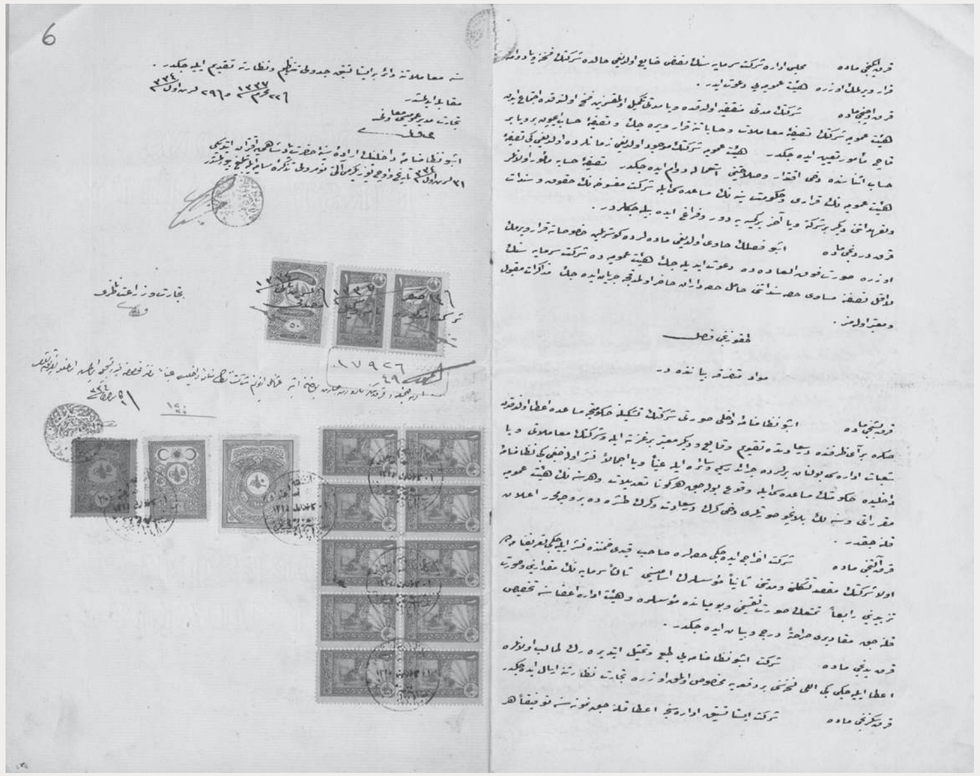

Eskişehir Çiftçi Bankası Nizamnamesi

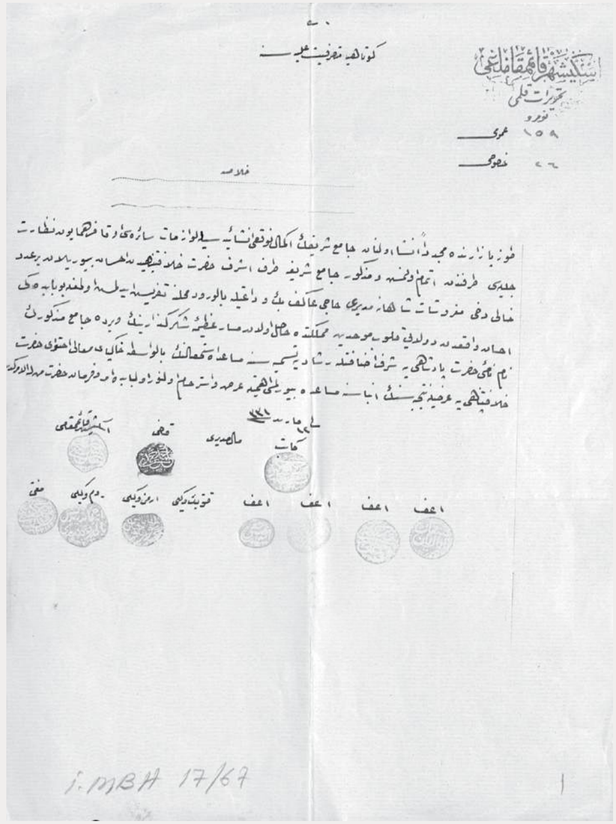

İ.MBH 17/69

Reşadiye Camii

Eskişehir'in Tuz Pazarı'nda yeniden inşa olunan caminin padişahın ismiyle (Sultan Reşad-Reşadiye) isimlendirilmesi
25 Mart 1915

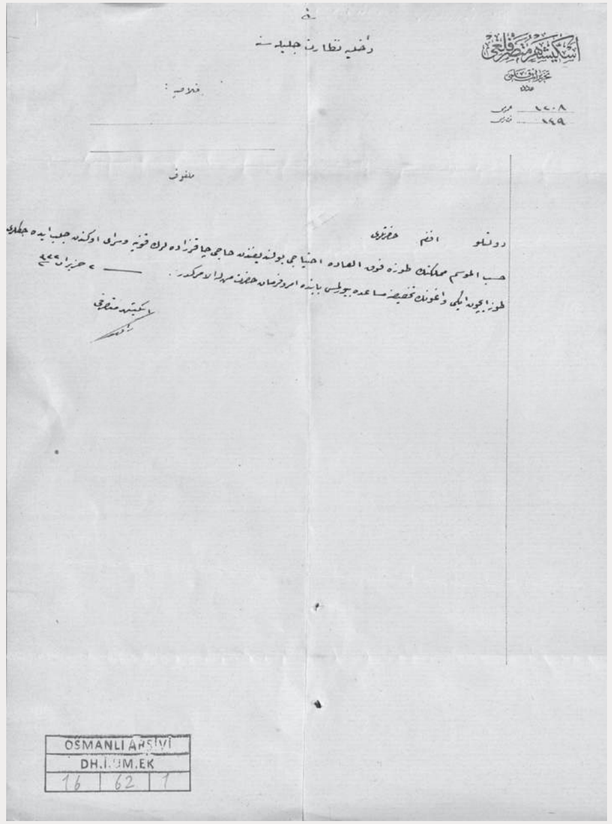

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM.EK
16 62 1

Hacı Çakırzade'lerin vagon tahsisi isteği

Hacı Çakırzade'lerin Eskişehir'e Konya ve Sarayönü'nden getirilecek tuz için vagon tahsis edilmesi hakkında yazışmalar
15 Haziran 1916

Eskişehir Millî Ticaret ve Sanayi A.Ş.

1916'daki Tramvay Projesi

İttihad ve Terakki hükümetlerinin uygulamaya koyduğu millî iktisat politikası sonucu, önce Konya'da, daha sonra öteki taşra illerinde hızla anonim şirketler kurulmaya başlandı. Ekonomik alandaki bu siyasal ve ideolojik dönüşüm, Eskişehir eşraf ve tüccarını da etkiledi.

Tüccardan Zeytûnzâde Haşan (Tahsin), Zeytûnzâde Şevket, İşçibaşızâde Hacı Hakkı, Siyahîzâde Halil İbrahim, deri tüccarı Hacı Veli, tüccardan Tüfekçizâde Hacı Mustafa, Çıkıllızâde Hâfız Osman gibi kişiler (toplam 55 kişi), Bursa eski meb'usu Abdullah Sabri öncülüğünde biraraya gelip güçlerini birleştirerek 13 Ağustos 1916 tarihli "irâde"ye uygun olarak 10 Eylül 1916'da Eskişehir Millî Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ni kurdular.

Abdullah Sabri Bey'in genel müdürlüğünde çalışmalarına başlayan şirket nizâmnâmesinde belirtildiği üzere bayındırlıkla ilgili birtakım projeler üretti: Porsuk ırmağı üzerinde elektrik üretmek amacıyla bir baraj yapılması, kentin elektrikle aydınlatılması, yedi kilometre uzunluğunda bir tramvay hattı tesisi. Şirket ayrıca Eskişehir Sancağı Meclis-i Umumîsi'ne başvurarak, Eskişehir'de belediyeye ait bulunan elektrik imtiyazını 99 yıl süreyle almak için talepte bulunmuş ve belediyeye ait elektrikle ilgili tüm araç ve gereçlerin, tesbit edilecek bir bedelle kendilerine devredilmesini istemiştir. Ancak bu girişimlerin sonuçsuz kaldığını görüyoruz. Kentin elektrikle aydınlatılması projesi, sonraları belediye tarafından gerçekleştirilmiş; elektrik üretmek üzere Porsuk üzerine baraj yapılması projesi her nedense gündemden düşmüş; tramvay hattı projesi ise -16 km olarakgündeme alınmasından 88 yıl sonra kasım 2004'te gerçekleşebilmiştir.

Eskişehir'in ilk ulusal anonim şirketi olan bu kuruluş, Millî Mücadele döneminde etkin bir faaliyet gösteremedi. Cumhuriyet'in ilk yıllarında kısa bir süre varlığını sürdürdüyse de daha sonra tamamen lületaşı işine yoğunlaşarak, 1924'ten itibaren "Eskişehir Lületaşı Madeni Anonim Şirketi" adı altında yalnızca lületaşı üretmek ve ihraç etmek amacıyla faaliyetini devam ettirdi.

Eskişehir Millî Ticaret ve Sanayi A.Ş. hakkında Sultan 5. Mehmed Reşâd'ın yayınladığı İrâde-i seniyye

Merkezi Eskişehir'de olarak ticâret ve sanayi'e dâir her nev'i muamelât ile iştigâl ve fabrika ve i'mâlât hâneler küşâd eylemek ve gerek doğrudan doğruya gerek âhir nâmına her türlü ta'ahhüdâta dahî girebilmek üzere yirmi sene müddet ve elli-bin Osmanlı Lirası sermâye ile "Eskişehir Millî Ticaret ve Sanayi' Anonim Şirketi" nâmı altında bir şirket teşkiline Şûrâyı Devlet ve Meclis-i Vükelâ kararlarıyla ruhsat verilmişdir.

Bu irâde-i seniyyenin icrasına Ticaret ve Ziraat nâzırı memurdur.

13 Şevval 334 ve 30 Temmuz 1332
(13.08.1916)
Mehmed Reşâd

Sadrâzam, Şeyhülislâm, Harbiye Nâzırı ve Bahriye Nâzırı vekili, Dâhiliye Nâzırı ve Mâliye Nâzırı vekili, Hâriciye Nâzırı ve Adliye Nâzırı vekili, Şûrâ-yı Devlet Reisi ve Evkaf-ı Hümâyûn Nâzırı vekili, Nâ-fi'a Nâzırı, Ma'ârif Nâzırı ve Posta ve Telgraf ve Telefon ve Ticaret ve Ziraat nazırları vekîli

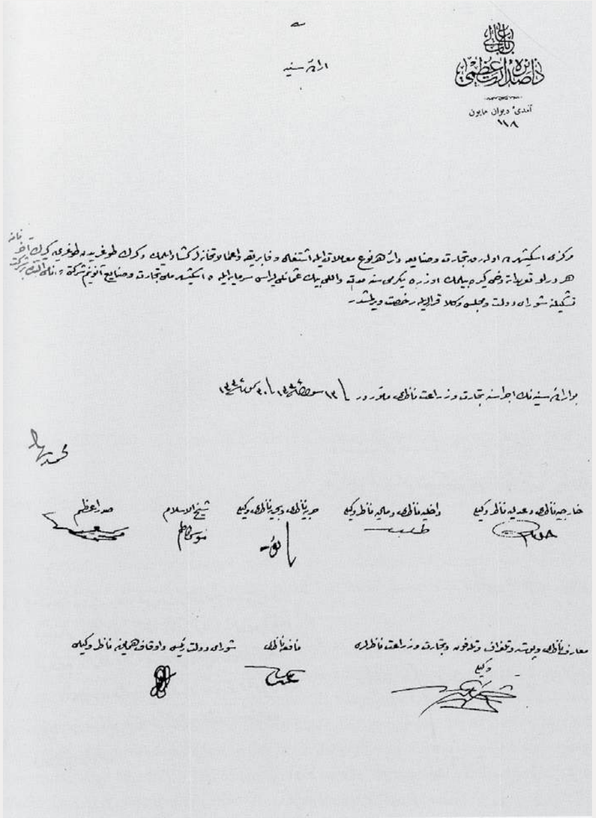

Eskişehir'de İstatistik Kalemi'nin kurulması

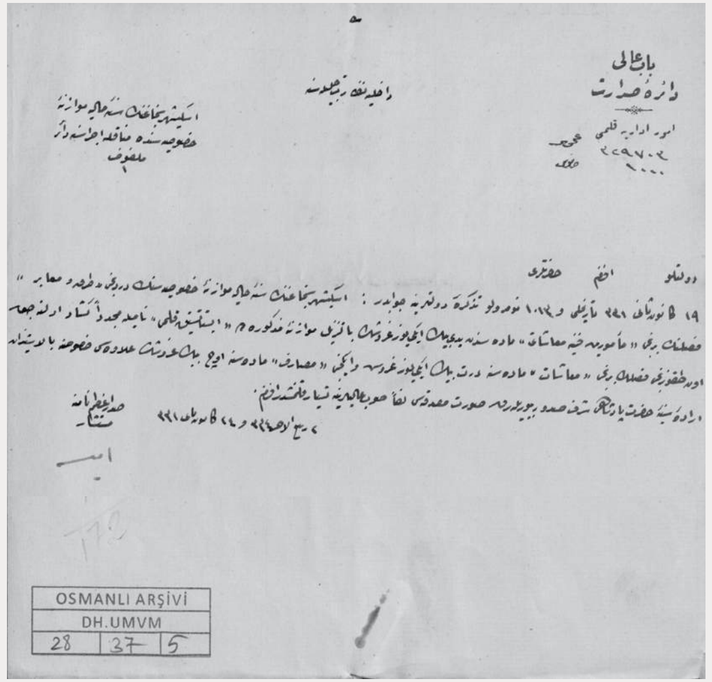

Eskişehir'de kurulacak olan İstatistik Kalemi'nin memur maaşı ve masrafları için 1331 senesi bütçesinde münakale icrasına izin verildiği ve tasdikli suretinin gönderildiği.

1332 / 1916 Senesinde Müstakil Eskişehir Livasında Nüfus Hareketi

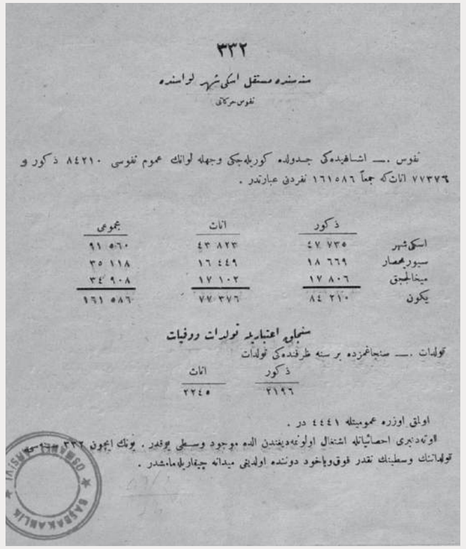

1332 Senesinde Müstakil Eskişehir Livasında Nüfus Hareketi

Aşağıdaki cedvelde görüleceği vechle Livanın umum nüfusu 84.210 zükur (Erkek) ve 77.376 inas (Kadın) ki cem'an 161.586 neferden ibarettir.

	Zükur/ Erkek	İnas/ Kadın	Mecmua/ Toplamı
Eskişehir	47 735	43 823	91 560
Sivrihisar	18 669	16 449	35 118
Mihalıççık	17 806	17 102	34 908

Sancak İtibarıyla Tevellüdat(Doğum) ve Vefiyat (Ölümler)

Tevvellüdat- Sancağımızdaki bir sene zarfındaki tevellüdat:

Zükûr/Erkek	İnas/Kadın
2.196	2.245

olmak üzere umumiyetle 4 441'dir. Öteden beri İhsaiyatla (İstatistik) iştigal olunmadığından elde mevcud vasati (ortalama) yoktur. Bunun içün 332 senesi tevellüdatının (Doğumlarının) vasatının (ortalamasının) ne kadar fevk ve dûnunda (Yukarısında ve aşağısında) olduğu meydana çıkarılamıştır.

Verilen rakam orijinal belgedeki rakam olup, toplamada hata vardır. Gerçek toplam: 91.558'dir.

Eskişehir adına İsviçre'ye öğrenci gönderilmesi

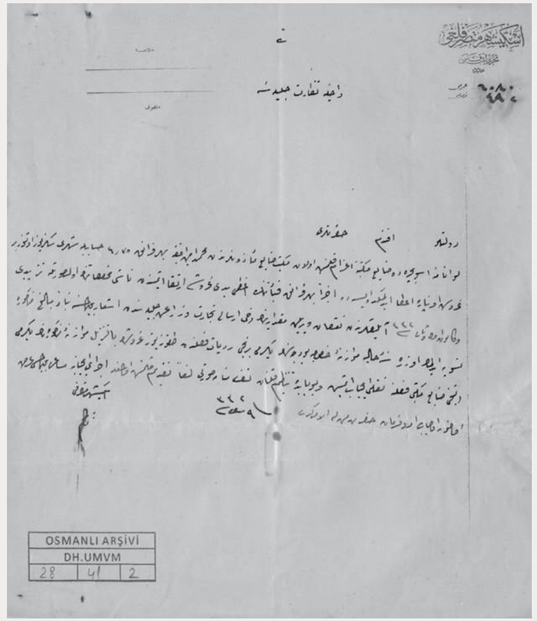

Eskişehir'de Sanayi Mektebi'nden mezun olan Mehmet Emin'in İsviçre'de Sanayi Mektebi'ne gönderilmesi için belediye bütçe kalemleri arasında para aktarımı konusunda Eskişehir Mutasarrıfının Dahiliye Nezareti'nden izin isteği. 1332 / 1916.

Padişah Mehmet Reşad'ın onayı

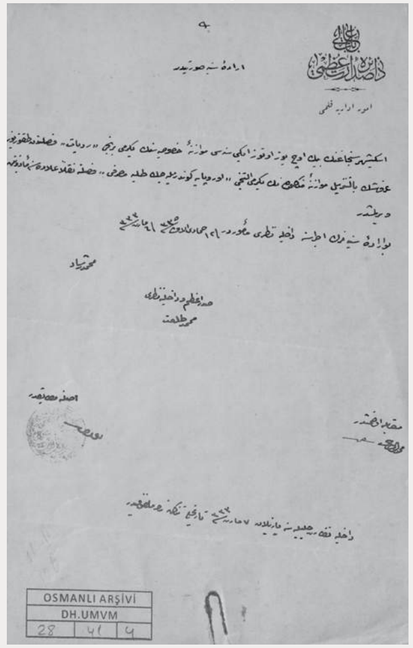

Bütçe kalemleri arasında para aktarılmasına izin verildiğine dair Padişah Mehmet Reşad imzalı irade-i seniyye. 1333 / 1917

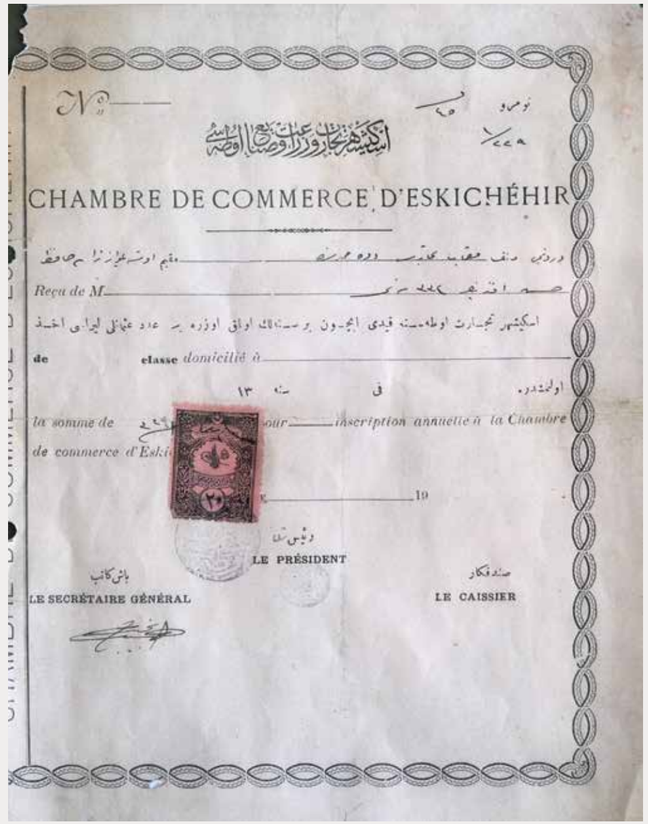

Eskişehir Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Odası No: 45 1 / 229

Dördüncü sınıf kasap tüccarı Dere Mahallesi'nde mukim usta İvazzade Hafız Hasan Efendi'nin 334 / 1918 senesi Eskişehir Ticaret Odası'na kaydı için bir senelik olmak üzere bir adet Osmanlı Lirası ahz olunmuştur.

Eskişehir Serum Üretim Laboratuvarı'nın (Da'r-ül istihzarı) nakil masrafları

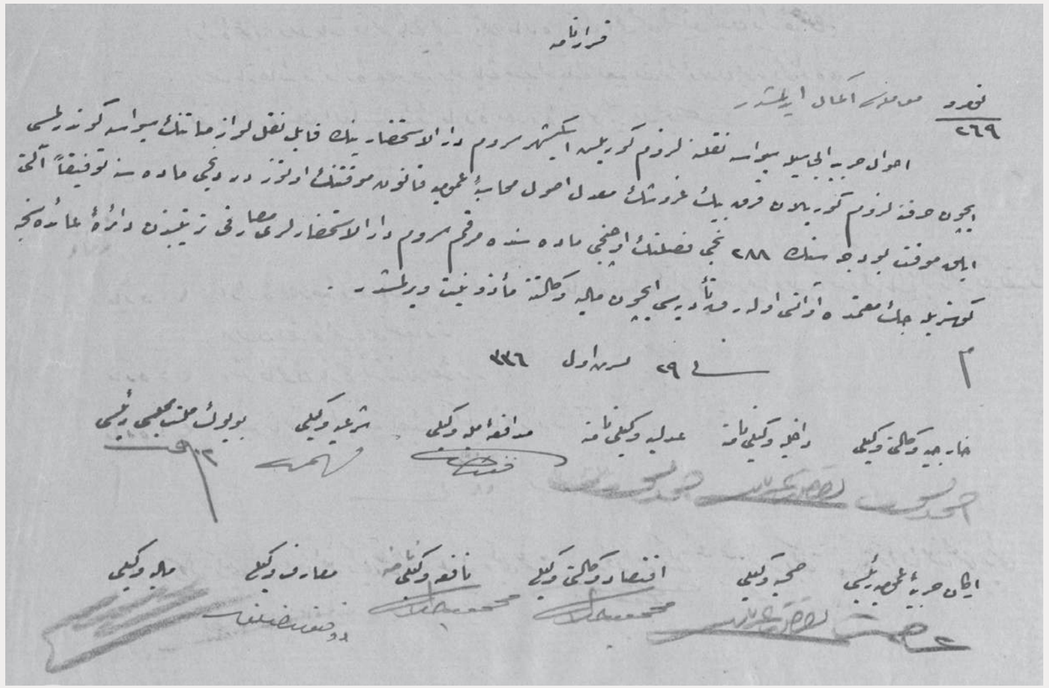

Harp sebebiyle Sivas'a nakledilecek Eskişehir Serum Da'r-ül istihzarı'nın nakil masrafları için 40 000 kuruş avans verilmesine dair belge ve transkripsiyonu (29 Ekim 1920)

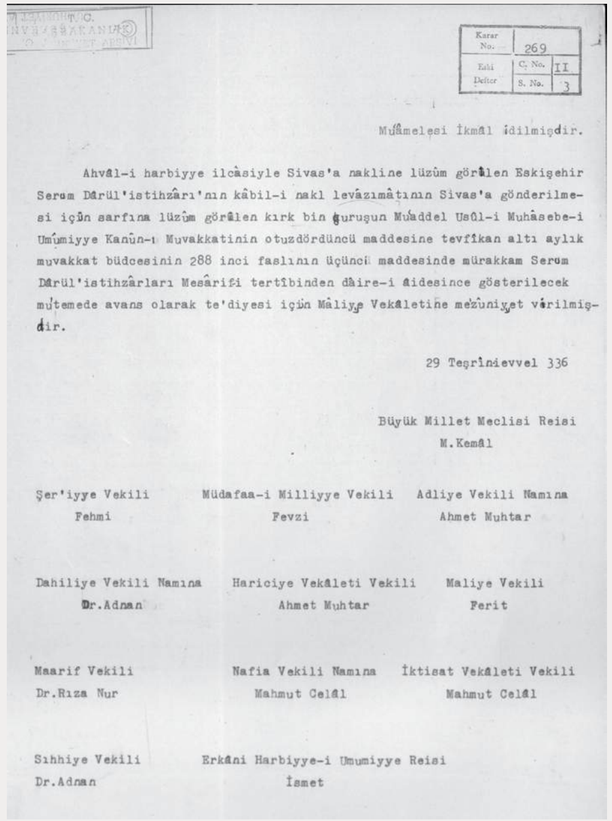

Karar No. 269 | Cild Defter | C. No. II | S. No. 3

Müâmelesi İkmâl ûdilmiştir.

Ahvâl-i harbiyye ilcâsiyle Sivas'a nakline lüzûm görülen Eskişehir Serum Dârül'istihzârı'nın kâbil-i nakl levâzımâtının Sivas'a gönderilmesi için sarfına lüzûm görülen kırk bin guruşun Muâddel Usûl-i Muhâsebe-i Umûmiyye Kanûn-ı Muvakkatinin otuzdördüncü maddesine tevfikan altı aylık muvakkat büdcesinin 288 inci faslının üçüncü maddesinde mürakkam Serum Dârül'istihzârları Mesârifi tertîbinden dâire-i âidesince gösterilecek mütemedd avans olarak te'diyesi için Mâliye Vekâletine mezûniyet verilmiştir.

29 Teşrînievvel 336

Büyük Millet Meclisi Reisi
M.Kemâl

Şer'iyye Vekili Fehmi	Müdafaa-i Milliyye Vekili Fevzi	Adliye Vekili Namına Ahmet Muhtar
Dahiliye Vekili Namına Dr.Adnan	Hariciye Vekâleti Vekili Ahmet Muhtar	Maliye Vekili Ferit
Maarif Vekili Dr.Rıza Nur	Nafia Vekili Namına Mahmut Celâl	İktisat Vekâleti Vekili Mahmut Celâl
Sıhhiye Vekili Dr.Adnan	Erkânı Harbiyye-i Umumiyye Reisi İsmet	

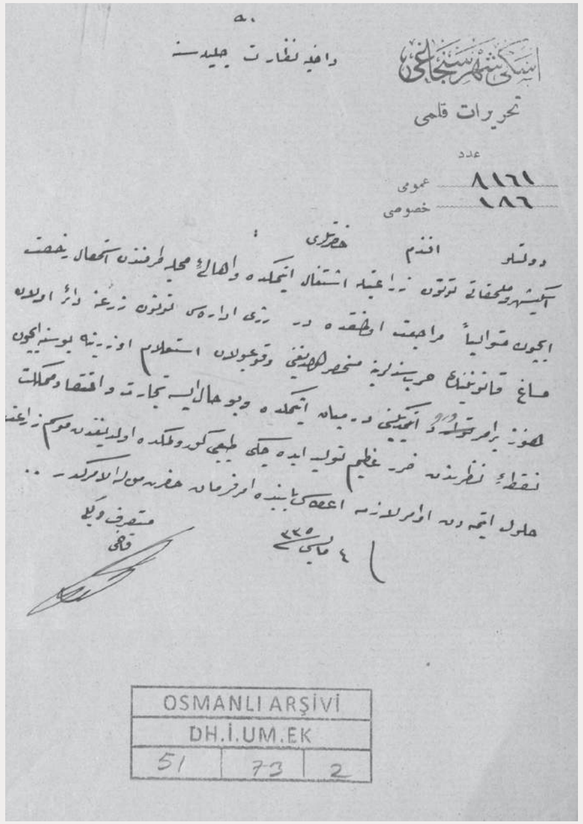

Eskişehir'de Tütün Ziraati

Eskişehir'de tütün ziraatinin başlaması amacıyla Reji İdaresi'nce mevsim geçmeden emir verilmesi için defalarca müracaat edilmesine rağmen gerekli izin verilmediği ve bu durumun tüccar ve memleket üzerinde büyük zararlara yol açtığı ve gerekli emrin bir an önce verilmesi hakkında Eskişehir Mutasarrıf Vekilinin Dahiliye Nezaretine yazısı
4 Mayıs 1335 / 1919

Kurtuluş Savaşı'nın Sıklet Merkezi: *Eskişehir*

Savaş yılları tüm ülkede olduğu gibi Eskişehir'i de etkiledi. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin doğrudan iktidar döneminde başlattığı ticarette Türklerin etkin olma girişimi, belli bir aşamaya gelmişti ki savaş başladı. Erkek nüfusun çok önemli bir bölümünün silah altına alınması ve genel savaş koşulları, tarımsal üretimde önemli daralmalara yol açtı. Dünya Savaşı içerisinde ziraatın geçirdiği buhran, Mütareke ve Bağımsızlık Savaşı yıllarında devam etti ve hatta şiddetlendi. Savaş öncesinde 66 milyon dekarlık olan hububat ziraatı, savaş sonunda 35 milyon dekara düşmüş, memleket açlık tehlikesine maruz kalmıştı. Ekmeklik hububata arpa, yulaf ve hatta süpürge tohumu ve palamut karıştırılıyor, bu yüzden halkın sıhhati bozuluyor ve fiyat artıyordu. 1914-1918 yılları arasında tarımsal hasıla %50 azaldı. Genel olarak, 1919'da buğday mahsulü de, savaştan önceki seviyesinin yarısına geriledi, diğer mahsullerde de buna benzer eksilmeler oldu. Büyük Millet Meclis'i faaliyetine başladığı zaman kötü durumda olan ziraat, Milli Mücadele yıllarında daha da bozulma sürecine girdi. Eskişehir ve Afyon gibi savaşa sahne olan buğday müstahsili bölgeler, harekâttan büyük zarar görmüşlerdi. 1920, 1921 ve 1922 zirai üretimin en düşük seviyede olduğu yıllar oldu.

Eskişehir'in yaşadığı İngiliz ve Yunan işgalleri kentte zor günler yaşattı. Milli Mücadele'nin yükünü en çok çeken kentlerden biri Eskişehir idi.

Eskişehir'de 423 Gün Süren İngiliz İşgali

423 gün süren İngiliz esareti sonrasında 19 Temmuz'da boşaltılan kent, 20 Temmuz günü Yunanlılar tarafından işgal edildi. Yunan karargâhı da Eskişehir'e taşınınca, Batı Cephesi Komutanlığı düşmanla arayı açmak için orduyu süratle geri çekmeye başladı. Bu durum TBMM'de heyecan yarattı. Türk ordusunun direncinin kırıldığını zanneden Yunan ordusu 23 Ağustos'tan 13 Eylül 1922'ye kadar süren yeni bir saldırı başlattı. Genel Kurmay Başkanlığının (Erkânı Harbiye) yayınladığı bildiriye göre 23 Ağustostan beri aralıksız 21 gün devam eden Sakarya Meydan Muharebesi ordumuzun tam zaferiyle sonuçlandı. 13 Eylül itibarıyla Sakarya nehri doğusunda Yunan askeri kalmadı. Sakarya Savaşı olarak adlandırılan bu savaş Türklerin son savunma savaşı oldu. Daha sonra Mustafa Kemal'in (Atatürk) başkomutanlığında başlatılan Büyük Taarruz ile Yunanlılar Polatlı'dan itibaren geri çekilmeye başladı. 1 Eylül' de Seyitgazi, 2 Eylül'de Eskişehir düşman işgalinden kurtuldu. Kent 2 Eylül 1922'ye kadar, 1 yıl, 1 ay, 14 gün Yunan işgalinde kaldı. Yunan ordusu, terk ederken kente büyük zarar verdi. Giderken büyük bir yangın çıkardılar.

Yangında Tuz ve Tahıl Pazarı, Köprübaşı, İhsaniye, Hoşnudiye mahalleleri tamamen, Sivrihisar caddesi, Hacı Ali bey Mahallesi kısmen tahrip edildi.

Akarbaşı Mahallesi'nde 8 hane yandı.

İstasyonun çatısı ise bombalarla tahrip edildi.

Ortalama bir hesapla Eskişehir'de 1.800 dükkân ve 2.000 civarında ev yanmıştı.

Kurtuluş Savaşı sırasında Eskişehir ve çevresi çok kanlı çarpışmalara sahne oldu. 20 Temmuz 1920 tarihinde işgal edilen Eskişehir, 1 yıl 1 ay 14 gün Yunan işgali altında kaldı.

2 Eylül 1922 tarihinde Eskişehir'e giren Türk Ordusu Yunan işgalini sona erdirdi.

Yunan Birlikleri 1922 yılının, Ağustos ayı ortalarında savaşı kaybettiklerini anlamış, şehri yavaş yavaş terk etmeye başlamıştı. Geride kalan birlikler çarşıyı ve Aşağı Mahalle olarak bilinen ve Odunpazarı'nın eteklerinden İstasyona dek olan bölgeyi, dinamitleyip ateşe verdiler, Eskişehir günler boyunca yandı.

O günlerden bir fotoğraf Reşadiye Camii'nin minaresinden çekilmiş, tüm çarşı yakılmış ve geride harabeler kalmış.

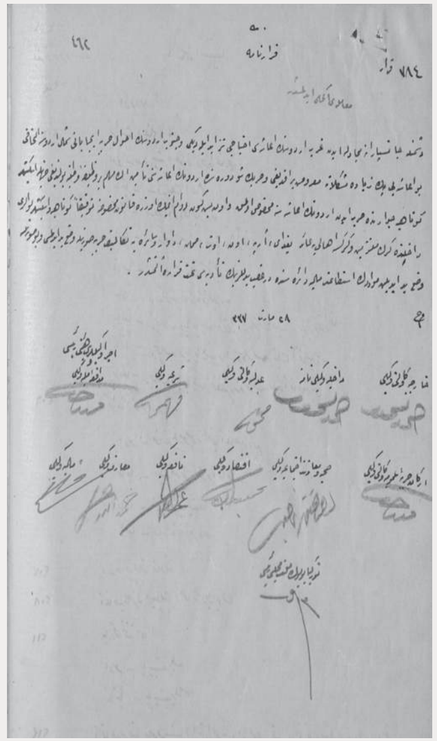

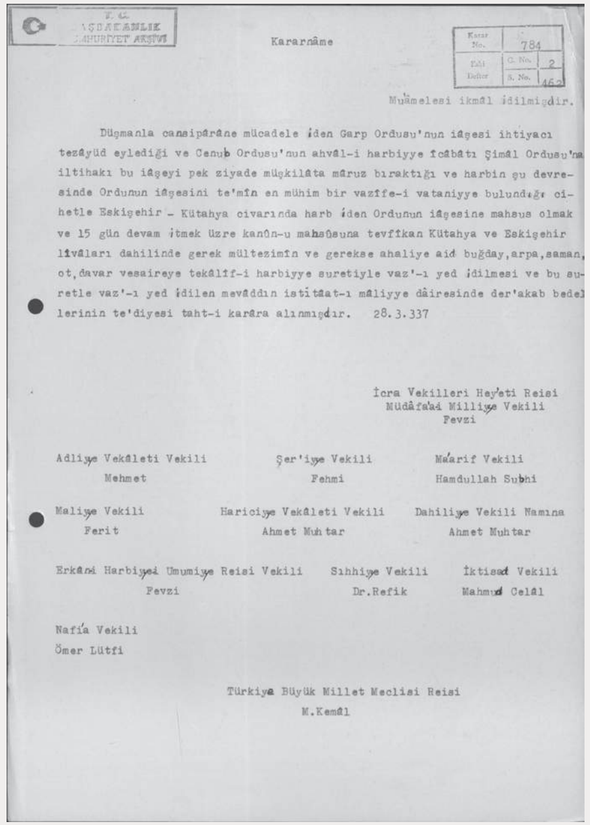

T.C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Kararnâme

Karar No: 784
Cild No: 2
Defter No: 462

Muâmelesi ikmâl idilmiştir.

Düşmanla canisipârâne mücadele iden Garp Ordusu'nun iâşesi ihtiyacı tezâyüd eylediği ve Canub Ordusu'nun ahvâl-i harbiyye icâbâtı Şimâl Ordusu'na iltihakı bu iâşeyi pek ziyade müşkilâta maruz bıraktığı ve harbin şu devresinde Ordunun iâşesini te'mîn en mühim bir vazîfe-i vataniyye bulunduğu cihetle Eskişehir – Kütahya civarında harb iden Ordunun iâşesine mahsus olmak ve 15 gün devam itmek üzre kanûn-u mahsûsuna tevfîkan Kütahya ve Eskişehir livâları dahilinde gerek mültezimîn ve gerekse ahaliye aid buğday,arpa,saman, ot,davar vesaireye tekâlîf-i harbiyye suretiyle vaz'-ı yed idilmesi ve bu suretle vaz'-ı yed idilen mevâddın istitmât-ı mâliyye dâiresinde der'akab bedellerinin te'diyesi taht-i karâra alınmıştır. 28.3.337

İcra Vekilleri Heyʻeti Reisi
Müdâfaʻâ Milliye Vekili
Fevzi

Adliye Vekâleti Vekili
Mehmet

Şer'iye Vekili
Fehmi

Maʻarif Vekili
Hamdullah Subhi

Maliye Vekili
Ferit

Hariciye Vekâleti Vekili
Ahmet Muhtar

Dahiliye Vekili Namına
Ahmet Muhtar

Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Vekili
Fevzi

Sıhhiye Vekili
Dr.Refik

İktisad Vekili
Mahmud Celâl

Nafıa Vekili
Ömer Lütfi

Türkiya Büyük Millet Meclisi Reisi
M.Kemâl

Düşmanla savaşan Garp Ordusu'nun iaşesi için Kütahya ve Eskişehir'deki buğday, arpa, saman, ot, davar ve diğer ihtiyaç maddelerine el konulması

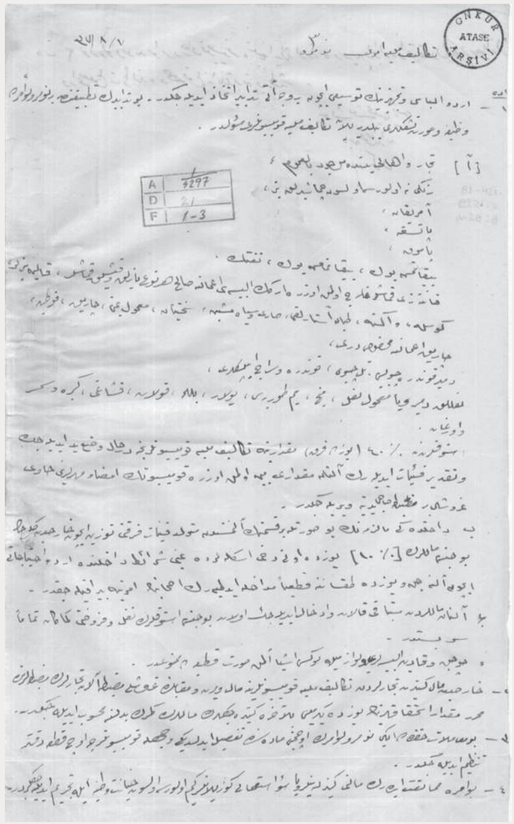

ANKARA ATASE ARŞİVİ

A 4297
D 21
F 1-3

Tekalifi Milliye Emirleri (3) numaralı emir: Ordunun elbise ve teçhizatının tamamlanması için yapılması gerekenler

Eskişehir'de Yunan İşgali 1 Yıl, 1 Ay, 14 Gün

Sonuçta Yunan işgalinden kurtulan kentte onarılacak pek çok yapı ve sarılacak yara vardı. Onarılacak yapılar arasında 4 un fabrikası, 5 yapağı fabrikası, 2 değirmen, 5 cami, 2 hamam, Fransız ve Alman okulları, Dursun Fakih Mektebi ve Porsuk çayı üzerinde 3 köprü bulunuyordu. Yaşanan savaşlar neticesinde sadece şehir merkezindeki çarpışma alanları değil, civar yerleşimler de tahrip oldu. Bunun en büyük nedenlerinden biri Eskişehir'in birçok yerinde Yunanlıların çıkarttığı yangınlardı. Yunan ordusunun çekilirken yaktığı yerler arasında Seyitgazi ve Mihalıççık harabe haline geldi. Sivrihisar'ın içinde ise büyük yangın olmadı.

1922'de Yunanlılar Eskişehir'i boşaltırken çeşitli mahalleri ve çarşıyı yağmaladıkları ve ateşe verdikleri için kentin ticaretinde önemli bir duraklama yaşandı. 1923 yılında yeniden teşkilatlanarak faaliyete geçen Ticaret ve Sanayi Odası, o zaman yürürlükte bulunan mevzuata sahip olduğu imkânlar oranında üyelerine ve şehrin ekonomik hayatına faydalı olmak için çaba sarf etti.

Cumhuriyetin ilanından sonra, sancak ve mutasarrıflıkların il yapılmaları üzerine, Eskişehir de 1923 yılında il oldu.

1926 yılında Eskişehir'in Sivrihisar, Mihallıççık ve Seyitgazi olmak üzere üç ilçesi bulunuyordu. 28.06.1954 tarihinde 6321 sayılı kanunla Çifteler, Mahmudiye, 27.06.1957 tarihinde 7033 sayılı kanunla Sarıcakaya ilçe haline getirildi ve Eskişehir'in ilçe sayısı 6'ya çıktı.

Daha sonra 19.06.1987 tarihinde 3392 sayılı kanunla Alpu, Beylikova, İnönü; 9.05.1990 tarih ve 3544 sayılı kanunla Günyüzü, Han ve Mihalgazi ilçe haline getirildi. Böylece Eskişehir'in ilçe sayısı 12'ye çıktı.

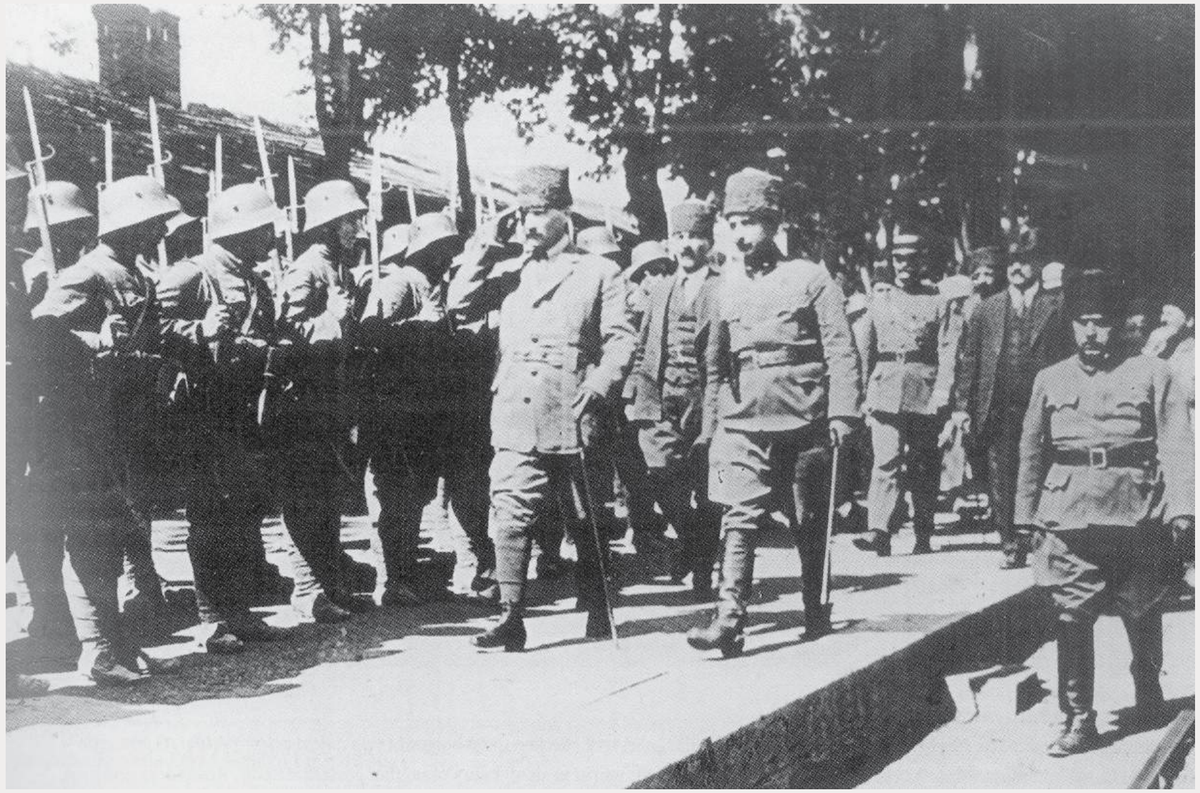

Milli Mücadele başlangıcında Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü Eskişehir Garı'nda hücum katasını denetliyor

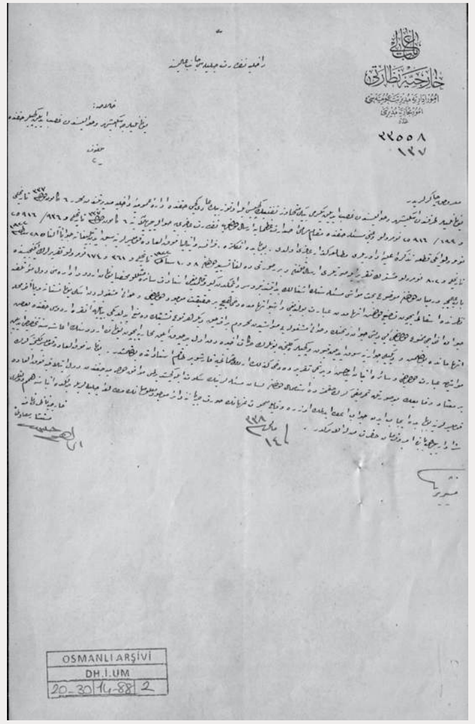

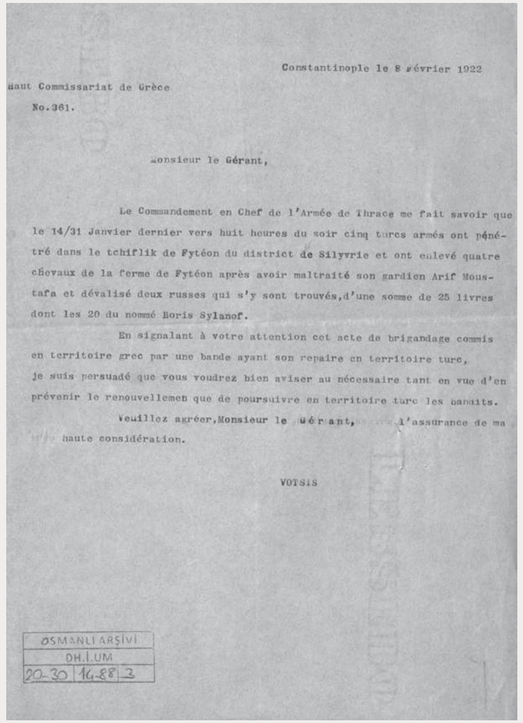

Constantinople le 8 février 1922

Haut Commissariat de Grèce

No.361.

Monsieur le Gérant,

Le Commandement en Chef de l'Armée de Thrace me fait savoir que le 14/31 Janvier dernier vers huit heures du soir cinq turcs armés ont pénétré dans le tchiflik de Fytéon du district de Silyvrie et ont enlevé quatre chevaux de la ferme de Fytéon après avoir maltraité son gardien Arif Moustafa et dévalisé deux russes qui s'y sont trouvés,d'une somme de 25 livres dont les 20 du nommé Boris Sylanof.

En signalant à votre attention cet acte de brigandage commis en territoire grec par une bande ayant son repaire en territoire turc, je suis persuadé que vous voudrez bien aviser au nécessaire tant en vue d'en prévenir le renouvellemen que de poursuivre en territoire turc les bandits.

Veuilloz agréer,Monsieur le Gérant, l'assurance de ma haute considération.

VOTSIS

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM
20-30 16-88 3

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM
20-30 16-88 2

Yunanlılar tarafından Eskişehir, Kütahya ve Afyon havalisi Müslüman ahalisinden zorla alınan hayvanlar

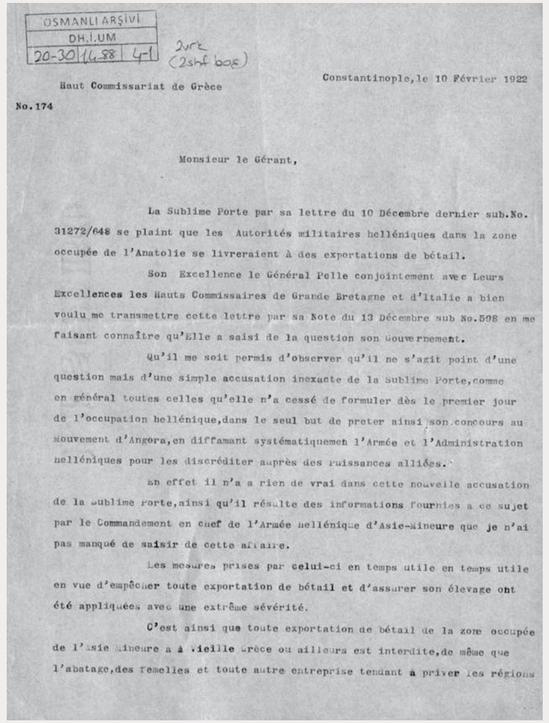

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM
20-30 16-88 4-1

2nd (23rd box)

Haut Commissariat de Grèce

Constantinople,le 10 Février 1922

No.174

Monsieur le Gérant,

La Sublime Porte par sa lettre du 10 Décembre dernier sub.No. 31272/648 se plaint que les Autorités militaires helléniques dans la zone occupée de l'Anatolie se livreraient à des exportations de bétail.

Son Excellence le Général Pelle conjointement avec Leurs Excellences les Hauts Commissaires de Grande Bretagne et d'Italie a bien voulu me transmettre cette lettre par sa Note du 13 Décembre sub No.598 en me faisant connaître qu'Elle a saisi de la question son Gouvernement.

Qu'il me soit permis d'observer qu'il ne s'agit point d'une question mais d'une simple accusation inexacte de la Sublime Porte,comme en général toutes celles qu'elle n'a cessé de formuler dès le premier jour de l'occupation hellénique,dans le seul but de preter ainsi son concours au Mouvement d'Angora,en diffamant systématiquemeh l'Armée et l'Administration helléniques pour les discréditer auprès des puissances alliées.

En effet il n'a rien de vrai dans cette nouvelle accusation de la Sublime Porte,ainsi qu'il résulte des informations fournies a ce sujet par le Commandement en chef de l'Armée hellénique d'Asie-Mineure que je n'ai pas manqué de saisir de cette affaire.

Les mesures prises par celui-ci en temps utile en temps utile en vue d'empêcher toute exportation de bétail et d'assurer son élevage ont été appliquées avec une extrême sévérité.

C'est ainsi que toute exportation de bétail de la zone occupée de l'Asie Mineure a à vieille grèce ou ailleurs est interdite,de même que l'abatage,des femelles et toute autre entreprise tendant à priver les régions

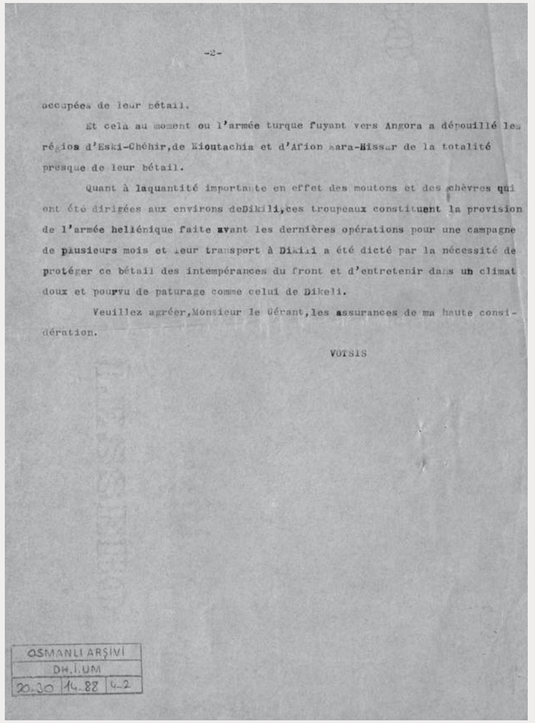

-2-

occupées de leur bétail.

Et cela au moment ou l'armée turque fuyant vers Angora a dépouillé les régios d'Eski-Chéhir,de Kioutachia et d'Arion Kara-Hissar de la totalité presque de leur bétail.

Quant à laquantité importante en effet des moutons et des chèvres qui ont été dirigées aux environs deDikili,ces troupeaux constituent la provision de l'armée hellénique faite avant les dernières opérations pour une campagne de plusieurs mois et leur transport à Dikili a été dicté par la nécessité de protéger ce bétail des intempérances du front et d'entretenir dans un climat doux et pourvu de paturage comme celui de Dikeli.

Veuillez agréer,Monsieur le Gérant,les assurances de ma haute considération.

VOTSIS

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM
20-30 16-88 4-2

Yunanlılar tarafından Eskişehir, Kütahya ve Afyon havalisi Müslüman ahalisinden zorla alınan hayvanlar

Eskişehir'de İstiklal Mahkemesi kurulması

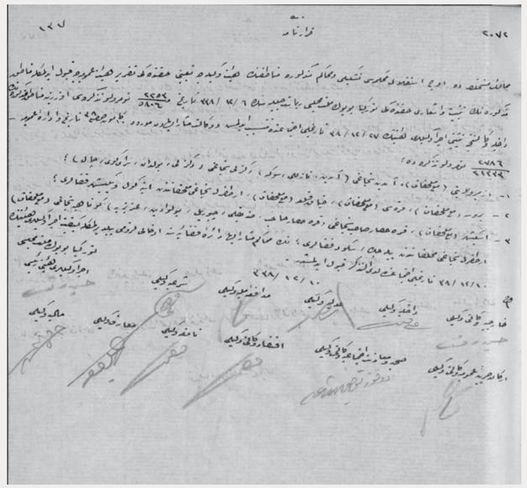

İzmir, Bursa, Eskişehir ve çevresinde birer İstiklal Mahkemesi kurulması (10 Aralık 1922)

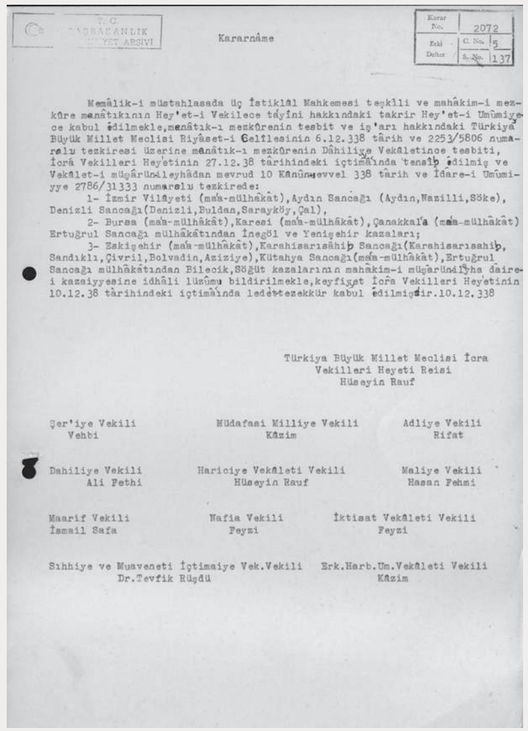

Karar No. 2072
Evrak No. 5
Defter No. 137

Karârnâme

Memâlik-i mütahlasada üç İstiklâl Mahkemesi teşkili ve mahâkim-i mezkûre menâtıkının Hey'et-i Vekilece tâyîni hakkındaki takrir Hey'et-i Umûmiyece kabul edilmekle,menâtık-ı mezkûrenin tesbit ve iş'arı hakkındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâset-i Celîlesinin 6.12.338 târih ve 2253/5806 numaralı tezkiresi üzerine menâtık-ı mezkûrenin Dâhiliye Vekâletince tesbiti, İcrâ Vekilleri Heyetinin 27.12.38 târihindeki içtimâında tensîb edilmiş ve Vekâlet-i müşârünileyhâdan mevrud 10 Kânûn-ı evvel 338 târih ve İdâre-i Umûmiyye 2786/31333 numaralı tezkiresi:

1- İzmir Vilâyeti (mahâ-mülhâkât),Aydın Sancağı (Aydın,Nazilli,Sökе),
Denizli Sancağı(Denizli,Buldan,Sarayköy,Çal),

2- Bursa (mahâ-mülhâkât),Karesi (mahâ-mülhâkât),Çanakkale (mahâ-mülhâkât)
Ertuğrul Sancağı mülhâkâtından İnegöl ve Yenişehir kazaları;

3- Eskişehir (mahâ-mülhâkât),Karahisarısâhib Sancağı(Karahisarısâhib, Sandıklı,Çivril,Bolvadin,Aniziye),Kütahya Sancağı(mahâ-mülhâkât),Ertuğrul Sancağı mülhâkâtından Bilecik,Söğüt kazalarının mahâkim-i müşârünileyhâ dâire-i kazaiyesine idhâlî lüzûmu bildirilmekle,keyfiyet İcrâ Vekilleri Heyetinin 10.12.38 târihindeki içtimâında ledâ'l-tezekkür kabul edilmiştir.10.12.338

Türkiya Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti Reisi
Hüseyin Rauf

Şer'iye Vekili Vehbi	Müdafaai Milliye Vekili Kâzım	Adliye Vekili Rıfat
Dahiliye Vekili Ali Fethi	Hariciye Vekâleti Vekili Hüseyin Rauf	Maliye Vekili Hasan Fehmi
Maarif Vekili İsmail Safa	Nafıa Vekili Feyzi	İktisat Vekâleti Vekili Feyzi
Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vek.Vekili Dr.Tevfik Rüşdü	Erk.Harb.Um.Vekâleti Vekili Kâzım	

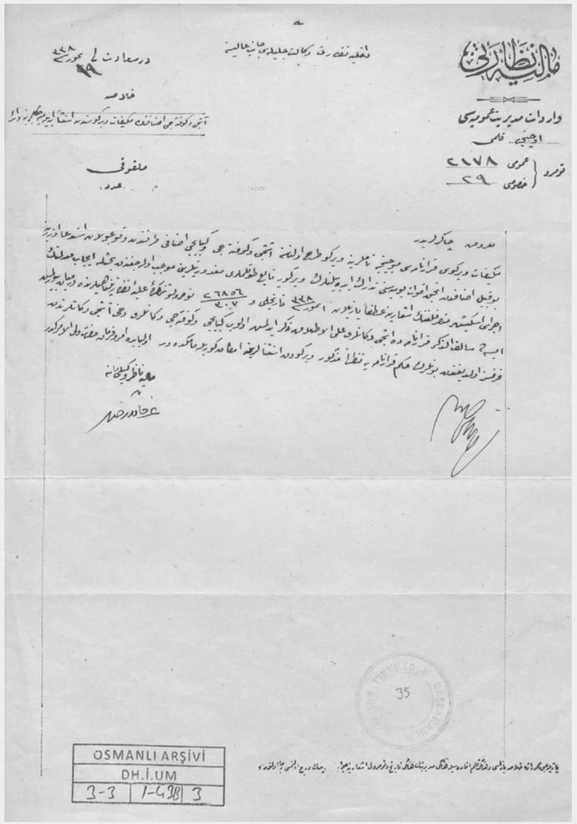

OSMANLI ARŞİVİ
DH.İ.UM
3-3 1-690 3

Mükeyyifat Vergisi

Mükeyyifat Vergisi'ne Eskişehir'deki kebapçı ve köfteciler mutasarrıflık nezdinde girişimde bulunarak kendilerinin bu vergiden istisna tutulmalarını istemişlerdir. Fakat Maliye Nezareti'nin Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği yazı ile kararnamede yer alan "Aşçı Dükkanları" ifadesinin genel olarak bu tür yerlerin tamamını kapsadığı ve bu vergiden muaf olunmayacağı bildirilmiştir.

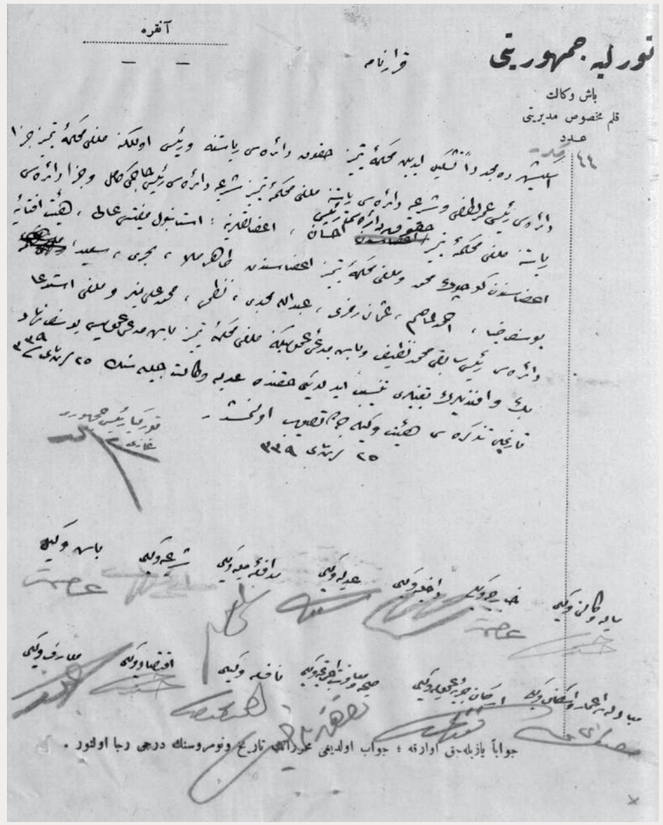

Temyiz Mahkemesi tayinleri

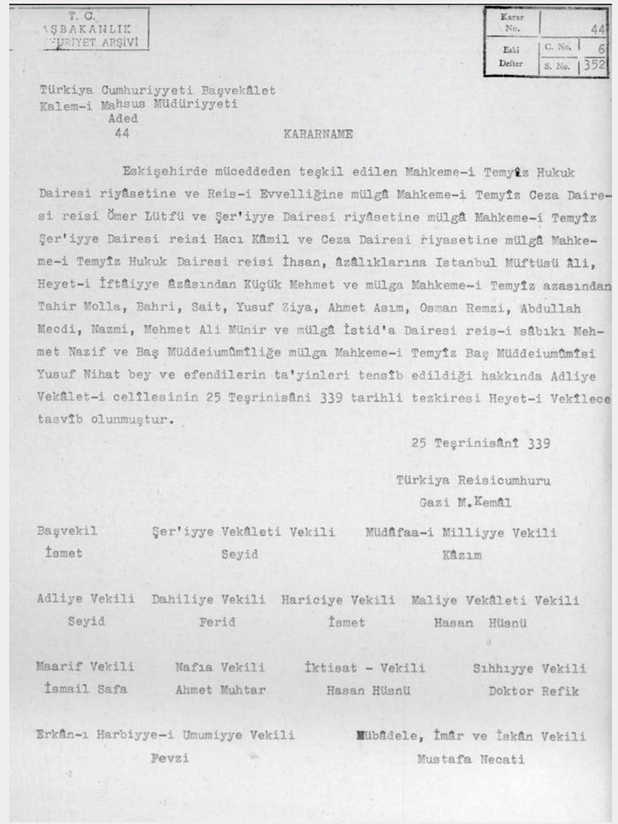

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Karar No. 44
Eski Defter C. No. 6 S. No. 352

Türkiya Cumhuriyyeti Başvekâlet
Kalem-i Mahsus Müdüriyyeti
Aded
44

KARARNAME

Eskişehirde müceddeden teşkil edilen Mahkeme-i Temyîz Hukuk Dairesi riyâsetine ve Reis-i Evvelliğine mülgâ Mahkeme-i Temyîz Ceza Dairesi reisi Ömer Lütfü ve Şer'iyye Dairesi riyâsetine mülgâ Mahkeme-i Temyîz Şer'iyye Dairesi reisi Hacı Kâmil ve Ceza Dairesi riyasetine mülgâ Mahkeme-i Temyîz Hukuk Dairesi reisi İhsan, âzâlıklarına Istanbul Müftüsü âli, Heyet-i İftâiyye âzâsından Küçük Mehmet ve mülga Mahkeme-i Temyîz azasından Tahir Molla, Bahri, Sait, Yusuf Ziya, Ahmet Asım, Osman Remzi, Abdullah Mecdi, Nazmi, Mehmet Ali Münir ve mülgâ İstid'a Dairesi reis-i sâbıkı Mehmet Nazif ve Baş Müddeiumûmîliğe mülga Mahkeme-i Temyîz Baş Müddeiumûmîsi Yusuf Nihat bey ve efendilerin ta'yinleri tensîb edildiği hakkında Adliye Vekâlet-i celîlesinin 25 Teşrinisâni 339 tarihli tezkiresi Heyet-i Vekîlece tasvîb olunmuştur.

25 Teşrinisânî 339

Türkiya Reisicumhuru
Gazi M.Kemâl

Başvekil	Şer'iyye Vekâleti Vekili	Müdâfaa-i Milliyye Vekili
İsmet	Seyid	Kâzım

Adliye Vekili	Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekâleti Vekili
Seyid	Ferid	İsmet	Hasan Hüsnü

Maarif Vekili	Nafıa Vekili	İktisat - Vekili	Sıhhıyye Vekili
İsmail Safa	Ahmet Muhtar	Hasan Hüsnü	Doktor Refik

Erkân-ı Harbiyye-i Umumiyye Vekili	Mübâdele, İmâr ve İskân Vekili
Fevzi	Mustafa Necati

Eskişehir'de kurulan Temyiz Mahkemesi teşkilatının çeşitli dairelerine yapılan tayinler (25 Kasım 1923)

Atatürk'ün Eskişehir Ziyaretleri

Eskişehir Mutasarrıflık Dairesi'nde 15 Ocak 1923 (saat 3.40'tan sonra) Atatürk seyahat etmesinin amacını açıklamak için Maksad-ı Seyahat başlığı altında bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmanın özeti şöyledir:

Efendiler! İki maksatla seyahat ediyorum. Birincisi, son muzafferiyattan beri talim ve terbiye ile iştigal eden ordumuzu görmek ve bu talim ve terbiyenin derecesini tetkik eylemektir. Ordu mıntıkası fevkalade geniştir. Mümkün olursa Adana'ya kadar gideceğim. İkincisi bu münasebetle ahali ile yakından temas etmek ve onlarla müdavele-i efkar eylemektir.

Paşa, seyahat amacını açıkladıktan sonra Mutasarrıf Nihat Bey ile yaptığı konuşmada Eskişehir'in vaziyeti hakkında bilgiler almıştır. Bölgede hububat sıkıntısı olmuş ve ihtiyaç sahiplerine tohum dağıtımı yapılmaya çalışılmaktadır. Bu dağıtımı İktisat vekâleti namına İktisat Müdürü Feri Bey yürütmektedir. Havaların iyi gitmesi ile nadasa bırakılan arazilerden bir sonraki yıl için iyi verim alınacağı öngörülmüş, ayrıca hayvan sıkıntısı çekildiği de ifade edilmiştir. Mustafa Kemal, Eskişehir ormanları konusuna da değinmiştir.

Atatürk yeni kurulan hükümetin ne şekilde olduğunu açıklayarak bu hükümet şeklinin eskiden olduğu gibi tek bir kişinin isteğine bağlı bir yapıda değil halkın yönlendirmesi ve istekleri doğrultusunda hareket ettiğini belirtmiştir. Bu noktada geçmiş yönetimde padişahların ne gibi bir siyaset izlediklerine de değinen Mustafa Kemal'in sözleri şu şekildedir:

Efendiler! Osmanlı tarihini tetkik edersek görürüz ki bu bir millet tarihi değildir. Milletimizin mazideki halini ifade eden bir şey değildir. Belki milletin başına geçen birtakım insanların hayatlarına, ihtiraslarına, teşebbüslerine ait bir hikâyedir. Bu böyle olmakla beraber bütün bu devirlerde dâvet namına muayyen bir istikameti siyasiye yoktu. Belki devletin ve milletin başına geçen insanların kendilerine mahsus siyasetleri vardı veyahut hiç siyasetleri yoktu.

Açıklamaların ardından Türkiye'nin siyasetinin ne olduğunu da şu şekilde belirtmiştir: Takip olunması makbul olan siyaset milletin tabii kabiliyet ve ihtiyacıyla mütenasip olanıdır. Bizim için ne ittihad-ı İslam ne de Turanizm mantıki bir meslek-i siyaset olamaz itikadındayım. Artık Türkiye'nin devlet siyaseti hudud-ı milliyesi dâhilinde hâkimiyetine istinaden müstakil yaşamaktır. Bu günkü milli hükümetimizin düstur-ı hareketi budur. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun birinci maddesinde belirtilen ifade takip olunacak siyasetin en temel özelliği niteliğindedir. Bu temel "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." ifadesidir. Hâkimiyet denen iradenin tek bir şahsa bırakılması milletin başına çeşitli felaketlerin gelmesine sebep olacağı gibi milletin hâkimiyetini kullanırken de uyanık davranması ve bu iradeyi başkalarına kaptırmaması gerektiği uyarısında bulunmuştur.

6 Ağustos 1929'da yaptığı gezide Eskişehir garında kendisini karşılayanlar arasında yer alan Temyiz mahkemesi üyesi ve gazetecilerle görüşür ve bir demeç verir. 16 Ocak 1933'te yurt gezisinde trenden iner, Eskişehir'de çeşitli ziyaretler yaptıktan sonra lisede derslere girer, Halkevi'nde görüşmeler yapar ve akşam Bursa'ya hareket eder. 21 Haziran 1934'te İran Şahı Rıza Pehlevi ile Eskişehir'e gelen Atatürk, havaalanını gezer ve hava manevralarını izler. Atatürk, İstanbul'daki askeri birlikleri ziyaretinin ardından dönüşte 9 Haziran 1936'da Eskişehir'e 17. defa uğramıştır. Kendisini karşılayan tören birliğini denetledikten sonra kolorduyu, vilayeti, belediyeyi ve C.H.F. Merkezi'ni ziyaret etmiş buradan da Tayyare Alayı Karargahı'na geçmiştir. Tayyareciler arasında manevi kızı Sabiha Gökçen de vardır. Atatürk, Tayyare Alayı Komutanı Alb. Zeki Doğan ve Okul Komutanı Albay İhsan Esiner'den bilgiler alıp, uçuş gösterilerini seyrettikten sonra gördüklerinden memnun olduğunu alayın hatıra defterine yazmış ve şehirden ayrılmıştır

21 Ocak 1938 tarihi Atatürk'ün Eskişehir'e son gelişidir. Bu gezilerinin haricinde Atatürk, yurt gezilerine devam ederken geçtiği güzergâhta Eskişehir de olduğundan başka yerlere gitmek için şehrin garında duraklamış ve burada görüşmeler yapmıştır. Atatürk'ün Eskişehir'e gelişleri bu şekilde olurken; ölümünden sonra naaşını taşıyan tabut 21 Kasım 1938'de Eskişehir garına getirilmiş ve halk gözyaşları ile onu karşılamıştır.

Mustafa Kemal Atatürk ve eşi Latife Hanım Eskişehir Tren İstasyonu'nda

Eylül 1925, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk Eskişehir Garında karşılanırken

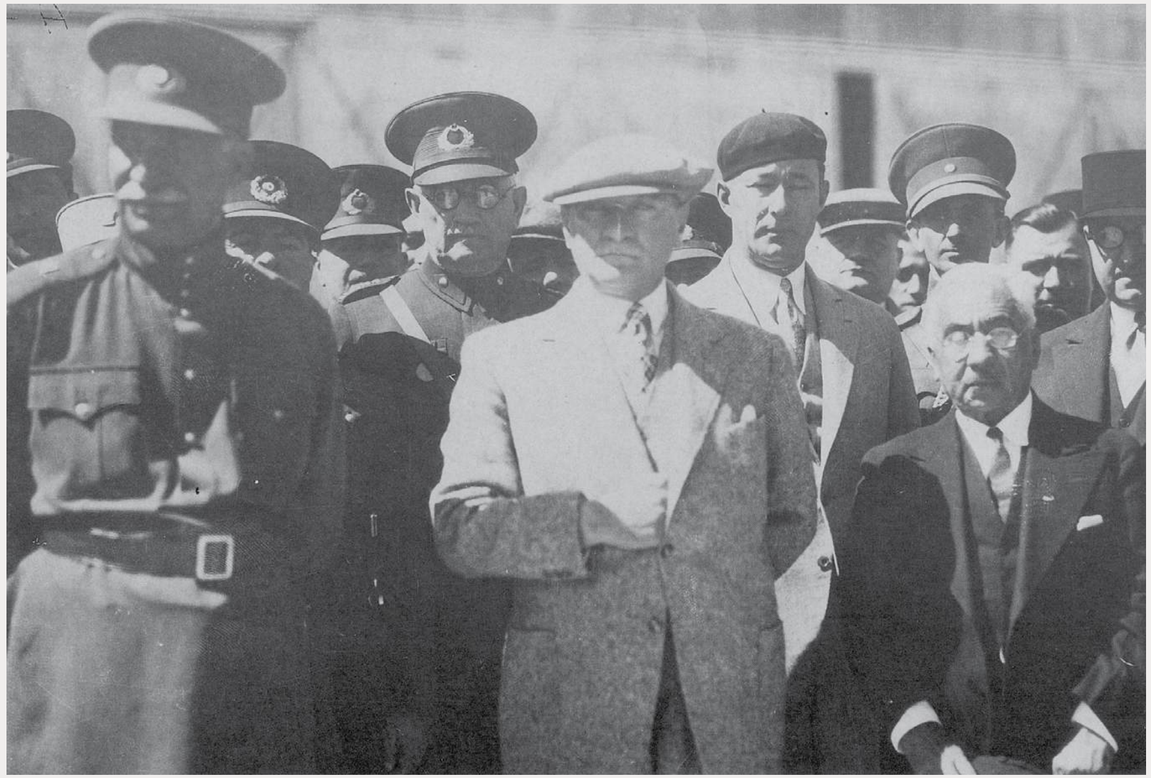

Atatürk ve İran Şahı Rıza Pehlevi 21 Haziran 1934 günü Eskişehir Tayyare Alanı'nda

İnek vebasına karşı Hasırca Çiftliği'nde bir laboratuvar kurulması

Türkiye Cumhüriyyeti
Başvekâlet
Kalem-i Mahsûs Müdüriyyeti
Aded
1305

Kararnâme

Memleketin hayat-ı iktisâdiyyesinde en mühim âmil olan hayvanât-ı bakariyyenin te'mîn-i sıhhat ve selâmetlerine ve bilhassa vebâ-yı bakarî hastalığının tahribkâr savletlerine karşı tatbik kılınmakta olan sermunun daha emin ve esaslı bir surette te'mîn-i istihsâli için asrî şekilde bir dârül-istihsârın te'sîsi derece-i elzemiyyette olup bu gün muhtelif ağaların istihsârına germi verilen Pendik Bakteriyolojihânesinde vebâ-yı bakarîye karşı ihtiyaç nisbetinde serum istihsârına imkân bulunmadığı gibi mevkiî itibariyle de mahâzîr-i âdîdenin mevcudiyyeti nazar-ı dikkate alınarak şerâit-i lâzıme-i fenniyyeyi hais Anadolunun münâsip bir mevkiinde Müessesenin yeniden ihyâsı takarrür etmiş ve bu maksadın husûlü için "340" Bidcesine oturbin lira tahsisât konulmuş idiyse de şimdiye kadar bu mesele üzerinde Ankara ve civarı ile vilâyât-ı sâireden icra kılınan tedkikât ve taharriyatta vebâ-yı bakarî gibi salgın bir hastalığın virüsü ile iştigal edileceğinden nâşî dâimî sirâyet ve intişârı melhûz tehlikelerden masûn olabilecek fennî ve idarî her türlü şerâiti havî bir dârül-istihsar te'sîsi ve âtiyen te'sîs ve nakledilecek müessesât için de müsâit kabiliyyeti hâiz görülen Eskişehir civarındaki Hasırca çiftliğinin Dar-ül-istihsâr yapılmak üzre istimlâki Ziraat Vekâlet-i Celîlesinin Baytar Müdüriyyet-i Umûmiyyesi ifadesiyle mevrûd tezkiresi ile teklif edilmiş ve keyfiyet bit-tedkik mezkûr Çiftliğin ber-mûcib-i iş'âr istimlâki İcrâ Vekîlleri Hey'etinin 25.12.340 tarihli ictimâında karargîr olmuştur. 25.12.340

Türkiye Reîs-icumhûru
Gazi M. Kemâl

Başvekîl ve Müdâfaa-i Milliyye Vekîli Ali Fethi	Adliyye Vekîli Mahmut Esat	Dâhiliyye Vekîli Receb
Hâriciyye Vekîli Şükrü Kaya	Mâliyye Vekîli Mustafa Abdülhalik	Maarif Vekîli Şükrü Saracoğlu
Nâfıa Vekîli Feyzi	Ziraat Vekîli Hasan Fehmi	Ticâret Vekîli Ali Cenânı
Sıhhiyye ve Muâvenet-i İçtimâiyye Vekîli Mazhar		

İnek vebasına karşı serum hazırlamak üzere bir laboratuvar kurulması ve bunun için Eskişehir'deki Hasırca Çiftliği'nin istimlaki

Eskişehir Belediyesi'nin elektrik imtiyazı

T.C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cumhüriyyeti
Başvekâlet
Kâlem-i Mahsûs Müdüriyyeti
Aded
2228

Kararnâme

Eskişehir Belediyesine verilmiş olan elektrik imtiyazı mukavelenamesinin onikinci maddesi mûcibince iki sene zarfında ikmâli mukarrer bulunan inşaât ve te'sîsâtın, sermâyedar bir grub teşkiline tesebbüs edildiği ve Belediyece çalışıldığı halde, talib taharrisi ve esasât-ı sairenin ihzarı gibi müşkilât hasebiyle vakt-ı muayyeninde ikmâli müteassir olduğundan teşebbüsât-ı vâkıanın muvaffakiyyetle intâcı için 25 Temmuz 341 tarihinde münkazî olan müddetin tarih-i inkızâsından itibâren altı ay daha temdîdi, Nafıa Vekâleti Celîlesinin 16 Temmuz 341 tarih ve 4156 numaralı tezkiresi ile vuku' bulan teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyetinin 19 Temmuz 341 tarihli ictimâında tasvîb ve kabul olunmuştur. 19 Temmuz 341

Türkiye Reîs-i Cumhûru

Başvekîl (İmza) İsmet	Adliye Vekîli (İmza) Mahmud Esâd	Mudafaa-i Milliyye Vekîli (İmza) Receb	
Bahriye Vekîli (İmza) İhsan	Dahiliyye Vekâleti Vek. (İmza) İhsan	Hariciye Vekîli (İmza) Dr. Tevfik Rüşdü	
Maliye Vekâleti Vek. (İmza) Ali Cenânı	Maarif Vekîli (İmza) Hamdullah Subhi	Nafıa Vekîli (İmza) Süleyman Sırrı	Zirsat Vekîli (İmza) Mehmet Sabri
Ticaret Vekîli (İmza) Ali Cenânı	Sıhhiyye ve Muavenet-i İçtimâiyye Vekâleti Vekîli (İmza) Süleyman Sırrı		

Eskişehir Ticaret Odası'nın ilk binası

T.C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cumhuriyyeti
Başvekâlet
Kâlem-i Mahsûs Müdüriyyeti
Aded 2278

Kararnâme

Mülga Maliye Nezaretinin 23 Mayıs 333 tarihli emriyle ikiyüz lira bedel mukabilinde Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası namına mübâyaa olunmuş ve mütereke zamanında sâhib-i evveli nâmına redd-i ferâğı icra ve bedeli mahsandığından istirdâd edilmiş olan Eskişehir'in Hoşnudiyye mahallesinde Yeniçarşı mevkiinde kâin ve Bavşayan Misak nâmındaki firârî ermeniden metrûk hanenin Hükümetçe müzâyedesinden sarf-ı nazarla eskisi gibi ikiyüz lira veya takdir olunacak bedel mukabilinde Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası nâmına tefvizi, Ticaret Vekâlet-i Celilesinin 5 Temmuz 341 tarih ve 3860/158/16848 numaralı tezkiresi ile vuku'bulan teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyetinin 26 Temmuz 341 tarihli ictimaında tasvîb ve kabul olunmuştur.

Türkiye Reîs-i Cumhuru
(İmza)
Gazi M.Kemâl

Başvekîl (imza) İsmet	Adliye Vekîli (imza) M.Esat	Müdafaa-i Milliyye Vekîli (imza) Receb
Bahriye Vekîli İhsan bey Hın-i imzada bulunmadı.	Dahiliyye Vek.Vek İhsan bey	Hariciyye Vekîli (imza) Dr. Tevfik Rüştü
Maliye Vek.Vek. (imza) Ali Cenânî	Maarif Vekîli Hamdullah bey Hın-i imzada bulunmadı.	Nafia Vek. (imza) S.Sırrı	Ziraat Vek. (imza) Mehmet Sabri
Ticaret Vekîli (imza) Ali Cenânî	Sıhhiyye ve Mua.İct.Vekîli (imza) Dr.Refik		

Osmanlı Maliye Nezareti'nce Eskişehir Ticaret Odası namına 200 lira bedel ile alınmış olan binanın Cumhuriyet Dönemi ile birlikte müzayede edilmeksizin eskisi gibi 200 lira veya takdir edilecek bedel ile Eskişehir Ticaret Odası'na verilmesi Bakanlar Kurulunun 26 Temmuz 1341 (1925) tarihli toplantısında kabul edilmiştir

Sanayi ve Maadin Bankası

19 Nisan 1925 tarihinde kurulan banka 1 Mayıs 1925 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Bir devlet bankası olan ve devlet işletmelerini finanse etmek üzere kurulan Sanayi ve Maadin Bankası'nın dışında sanayiye yatırım kredisi veren banka yoktu. Bankanın sanayicilere verdikleri kısa vadeli kredilerin koşulları tüccarlarınkiyle aynıydı. Sanayiciler bu durumdan şikâyetçiydiler ve imalat sanayisine yatırım kredisi verecek bir finans kuruluşu talep ediyorlardı.

Bankanın yapacağı işler kanunda şöyle sıralanıyor: Bankaya devredilmiş sınayi kurumları "teşekkül edecek şirketlere devredilinceye kadar idare etmek"; özel işletmelerle iştirak suretiyle ortak teşebbüslere girişmek; bizzat ve iştirak suretiyle maden işletmek; özel Türk sanayici ve madencilerine kredi açmak ve kuruluş amacına uygun banka işlemleri yapmak. **Sanayi ve Maadin Bankası, Eskişehir Şeker Fabrikası'nın açılması için açılış masraflarının %24.5'ine de ortak olmuştur.**

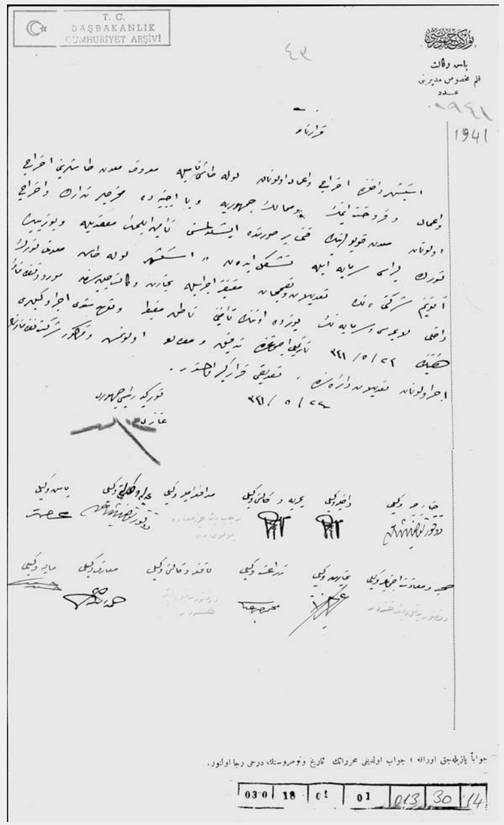

Eskişehir Lületaşı Madeni Türk Anonim Şirketi'nin kurulması

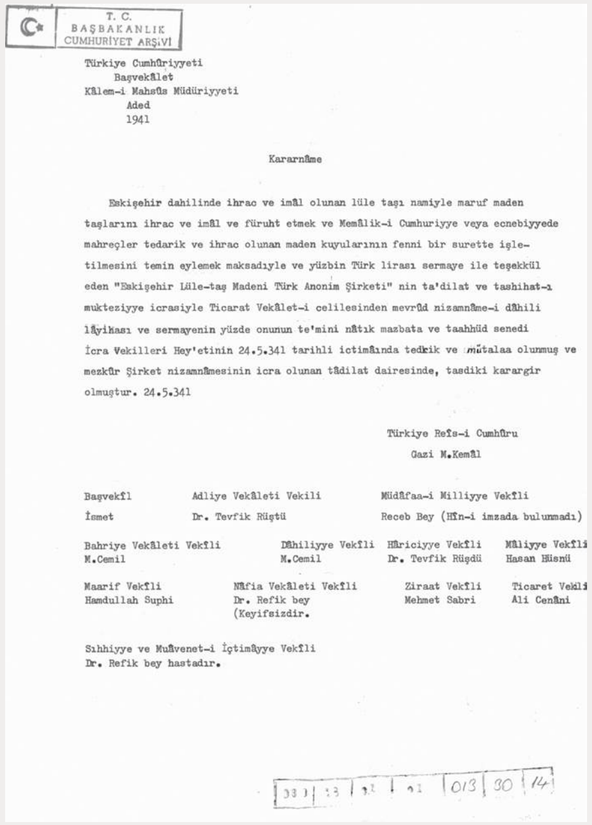

Türkiye Cumhûriyyeti
Başvekâlet
Kâlem-i Mahsûs Müdüriyyeti
Aded
1941

Kararnâme

Eskişehir dahilinde ihrac ve imâl olunan lüle taşı namiyle maruf maden taşlarını ihrac ve imâl ve füruht etmek ve Memâlik-i Cumhuriyye veya ecnebiyyede mahreçler tedarik ve ihrac olunan maden kuyularının fenni bir surette işletilmesini temin eylemek maksadiyle ve yüzbin Türk lirası sermaye ile teşekkül eden "Eskişehir Lüle-taş Madeni Türk Anonim Şirketi" nin ta'dilat ve tashihat-ı mukteziyye icrasiyle Ticarat Vekâlet-i celilesinden mevrûd nizamnâme-i dâhili îyihası ve sermayenin yüzde onunun te'mini nâtık mazbata ve taahhüd senedi İcra Vekilleri Hey'etinin 24.5.341 tarihli ictimâında tedkik ve mütalaa olunmuş ve mezkûr Şirket nizamnâmesinin icra olunan tâdilat dairesinde, tasdiki karargir olmuştur. 24.5.341

Türkiye Reîs-i Cumhûru
Gazi M.Kemâl

Başvekîl	Adliye Vekâleti Vekili	Müdâfaa-i Milliyye Vekîli
İsmet	Dr. Tevfik Rüştü	Receb Bey (Hîn-i imzada bulunmadı)

Bahriye Vekâleti Vekîli	Dâhiliyye Vekîli	Hâriciyye Vekîli	Mâliyye Vekîli
M.Cemil	M.Cemil	Dr. Tevfik Rüşdü	Hasan Hîsnü

Maarif Vekîli	Nâfıa Vekâleti Vekîli	Ziraat Vekîli	Ticaret Vekîli
Hamdullah Suphi	Dr. Refik bey (Keyifsizdir.	Mehmet Sabri	Ali Cenânı

Sıhhiyye ve Muâvenet-i İçtimâiyye Vekîli
Dr. Refik bey hastadır.

Eskişehir Lületaşı Madeni Türk Anonim Şirketi'nin kurulması

Şehir Ekonomisi Odaların Desteğiyle Güçleniyor

Lozan Antlaşması'nın imzalanması, onaylanması ve Cumhuriyetin ilanı ülkedeki köklü devrimlerin süreceğinin habercisi oldu. Bu durum Borsaya da yansıdı.

Yeni kurulan İstanbul Borsası, işlem gören ürünler bakımından İzmir piyasası ile büyük benzerlik gösteriyordu. Bu yüzden İzmir için bir nizamname ihtiyacı ortaya çıkınca, İstanbul Ticaret ve Zahire Borsası Nizamnamesi'nin tamamının, İzmir Ticaret Borsasınca da kabul edilmesi öngörüldü ve bu karar 3 Mayıs 1925 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylandı. Dört ay sonra da 6 Eylül 1925'de İzmir Borsası hakkındaki Talimatname'nin Eskişehir Zahire ve Hububat Borsası'na da uygulanmasına karar verildi.

Ticaret Bakanlığı'nın 31 Aralık 1925 tarihli müsaadesiyle faaliyete geçen Borsa'nın o yıllardaki kurucuları şunlardır;

- Mihalıççıkzade İsmail,
- Çerkez Ahmet,
- Yasinzade Mehmet Ali,
- Hacı Muharrem,
- Hafiz Hüseyinzade Mehmet,
- Şeker Hafizzade Hulusi,
- Gümülcineli Mehmet
- Hacı Halimzade Osman Beylerdir.

Borsa'nın ilk Başkanı Yasinzade Mehmet Ali Bey'dir. İlk Genel Sekreter Necip Bey, ilk Komiser Ali Ulvi Bey'dir.

1925 yılında çıkarılan bir kanunla, tüccar ve sanayicilerin Ticaret ve Sanayi Odaları'nda örgütlenmelerine yasal zemin sağlandı. Bu odalara üye olma durumu bazı hakların kullanılmasının ön şartı halinde getirildiği için, hükümet, tüccar ve sanayicilerin iktisadi ve toplumsal örgütlenmelerine destek sağlanmış olundu. Yeni Düzenleme Eskişehir'de de odaya katılımı artırdı ve daha geniş katılımlı istişareler yapılmaya başlandı. Bu süreçte oda, Ticaret ve Sanayi Odaları kanunun 4. Nizamnamenin 115. maddesi gereğince Haziran 1927 sonuna kadarki üye kayıt listelerini gazetede yayınladı.

1930'lu yıllar, Reşadiye meydanı ve dökme zahire satanlar

Eskişehir'in Havacılıktaki Serüveni Başlıyor

Eskişehir fiziki yapı olarak düzlük bir alana sahiptir; bu özelliği sayesinde ve Türkiye'nin orta kısmında yer alıp her yöne rahatlıkla ulaşılabilen bir merkezde olmasıyla birlikte havacılık alanındaki çalışmaların yapılmasına elverişlidir. Kayseri'de açılan bir uçak fabrikasının kolu olarak çalışmaların yapılmasının haricinde bir uçuş okuluna da sahiptir. Günümüzde dahi Eskişehir denilince akla ilk gelen şehrin havacılığıdır. Atatürk'ün manevi evlatlarından, Türk havacılığının ilk kadın pilotlarından biri ve dünyanın ilk kadın savaş pilotu olan Sabiha Gökçen de Eskişehir'de havacılık eğitimi almıştır.

Eskişehir'de havacılık faaliyetlerinin başlaması cumhuriyetin kuruluş dönemine denk gelmektedir. Daha önce İstanbul Yeşilköy'de kurulan ve daha sonrasında kapatılan okul, 1925 yılında Eskişehir'de Hava Okulu olarak yeniden açıldı. Sabiha Gökçen'in aktardığına göre; şehirde açılan Eskişehir Tayyare Okulu'nda eğitim iki yıl sürmekteydi. Atatürk'ün de dediği gibi bu okulda hem askeri disiplin hem de havacılık disiplini egemendi. Bu ikisini birden benimsemeyenler çok çabuk ortadan silinip gidiyordu.

1928 yılından itibaren de, havacılığın diğer ihtisas branşlarına ait elemanlar ihtiyaç duyuldukça birer birer kurulan okullarda yetiştirilmeye başlandı ve bunlar Eskişehir'de toplandı. Aynı yıl astsubaylardan da pilot yetiştirilmeye başlandı. 1930 yılında Fransa'da eğitimlerini tamamlayan ilk uçak mü-

1931 yılında Eskişehir Tayyare Tamirhanesi'nde uçuş ekibi.

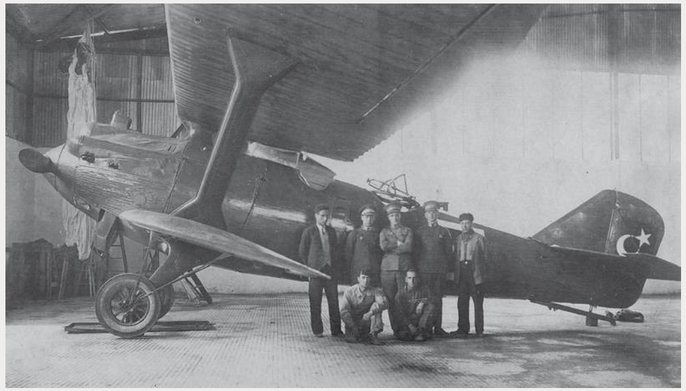

1931 yılında Eskişehir Tayyare Tamirhanesi'nde bakıma alınmış bir uçak önünde uçuş ekibi.

Eskişehir'de Üretilen İlk Uçak: MMV-I Selahattin Reşit (Alan) Bey

hendislerimiz yurda dönmeye başlamıştır. Bunların içinde uçak gövde yapımı ile ilgilenen Selahattin Reşit (Alan) Bey Eskişehir Tayyare Fabrikası'nda işe başlamıştır.

Selahattin Bey Türkiye'de uçak yapabileceğini ispatlamak için ortaya atılır. Selahattin Alan, Eskişehir Tayyare Fabrikası'nda görevli bulunduğu sırada kendi inisiyatifi ile MMV-I (Müdafaa-i Milliye Vekaleti-I) kodlu eğitim ve keşif uçağı projesini hazırlar. Ancak o zamanki kadrolarda uçak gövde teknisyenlerine, aerodinamikçilere, statikçilere, uçak ressamlarına, imalat metod mühendislerine yer verilmemiştir. Gerekli aerodinamik nitelikleri test edecek rüzgar tüneli de yoktur. Tüm bu imkansızlıklara rağmen fabrikanın marangoz atölyesi usta başlarından Mehmet ile birlikte küçük bir imalat ekibi kurup prototip imalatına başlar. Yapılan eğitim uçağı MMV-I olarak adlandırılmıştır. Uçak yapılan denemelerde başarılı manevralar gerçekleştirmiştir. Havada 2,5 saat kalan ve 220 km/saat hıza ulaşan iki kişilik uçağın uçuş tecrübeleri 1932 Ekim ayında başarı ile sonuçlanmıştır. Ancak Milli Müdafaa Vekaleti'nden gerekli destek görülmediğinden prototip olarak kalmış, Selahattin Bey de Eskişehir Tayyare Fabrikasından istifa ederek ayrılmak zorunda kalmıştır.

Aynı yıllarda Eskişehir basınının verdiği bir habere göre de Türkkuşu tesislerinin açılacağı duyurularak, Hava Kurumu'nun pek yakında talebe kaydına başlayacağı, gerekirse şimdiden teorik derslerin de verileceği belirtilmiştir. Uçuş tecrübeleri ve uygulamalı dersler ancak mart ayı içinde yapılabilecektir. Bu yönüyle de Eskişehir'imiz Türk tayyareciliğini ideal bir merkezi sayılabilecektir. Gazetenin aynı sayısında, Planör uçuşlarında Türkkuşu talebelerinden bir genç, kendi planörü ile dört bin metreye kadar yükselmiş, havada sekiz saatten fazla kalmış ve gece saat yirmiye doğru Pazarcık'ta bir meydana inmiştir. Talebenin bu uçuşu tam bir rekor uçuşu addedilmektedir. Yerel yayın organlarının bildirdiklerine de dayanarak Eskişehir'in havacılık konusunda ne denli büyük bir öneme sahip olduğu, kadın talebelerin de erkeklerle birlikte yetiştirildiği ve eğitimlerden yüksek performans sonuçları alındığı anlaşılmaktadır.

Askeri Havaalanı

Eskişehir Tayyare Alayı Pilot ve Uçakları

Hava İkmal Bakım Merkezi'nin Temelleri Atılıyor

M. Kemal'in hava endüstrisinin kurulması için direktif vermesi ile Alman Junkers firmasıyla 7 Eylül 1925'te bir anlaşma yapılmış ve 3.360.000 Türk Lirası olan şirket sermayesinin büyük çoğunluğu devlete ait olan Tayyare, Otomobil ve Motor Türk Anonim Şirketi (TOMTAŞ) kurulmuştur. Şirket fabrikayı Kayseri'de kurmaya karar vermiş ayrıca **Eskişehir'de Junkes Firması'ndan alınan A-20 tipi uçakların son montaj ve onarım faaliyetlerinin yapılacağı bir tesis kurulmasına karar verilmiştir.** 7 Eylül 1925 tarihinde kurulmuş olan Kayseri Uçak Fabrikası'nın Hava Müfettişliği emrine verilmesi ile Fransa'da yetişen Türk mühendisleri göre yapmaya başlamışlardır. **1925 yılında Eskişehir'de Tayyare Mektebi kurularak** Ekim 1925 yılında ilk mezunlarını vermiştir.

1925 yılında İzmir Halkapınar Uçak Tamirhanesi'nden getirilen birimlerle kurulan Eskişehir Hava Tamirhanesi bugünkü hava ikmal bakım merkezinin çekirdeğini oluşturmuştur.

9 Haziran 1936 günü M. Kemal Atatürk Sabiha Gökçen'le Eskişehir Tayyare Alayı'nda

9 Haziran 1936 M. Kemal Atatürk, Sabiha Gökçen ve Alay Komutanı Zeki Doğan'la birlikte uçuşları seyrediyor

Eskişehir'de Tohum Islah İstasyonu Açılıyor (Islah-ı Buzr)

Mustafa Kemal Atatürk, cumhurbaşkanlığı süresince zirai meselelere önem vermiş ve bu konuda çalışmalar yapılmasına öncülük etmiştir. Bu konudaki ilk büyük adımlar ise Eskişehir'de atılmıştır. Eskişehir'de modern tarıma geçiş cumhuriyetle birlikte olmuştur. Bu anlamdaki birinci girişim 13 Aralık 1925'te tohum Islah İstasyonunun (Islah-ı Buzr) açılmasıdır. Bu istasyon şehrin güney batısında, Sazova denilen bataklık bir mıntıkanın bitiminde idi. İstasyon ilk açıldığı vakit, mütevazı ve fakir iki kulübeden ibaretti. Bu tohum ıslah istasyonu sayesinde vakitsiz yağan yağmurların tohumu çürütmesiyle oluşan verimsizlik en aza indirilmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu tohumun en az hasarla en kaliteli ürün vermesi sağlanmıştır. İklim şartlarına dayanıklı ve uyumlu tohumlar geliştirilerek teknoloji tarım alanında da kullanılmıştır. Başta Fransız ve Alman mütehassıslar getiren ve çalışmalara bu şekilde girişen istasyon daha sonra Türk çalışanları ile gelişmiş ve tarım sektörüne önemli katkılar sağlamıştır. Bu katkıların başında bölgenin bir kuru tarım sahası olması göz önüne alınarak, üç buğday tipi Eskişehir iklimine uygun görülmüştür. Bunlar Güney Batı Sazova buğdayları ve kışlık ak arpasıdır. Bu hububatlar haricinde park ve bahçe düzenlemelerinde kullanılmak üzere yine Sazova'da çimen tohumu üretilmiştir. İstasyon bunlar haricinde sebze, hayvan yemi ve şeker pancarı üretimi üzerine de çalışmalar yapmıştır. Bölge iklimine uygun tarımsal ürünlerin tohumları kaliteli hale getirilirken bir yandan da bu topraklara daha başka nelerin ekilebileceği araştırılmış ve denemeler yapılmıştır. Bu hususta ilk gelişimi şeker pancarında görüyoruz. Osmanlı Devleti zamanında, yurt dışından getirtilen şekerin aslında ülke topraklarında da oldukça rahat yetiştirilebileceği cumhuriyet dönemine geçişle birlikte yapılan zirai çalışmalarla ortaya çıkmıştır. Böylece Türkiye'de pancar tarımı yapılamayacağı görüşü de bu sayede yıkılmıştır.

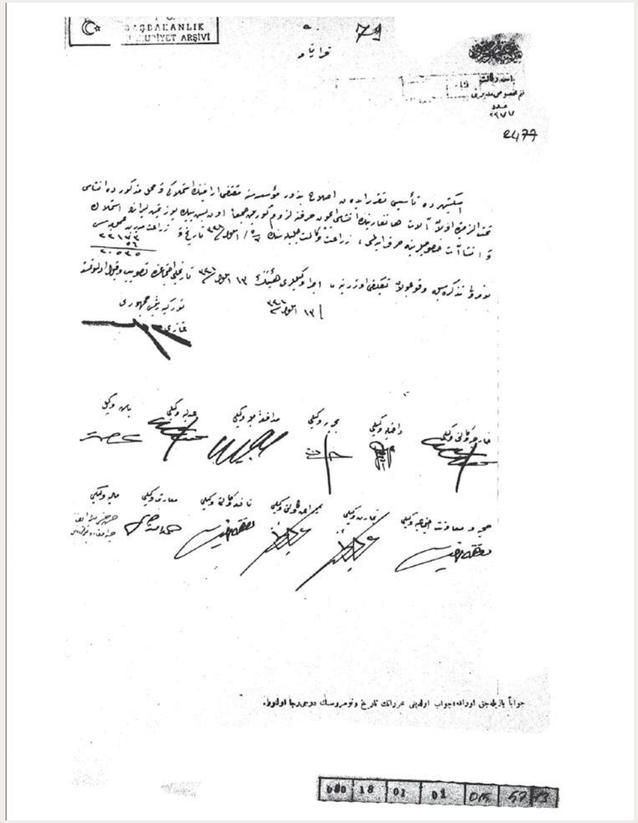

Tohum Islah İstasyonunun Kurulması
13 Eylül 341 / 1925

Norman Barlow Eskişehirde deneme tohumlarını incelerken

Tohum Islah İstasyonu

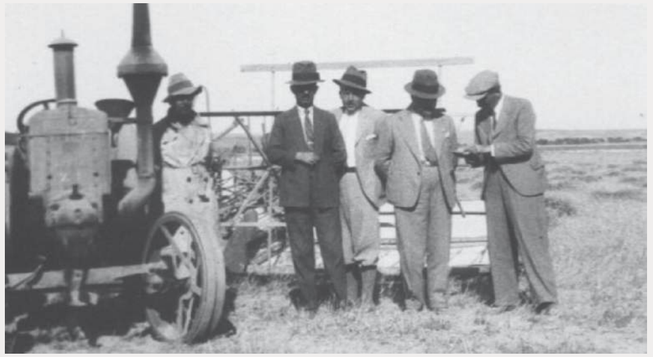

Tohum Merkezi Islah Çalışmaları

Tarım Aletleri

Ülke genelinde olduğu gibi, Eskişehir'de her yıl toprakların yarısı işlenir, yarısı nadasa bırakılır. Bölgemizde daha çok kuru tarım yapılır, orta Sakarya Bölgesi'nde Porsuk ve kolları boyunca sulu tarım yapılır. Eskişehir'in ova kısmına dahil olan bölgelerde genellikle yeni zirai aletler kullanılmaktadır. 1926 yılında vilayet dahilinde tespit edilebilen zirai aletler şunlardır:

- Tek devir pulluk 3328
- Çift devir pulluk 1158
- Üç devirli pulluk 684
- Dört devirli pulluk 302
- Sandıklı mibzer 857
- Orak makinası 850
- Tınaz makinası 266
- Kalbur 215
- Traktör 15

Buğday en çok yetişen tahıldır. Yulaf, mercimek, fasülye, ayçiçeği, patates belli başlı ürünlerdir. Orta Sakarya Bölgesi kışlık ve yazlık meyve-sebze ekimine elverişlidir. Son yıllarda kurulan tarım teknik kuruluşları, şeker fabrikası, keten işleme sanayi, kuru ve sulu ziraat ve toprak, su kuruluşları halkın kalkınmasının başlıca nedeni olmuştur.

CİNSİ	1924 -1925	1925 - 1926	1926 - 1927	1927 - 1928	1928 - 1929	1929 - 1930	1930 - 1931	1931 - 1932	1932 - 1933
BUĞDAY	370,000	490,500	505,259	608,840	650,500	700,000	836,954	662,464	643,602

1924-1932 yılları arasında elde edilen buğday miktarı

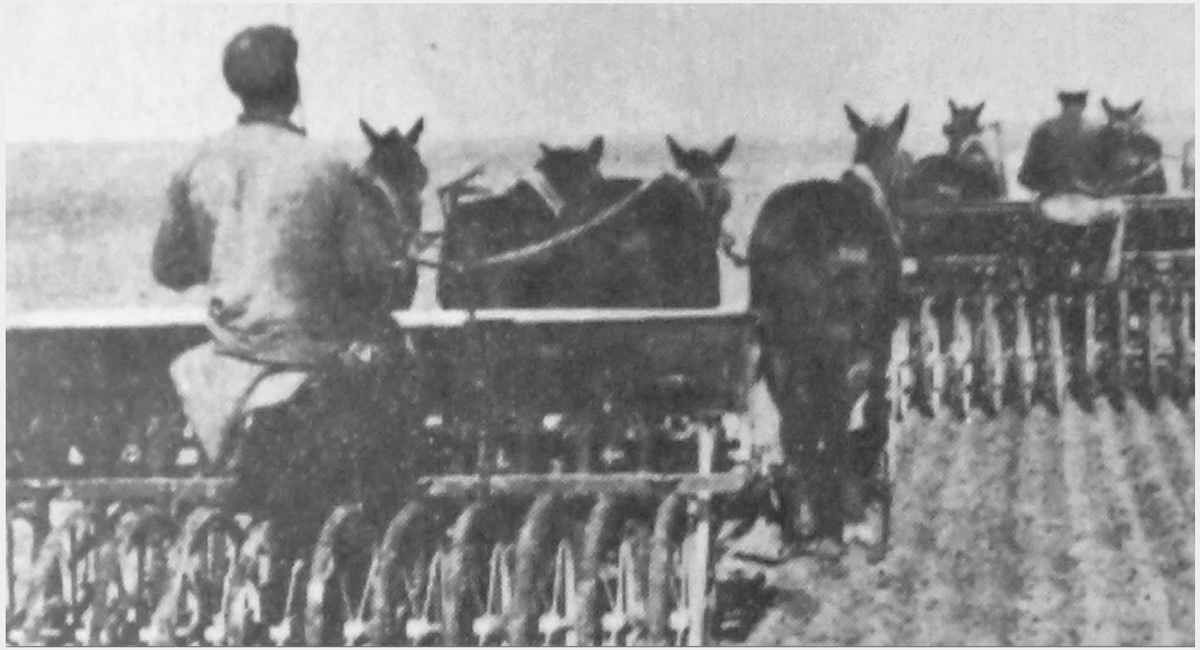

Köylümüzün atların çektiği sabanlarla tarlayı sürmesi

Behiç Bey (Erkin)
(1876 - 1961)

Ulusal demir yollarımızın kurucusu, değerli devlet adamı ve Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşlarından Behiç Erkin Bey 5 Nisan 1876'da İstanbul'da doğdu. 1898'de Harp Okulu'ndan mezun oldu ve kurmay sınıfına ayrıldı. Hızla terfi ederek ülkenin çeşitli yerlerinde görev yaptı ve başarılarından dolayı pek çok madalya aldı. Mustafa Kemal ile 1907'de Selanik'te tanıştı. Bir arada iken sık sık görüşmüşler, değişik yerlerde görev yaptıkları süre içinde de haberleşmişlerdi. 1909'da Selanik İltisak Hattı Askeri Komiserliğine getirildi. Görevi sırasında yaptığı incelemeleri "Demiryolunun Askerî Açıdan Tarihi Kullanımı ve Örgütü" adıyla kitaplaştırdı. Balkan Savaşı sonunda esir düşen Behiç Bey, yapılan anlaşma uyarınca 1913'te İstanbul'a döndü. Binbaşı rütbesinde çeşitli görevlerde bulunduktan sonra 1914'te kaymakamlığa (yarbaylığa) yükseldi. 1915'te Ordu Dairesi Başkan Yardımcılığına getirildi. İstanbul'un işgali ile bu görevi sona erdi. Ankara'ya gelen Behiç Bey'e iki görev teklif edildi. O Mustafa Kemal Paşa'nın tavsiyesi üzerine Anadolu Şimendiferleri İşletme Müdürlüğü'nü geçici olarak kabul etti. Behiç Bey'in tek şartı vardı: **"Kimse işine karışmayacak"**tı.

Kurtuluş Savaşı günlerinde Ankara'ya ulaşım bir hayli sıkıntılıydı. Hurda katarlarla cepheye erzak, silah ve mühimmat taşındı. Erkin, raylardan çelikleri söktürüp cephe savaşlarında kullanılmak üzere kılıç bile yaptırdı. Millet Meclisi onu "İstiklâl Madalyası" ile ödüllendirdi.

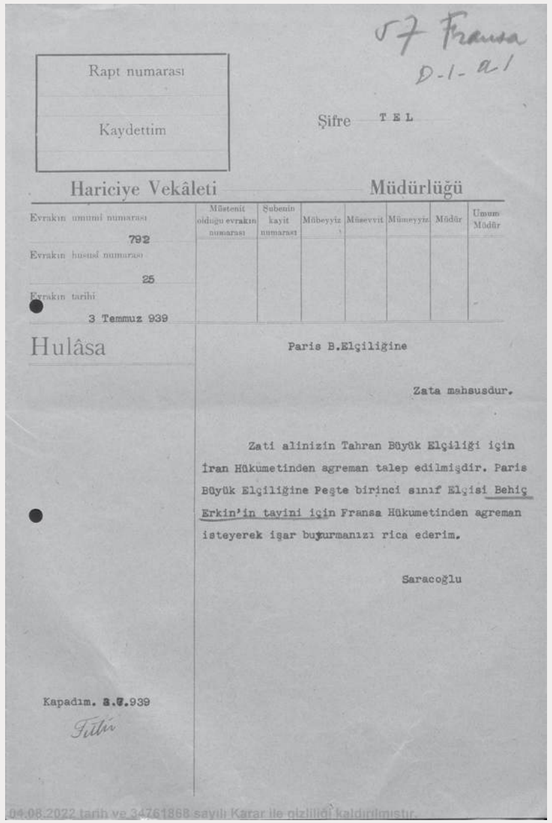

57 Fransa
D-1-a/

Rapt numarası

Kaydettim

Şifre TEL

Hariciye Vekâleti Müdürlüğü

Evrakın umumî numarası	Mütemmim olduğu evrakın numarası	Sabıkanın kayıt numarası	Mübeyyiz	Müsevvit	Müneyyiz	Müdür	Umum Müdür
792							
Evrakın hususî numarası 25							
Evrakın tarihi 3 Temmuz 939							

Hulâsa

Paris B.Elçiliğine

Zata mahsusdur.

Zati alinizin Tahran Büyük Elçiliği için İran Hükumetinden agreman talep edilmişdir. Paris Büyük Elçiliğine Peşte birinci sınıf Elçisi Behiç Erkin'in tayini için Fransa Hükumetinden agreman isteyerek işar buyurmanızı rica ederim.

Saracoğlu

Kapadım. 8.7.939

Fitri

04.08.2022 tarih ve 34761868 sayılı Karar ile gizliliği kaldırılmıştır.

Cer Atölyeleri Temel Atma Töreni (1925)
Soldan İkinci Demiryolları Gn. Md. Kur. Alb. Behiç (Erkin) Bey

15 Haziran 1922 tarihinde Azarköy dekovil hattının açılış töreni.
Soldan sağa: Demiryolları Gn. Md. Kur. Alb. Behiç (Erkin) Bey, Alb. Asım (Gündüz) Bey, Kazım (Özalp) Paşa, İsmet (İnönü) Paşa, Fahrettin (Altay) Paşa

Onuncu Yıl Marşı'nda Atatürk'ün Behiç Bey'e Selamı

Bayındırlık Bakanı Sırı Bey'in ölümü üzerine, 1926'da Bayındırlık Bakanı oldu. Üçüncü dönem seçimlerinde tekrar İstanbul milletvekili seçildi. Bayındırlık Bakanlığı onaylandı. **1928 yılında Haydarpaşa'da İlk kamu müzesi olan "Demiryolları Müzesi"ni kurdu.** Demiryollarını millileştirmede önemli rol üstlendi.

Onuncu Yıl Marşı'nın sözlerinin bir kısmı, Atatürk'ün Behiç Erkin'e selamıdır. Bestenin sözleri yazıldığı sırada Atatürk, "yurdun her bir tepesinde dumanlar tütüyor" dizesine müdahalede bulunarak, "demir ağlarla ördük, ana yurdu dört baştan" şeklinde yazılmasını istemiş, ardından Behiç Erkin'e dönerek "sizin emeğiniz bu mısra ile daha iyi dile getiriliyor" demiştir.

1935 yılında Atatürk tarafından kendisine "Erkin" soyadı verildi. 31 Ağustos 1939 yılında Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından Türkiye'nin Paris Büyükelçisi olarak atandı. Nazilerin Yahudilere yönelik sindirme politikaları tırmanırken, Behiç Erkin'in Paris'e büyükelçi olarak atanışının henüz üzerinden 24 saat geçmemişti ki, II. Dünya Savaşı başladı.

Behiç Erkin, Yahudilere geçici bir belgeyle Türk vatandaşlığı verecek, birkaç kelime Türkçe öğretip, üzerine ay-yıldız damgası basılan trenlerle Türkiye'ye gönderecekti. Böylece 20.000 Yahudi'yi kurtarmış oldu.

Fransa'da elçilik görevi sona eren Behiç Bey 1943'te ülkeye döndü. Fransa'daki hizmetlerinden ötürü "Legion d'Honeur Nişanı"nın birinci rütbesi "Grand Croix" verildi. TBMM yedinci dönem milletvekili seçiminde, 1943'te Çankırı milletvekili seçildi. 1946 yılına kadar milletvekili olarak görev yaptı.

Behiç Bey, 11 Kasım 1961'de İstanbul'da vefat etti. Vasiyeti üzerine Eskişehir'de demiryolu hatlarının birleştiği üçgende, Konya-Kütahya-İstanbul makası arasına defnedildi.

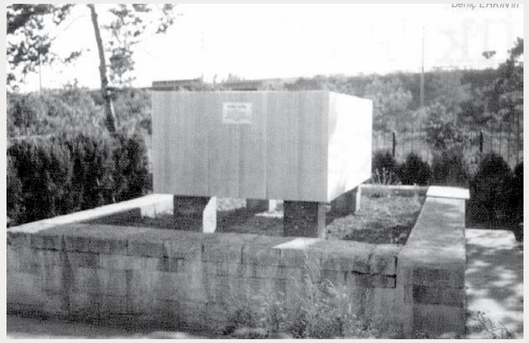

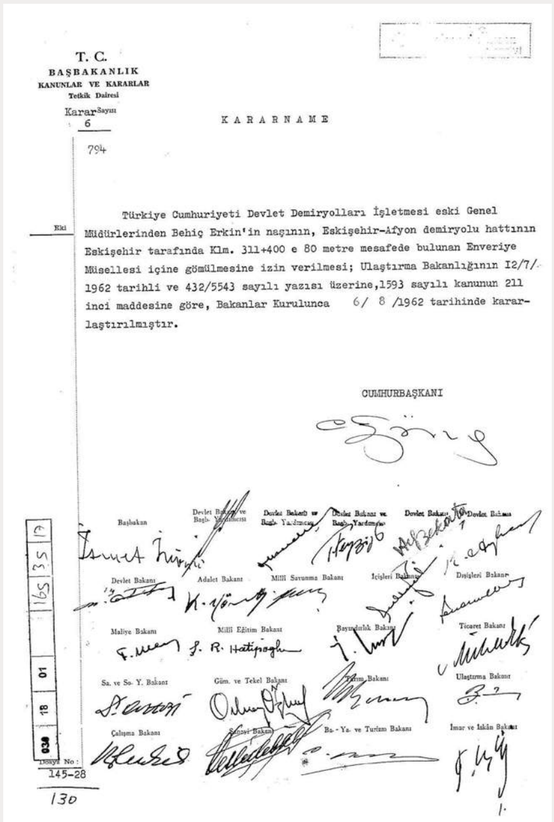

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Telkik Dairesi

Karar Sayısı
6

KARARNAME

794

Eki

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi eski Genel Müdürlerinden Behiç Erkin'in naaşının, Eskişehir-Afyon demiryolu hattının Eskişehir tarafında Klm. 311+400 e 80 metre mesafede bulunan Enveriye Müsellesi içine gömülmesine izin verilmesi; Ulaştırma Bakanlığının 12/7/1962 tarihli ve 432/5543 sayılı yazısı üzerine,1593 sayılı kanunun 211 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 6/ 8 /1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan — Devlet Bakanı — Adalet Bakanı — Milli Savunma Bakanı — İçişleri Bakanı — Dışişleri Bakanı — Maliye Bakanı — Milli Eğitim Bakanı — Bayındırlık Bakanı — Ticaret Bakanı — Sa. ve So. Y. Bakanı — Güm. ve Tekel Bakanı — Ulaştırma Bakanı — Çalışma Bakanı — Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı — İmar ve İskân Bakanı

145-28

130

T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi eski Genel Müdürlerinden Behiç Erkin'in naaşının Eskişehir civarında bulunan Enveriye Müsellesi (üçgeni) içine gömülmesine izin verilmesi.

Eskişehir Bankası

Kentin Çiftçi Bankası'ndan sonra ikinci yerel bankası olan Eskişehir Bankası T.A.Ş. 1923-1930 yılları arasında, Ankara dışındaki şehir ve kasabalarda uygulanan ulusal bankacılık hareketi çerçevesinde kurulmuş bankalardan biridir. Bu hareketin en yaygın biçimi, o kent ve kasabadaki tüccara ve toprak sahiplerinin bir kaç milletvekilinin öncülüğünde banka kurmasıdır. Bu yerel bankalar genellikle kurulduğu kentin adıyla tanınmışlardır.

Eskişehir Bankası genel kuruluş heyeti 4 Temmuz 1927 tarihinde Sakarya Gazetesi'ne verdiği ilanda 14 Temmuzda toplanılacağını duyurdu. Bu ilan üzerine, Eskişehir Bankası'nın kuruluş toplantısı 14 Temmuz 1927 yılında Perşembe günü saat 14:30'da Eskişehir Halk Fıkrası'nda yapıldı. Toplantıya Kastamonu Mebusu ve Halk Fıkrası'nın Eskişehir Mıntıkası Müfettişi Ali Nazmi, Vali Cemil, Konya Mebusu Kazım Hüsnü, Eskişehir mebusları Emin (Sazak) Bey ve Ali Ulvi Bey katıldı. Ticaret Başkanlığı Şirketler ve Sigortalar Müdürü Sait Rıza Bey hükümet komiseri olarak yer aldı. Hükümet komiseri olarak bulunan Sait Rıza Bey "Katılımda çoğunluğun sağlandığını, kanun hükümlerinin yerine getirildiğini, 120 bin liralık sermayeye ait mektubun da ibraz edildiğini belirtmiştir. Ayrıca en çok hisse sahibi Eskişehir Mebusu Emin (Sazak) Beyfendi'nin toplantıya başkanlık edeceğini söylemiştir. Böylece toplantı sonunda bankanın kurucu yönetim kurulu oluşturulmuş ve başkanlığına da Emin bey getirilmiştir. Bankanın sermayesi 500.000 TL, yönetim merkezi Eskişehir, süresi ise 50 yıldır. Yönetim Kurulu , genel kurulda ortaklar arasında seçilen en az 3 (üç) en çok 12 üyeden oluşmaktadır.

Banka 15 Eylül 1927 Perşembe günü Kolordu Bandosu'nun İstiklal Marşını çaldığı görkemli bir törenle açılmıştır. Açılışa Eskişehir Milletvekili Emin Bey ve Kastamonu Milletvekili Ali Nazmi Bey, Amasya'da olduklarından dolayı katılamadı. Ancak Emin Bey Eskişehir'e geldikten sonra çalışmalarını yoğunlaştırdı. Eskişehirli iş adamlarını, Mihalıççık, Sivrihisar, Mahmudiye ve Seyitgazi ilçelerinin büyük toprak sahibi ve iş adamlarını toplantıya davet ederek banka girişimini ve bankanın neler yapacağını anlattı.

Eskişehir Bankası Türk Anonim Şirketi kuruluşu

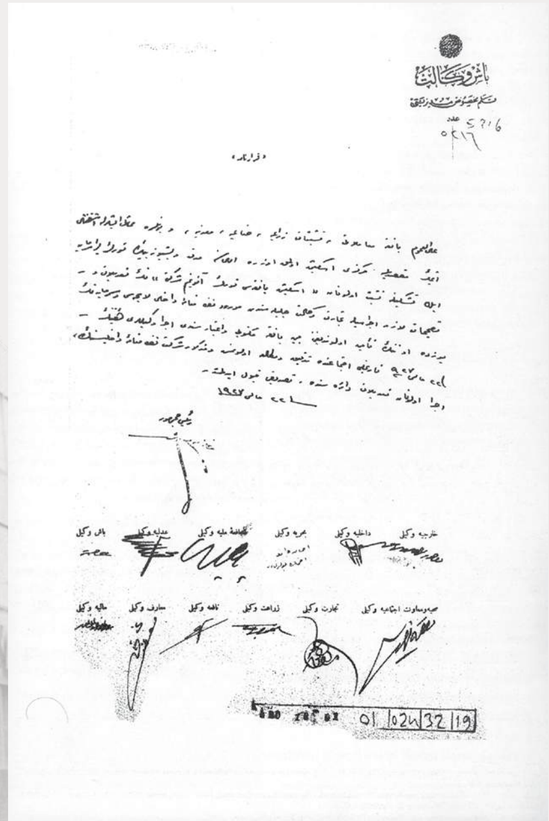

Eskişehir Bankası T.A.Ş.
Merkezi : Eskişehir
Telgraf Adresi : BANK

ESKİŞEHİR BANKASI
Türk Anonim Şirketi
Eskişehir
Kuruluş : 1927

ESBANK

Eskişehir Bankası'nın uzun yıllar kullandığı başlık ile ikinci ve üçüncü (son) logoları

Bunun sonucunda yeni katılımlar da oldu. Banka ana sözleşmesinde kurucu ortak sayısı 103 kişi iken 1931 yılında 131'e yükseldi. Bu süreçte bankanın tek kadın üyesi Emin Bey'in eşi Ayşe Hanım'dır.

Yönetim Kurulu ve Genel Kurul başkanları görev yaptıkları yıllara göre şöyledir.

1927-1948 Emin SAZAK
1948-1953 Mehmet Ali YASİN
1953-1958 Sabri KILIÇOĞLU
1958-1979 Mesut ZEYTİNOĞLU

Eskişehir Bankası'nın dokuzuncu kuruluş yıldönümünde basına verilen demeçte; "Bankanın üzerine düşen vazifeleri tamamıyla yerine getirdiği ve hatta şehrin ihtiyaçları konusuna da eğildiğinden söz edilerek, bedelini uzun vadede ve taksitle almak şartıyla şehir civarında bir mezbaha yaptırmış ve bu suretle urayımıza (Belediyemize) önemli bir varidat kaynağı kazandırmıştır. Kazanılan bu varidatla şehre su getirme işi de kolaylaşmış ve şehre su getirme işiyle de banka yakından alakadar olmuştur".

Eskişehir Bankası uzun yıllar varlığını sürdürdü. 12.12.1982'de yapılan genel kurulda bankanın adı ESBANK Eskişehir Bankası T.A.Ş. olarak değiştirildi. 1984 yılından sonra çok sık sermaye artış yoluna gidildi. 1987 yılında banka merkezinin İstanbul'a taşınmasına karar verilerek aynı yıl genel merkez bu kente taşındı. Fakat 1999 yılında ESBANK'a devlet tarafından el konuldu ve 2002 yılında tasviye edildi. Böylece Cumhuriyet Dönemin'de kurulmuş olan şehir isimli bankalardan biri daha tarihteki yerini almış oldu.

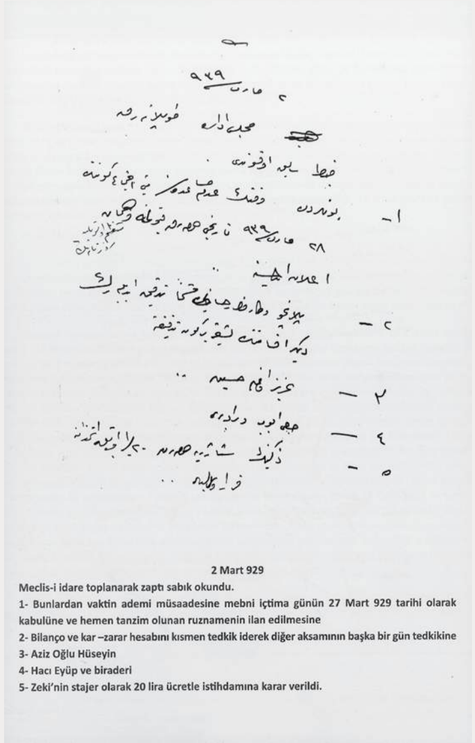

2 Mart 929
Meclis-i idare toplanarak zaptı sabık okundu.
1- Bunlardan vaktin ademi müsaadesine mebni içtima günün 27 Mart 929 tarihi olarak kabulüne ve hemen tanzim olunan ruznamenin ilan edilmesine
2- Bilanço ve kar –zarar hesabını kısmen tedkik iderek diğer aksamının başka bir gün tedkikine
3- Aziz Oğlu Hüseyin
4- Hacı Eyüp ve biraderi
5- Zeki'nin stajer olarak 20 lira ücretle istihdamına karar verildi.

Eskişehir Bankası'nın 2 Mart 1929 tarihli Meclisi İdare toplantı tutanağı

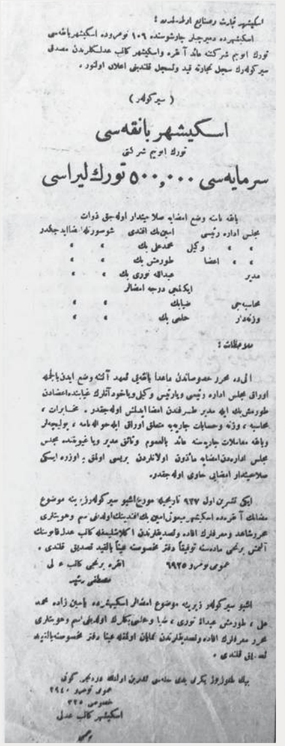

اسکیشهر بانقه‌سی
تورك انوع شر ذتی
سرمایه‌سی ۵۰۰,۰۰۰ تورك لیراسی

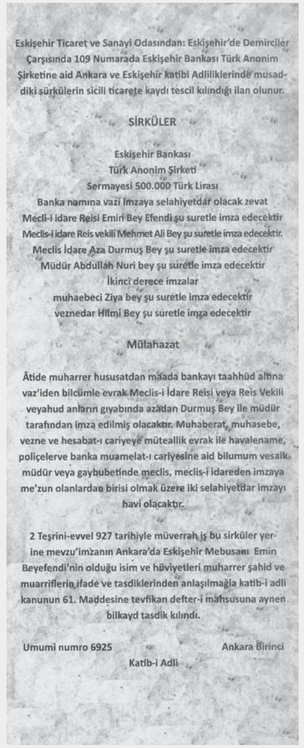

Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odasından: Eskişehir'de Demirciler Çarşısında 109 Numarada Eskişehir Bankası Türk Anonim Şirketine aid Ankara ve Eskişehir katibi Adliliklerinde müsaddiki sürkülerin sicili ticarete kaydı tescil kılındığı ilan olunur.

SİRKÜLER

Eskişehir Bankası
Türk Anonim Şirketi
Sermayesi 500.000 Türk Lirası
Banka namına vazi imzaya selahiyetdâr olacak zevat
Mecli-i idare Reisi Emiri Bey Efendi şu suretle imza edecektir
Meclis-i idare Reis vekili Mehmet Ali Bey şu suretle imza edecektir.
Meclis İdare Aza Durmuş Bey şu suretle imza edecektir
Müdür Abdullah Nuri bey şu suretle imza edecektir
İkinci derece imzalar
muhaebeci Ziya bey şu suretle imza edecektir
veznedar Hilmi Bey şu suretle imza edecektir

Mülahazat

Âtide muharrer hususatdan mâsada bankayı taahhüd altına vaz'iden bilcümle evrak Meclis-i İdare Reisi veya Reis Vekili veyahud anların gıyabında azadan Durmuş Bey ile müdür tarafından imza edilmiş olacaktır. Muhaberat, muhasebe, vezne ve hesabat-ı cariyeye müteallik evrak ile havalename, poliçelerve banka muamelat-ı cariyesine aid bilumum vesaik müdür veya gaybubetinde meclis, meclis-i idareden imzaya me'zun olanlardan birisi olmak üzere iki selahiyetdar imzayı havi olacaktır.

2 Teşrini-evvel 927 tarihiyle müverrah iş bu sirküler yerine mevzu'imzanın Ankara'da Eskişehir Mebusanı Emin Beyefendi'nin olduğu isim ve hüviyetleri muharrer şahid ve muarrirlerin ifade ve tasdiklerinden anlaşılmağla katib-i adli kanunun 61. Maddesine tevfikan defter-i mahsusuna aynen bilkayd tasdik kılındı.

Umumi numro 6925 Ankara Birinci Katib-i Adli

Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Eskişehir Bankası'nın Sakarya Gazetesi'nde yayınlanan imza sürküleri ilanı

İş Bankası Eskişehir'de Faaliyete Başlıyor

Cumhuriyet döneminin ilk ulusal bankası olan Türkiye İş Bankası, Atatürk'ün direktifleriyle İzmir Birinci İktisat Kongresi'nde alınan kararlar doğrultusunda 26 Ağustos 1924 tarihinde kuruldu. Türkiye İş Bankası kısa zamanda yurdun çeşitli yerlerinde şubeler açmaya başladı. Eskişehir'de bir şubesi bulunan Osmanlı İtibar-ı Milliye Bankası 29 Haziran 1927'de Türkiye İş Bankası ile birleşince Eskişehir'deki şube de Türkiye İş Bankası adını alarak faaliyetini sürdürdü. Banka, Türkiye İş Bankası'na dönüştükten sonra yerel gazeteler aracıyla verdiği ilanlarda hem yatırım hem de mûdi sayısını arttırmaya çalıştı.

Türkiye İş Bankası memurları iş başında

Adapazarı Ticaret Bankası

1913 yılında komandit şirket olarak kurulan Adabazarı Ticaret Bankası, daha sonra anonim şirkete dönüşmüş ve 1924'te Adapazarı İslam Ticaret Bankası adını almıştır. Merkezi İstanbul olan ve Adapazarı tüccarlarının gayret ve himmetleriyle kurulan bu bankanın bir şubesi de 1 Mart 1927 tarihinde Eskişehir'de açılmıştır.

Ticaret Kursu açıldı

1927 yılının 15 Kasım'nda Maarif Vekaleti'nin emir ve teşebbüsü üzerine Eskişehir'de bir ticaret kursu açıldı.

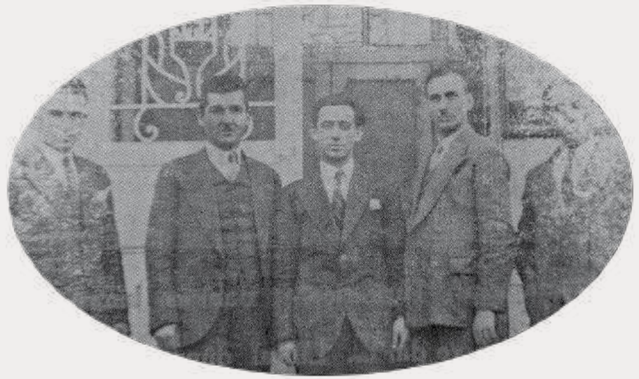

Adapazarı Ticaret Bankası memurları

Eskişehir Türk Ocağı ve Faaliyetleri

Türk Ocağı, tüzüğünün I. maddesinde belirtildiğine göre resmen 25 Mart 1912'de kurulmuştur.

Konferanslar, tiyatrolar, konserler, yabancı dil ve muhasebe kursları düzenleyip, kitap ve dergi yayınlayan Türk Ocakları bir süre sonra bütün yurtta teşkilatlandı. 1910 yılından itibaren yayınlanan Türk Yurdu adında bir yayın organı vardı. Birinci Dünya Savaşı yıllarında İttihat ve Terakki ile uyumlu bir faaliyet gösteren ocaklar, Milli Mücadele döneminde Ankara'yı destekledi. Bu süreç içerisinde faaliyetlerine savaş nedeniyle kısa bir süre ara veren Eskişehir Türk Ocağı yeni yönetimini seçerek hizmetlerine devam etti.

"Türk Ocağı Kupası" Futbol Turnuvası

Eskişehir Türk Ocağı, cumhuriyetin ilanından sonra yönetimin de desteğiyle faaliyetlerini sürdürdü. Bu süreçte Eskişehir'in eğitim, sağlık, kültür ve spor yaşamında etkinlikleriyle ön plana çıktı. Örneğin 1927 yılında "Türk Ocağı Kupası" futbol turnuvası düzenledi. Yine aynı yıl Halk Fıkrası'nın alt katındaki üç oda tamir ve tadilat edilerek Himaye-i Etfal Cemiyeti (Çocuk Esirgeme Kurumu) ile birlikte dispanser kurma çalışmalarını başlattı. Kısa bir süre sonra dispanser açıldı. Yeni seçimler ilçelerde de yapıldı, hatta 26 Temmuz 1927 yılında Mihalıççık Uçak Salonu'nda yapılan toplantıya kadınlar da katıldı.

Türk Ocakları, Osmanlı Devleti'nin son yılları ile Millî Mücadele Dönemi ve cumhuriyetin ilk yıllarında Türk fikir ve toplum hayatında önemli roller üstlenmiştir. Kurulduğu 1912 yılından kapandığı 1931 yılına kadar geçen sürede genel merkez ve yurt geneline dağılan şubelerinde yürüttüğü sosyal ve kültürel faaliyetler, açtığı kütüphaneler, yaptığı yayınlarla geniş kitlelere seslenmiştir. Kendisinden önce kurulan Türk Derneği ve Türk Yurdu Cemiyeti gibi kuruluşlardan daha etkili bir konuma sahip olmuş, yakın dönem Türk tarihinde kilometre taşı şeklinde nitelenecek çalışmalara imzasını atmıştır.

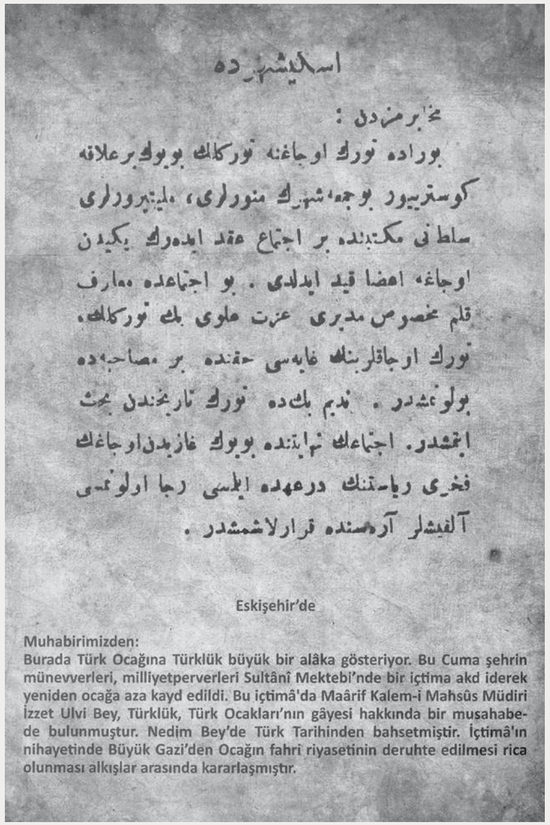

اسکیشهرده

مخابرمزدن :

بورادہ تورك اوجاغنه تورکلك بویوك برعلاقه
کوستریيور بوجمعه شهرك منورلری، ملیتپرورلری
سلطانی مکتبنده بر اجتماع عقد ایدهرك یکیدن
اوجاغه اعضا قید ایدلدی . بو اجتماعده معارف
قلم مخصوص مدیری عزت علوی بك تورکلك،
تورك اوجاقلرینك غایهسی حقنده بر مصاحبهده
بولونمشدر . ندیم بك ده تورك تاریخندن بحث
ایتمشدر. اجتماعك نمایندہ بویوك غازیدن اوجاغك
فخری ریاستنك درعهده ایلمسی رجا اولونمسی
آلقشلر آرهسنده قرارلاشمشدر .

Eskişehir'de

Muhabirimizden:
Burada Türk Ocağına Türklük büyük bir alâka gösteriyor. Bu Cuma şehrin münevverleri, milliyetperverleri Sultânî Mektebi'nde bir içtima akd iderek yeniden ocağa aza kayd edildi. Bu içtimâ'da Maârif Kalem-i Mahsûs Müdiri İzzet Ulvi Bey, Türklük, Türk Ocakları'nın gâyesi hakkında bir musahabede bulunmuştur. Nedim Bey'de Türk Tarihinden bahsetmiştir. İçtimâ'ın nihayetinde Büyük Gazi'den Ocağın fahri riyasetinin deruhte edilmesi rica olunması alkışlar arasında kararlaşmıştır.

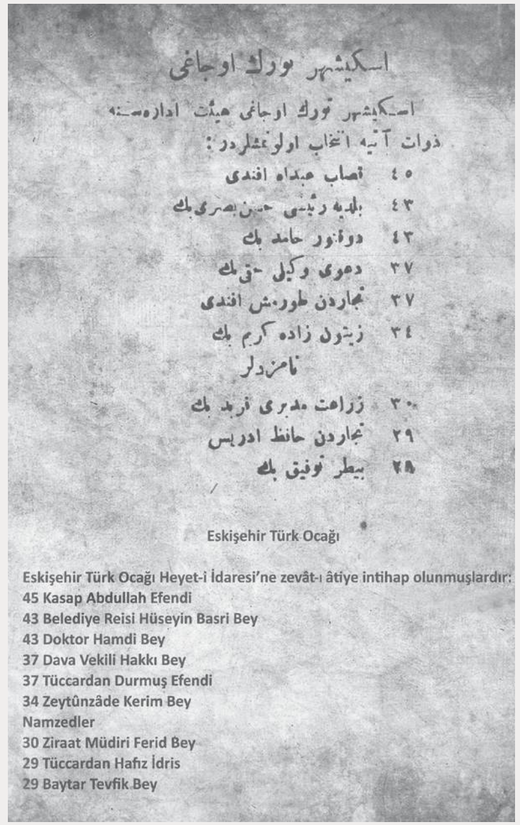

اسکیشهر تورك اوجاغی

اسکیشهر تورك اوجاغی هیئت اداره‌سنه
ذوات آتیه انتخاب اولونمشلردر :
٤٥ قصاب عبداه افندی
٤٣ بلدیه رئیسی حسین بصری بك
٤٣ دوقتور حامد بك
٣٧ دعوی وکیلی حقی بك
٣٧ نجاردن طورغش افندی
٣٤ زیتون زاده کریم بك
نامزدلر
٣٠ زراعت مدیری فرید بك
٢٩ نجاردن حافظ ادریس
٢٨ بیطر توفیق بك

Eskişehir Türk Ocağı

Eskişehir Türk Ocağı Heyet-i İdaresi'ne zevât-ı âtiye intihap olunmuşlardır:
45 Kasap Abdullah Efendi
43 Belediye Reisi Hüseyin Basri Bey
43 Doktor Hamdi Bey
37 Dava Vekili Hakkı Bey
37 Tüccardan Durmuş Efendi
34 Zeytûnzâde Kerim Bey
Namzedler
30 Ziraat Müdiri Ferid Bey
29 Tüccardan Hafız İdris
29 Baytar Tevfik Bey

Eskişehir Elektrikle Tanışıyor

Cumhuriyet ile birlikte yurtta sanayi alanı daha da gelişmiş ve böylece elektriğe olan ihtiyaç da artmıştır. Cumhuriyetin ilanı sırasında (1923) Türkiye'de yalnız üç şehrin İstanbul'un, Adapazarı ve Tarsus'un elektrikten yararlanmakta olduğu düşünülecek olursa Türkiye'de elektriğin tamamen cumhuriyet devrinin eseri olduğu çok daha iyi anlaşılır. Cumhuriyetin ilanı yıllarında üç şehirde üretilen elektrik miktarı 50 milyon kilovat/saati ancak buluyordu.

Eskişehir'in elektrifikasyonu için 1924 yılı içerisinde plan ve projeler hazırlanmıştır. Fakat bu plan ve projeler iptal edilip daha sonra yeni plan ve projeler hazırlanmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda kentin elektrik tesisatı, 1927 yılında kurulmuştur. Merkez ilçenin gereksinimi olan elektriğin üretimi ilk kez 1928'de imtiyazlı bir yabancı şirketçe gerçekleştirilmiştir. Söz konusu şirket buharla çalışan 350 BG'lik bir jeneratörle kente elektrik vermeye başlamıştır. Bu ilk ünite 1936'ya değin kentin gereksinimi karşılamıştır. 1936'da 300 BG'lik bir jeneratör daha devreye sokulmuştur. Hususi idare Belediye ve Borla biraderlerin iştiraki ile 1927 senesinde kurulan Elektrik Komandit Şirketi şehrin aydınlatmasını üzerine almış ve şirket bu iki müesseseye inhisar etmiştir.

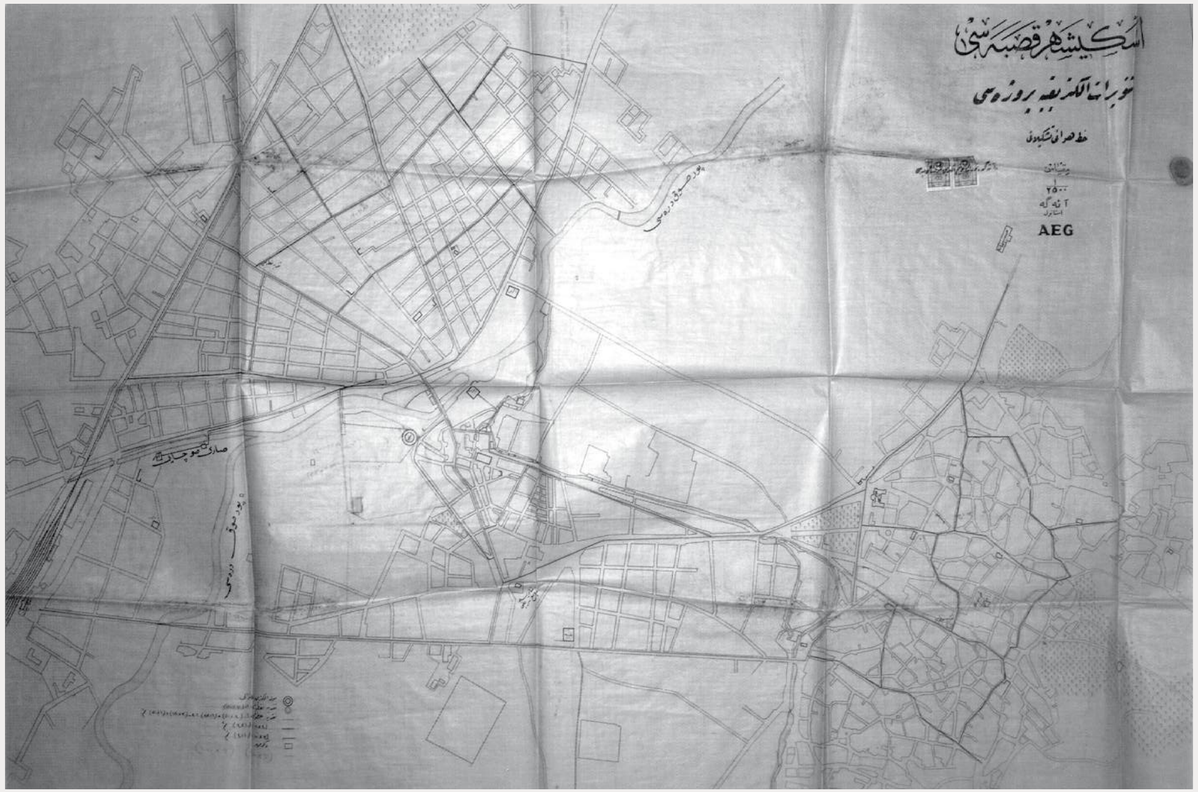

Eskişehir'in elektrikle aydınlatma projesi

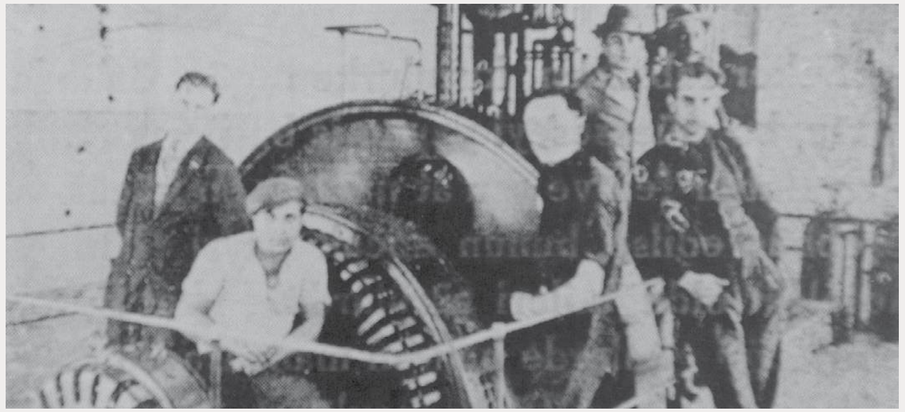

Eskişehir Elektrik Şirketi çalışanları

Elektrik şirketi faaliyetine 1944'e kadar devam edip daha sonra şirketi 546.000TL'ye Eskişehir Belediyesi'ne devretmiştir. Belediye şehrin elektrik ihtiyacı arttıkça yeni jeneratörlerle bu eksikliği kapatmaya çalışmıştır. Eskişehir'de bir de elektrik fabrikası kurulur ve bu fabrika şehrin sokaklarının aydınlatılması, sinemalar ve sanayi kurumlarının elektrik ihtiyacı için çalışmıştır. Ancak elektrik şirketi de şehrin elektrik ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaya devam etmiştir. Kurulan şirket zamanın ihtiyaçlarıyla doğru orantılı olarak gelişmiş ve daha iyi hizmet verebilmek için çalışmalarına sürdürmüştür. Şirketin yaptığı çalışmalar Sakarya Gazetesi'nde "Elektrik şirketinin komandit şirket olmaktan çıkıp anonim olacağı, Şirket Meclis İdare Azası Kenan Bey'in bu hususta tetkikler yapmakta olduğu ve anonim şirketler kanununa göre bir nizamname hazırladığı ve şirketin şimdilik on bin liralık hisse senedi çıkaracağı" olarak belirtilmiştir.

1950'lerin sonlarına doğru ise elektrik ihtiyacı termik ve hidroelektrik santrallerden sağlanmaya başlanmıştır. Bu santraller, Çatalağazı, Tunçbilek, Soma termik santralleri ve Sarıyer, Hirfanlı, Demirköprü, Kemer, Göksu hidroelektrik santralleridir. 1973'te Sakarya Irmağı üzerine Gökçekaya Hidroelektrik Santrali kurulmuş ve buradan elde edilen enerjiden Eskişehir de yararlanmıştır.

Eskişehir elektrik tesisatı imtiyazına ait sözleşme ve şartname

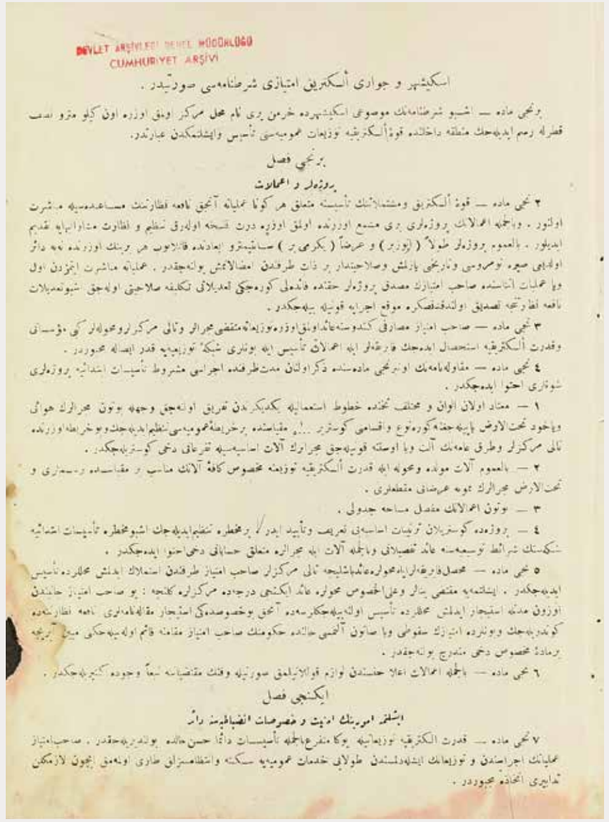

Eskişehir Milli Ticaret Kongresi Toplanıyor

1927 ve 1928 yıllarında ticareti canlandırmak ve alınacak önlemleri görüşmek üzere Eskişehir Milli Ticaret Kongresi düzenlendi. Kongre 5 Şubat 1928, Pazar günü 200 kadar tüccarın katılımı ile oda başkanı Şekerci Kamil Bey tarafından açıldı. Kongrede standardizasyon, ambalaj, nakliye sigortası ve yeni iktisadi kanunların açıklanması ele alındı ve tartışıldı. Yabancı piyasalarda Türk mallarının değer bulması için ortak bir model ve ambalaj geliştirilmesinin önemi üzerinde duruldu. Tiftik, yapağı ve afyon önce İstanbul'a gönderilerek, oradan ihraç edildiği için Eskişehir tüccarının zarara uğratıldığı anlatıldı. Aracı sayısının azaltılması, ihracatın doğrudan yapılması için koşulların zorlanılması önerildi. İhracatın Eskişehir'den yapılması halinde bankaların tüccara verdiği kredinin yetersiz kalacağı, artırılması gerektiği üzerinde duruldu. En kıymetli ihraç ürünü lületaşı bile işlenmemiş olarak ihraç ediliyordu. Bu durumda ne kuyulardan lületaşını çıkaranlar ne de ihraç eden yerel tüccar emeğinin karşılığını alamıyordu. Bu nedenle kongrede, Viyana'ya öğrenci gönderilmesi, bu talebelerin oyma, cilalama ve seri üretim tekniklerini öğrenmesinin gerekli olduğu belirtildi.

Lületaşı işleme atelyesi. Bu fotoğraf, Ma'lumat dergisinin 7 Eylül 1311 (Miladi 19.09.1895) tarihli 13 sayısında yayınlanmıştır (Sayfa 257). Resimin altında "Lületaşı ma'deni müstahsilatının Eskişehir tüccar mağzalarının birinde yerli amele tarfından işlendiği" yazıyor.

CA
30.18.1 - 2.26.14-3

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube:
Sayı : 12196

T. C
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET

KARARNAME

Eskişehirin (Sepetçiler-Sarıgı)(Kemikli) mevkilerinde kâin Lületaşı ocakları imtiyazının Şurayı devletçe yeniden hazırlanan merbut mukavelename ve şartnamelere tevfikan (Lületaşı Türk anonim şirketi) ne verilmesi ; İktisat Vekâletinin 24/2/932 tarih ve 2932 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 2/3/932 tarihinde tasvip ve kabul olunmuştur .

2/3/932

REISICUMHUR

Gazi M. Kemal

Ba.V. Ad.V. M.M.V. Da.V.

Ha.V. V. Ma.V. M.V. Na.V.

İK.V. S.İ.M.V. V. G.İ.V. Zr.V.

Vakit Gazetesi 26 Şubat 1923
Mustafa Kemal Paşa
Eskişehir taşından yapılmış
tesbih satın alırken

Eskişehir'de Bataklıklar Islah Ediliyor

Sıtma ile Mücadele

Bataklık kurutma çalışmalarının yanı sıra şehirde **1929 yılı sonlarında Sıtma Mücadele Teşkilatı kurulmuştur.** Teşkilat ilk olarak Eskişehir merkezi ile Seyitgazi veMihalıççık kazalarında 112 köyde faaliyete geçmiştir. Mücadele sahası 1930 senesinde genişletilmiş, Sivrihisar'da da bir şube açılmış, bu suretle de üzerinde çalışılan köy adedi 218'i bulmuştur. Mücadele ve ıslah uygulamaları Sakarya, Porsuk, Sakarya ve Porsuk Sarısu, Başkurt suyu, Demirci Deresi ve diğer küçük suların yayıldıkları alanları kapsamaktadır.

1929'da faaliyete geçen Sıtma Mücadele Teşkilatı sayesinde Eskişehir ve havalisinde var olan sıtma çeşitlerinden, tersyana, tropika, kuvartana, muhtelit(Karışık) ve cinsi malum olmayan çeşitleri ile gerçek bir tedavi, korunma, hem tedavi hem korunma noktasında büyük bir mesai harcanmıştır. Porsuk, Sakarya, Sarısu vadisi, Sakaryabaşı, Göktepe, Vaysalsuyu, Alikan bataklığı, Demirci deresi, Karakamış bataklığı civarında bulunan köyler ile Söğüt, Emirdağ, Beypazarı, Bilecik kazalarının sıtmalı mücavir köylerinde bir reis, bir şef, dört tabip, 23 küçük sağlık memurundan oluşan büyük bir teşkilat mesaisine devam etmiştir.

Sıtma Teşkilatı, oldukça geniş miktarda arazi ıslahı suretiyle çalışmalarını tamamlamış, uygulanan arazi ıslahı ve tedavi sayesinde birçok köylerde yapılan tetkiklerde, kanda sıtma belirtisine rastlanılmamıştır. Aziziye Pınarbaşı suyunun oluşturduğu bataklık uzunluğu 3500 metre, genişliği 3 metre, 70 cm derinliğinde kanal inşa edilerek arazi ıslah edilmiştir.

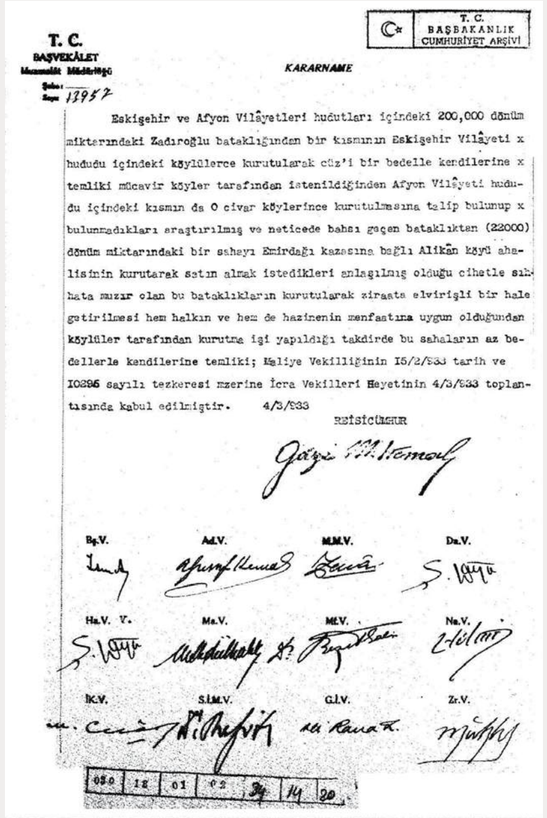

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Hususî Kalem Müdürlüğü
Şube:
Sayı: 13957

KARARNAME

Eskişehir ve Afyon Vilâyetleri hudutları içindeki 200,000 dönüm miktarındaki Zadıroğlu bataklığından bir kısmının Eskişehir Vilâyeti x hududu içindeki köylülerce kurutularak cüz'i bir bedelle kendilerine x temliki mücavir köyler tarafından istenildiğinden Afyon Vilâyeti hududu içindeki kısmın da O civar köylerince kurutulmasına talip bulunup x bulunmadıkları araştırılmış ve neticede bahsi geçen bataklıktan (22000) dönüm miktarındaki bir sahayı Emirdağı kazasına bağlı Alikân köyü ahalisinin kurutarak satın almak istedikleri anlaşılmış olduğu cihetle sıhhata zarar olan bu bataklıkların kurutularak zirâate elverişli bir hale getirilmesi hem halkın ve hem de hazinenin menfaatına uygun olduğundan köylüler tarafından kurutma işi yapıldığı takdirde bu sahaların az bedellerle kendilerine temliki; Maliye Vekilliğinin 15/2/933 tarih ve 10296 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 4/3/933 toplantısında kabul edilmiştir. 4/3/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

B.V. Ad.V. M.M.V. Da.V.

Ha.V. V. Ma.V. Mf.V. Na.V.

İk.V. S.İ.M.V. G.İ.V. Zr.V.

050 15 01 02 34 14 20

Eskişehir ve Afyon hudutları içindeki Zadıroğlu Bataklığı'nın kurutulması.

Islah edilen bataklığa bir diğer örnek: Kumarcı bataklığıdır. Buraya yapılan Kumarcı Kanalı 20000 dönüm araziyi su altından kurtarmıştır. 5 kilometre uzunluğunda, 4 metre genişliğinde, ortalama 1 metre derinliktedir. Kurtardığı köyler: Sait Halim Paşa, Abbas Halim Paşa, Mamure, Belpınarı, Eminekin, Kör Hasan, Çifteler'dir. Evvelce bu köylerde sıtmalı hasta yüzde seksen, doksan civarında iken yapılan çalışmalar sayesinde yüzde onu geçmeyecek seviyelere düşürülmüştür.

Gerenli, Kör Hasan Kanalı: 2400m uzunluğunda. 5 m genişliğinde, ortalama 1,26 santim derinliğindedir. Yapılan ıslah çalışmaları 10000 dönümlük araziyi su altından, Kör Hasan, Gerenli, Amak ve Yaralı köylerini sıtmadan kurtarmıştır. Osmaniye, Karakamış, Bağçiçek, İnönü, Yaralı, Türkmen Mecidiye, Sarıköy kanalları da binlerce dönümlük araziyi ıslah etmiş, civarında bulunan köyleri de sıtmanın şiddetli saldırısından kurtarmıştır.

Cumhuriyetin İlk Döneminde Çarşılar

Osmanlıdan cumhuriyet dönemine kadar olduğu gibi cumhuriyet döneminde de kentlerde ticaretin yoğun yaşandığı yerler çarşı ve pazarlardır. Eskişehir'de cumhuriyet döneminden bugüne kadar adları kısmen korunmuş olsa da tarihi mekansal özelliklerini kaybetmiş çarşılar vardır.

- **Haffaflar Çarşısı**
- **Mermer Çarşısı**
- **Keçeciler Çarşısı**
- **Mısır Çarşısı**
- **Manifaturacılar Çarşısı**
- **Uzun Çarşı**
- **Demirciler Çarşısı**
- **Debbağhane Çarşısı**
- **Mobilyacılar Çarşısı**

Hamamyolu Caddesi'nde Manifaturacılar Çarşısı ve Pazaryeri

Cumhuriyetin İlk Döneminde Pazarlar

- **Tuz Pazarı**
- **Tahıl Pazarı**
- **Kadınlar Pazarı**
- **Sığır Pazarı**
- **Odun Pazarı**

Eskişehir'de ticaretin oldukça canlı olarak devam ettiği bir başka ortam da pazarlardır. Bu pazarlar bugünkü manada sabah kurulup akşam dağılan seyyar pazarlar değildir. Bulunduğu mahallin adı şeklindedir. Burada sadece aynı meslek gruplarından işyerleri değil, diğer meslek grupları da vardır. Örneğin Odun Pazarı sadece odun satılan bir semt olarak düşünülmemelidir. Burada tıpkı bugün de olduğu gibi bakkaliyesi, şekercisi, lületaşçısı, ekmekçisi ticaret yapmaktadır. Eskişehir'de Cumhuriyet dönemindeki pazarlar da şunlardır;

Bu pazarlardan sadece Odunpazarı, semt ve ilçe olarak adını ve kimliğini kısmen koruyabilmiştir.

Osmanlı'dan Kurtuluş Savaşı'na kadar ve erken cumhuriyet döneminde pazar ve çarşılar dışında Eskişehir'de ticaretin yoğun yaşandığı diğer semtlerde ticareti yapan kişi ve işleri şunlardır;

Sıcak Sular ve Çevresi ;

- Hacı Çakırzâde Süleyman ve Yasinzâde Mehmet Ali (Un Fabrikası),
- Reşid zâde Abdullah (Kebap),
- Mustafa Çavuşzâde - Mehmet Hamdi (Kebap),
- Hasanoğlu Mehmet (Koltukçu),
- Hasanoğlu İsmail (Kebap),
- Habibullahoğlu Ali (Kebap),
- Hacı Nimetzâde İbrahim ve İsmail biraderler (Billuriye ve Aktar),
- Hafiz İsmail Efendi (Billuriye ve Aktar)

Eskişehir Pazaryeri

Eskişehir Pazaryeri 1934

Yanık Cami ve Çevresi
(Bu günkü Çarşı Camii):
- Semizzâde Abdurrahman (Kaplıca Müsteciri),
- Emin Oğullarından Ahmetoğlu Ömer Sıtkı (Sigortacı),
- Ömeroğlu Ahmet Hamdi (Tuhafiyeci),
- Naim zâde Hasan Hüseyin (Tuhafiye Vesaire),
- Rüstemoğlu Yakup (Manifaturacı),
- Sefilizâde Ahmet (Helvacı, Şerbetçi),
- Abdülkadirzâde Abdulhamit (Celeb),
- Ahmetoğlu Mehmet Çavuş (Tuhafiyeci)

Köprübaşı Civarı;
- Uncuzâde Hafiz Mehmet ve Şeriki Vahid (İnşaatı Umumiye ve Taahüdat)
- Kütahyalı Hakkı Çavuş (Kıraathane - Dar'ül Ferah Kıraathanesi)
- Abdullahoğlu Mestan (Kabzımal),
- Kâni ve Hafiz Selim (Lületaşçı),
- Halil İbrahim ve İsmail Hakkı (Kitapçı ve Kırtasiye),
- Yusuf ve Cenar (Bakkaliye ve Kantariye),
- Hacı Muhiddinzâde Muhiddin ve Şeriki Vahapzâde Mustafa (Tuhafiyeci),
- Hafiz Osman Nuri ve Şeriki Hüsnü (Kantariye),
- Ahmet Hamdi (Şeker ve Şekerlemeci),
- Hacı İbrahim Efendizâde Nuri ve Alaaddin (Kabzımal),
- Hacı Ahmetzâde Salih (Bakkaliye),
- Habibullahoğlu Yakup Hoca (Kasap),
- Hacı Mehmet Efendi Mahdumu Mehmet Mazhar (Billuriye vs),
- Bekiroğlu Hamdi (Keresteci),
- Nurizâde Hamit (Uncu vs.),
- Alioğlu Derviş Ahmet (Kasap),
- Mehmet Nail Efendi Mahdumu Ahmet Suat (Bakkaliye, Billuriye),
- Zülfioğlu Veli (Tuhafiyeci),
- Velioğlu Ali (Bakkaliye),
- Abdurrahmanoğlu Ragıp (Bakkaliye),
- Gümülcineli Sabri Efendi Mahdumu Hasan Hakkı (Marangoz-Camcı),
- Nebioğlu Ramazan (Bakkaliye),
- İskenderzâde Beyzade Behçet Bey (Alat-ı Ziraiyye),
- Hüseyin ve Şerif Biraderler (Uncu),
- Ahmetoğlu Eyüp (Bakkaliye),
- Salihzâde Emin (Koltukçu),
- Salihoğlu Ali Kemal (Terzi),
- Küflüzâde Hacı Mehmetoğlu Mehmet Cemal (Helvacı),
- Mustafaoğlu İsmail (Lokantacı),
- Osman ve Şeriki Ethem (Bakkaliye)

Taşbaşı ve Çevresi;
- Şakir Hafizzâde Hulusi (Tiftik, Afyon vs.),
- Mehmetoğlu Ahmet Faik (İplikçi ve Sarraf),
- Canbazzâde Durmuş (Bakkaliye),
- Horusoğlu Salih Mahdumu Mehmet Tevfik (Tuhafiye, Hırdavat),
- Samutzâde Mustafa (Hancı),
- Hacı Hasanzâde Abdullah (Haffafiye)
- Hacı Muharrem Mahdumu Haydar (Zahire, Tiftik vs.),

1930'lu yıllar, Köprübaşı Caddesi

- Cihanbeylizâde Mustafa - Fakihzâde Edhem (Haffafiye),
- Mehmet Cemal, Hafiz Hakkı ve Süleyman Sırrı (Tuhafiye),
- Çiftçi Bankası Anonim Şirketi (Bankacılık),
- Karapazarlı Hüseyin Hüsnü (Zahire vs.),
- Sarıcazâde Mahmut ve Mahdumları (Bakkaliye ve Manifatura)
- Kirazoğlu Halil Ağa ve Yeğeni Bekir Sıtkı (Bakkaliye),
- Eğriözlüzâde İbrahim (Bakkaliye ve Urgancı),
- Hamalcızâde Ali ve Şeriki Hüseyin (Bakkaliye),
- İmamzâde Ali (Bakkaliye).

Sivrihisar Caddesi;

- Cumhuriyet döneminde genel olarak demircilerin, tarım aletleri dükkanlarının, hırdavatçıların, bakkaliye ve kantariyecilerin, at arabası imalathanelerinin, yapak ve zahire iş yerlerinin yoğun olarak yer aldığı bir caddedir. Burada iş yapan esnafların bazıları şunlardır;
- Mestanzâde İbrahim (Demir, Hırdavat),
- Maksutzâde Hacı Mustafa (Tuhafiye-Bezzaziye) (Bez Kumaş),
- Küflüzâde İsmail Kemal (Bakkaliye-Kantariye),
- Recep Hulusi ve Mahdumu Eşref (Un Fabrikası),
- İnegöllü Hasan (Araba İmalathanesi),
- Said ve Şeriki Ali Beyzâde İbrahim Burhaneddin (Şekerci, Bakkaliye, Kantariye)
- Abdülmecitoğlu Abdurrahman (Bakkaliye),
- Mehmetoğlu Mustafa (Sarraç),
- Nikola İstalyovi (Alat-ı Ziraiyye Tamirhanesi),
- Abdülkerimzâde Hacı Halid (Araba İmalathanesi),
- Mehmetoğlu Zekeriya (Arabacı),
- İdrisoğlu İdris (Arabacı),
- Mehmetoğlu Mehmet ve Şeriki Mehmet (Hırdavatçı),

1930'lu yıllar
İki Eylül Caddesi

1930'lu yıllar
Hamamyolu Caddesi

1930-1931dönemininde Eskişehir'deki küçük çaplı sanayi işletmeleri (Fabrikalar), bulundukları yer, sahipleri, kullanılan elektrik motorlarının güçleri ve çalışan işçi sayıları şu şekildedir:

- **Un Fabrikası** (Sıcak sular) **:** Yasin zâde Mehmet Ali ve Süleyman Beyler Fabrika, 125, 75, 20 beygirlik üç motor mevcut. Çalışan sayısı: 25.
- **Tahan (Tahin) Fabrikası** (Banka Sokağı): Sefilizâde Ahmet Efendi 15 beygirlik iki elektrik motoru. Çalışan sayısı: 6.
- **Tahan, Helva, Şeker Fabrikası** (Garipler Mezarlığı Civarı): Şekerci Hacı Mahir ve Kamil Biraderler. 16 beygirlik mazot motoru. Çalışan sayısı: 10.
- **Gümülcineli Un Fabrikası** (İstasyon Caddesi): Gümülcineli Mehmet ve Ahmet Biraderler. 75 ve 47 beygirlik gazojen motoru. Çalışan sayısı: 17.
- **Evkaf Değirmeni:** Çıkılızâde Hasan ve Mahdumu Ahmet 30 beygirlik su tribünü.Çalışan sayısı: 10.
- **Un Fabrikası** (Sivrihisar Caddesi): Recep Hulusi ve Mahdumu Eşref 45 beygirlik gazojen motoru. Çalışan sayısı: 12.
- **Kara Değirmen** (Sıcak sular Civarı): Hasan Beyzâde Cevat Bey 15 beygirlik su tribünü. Çalışan sayısı: 5.
- **Kara Değirmen** (Sıcak sular): Hacı Akif oğlu Hüseyin 10 beygirlik gazojen motoru. Çalışan Sayısı: 3
- **Kara Değirmen** (Harman yeri): Hacı Vefazâde Ahmet Latif Efendi 20 beygirlik elektrik motoru.
- **Yün Tarama İplik Fabrikası** (Gazhane Caddesi): Hacı Hakkı Efendi 16 Beygirlik gazojen motoru. Çalışan sayısı: 8.
- **Kereste Fabrikası ve Kara Değirmen** (Bozan Karyesinde): Azizim Kara Ahmet Efendi 25 beygir kuvvetinde buhar makinesi. Çalışan sayısı: 25.
- **Doğrama ve Mobilya Fabrikası** (Bağlar Caddesi): Hızır Mehmet-Mühendis Vahit Bey 30 beygir kuvvetinde elektrik motoru. Çalışan sayısı: 25.
- **Doğrama Fabrikası** (Tuz Pazarı): Mehmet ve Rüstem Biraderler 20 beygir kuvvetinde 3 elektrik motoru. Çalışan sayısı: 10.
- **Müskirat (Sarhoşluk veren şeyler) Fabrikası** (Sıcak sular): Yusuf Cemal Efendiler.
- **Elektrik Komandit Şirketi Şehir Elektrik Santrali** (Kavak altı): 200 beygirlik iki, 300 beygirlik bir adet mazot motoru.
- **Marsilya Kiremit ve Tuğla Fabrikası Limitet Şirketi** (İstasyon): Sermayesi 100.000 TL. 75 beygir kuvvetinde iki elektrik motoru. Çalışan sayısı: 50.
- **Kurt Sait Marsilya Kiremit Fabrikası** (Çukurhisar Caddesi): Kurt Sait 36 beygir kuvvetinde üç elektrik motoru. Çalışan sayısı: 15.

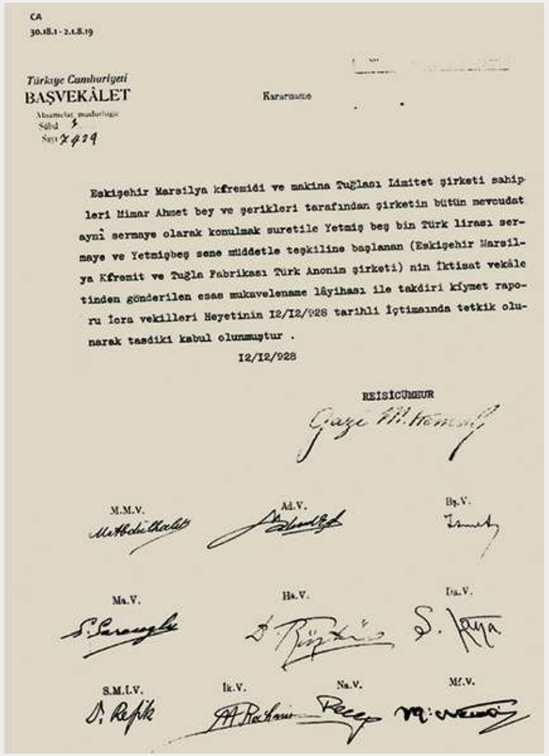

CA
30.18.1 - 2.1.8.19

Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Müsteşarlık müdürlüğü
Şube 3
Sayı 7939

Kararname

Eskişehir Marsilya kfremidi ve makina Tuğlası Limitet şirketi sahipleri Mimar Ahmet bey ve şerikleri tarafından şirketin bütün mevcudat aynî sermaye olarak konulmak suretile Yetmiş beş bin Türk lirası sermaye ve Yetmişbeş sene müddetle teşkiline başlanan (Eskişehir Marsilya Kfremit ve Tuğla Fabrikası Türk Anonim şirketi) nin İktisat vekâletinden gönderilen esas mukavelename lâyihası ile takdiri kıymet raporu İcra vekilleri Heyetinin 12/12/928 tarihli İçtimaında tetkik olunarak tasdiki kabul olunmuştur .

12/12/928

REISICUMHUR

Gazi M. Kemal

M.M.V. Ad.V. Bş.V.

Ma.V. Ha.V. Dş.V.

S.M.I.V. Ik.V. Na.V. Mf.V.

Marsilya Kiremit ve Tuğla Fabrikası kuruluş onayı

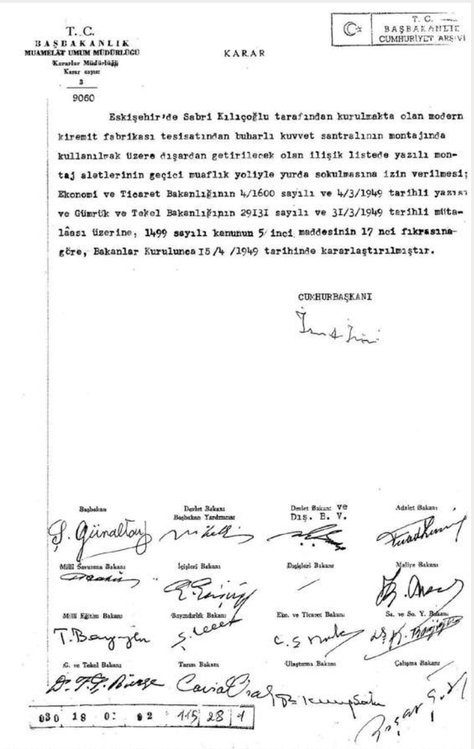

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
5
9060

T. C.
BAŞBAKANLIKTE
CUMHURİYET ARŞİVİ

KARAR

Eskişehir'de Sabri Kılıçoğlu tarafından kurulmakta olan modern kiremit fabrikası tesisatından buharlı kuvvet santralının montajında kullanılmak üzere dışardan getirilecek olan ilişik listede yazılı montaj aletlerinin geçici muaflık yoliyle yurda sokulmasına izin verilmesi; Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının 4/1600 sayılı ve 4/3/1949 tarihli yazısı ve Gümrük ve Tekel Bakanlığının 2913I sayılı ve 3I/3/1949 tarihli mütalâası üzerine, 1499 sayılı kanunun 5 inci maddesinin 17 nci fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca I5/4 /1949 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

İsmet İnönü

Başbakan | Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Dış. B. V. | Adalet Bakanı

Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı

Milli Eğitim Bakanı | Sanayi ve Maadin Bakanı | Ekn. ve Ticaret Bakanı | Sa. ve So. Y. Bakanı

G. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı

Eskişehir'de Sabri Kılıçoğlu tarafından kurulmakta olan modern kiremit fabrikası için getirilecek montaj aletlerinin geçici muaflık yolu ile yurda sokulmasına izin verilmesi.

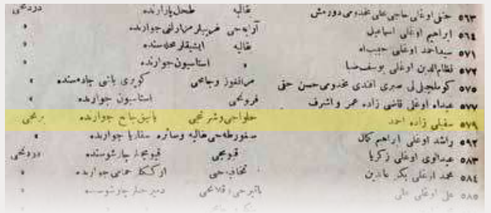

579. Sefilizade Ahmed Helvacı ve Şerbetçi Yanık Cami civarında birinci (sınıf)

Önceki sayfada belirtilen işletmelerden Sefilizade Ahmet Efendi'ye ait olan Tahan (Tahin) ve Helva Fabrikası, "Tanınmış Helvacı" olarak, Yasinzade Mehmet Ali ve Süleyman Beyler'e ait olan Un Fabrikası, "Yasin Çakır Un Fabrikası" olarak; Gümülcineli Mehmet ve Ahmet Biraderler Un Fabrikası ise "ETİ Gıda AŞ." olarak ticari faaliyetlerine devam etmektedir.

1927 yılına kadar yurt dışından alınan "marsilya" tipi kiremit böylece Türkiye'de ilk kez Eskişehir'de üretilmeye başlanmıştır. Duyun-u Umumiye döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nun dış borçlarına karşılık el konulan ormanlardan kesilen ağaçların ihracat için hazırlandığı eski kereste fabrikası da Eskişehir'de işletilmiştir.

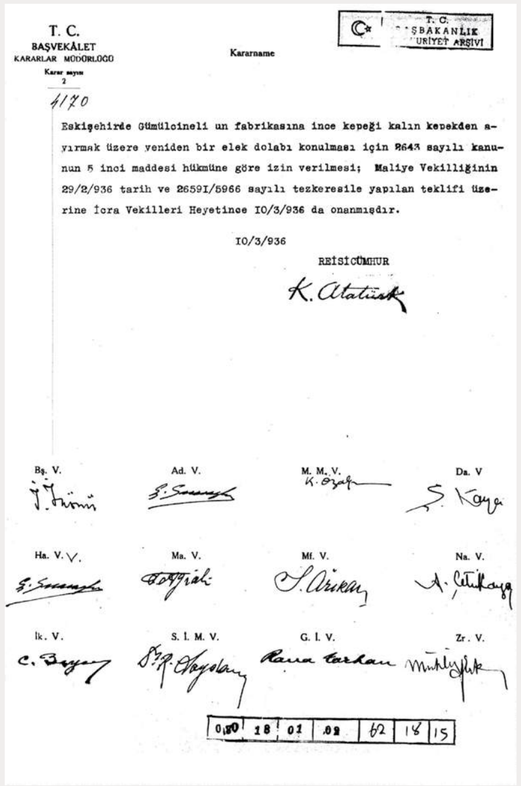

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Kararname

4170

Eskişehirde Gümülcineli un fabrikasına ince kepeği kalın kepekden ayırmak üzere yeniden bir elek dolabı konulması için 2643 sayılı kanunun 5 inci maddesi hükmüne göre izin verilmesi; Maliye Vekilliğinin 29/2/936 tarih ve 26591/5966 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 10/3/936 da onanmışdır.

10/3/936

REİSİCUMHUR
K. Atatürk

Ba. V. | Ad. V. | M. M. V. | Da. V
Ha. V. V. | Ma. V. | Mf. V. | Na. V.
İk. V. | S. İ. M. V. | G. İ. V. | Zr. V.

0 | 30 | 18 | 01 | 02 | 62 | 18 | 15

Gümülcineli Un Fabrikası

Gümülcine (Kanatlı) Un Fabrikası ve sahiplerinin evleri

Eskişehir'de krom madeni işletmeleri

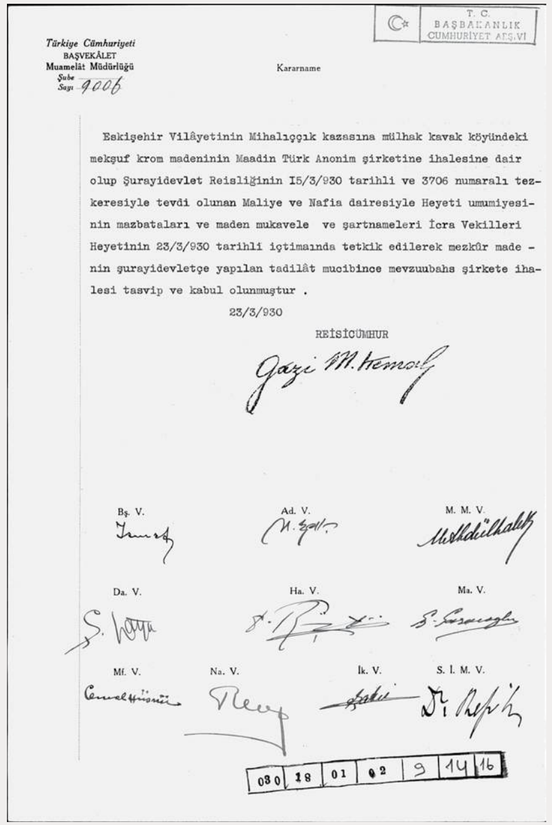

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cümhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı 9006

Kararname

Eskişehir Vilâyetinin Mihalıççık kazasına mülhak kavak köyündeki mekşuf krom madeninin Maadin Türk Anonim şirketine ihalesine dair olup Şurayidevlet Reisliğinin I5/3/930 tarihli ve 3706 numaralı tezkeresiyle tevdi olunan Maliye ve Nafia dairesiyle Heyeti umumiyesinin mazbataları ve maden mukavele ve şartnameleri İcra Vekilleri Heyetinin 23/3/930 tarihli içtimaında tetkik edilerek mezkûr madenin şurayidevletçe yapılan tadilât mucibince mevzuubahs şirkete ihalesi tasvip ve kabul olunmuştur .

23/3/930

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

Da. V. Ha. V. Ma. V.

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.

030 18 01 02 9 14 16

Eskişehir'in Mihalıççık kazasına bağlı Kavak köyündeki krom madeninin, Maadin Türk Anonim Şirketi'ne ihalesi.

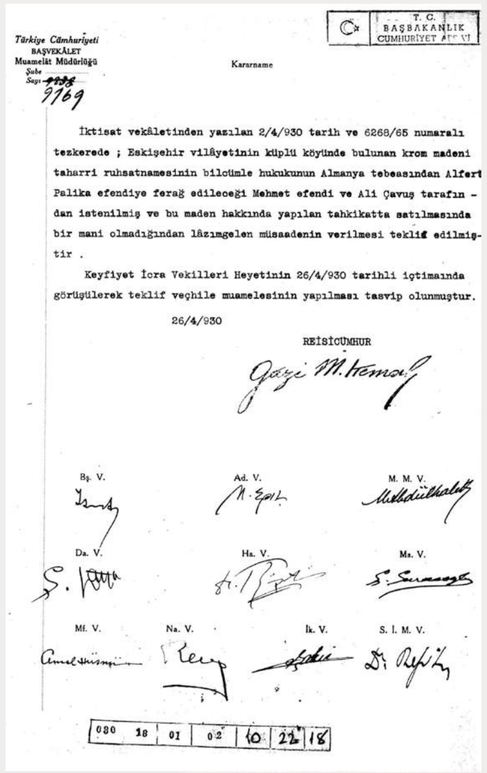

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cümhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı 3769

Kararname

İktisat vekâletinden yazılan 2/4/930 tarih ve 6268/65 numaralı tezkerede ; Eskişehir vilâyetinin küplü köyünde bulunan krom madeni taharri ruhsatnamesinin bilcümle hukukunun Almanya tebeasından Alfert Palika efendiye ferağ edileceği Mehmet efendi ve Ali Çavuş tarafından istenilmiş ve bu maden hakkında yapılan tahkikatta satılmasında bir mani olmadığından lâzımgelen müsaadenin verilmesi teklif edilmiştir .

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 26/4/930 tarihli içtimaında görüşülerek teklif veçhile muamelesinin yapılması tasvip olunmuştur.

26/4/930

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

Da. V. Ha. V. Ma. V.

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.

030 18 01 02 10 22 18

Eskişehir Küplü köyündeki krom madeninin Alman uyruklu Alfret Palika'ya satılmasına izin verilmesi

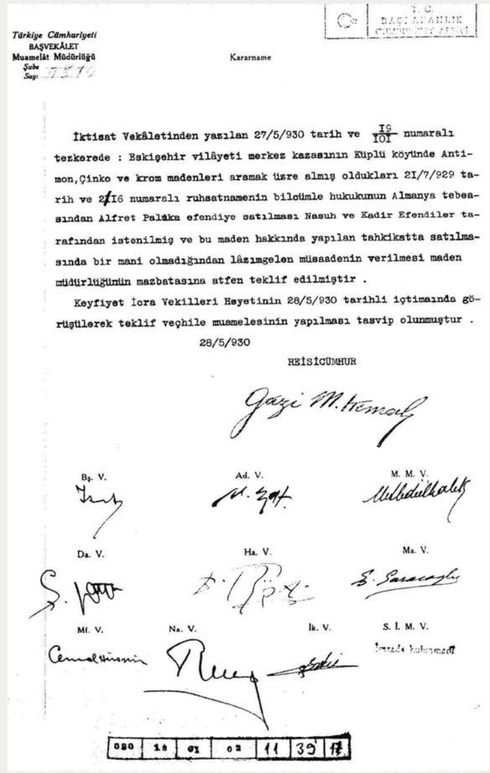

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Türkiye Cümhuriyeti
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı

Kararname

İktisat Vekâletinden yazılan 27/5/930 tarih ve 16/101 numaralı tezkerede : Eskişehir vilâyeti merkez kazasının Küplü köyünde Antimon,Çinko ve krom madenleri aramak üzre almış oldukları 2I/7/929 tarih ve 2116 numaralı ruhsatnamenin bilcümle hukukunun Almanya tebeasından Alfret Palika efendiye satılması Nasuh ve Kadir Efendiler tarafından istenilmiş ve bu maden hakkında yapılan tahkikatta satılmasında bir mani olmadığından lâzımgelen müsaadenin verilmesi maden müdürlüğünün mazbatasına atfen teklif edilmiştir .

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 28/5/930 tarihli içtimaında görüşülerek teklif veçhile muamelesinin yapılması tasvip olunmuştur .

28/5/930

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

Da. V. Ha. V. Ma. V.

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.

030 18 01 02 11 30 17

Eskişehir'in Küplü köyündeki antimon, çinko ve krom madeni arama ruhsatının Alman Alfret Palika'ya satılması

Eskişehir'de Siemens Telsiz ve Telefon Makinaları Fabrikası

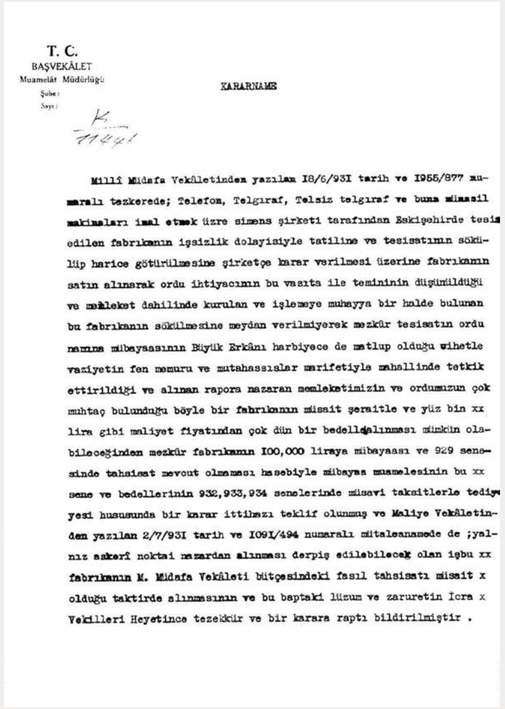

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube :
Sayı :

KARARNAME

Millî Müdafa Vekâletinden yazılan I8/6/93I tarih ve I955/877 numaralı tezkerede; Telefon, Telgıraf, Telsiz telgıraf ve buna mümasil makinaları imal etmek üzre simens şirketi tarafından Eskişehirde tesis edilen fabrikanın işsizlik dolayisiyle tatiline ve tesisatının sökülüp harice götürülmesine şirketçe karar verilmesi üzerine fabrikanın satın alınarak ordu ihtiyacının bu vesaita ile temininin düşünildüğü ve memleket dahilinde kurulan ve işlemeye muhayya bir halde bulunan bu fabrikanın sökülmesine meydan verilmiyerek mezkür tesisatın ordu namına mübayaasının Büyük Erkânı harbiyece de mütlup olduğu vihetle vaziyetin fen memuru ve mütahassıslar marifetiyle mahallinde tetkik ettirildiği ve alınan rapora nazaran memleketimizin ve ordumuzun çok muhtaç bulunduğu böyle bir fabrikanın müsait şeraitle ve yüz bin xx lira gibi maliyet fiyatından çok dün bir bedelle alınması mümkün olabileceğinden mezkür fabrikanın I00,000 liraya mübayaası ve 929 senesinde tahsisat mevcut olmaması hasebiyle mübayaa muamelesinin bu xx sene ve bedellerinin 932,933,934 senelerinde müsavi taksitlerle tediyesi hususunda bir karar ittihazı teklif olunmuş ve Maliye Vekâletinden yazılan 2/7/93I tarih ve I09I/494 numaralı mütaleanamede de ;yalnız askerî noktai nazardan alınması derpiş edilebilecek olan işbu xx fabrikanın M. Müdafa Vekâleti bütçesindeki fasıl tahsisatı müsait x olduğu taktirde alınmasının ve bu baptaki lüzum ve zaruretin İcra x Vekilleri Heyetince tezekkür ve bir karara raptı bildirilmiştir .

Eskişehir'de telsiz ve telefon makinaları üretmek üzere Siemens Şirketi'nce kurulan fabrikanın satın alınması

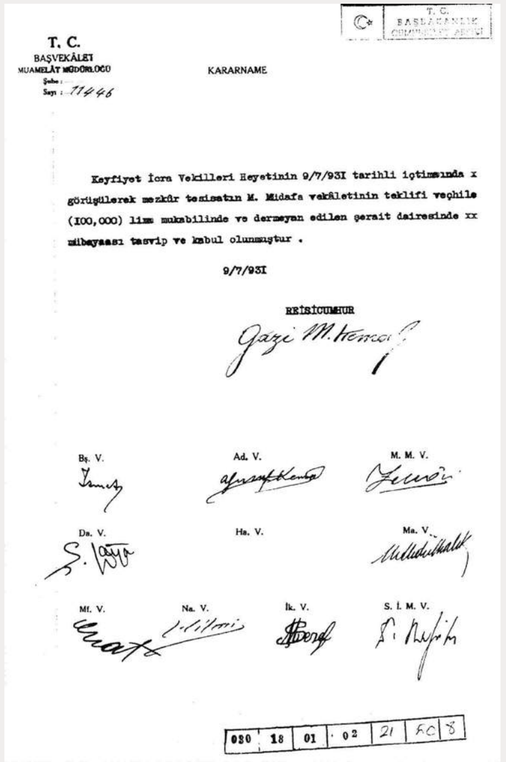

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube :
Sayı : 11746

KARARNAME

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 9/7/93I tarihli içtimaında x görüşülerek mezkür tesisatın M. Müdafa vekâletinin teklifi veçhile (I00,000) lira mukabilinde ve derpeyan edilen şerait dairesinde xx mübayaası tasvip ve kabul olunmuştur .

9/7/93I

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V.
Da. V. | Ha. V. | Ma. V.
Mf. V. | Na. V. | İk. V. | S. İ. M. V.

030 | 18 | 01 | 02 | 21 | 60 | 8

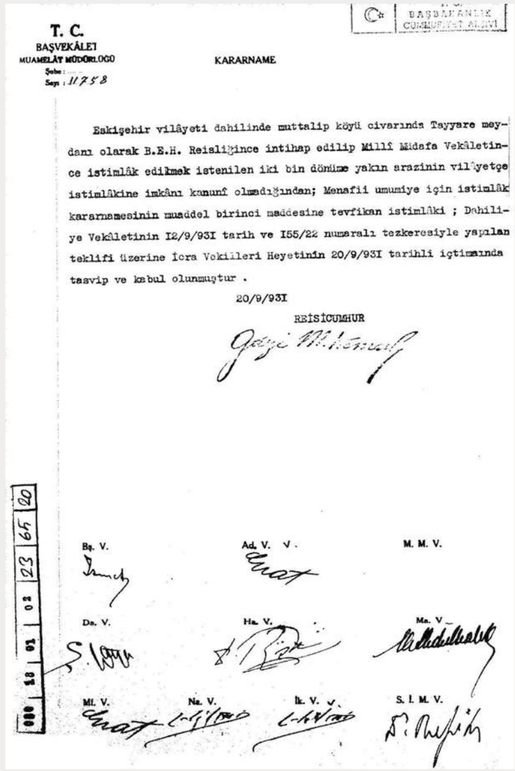

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube :
Sayı : 11758

KARARNAME

Eskişehir vilâyeti dahilinde müttalip köyü civarında Tayyare meydanı olarak B.E.H. Reisliğince intihap edilip Millî Müdafa Vekâletince istimlâk edilmek istenilen iki bin dönüme yakın arazinin vilâyetçe istimlâkine imkânı kanunî olmadığından; Menafii umumiye için istimlâk kararnamesinin müaddel birinci maddesine tevfikan istimlâki ; Dahiliye Vekâletinin I2/9/93I tarih ve I55/22 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 20/9/93I tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur .

20/9/93I

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V.
Da. V. | Ha. V. | Ma. V.
Mf. V. | Na. V. | İk. V. | S. İ. M. V.

030 | 18 | 01 | 02 | 23 | 65 | 20

Havaalanı için Eskişehir'in Muttalip köyü arazisinin bir kısmının istimlaki

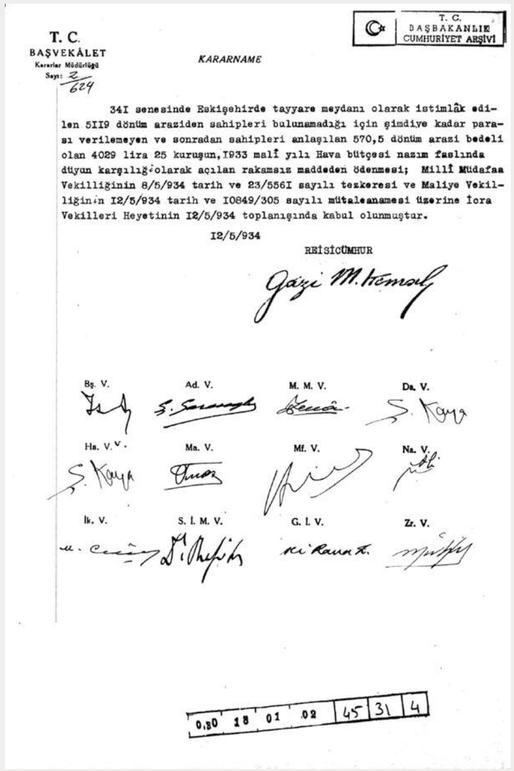

T. C.
BAŞVEKÂLET
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 2/629

KARARNAME

34I senesinde Eskişehirde tayyare meydanı olarak istimlâk edilen 5II9 dönüm arazideh sahipleri bulunmadığı için şimdiye kadar parası verilemeyen ve sonradan sahipleri anlaşılan 570,5 dönüm arazi bedeli olan 4029 lira 25 kuruşun,I933 malî yılı Hava bütçesi nazım faslında düyun karşılığı olarak açılan rakamsız maddeden ödenmesi; Millî Müdafaa Vekilliğinin 8/5/934 tarih ve 23/556I sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin I2/5/934 tarih ve I0849/305 sayılı mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin I2/5/934 toplanışında kabul olunmuştur.

I2/5/934

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V. | Da. V.
Ha. V. | Ma. V. | Mf. V. | Na. V.
İk. V. | S. İ. M. V. | G. İ. V. | Zr. V.

030 | 18 | 01 | 02 | 45 | 31 | 4

Eskişehir'de uçak meydanı olarak istimlak edilen arazinin bedelinin Hava Bütçesi nazım faslından ödenmesi

Halkevleri'nin Kuruluşu ve Eskişehir Halkevi

Halkevleri'nin açılma serüveni yalnızca Türk Ocakları'nın işlevini yitirmesi, milli birlik sağlanacak yeni bir kuruma ihtiyaç duyulmasıyla sınırlı değildir. Halkevleri açılana kadar çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yurt dışındaki ülkelerin kendi halklarını eğitmek için hangi yollara başvurdukları, ne gibi kurum ve kuruluşlar açtıkları konuları ile buralarda ne tür bir yol izledikleri hakkında bilgi edinilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında gerek Atatürk'ün gerekse diğer devlet yöneticilerinin zihinlerinde bu konunun yer aldığı ve geliştiği görülmektedir. Halk dershaneleri bu fikrin ilk ürünüdür. Halkevleri yetişkinler eğitimi düşüncesinin gelişmiş bir uygulaması olarak ortaya çıkmıştır. Bilhassa Avrupa'nın halk eğitimi meselesine nasıl yaklaşıldığı araştırılmıştır.

Halkevleri kurulurken, milletin benzer düşüncelere ve imkânlara sahip, gelişmiş ve ilerlemiş olmasının ancak yetişkin eğitimi ile gerçekleşebileceğine inanılmış, bu konuda çalışmalar sürdüren Avrupa örnek alınmıştır. Unutulmamalıdır ki, Osmanlı Devleti yıkılmıştır ancak yeni kurulan Türkiye toprakları üzerinde yaşayanlar az önce Osmanlı bayrağı altındakilerdir. O sebeple, bu yeni ve alışılmadık düzenin tanıtılması, benimsetilmesi, yurttaşların birbiriyle ve en önemlisi devletle olan ilişkilerini nasıl kurması gerektiği konusunda halkın bilgilendirilmesi gerekmiş, bu eksiklikleri gidermek için imdada halkevleri yetişmiştir. Halkevlerinin kuruluş amacı: milleti bilinçli, birbirini seven, anlayan, birbirine hoşgörüyle yaklaşan, aynı ülküye inanan, tüm milleti teşkilatlandıracak, millî ruhu canlı tutacak, halk içindeki sınıf farklılıklarını ortadan kaldıracak, cumhuriyetin ve inkılâpların savunucusu olacak, toplumsal ve kültürel kalkınmayı sağlayacak, Türk milletinin ve devletinin çağdaşlaşmasını sağlayacak "millî kültürü" benimsetmektir. Çeşitli nedenlerle hiç okuyamamış veya istediği öğretim derecesine erişememiş yetişkinleri yaygın eğitim yoluyla yetiştirmek üzere 1927 yılında Halk Derslikleri ve Halk Konferansları yönetmeliği çıkarılmıştır. Yurttaşların öğrendikleri okuma yazmayı unutmamaları için 1930 yılında halk okuma odaları açılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet ile birlikte kurulan bu okullar yetişkin eğitiminde önemli yararlar sağlayacak ve daha sonra yapılacak olan çalışmalar için bir ön hazırlık oluşturmuştur. "Halkevlerinin en önemli ve esas amaçlarından biri halk eğitimiydi 1930'lu yıllarda Türkiye'deki okur yazar sayısının her türlü çabaya rağmen %20'yi geçmediği düşünülürse bu konunun önemi daha iyi anlaşılacaktır". Bu nedenle "Halkevleri, yetişkin eğitiminin gelişmiş bir uygulaması olarak ortaya çıkmıştır. Bu kuruluşların amacı ulusu aynı ülkeye bağlı bir kitle yapmak kır, kent, köylü, aydın ayrımlarını azaltmak olmuştur".

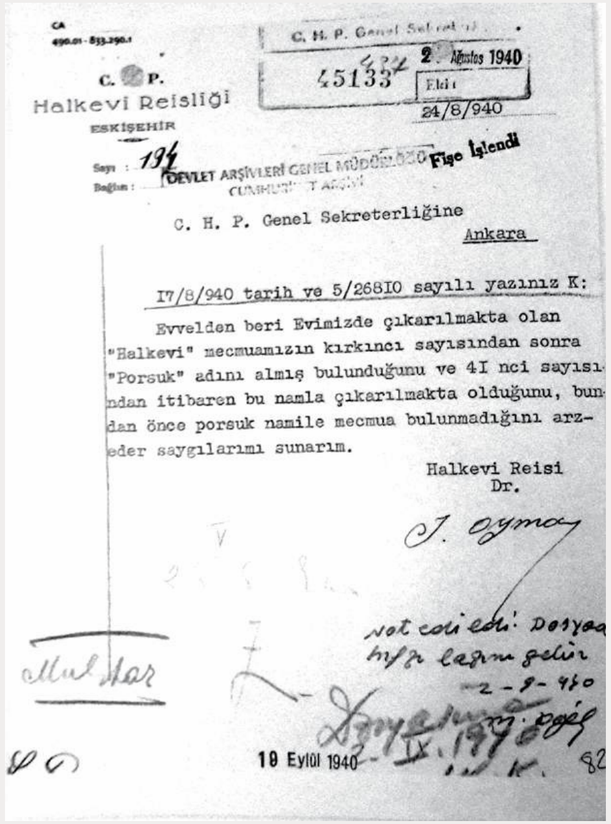

C. H. P. Genel Sekreterliği
2 Ağustos 1940
45133
Halkevi Reisliği
ESKİŞEHİR
24/8/940
Sayı : 134
Fişe İşlendi
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C. H. P. Genel Sekreterliğine
Ankara

17/8/940 tarih ve 5/26810 sayılı yazınız K:

Evvelden beri Evimizde çıkarılmakta olan "Halkevi" mecmuamızın kırkıncı sayısından sonra "Porsuk" adını almış bulunduğunu ve 41 nci sayısından itibaren bu namla çıkarılmakta olduğunu, bundan önce porsuk namile mecmua bulunmadığını arzeder saygılarımı sunarım.

Halkevi Reisi
Dr.
İ. Oyman

not edildi. Dosyaya konulacak gelir
2-9-940

19 Eylül 1940

19 Şubat 1932'de ilk kez 14 il merkezinde "Halkevi" açıldı. Başkentte yapılan tören ile beraber aynı gün Türkiye'de 14 Halkevi şubesi açıldı. Ankara, Afyon, Samsun, Eskişehir, Diyarbakır, İzmir, Konya, Denizli, Van, Aydın, Çanakkale, Bursa, İstanbul, Adana'da halkevi şubeleri hemen çalışmalara başladı. Bu şubelerin açılışının birinci yıldönümünde 15 vilayet (Adana, Ankara, Balıkesir, Çankırı, Çorum, Erzincan, Gümüşhane, İsparta, Kars, Manisa; Mersin, Muğla, Niğde, Sivas ve Tokat) ve 5 ilçede (Bafra, Bayburt, Alaiye, İnebolu, Urla) daha açılmıştır. Türkiye'de açılan halkevleri dış ülkelerin de dikkatini çekmiş, kendi yurtlarında benzer girişimde bulunmak isteyenler olmuştur. 1938 yılının mayıs ayında ülkemizi ziyaret eden Irak heyeti, Halkevleri denemesi ile yakından ilgileniyor, gezip gördükleri şubelerde notlar alıyorlardı. Irak'ta gençliği ve halkı yetiştirmek için bir arayışın bulunduğu ve bu açıdan Halkevleri'nin çok olumlu bir örnek oluşturduğunu söylüyorlardı.

Eskişehir Halkevi ve Halkevi Dergisi

19 Şubat 1932 tarihinde 13 il merkeziyle birlikte açılan Eskişehir Halkevi, Eskişehir Türk Ocağı'nın maddî ve manevî mirasını devralmıştır. Eskişehir Halkevi'nin kurucu ve ilk mensupları da doğal olarak Türk Ocağı mensuplarıydı. Bu anlayışla açılan Eskişehir Halkevi önce sekiz şubeyle faaliyete başlamıştır. Daha sonra 1944 yıllarında Müze ve Sergi Şubesi eklenerek faaliyetlerine 9 şube olarak devam etmiştir.

Eskişehir Halkevinin ilk başkanı Osman Işın Bey'dir.(1303). Rüştiye mezunu olup, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti merkezinde çalışırken partiye katılmıştır. 8 Nisan 1341 / 1925 tarihinden 31 Kanunu-ı evvel / Aralık 927 tarihine kadar parti Vilayet İdare Heyeti Azası; 10 Ocak 1927 tarihinden 24 Ekim 1930 tarihine kadar fırka mutemetliği; 25 Ekim 1935 tarihinden itibariyle parti başkanlığında bulunmuştur.

Halkevi ilk önce bugün Süleyman Çakır Lisesi'nin bulunduğu yerdeki bir binada faaliyete başlamış, 1 Ocak 1936 tarihinde Eskişehir Belediyesi Fen İşleri Şefi Mimar İzzet (Baysal) Bey tarafından planı çizilen, konferans salonu ve dükkanlarıyla bir kompleks halindeki 250 kişilik yeni binasına taşınmış ve faaliyetlerini bu binada sürdürmüştür. (Şu anki İş Bankası Merkez Şube'nin olduğu yer). 1939 yılında meydana gelen depremde Halkevi binasının bazı yerlerinin çatlaması üzerine yeni bir şube yapılmasına karar verilmiş, yeni binanın inşası için 1943 yılında bir kroki hazırlanarak, 500 liraya da yeni bir arsa satın alınmıştır. Ancak yeni bir halkevi binası yapılamadığı gibi, özel idareye ait eski halkevi binası da 1949 yılı Aralık ayında satılığa çıkarılmış, 17 binanın bir kısmı 1950 yılı şubat ayında 218 bin liraya İş Bankası'na satılmıştır.

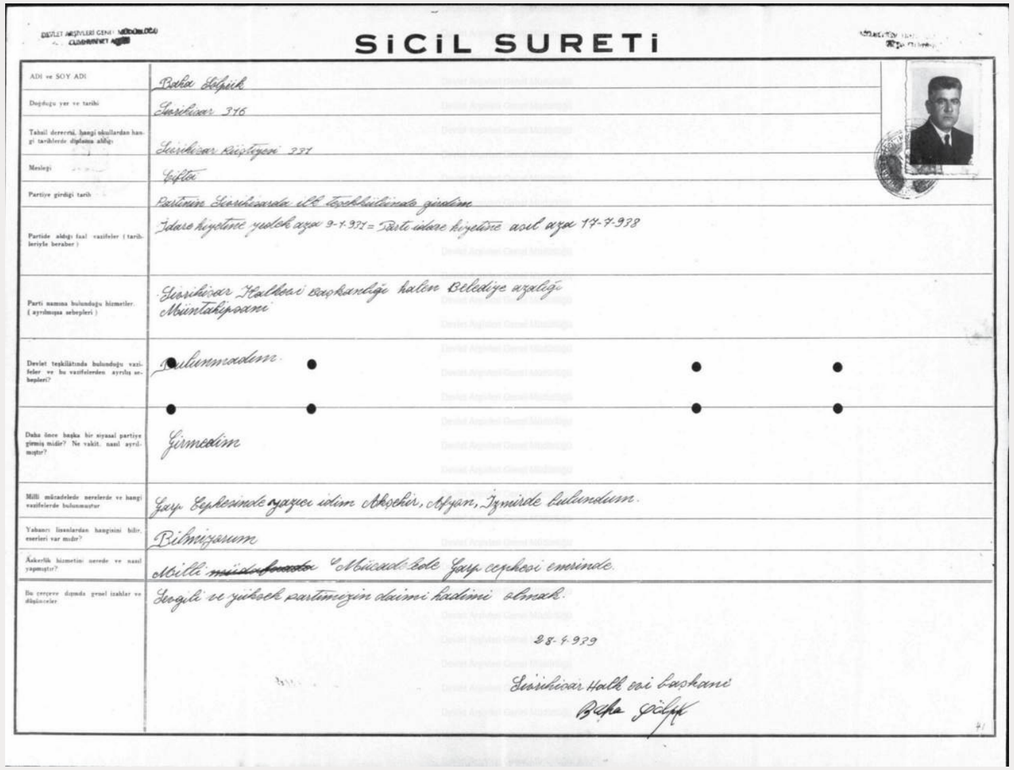

DEVLET DEMİRYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET

SİCİL SURETİ

Adı ve Soy Adı	Baha Sölpük
Doğduğu yer ve tarihi	Sivrihisar 316
Tahsil derecesi, hangi okullardan hangi tarihlerde diploma aldığı	Sivrihisar Rüştiyesi 331
Meslegi	Şoför
Partiye girdiği tarih	Partinin Sivrihisarda ilk Teşkilatlarında girdim
Partide aldığı faal vazifeler (tarihleriyle beraber)	İdare heyetine yedek azası 3-1-931 = Daimi idare heyetine asil azası 14-7-938
Parti namına bulunduğu hizmetler. (ayrılmışsa sebepleri)	Sivrihisar Halkevi başkanlığı halen Belediye azalığı Muhtelifpazarı
Devlet teşkilâtında bulunduğu vazifeler ve bu vazifelerden ayrılış sebepleri?	Bulunmadım
Daha önce başka bir siyasal partiye girmiş midir? Ne vakit, nasıl ayrılmıştır?	Girmedim
Milli mücadelede nerelerde ve hangi vazifelerde bulunmuştur	Garp Cephesinde yaşçavuş iken Akşehir, Afyon, İzmirde bulundum.
Yabancı lisanlardan hangisini bilir, derleri var midir?	Bilmiyorum
Askerlik hizmetini nerede ve nasıl yapmıştır?	Milli mücadelede 6 Müfreze Kolu Garp cephesi emrinde.
Bu cevrede dışında genel işler ve düşünceler	Geçirdi ve yüksek partimizin daimi kadrosu olmak.

28-1-939

Sivrihisar Halkevi başkanı
Baha Şölpük

Sivrihisar Halkevi Başkanı Baha SÖLPÜK

Eskişehir'deki halkevi yalnızca şehir merkeziyle sınırlı kalmamıştır. İlçe ve köylerde de halkevi ve halkodası açılmış, bunlar da 1951 yılına kadar faaliyetlerine devam etmişlerdir. Diğer Halkevlerinde olmayan "ticari bir mekâna" Eskişehir Halkevinde rastlanır. Alt kat tamamı gelir amaçlı olarak yapılan dükkânlardan ibarettir. Üst kattaki temsil salonu da kumpanyalara kiralanabilecek şekilde ayrı bir merdivenle tasarlanmıştır.

Eskişehir Halkevi, kuruluşunu izleyen yılda Halkevi Dergisi adı altında bir yayın çıkartarak şehirde ve halkevinde yapılan faaliyetler hakkında bilgiler verilmiştir. Halkevleri dergileri içerisinde ilk çıkan dergi Eskişehir Halkevi tarafından yayınlanan Halkevi Dergisi'dir. 30 Ağustos 1932'de yayın hayatına başlayan dergi kapanış yılı olan 1946'ya kadar 98 sayı yayınlanmıştır. Derginin ilk 39 sayısında adı Halkevi iken 41. sayıdan itibaren Porsuk adıyla yayınlanmaya devam etmiştir. Dergi 37. sayıya kadar Eskişehir'de Sakarya Matbaası'nda daha sonra ise Burhaneddin Basımevi'nde ve Yıldız Matbaası'nda basılmıştır. Dergiye yazı yazanlar arasında Fuat Hulüsi, M. Yavuz, Faruk Şükrü, M. İlhan, Fevziye Meteoğlu, Kazım Nuri Duru, Alişan Reşit, Ali Numan, M. Tarık Kışınbay, Dr. Nazmi, N. Necati Özeren, Şahap Güsel, Eminettin Çeliköz, Lütfi Oğuzcan vardır. 37. sayıdan itibaren bu isimlere: Necmi Omaçer, H. Fehmi Turgallı, V. Necdet Sunkitap, Asım Akif, Naci Keskinli, Nuri Ilık, Şemsettin Erdinç katılmıştır. Derginin ilk sayısında çıkış amacı açıklanmış: Halkevinin şehitler cemaatinin özlü istidadını parlatmaya, öksüzler beldesinin derin dertlerini araştırmaya ve asil bir milletin zengin maneviyatına ait cevherlerini aydınlatmaya çalışacağı belirtilerek "Öyle ise kendimizden ve senden gelen soruya cevap verelim: Ey Aziz Türk! Halkevi faydalı olmak için ve senin için çıkıyor! Onu benimse!" demektedir. 20 Şubat 1949 yılına ait olan Halkevleri ve Halkodalarını gösterir belgede Eskişehir'de Halkevi 4, Halkodası 62 olarak kayda geçmiştir. Her halkevi 9 şubeye ayrılmıştır, bunlar: 1-Dil-Tarih Edebiyat, 2-Ar (sanat), 3-Temsil, 4-Sosyal yardım, 5- Halk dershaneleri ve kurslar, 6-Spor, 7- Kitapsaray ve yayın, 8-Köycülük, 9-Müze ve Sergi şubeleridir.

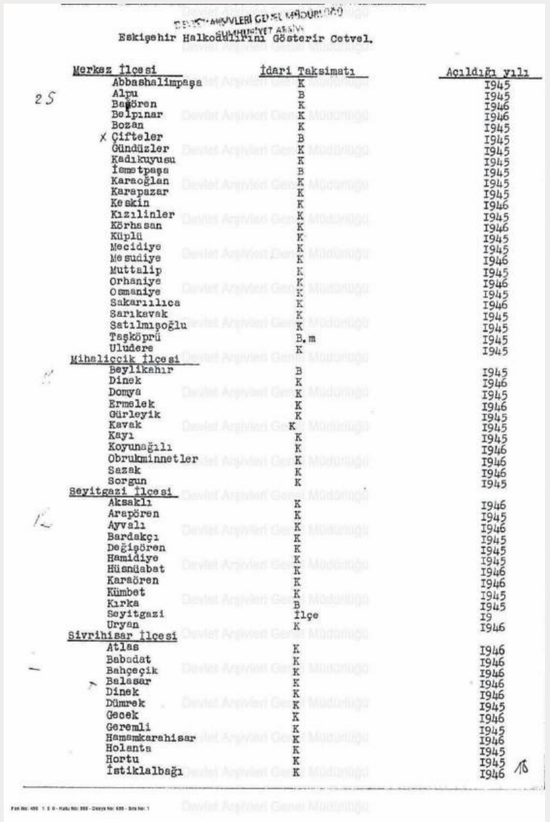

Eskişehir Halkevleri Gösterir Cetvel.

Merkez İlçesi	İdari Taksimatı	Açıldığı yılı
Abbashalimpaşa	K	1945
Alpu	B	1945
Beğören	K	1946
Belpınar	K	1946
Bozan	K	1945
Çifteler	B	1945
Gündüzler	K	1945
Kadıkuyusu	K	1945
İsmetpaşa	B	1945
Karaoğlan	K	1945
Karapazar	K	1945
Keskin	K	1946
Kızılinler	K	1945
Körhasan	K	1946
Küplü	K	1945
Mecidiye	K	1945
Mesudiye	K	1946
Muttalip	K	1945
Orhaniye	K	1946
Osmaniye	K	1945
Sakarıılıca	K	1946
Sarıkavak	K	1945
Satılmışoğlu	K	1945
Taşköprü	B.m	1945
Uludere	K	1945
Mihalıççık İlçesi		
Beylikahır	B	1945
Dinek	K	1946
Domaç	K	1945
Ermelek	K	1946
Gürleyik	K	1945
Kavak	K	1945
Kayı	K	1945
Koyunağılı	K	1946
Obrukminnetler	K	1946
Sazak	K	1946
Sorgun	K	1945
Seyitgazi İlçesi		
Aksakil	K	1946
Arapören	K	1945
Ayvalı	K	1946
Bardakçı	K	1945
Değiğören	K	1945
Hamidiye	K	1945
Hüsnüabat	K	1946
Karaören	K	1946
Kümbet	K	1945
Kırka	B	1945
Seyitgazi	İlçe	19
Uryan	K	1946
Sivrihisar İlçesi		
Atlas	K	1946
Bebadat	K	1946
Bahçeçik	K	1946
Balasar	K	1946
Dinek	K	1946
Dümrek	K	1945
Gecek	K	1946
Geyemli	K	1945
Hamamkarahisar	K	1946
Holanta	K	1945
Hortu	K	1945
İstiklalbağı	K	1946

Eskişehir Halkodaları açılış yılları

Tarımda “Türk Mucizesi”

Dry Farming

Cumhuriyetle birlikte tarım alanında görülen ilerlemelerin bir diğer örneği Dry farming uygulamasıdır. Dry Farming, Türkçe karşılığı “kuru tarım” olan ve iklim koşulları Orta Anadolu gibi bozkır özelliği gösterip az yağış alan bölgelerde uygulanan bir tarım yöntemidir. Orta Anadolu yaylaları su bakımından taban ve kır arazi olmak üzere ikiye ayrılır. Tabanlarda yer altı suyu da ekinlerin yetişmesinde yardımcı olabilir. Kırlarda yer altı suyu çok derin olduğundan ekinler ancak gökten gelen yağışların bıraktığı ıslaklıktan su ihtiyacını temin ederler.

Eskişehir’in bir kilometre batısında 1932’de kurulmuş bu istasyon Türkiye açısından olduğu gibi bölge ziraatı açısından da hayati bir önem taşımış, elde edilen gelişmeler ilk Eskişehir coğrafyasında uygulanıp buradan tüm yurda yayılmıştır. Eskişehir bir bakıma Türkiye tarımı için bir laboratuvar görevini üstlenmiştir. Memleketin tahıl ambarı durumunda bulunan bu geniş bölgede kuraklık tehlikesi ihtimallerini azaltmak ve çiftçiyi bu günün teknik bilgileri ile yetiştirmek amaçlanmıştır. Uygulanacak sistem işlediği takdirde yağan yağmurların toprağa iyice sızmasına çalışmak, nemliliğinin azalmasını önlemek, toprağın bitekliğini / verimliliğini düşürmemek, kuraklığa dayanıklı ve en iyi sonuç veren tohum ve ürünleri bulmak gerekli tarla işlerini kuraklık durumuna uydurmak Dry Farming usulünün temellerini oluşturmuştur.

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi’nde Ziraat Vekaleti Müsteşarı Atıf Bey’in yaptığı Eskişehir gezisinden notlar içinde Dry Farming uygulamasına da değindiğini görüyoruz. Buna göre: “Eskişehir’de kuru ziraat sistemini takip eden müesseseyi gezdik. Bu müessese yağmuru az muhitlerde yüksek mahsul almak imkânları üzerinde gayet fenni esaslara dayanarak çalışmaktadır. Bu müessesenin bu yoldaki çalışmasından iklim itibariyle kurak sayılabilen Orta Anadolu çok yüksek istifade temin edecektir. Burası da vekâletin kıymet ve ehemmiyet verdiği müesseselerden biridir”.

Tohum Islah İstasyonu kurulması

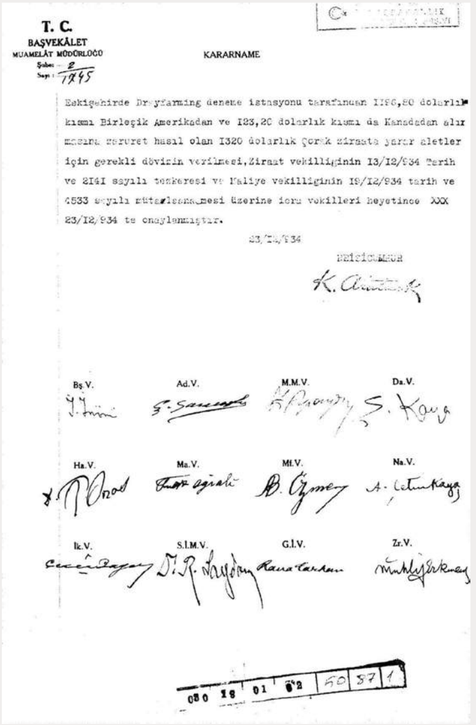

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ

KARARNAME

Eskişehirde Dry-farming deneme istasyonu tarafından 1796,80 dolarlık kısmı Birleşik Amerikadan ve 1823,20 dolarlık kısmı da Kanadadan alınarak zaruret hasıl olan 3620 dolarlık çorak ziraata yarar aletler için gerekli döviz in verilmesi,Ziraat vekilliğinin 13/12/934 Tarih ve 8161 sayılı tezkeresi ve Maliye vekilliğinin 19/12/934 tarih ve 4533 sayılı mütalaasının üzerine icra vekilleri heyetince XXX 23/12/934 te onaylanmıştır.

23/12/934

REİSİCUMHUR
K. Atatürk

Bş.V. Ad.V. M.M.V. Da.V.
Ha.V. Ma.V. Mİ.V. Na.V.
İk.V. S.İ.M.V. G.İ.V. Zr.V.

Eskişehir Dry Farming deneme istasyonunun çorak ziraata yarar aletlerden alması için döviz verilmesi

Ali Numan Kıraç ise; "Dry Farming Araştırması" isimli kitabında (1936) konuyu şöyle özetlemiştir: "Dray Farming, yağışı az olan veya yağmurları uygun zamanda düşmeyen bir bölgede sulamaksızın başarılı ürün yetiştirmek usulüdür. Memleketimizde Orta Anadolu yaylası az yağışlıdır. Trakya ve deniz kıyıları unuttuklarımızda da bazen yağışların zirai mevsimlere dağılışlarında uygunsuzluk vardır. Daha doğrusu kuraklık ve etkileri memleketimizin her yerinde zaman zaman ziraatımızı tehdit eder. Bu durumda kuraklığın gereklerine göre memleketimizin ihtiyaçlarına uyan yerli bir ziraat sistemi ile çalışmak gerekiyor".

Bu istasyonlar sayesinde içinde bulunulan iklim şartlarına göre "nasıl tarım yapılırsa en yüksek verim alınır" sorularına yanıt aranmış ve bulunan cevaplar neticesinde ilerleme kaydedilmiştir. Yapılan çalışmalarda kuru tarım ile yüksek verimi birleştirici bilgiler elde edilmiştir. İstasyonun üzerine düşen görevler oldukça önemli ve çoktur. Dry-farming ziraat usulleri üretim masraflarını azaltmak imkân dâhilinde çok mahsul almak ve bilhassa Orta Anadolu yaylası için kuraklık tehlikesinin zararını hattı asgariye indirmek gayelerine istinat etmektedir. Bu kurumda A. Numan Kıraç tarafından yürütülen ve türünün en uzun süreli araştırmaları olan, bugün pek çok ülkeye model olarak sunulan, uluslararası kuruluşlarca "Türk mucizesi" olarak takdim edilen buğday üretiminde kaydedilen gelişmelerin temeli olan toprak işleme ve ot kontrolü denemelerinin sonunda ortaya çıkan "kuru tarım sistemi" yapılan ıslah çalışmalarını etkilemiş, bu etki ile bulunan daha güçlü çeşitler bu tarım sisteminin daha sağlıklı uygulanmasını sağlamıştır.

Deneme Tarlasının ekilmesi

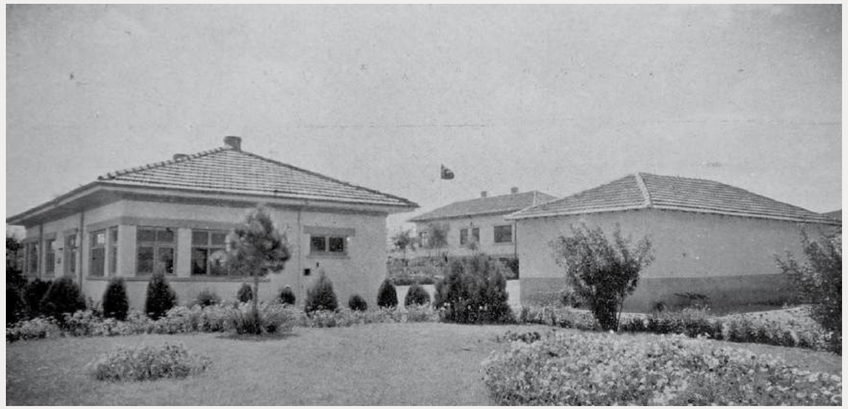

Eskişehir Drayfarming Deneme İstasyonu

Numan Kıraç Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye bilgi verirken

Devlet Demiryolları Çırak Mektebi Açılıyor

Osmanlı döneminde demiryolları işletmesi nasıl ki yabancılara aitse burada çalışan personel de yabancı uyruklu olmuştur. Bu kişiler dönemin dünya dili olarak kabul görülmüş olan Fransızcayı kullanıyorlar ve içlerine demir yolu işinde çalışacak Türkleri almayı pek istemiyorlardı. Bu sebeple demir yolu işlerinden ve bu sistemin işleyişinden haberdar olan Türk yoktur. Kurtuluş Savaşı sonunda demir yollarının millileştirilmesi politikası izlenmiş, ancak burada çalışacak yetişmiş eleman bulunmadığından hemen işçi yetiştirecek kurslar açılmıştır. Cumhuriyet döneminde ilk düzenli kurs, 1923'te Haydarpaşa'da daha sonra da Eskişehir ve Ankara'da açılmıştır. Ayrıca 1938'de yeni bir program hazırlanmıştır. Yeni programa göre ihtiyaç duyulan dallarda Sivas, Eskişehir ve Haydarpaşa'da 13 haftada 364 saatlik kurs ile personelin eğitimine başlanmıştır. 1 Mart 1932'de Devlet Demir Yolları Eskişehir Merkez Fabrikası'nda bir çırak mektebi açılmıştır. Bu okula yaşları 14 ile 18 arasında bulunan memur çocukları ve çevresindeki kişiler ihtiyaca göre alınmıştır. Amaç hem çalışanların çocuklarını bir meslek sahibi yapmak, hem de idareye işçi ve makinist yetiştirmekti. Öğrenim süresi birer senelik olmak üzere dört devrelikti. Dört sene sonra işçi muavinliğine geçerler ve işçiler bunlardan yetişirdi. **Böylece ulaşım alanında demiryollarının millileştirilmesinin ardından yetişmiş eleman konusunda da milli bir yol izlenebilmiş, dışa bağımlılık sona ermiştir.**

Uçak Akrobasi Kursu

Mustafa Kemal Atatürk'ün 9 Haziran 1936 yılında Eskişehir Hava Mektebi ziyareti

1933 yılına gelindiğinde Amerika'dan Fleet-II tipi bir eğitim uçağı alınarak, bu uçakların akrobasi yeteneği olduğu için **Eskişehir'de akrobasi kursu da açıldı.** Bu yapılanlara ek olarak, Atatürk döneminde hava talebelerini geliştirici ve dünya ile rekabet edici bir hale getirmek için farklı girişimler ve eğitim çalışmaları da yapılmıştır. Hava Makinist Okulu'nda, Fransız öğretmenler yerine Türk öğretmenler tarafından eğitim verilmeye başlanmıştır. Atatürk 9 Haziran 1936 tarihinde Eskişehir'e gelmiş ve hava birliklerini ziyaret etmiştir. Burada yaptığı konuşmada havacılığın daha da güçlenmesini, kara kuvvetlerine yapılan desteğin keşif ile sınırlı kalmaması gerektiğini belirtmiştir. Türk havacılığının yakalamış olduğu yenilmez güçten duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

Eskişehir Dekovil hattı

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube:
Sayı: 18687

KARARNAME

22/3/932 tarih ve I244I sayılı kararnameye zeyildir:
Parası tayyare cemiyeti tarafından verilecek paradan tesviye edilmek üzre Eskişehir hava mektebi dekovil hattı için umumî formülden istisnaen satın alınması takarrür eden malzemeden altı vagonun Devlet demir yolları Eskişehir atelyesinde tamir ettirileceği ve beş vagonun da x yeniden satın alınacağı anlaşıldığından I30I8 lira tutan bu tamir ve satın alma işinin Münakasa ve ihalât kanununun I8 inci maddesinin (Z) fıkrasına göre pazarlıkla icrası ve parasının Devlet demiryolları idaresine verilmesi; M.Müdafaa Vekilliğinin 8/I2/932 tarih ve I463/I24II sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 2I/I2/932 tarih ve I69I3694 x sayılı mutalâanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 2/I/933 toplantısında kabul olunmuştur.

2/I/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M.Kemal

Bş.V.	Ad.V.	M.M.V.	Da.V.
Ha.V.	Ma.V.	Mf.V.	Na.V.
İk.V.	S.İ.M.V.	G.İ.V.	Zr.V.

030 | 18 | 01 | 02 | 33 | 1 | 12

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜGÜ
Şube:
Sayı: 14252

KARARNAME

Eskişehir Hava Gernizonu Dekovil hattı için lüzumu olan ve 35.000 lira tutan iki lokomotifin aceleliğine binaen İhalât Kanununun I8 inci Maddesinin Z fıkrasına göre pazarlıkla satın alınması ve bunun için gelecek seneye geçen mukavele yapılmasına izin verilmesi ve I3093 sayılı kararname ile verilen 500.000 liralık izin yekûnunun geçmemek şartile bu lokomotiflerin de taksitsiz istisnası; Millî Müdafaa Vekilliğinin 2I/I/933 tarih ve 53/702 sayılı tezkeresi ve Maliye ve İktisat Vekilliklerinin I/2/933, 22/4/933 tarih ve I574, 357/-206 sayılı mutalaanameleri üzerine İcra Vekilleri Heyetince 26/4/933 de kabul olunmuştur.

26/4/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M.Kemal

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
Ha. V. V.	Ma. V.	Mf. V.	Na. V.
İk. V. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.

030 | 18 | 01 | 02 | 35 | 29 | 15

Silo yapımı

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Kararlar Müdürlüğü
Sayı: 14753

KARARNAME

Bu sene Ankara, Konya, Eskişehir ve Sivas'ta yapılmağa başlanan Sİloların inşaatını kontrol etmek üzere, 9682 sayılı kararnameden istisnaen, üç yabancı mühendisin çalıştırılmasına izin verilmesi; Ziraat Vekilliğinin 22/7/933 tarih ve 2 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 25/7/933 tarih ve I0822 sayılı mutalaanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 25/7/933 toplanışında kabul olunmuştur .

25/7/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M.Kemal

Bş.V.	Ad.V.	M.M.V.	Da.V.
Ha.V.	Ma.V.V.	Mf.V.	Na.V.
İk.V.V.	S.İ.M.V.	G.İ.V.	Zr.V.

080 | 18 | 01 | 02 | 38 | 54 | 12

Ankara, Konya, Eskişehir ve Sivas'ta yapılmakta olan siloların inşaatını kontrol için 3 yabancı mühendisin çalıştırılmasına izin verilmesi.

Şeker Fabrikası Faaliyete Geçiyor

İlk şeker fabrikamızın, kurulduğu 1926 senesinden 1928 senesine kadar, memleket şeker ihtiyacının ancak yüzde yirmisini temin edebilmiştir. Uşak Şeker Fabrikası'nın ardından Alpullu Şeker Fabrikası kurulmuştur.

Kısa zamanda Türkiye topraklarında kurulan yeni fabrikalar, dış ülkelerin de dikkatini çekmiş ve gönderilen heyetler incelemeler yapmıştır. 1931 sonbaharında Türk uzmanların da eşlik ettiği bir Rus heyeti Eskişehir'e uğramış, mensucat ve iplik fabrikaları için tetkikler yapmıştır. Araştırma ve incelemelerin sonucunda Eskişehir'in, mensucat ve iplik fabrikalarından önce şeker, ispirto, bira fabrikalarına daha elverişli bir saha olduğu anlaşılmıştır. Bu tespitlerin ışığında bölgeye hemen bir şeker fabrikası kurulması kararı alınmıştır. Eskişehir Şeker Fabrikası üç milyon lira sermaye ile oluşturulan Anadolu Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi tarafından kurulmuştur. Her biri 100 liralık 30 bin hisseden oluşan sermayesine Türkiye İş Bankası'nın %51, T.C. Ziraat Bankası'nın %24,5, Sanayi ve Maadin Bankası'nın ise %24,5 oranında ortak olmuştur. Bu şirket şeker fabrikaları kurmak, ispirto ve tali maddeler üretmek pancar ve şeker sanayi için gerekli olan temel maddeleri yetiştirmek üzere, zirai faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

Fabrikanın kurulmasına karar verildiği 01.10.1932 tarihinden itibaren, iki ay süren incelemeler, çeşitli makine fabrikalarıyla kurulan temas ve görüşmeler yapılmıştır. 08 aralık 1932 tarihinde *"Maschinen Fabrik Buckay R. Molf Aktien Geselschaft Magdeburg"* adlı Alman kuruluşuna makine, demir, inşaat ve malzemelerin siparişi verilmiş ve bunu, fabrikanın kurulacağı yerin saptanması, satın alınması, inşa ve nakil işlerinin yoluna konulması gibi ilk faaliyetlerin düzenlenmesi takip etmiştir.

Fabrikanın inşaatına başlamadan önce, Eskişehir'de işçiliğin gündeliği 30 kuruştur. Fakat yüzlerce işçiye gerek duyulduğundan gündelikler bir anda 80-90 kuruşa çıkarılmış. Arabalara, nakliye acentelerine, bakkallara, küçük esnaflara yeni müşteriler bulunmuştur. Eskişehir topraklarına pancar ekilmeye başlanmış. Köylüye

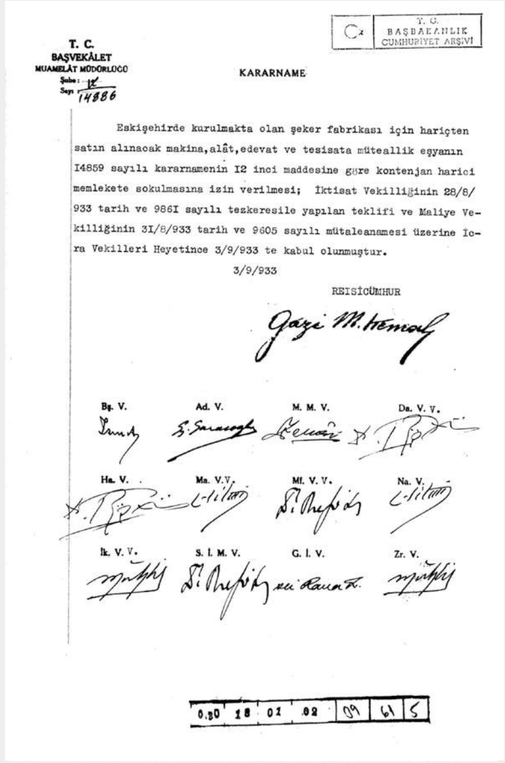

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube: K
Sayı: 14886

KARARNAME

Eskişehirde kurulmakta olan şeker fabrikası için hariçten satın alınacak makina, alât, edevat ve tesisata müteallik eşyanın 14859 sayılı kararnamenin 12 inci maddesine göre kontenjan harici memlekete sokulmasına izin verilmesi; İktisat Vekilliğinin 28/8/933 tarih ve 9861 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekilliğinin 31/8/933 tarih ve 9605 sayılı mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 3/9/933 te kabul olunmuştur.

3/9/933

REISICÜMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V. V.
Ha. V. Ma. V. V. Mf. V. V. Na. V.
İk. V. V. S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

0,30 18 01 02

Eskişehir Şeker Fabrikası için satın alınacak makine, alet ve eşyanın kontenjan harici memlekete sokulması.

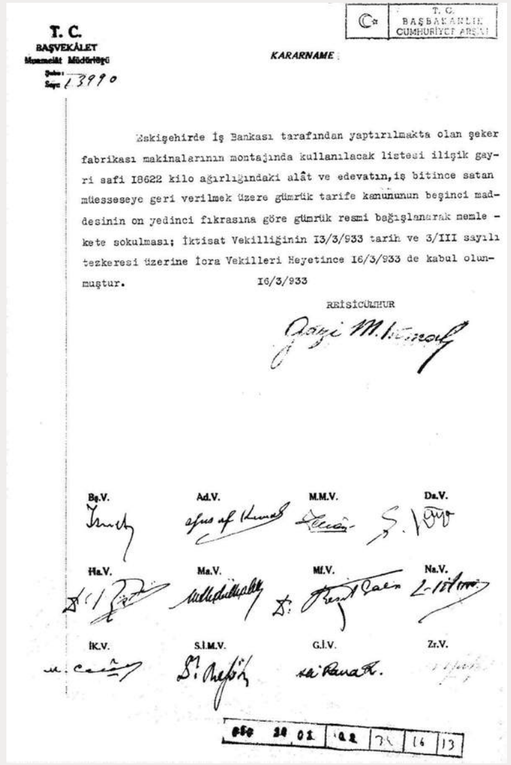

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube:
Sayı: 13990

KARARNAME

Eskişehirde İş Bankası tarafından yaptırılmakta olan şeker fabrikası makinalarının montajında kullanılacak listesi iliğik gayri safi 18622 kilo ağırlığındaki alât ve edevatın, iş bitince satan müesseseye geri verilmek üzere gümrük tarife kanununun beşinci maddesinin on yedinci fıkrasına göre gümrük resmi bağışlanarak memleketе sokulması; İktisat Vekilliğinin 13/3/933 tarih ve 3/III sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 16/3/933 de kabul olunmuştur.

16/3/933

REISICÜMHUR

Gazi M. Kemal

Bş.V. Ad.V. M.M.V. Da.V.
Ha.V. Ma.V. Mf.V. Na.V.
İK.V. S.İ.M.V. G.İ.V. Zr.V.

950 20 01 02 75 16 13

İş Bankası tarafından yaptırılmakta olan Eskişehir Şeker Fabrikası için getirilecek alet ve edevatın gümrük vergisinden istisnası.

ekiş, çapa ve tohum için avanslar dağıtılmıştır.

1 Şubat 1933 tarihinde fabrikanın temelleri atılmış, 1 Nisan 1933'de montaj işlerine başlanmış, geceleri de çalışılmak suretiyle inşaat ve montaj işlemleri altı buçuk ay gibi kısa bir zamanda bitirilerek, 20 Ekim 1933'te ilk deneme üretimlerine geçilmiştir. Eskişehirli gençler, büyük bir azimle işlerine sarılmışlardır. Fabrikanın inşaatı bitinceye kadar günde 16-18 saat çalışanlar olmuştur. Bir taraftan fabrika tesis edilirken, bir taraftan da pancar ziraatına ehemmiyet verilmiş. Bir seneden daha az bir zaman içinde hem tesis hem işletme işi gerçekleştirilmiştir. Bunu takip eden üç hafta içinde de ilk tecrübede görülen noksanlar ve arızalar giderilerek fabrikanın açılma töreni 5 Aralık 1933 tarihinde yapılmıştır. Şeker fabrikasına ilk pancar götürme ve fabrikanın açılma törenine Başvekil İsmet Paşa katılmıştır. Tören esnasında özellikle köylülerin başvekile ve cumhuriyet hükümetine şükran ve minnettarlık hislerini dile getirmeleri ve sevinçleri paşa hazretlerinin fevkalâde hoşuna gitmiştir.

Fabrikanın açılışında konuşan Başbakan İnönü: *"Şimdi ziyaret edeceğiniz eser, güzel ve milli bir eserdir…. Milletler ailesi içinde layık olduğu yüksek mevkii tutmak için sanayii behemahal kurmak lazımdır"* demiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Eskişehir'e gelişinde Şeker Fabrikasının defterine: *"Türkiye Cumhuriyeti'ni böyle sanayi müesseseleri ile zenginleştirenlere, güzelleştirenlere minnet"* diye yazacaktır.
Eskişehir Şeker Fabrikası'nın açılışı dolayısıyla Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet Paşa'nın sözleri 06.12.1933 tarihli Ulus Gazetesinde şu şekilde yer almıştır:

Eskişehir Şeker Fabrikası Dün Açıldı:

"Eskişehir Şeker Fabrikası milli ülküye derin alakanın yükselmiş, değerli vesikasıdır."
Gazi

"Yüksek bir millet olarak milletler ailesi içerisinde Türk Milletinin haklı ve yüksek mevkiini tutmak ve muhafaza etmek için sanayii memlekette behemahal kurmak lazımdır!"
İsmet Paşa

Halkevi Dergisi'nde belirtildiğine göre, *"1933 yılındaki, şeker fabrikanın mühendis, usta, memur ve işçi sayısı 975'tir. Ve bunların hepsi Türk'tür. Burada çalışan Türk çocukları işlerini ciddi bir şekilde idare etmişlerdir. Almanların başaramadığı birçok işi, Türk mühendislerinin eline geçtikten sonra yapmaya muvaffak olmuştur."*

Eskişehir'de "Akala Cinsi" Pamuk Yetiştirmek için Etütler Yapılıyor

Dry Farming/Kuru Tarım gibi araştırmaların yanı sıra, Eskişehir'de pamuk ekiminin de yapılıp yapılamayacağı sorusu akla gelmiştir. Pamuk yaz sıcaklığı istemesi haricinde aynı zamanda sulama da isteyen bir bitkidir. O nedenle bugün Türkiye'nin en mühim pamuk yetiştiren yeri yazın yüksek sıcaklık değerleri ve nehirleri sayesinde sulamaya elverişli bir yapıda olan Çukurova'dır. Aynı imkânların Eskişehir için sağlanıp sağlanamayacağı konusunda karşımıza değişik bir pamuk türü olan "akala" çıkmaktadır. Akala cinsi pamuk yetiştirilmesi için 1933'te Sakarya'da etüdler yapıldı. Sazova Tohum Islah İstasyonu direktörü bu işe memur edildi ve 1934'te esasen yapılmış pamuk çeşitleri denemelerine istinaden yeni ekimlere başlandı. Aynı tarihte pamuk ayırma istasyonu ve çırçır fabrikası kuruldu. Eskişehir'de yapılan denemeler ve yoğun çalışmalardan sonra elde edilen bilgiler ışığında bölge ziraatı oldukça gelişmiş, daha önce yetiştirilmeyen ya da yararından yeterince haberdar olunmayan ürünler kullanılmaya başlanmıştır.

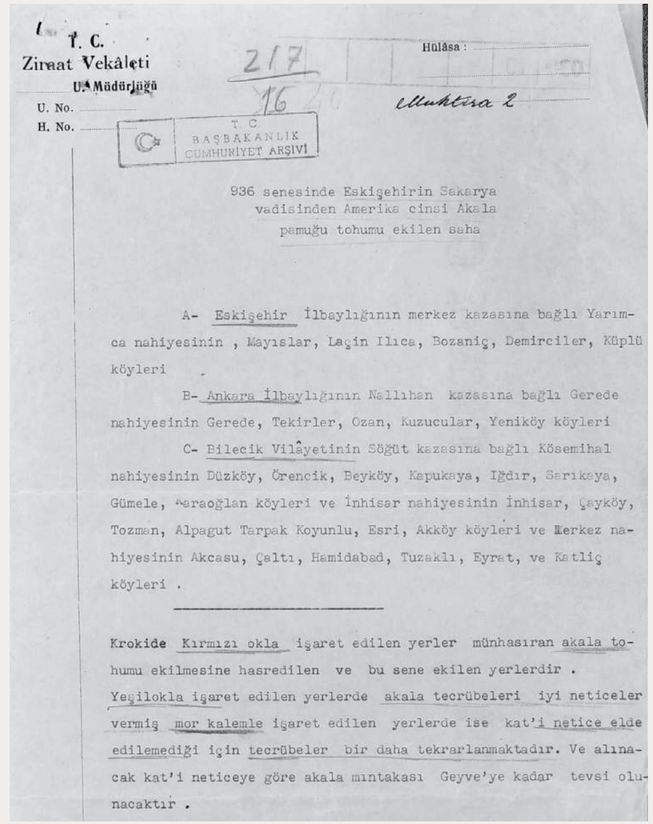

T. C.
Ziraat Vekâleti
U.A Müdürlüğü
U. No. 217
H. No. 16
Hülâsa : Muhtıra 2

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

936 senesinde Eskişehirin Sakarya vadisinden Amerika cinsi Akala pamuğu tohumu ekilen saha

A- Eskişehir İlbaylığının merkez kazasına bağlı Yarımca nahiyesinin , Mayıslar, Laçin Ilıca, Bozaniç, Demirciler, Küplü köyleri

B- Ankara İlbaylığının Nallıhan kazasına bağlı Gerede nahiyesinin Gerede, Tekirler, Ozan, Kuzucular, Yeniköy köyleri

C- Bilecik Vilâyetinin Söğüt kazasına bağlı Kösemihal nahiyesinin Düzköy, Örencik, Beyköy, Kapukaya, Iğdır, Sarıkaya, Gümele, Karaoğlan köyleri ve İnhisar nahiyesinin İnhisar, Çayköy, Tozman, Alpagut Tarpak Koyunlu, Esri, Akköy köyleri ve Merkez nahiyesinin Akcasu, Çaltı, Hamidabad, Tuzaklı, Eyrat, ve Katlıç köyleri .

Krokide Kırmızı okla işaret edilen yerler münhasıran akala tohumu ekilmesine hasredilen ve bu sene ekilen yerlerdir . Yeşilokla işaret edilen yerlerde akala tecrübeleri iyi neticeler vermiş mor kalemle işaret edilen yerlerde ise kat'i netice elde edilemediği için tecrübeler bir daha tekrarlanmaktadır. Ve alınacak kat'i neticeye göre akala mıntakası Geyve'ye kadar tevsi olunacaktır .

Eskişehir ve Aydın bölgelerinde Amerikan cinsi Akala Pamuk tohumu ekilen sahalar

Hastaneler Kuruluyor; Sağlık Sistemi Güçlendiriliyor

Şehirde bulunan Memleket Hastanesi, 1923 tarihinde Emvali Metruke'den (terkedilmiş mallar) alınmış üç ahşap binanın içinde idi. Özel mülk olan bu binalarda hastane oluşumuna uygun bir nitelik ve ayrım yoktu. O zamanki nüfusu yirmi yedi bin civarındaki kaza merkezinde bir hastane kurulumu gerekli olduğundan bu binalar yeniden düzenlenerek hastaneye çevrildi. 1924'ten sonra Özel İdare bütçesine konulan tahsisatla hastanenin eksikleri tamamlanmaya başladı. Memleket Hastanesinin emektar ve eski binalarından birisi 1935 yılında yıkılmıştı.

Yine aynı yıl geriye kalan iki binanın yıkılmasına başlanmıştır. Ancak hastaneye yeni pavyonlar (Fransızca Pavillon. Bir kuruluşun bir kurumun bahçesindeki yapılarından her biri) ilavesi ihtimali vardır. Hacı Süleyman Çakır hastane için yardımlarına devam etmiştir.

Verilen bilgiye göre Süleyman Hacı Çakır'ın hastaneye para yardımı yapması ile üç ahşap bina yıkılmış ve yerine modern bir bina yapılarak her birimi en iyi şekilde tesis edilmiş, sobalı ısıtma sistemi kaldırılarak kaloriferler döşenmiştir.

Sağlık durumundan bahsederken de 1935'te yeniden yapılan Memleket Hastanesi pavyonları, yine aynı tarihte kurulan Sağlık Yurdu ve Devlet Demiryolları Hastanesi çok modern ve çok mükemmel bir sağlık yuvası olmuştur. Hastanenin açılma törenine İsmet İnönü başta olmak üzere Bayındırlık Bakanı Ali Çetinkaya, Ekonomi Bakanı Celal Bayar da gelmişler ve bu güzel kurumu açmışlardır. Memleket Hastanesi de 1935 yılında gayretli ve hamiyetli birkaç yurttaşın yardımları ile teşkilatına iki güzel pavyon eklemiş hususi muhasebede bu yardımlardan fazla olarak verdiği para ile inşaatı başarmıştır.

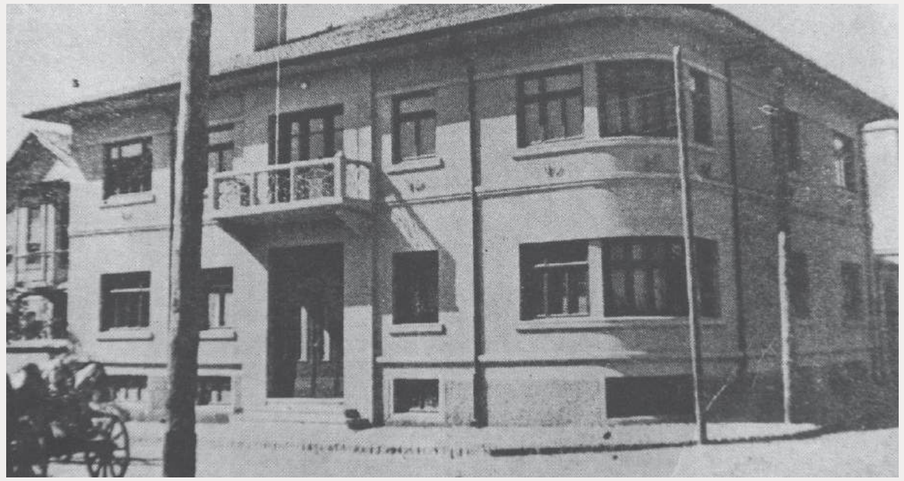

1935'te yapılan Memleket Hastanesi

Koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri konusunda Eskişehir sağlık kurumlarının çalışmalarına baktığımızda şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır: 1935 yılında il içinde 1935 eşya temizlenmesi olmuş, 6688 çiçek, 1162 Tifo, 532 Menengokok aşısı yapılmıştır. Bunlar arasında Eskişehir Belediyesi de sağlık bakımından ödevlerini bilerek belediye doktoru aracılığı ile 831 esnaf muayene ettirilmiştir. Doğrudan gıda işi ile uğraşan 605 esnaf sağlık bakımından 700 defa muayene ettirilmiş ve ilaç masrafları karşılanmıştır. Ayrıca, 649 bakımsıza yiyecek içecek temin edilmiştir.

Memleket Hastanesi Başhekimi

Yoksullar İçin Ücretsiz Muayene

Doktor Süreyya tarafından açılmış bulunan Sağlık Yurdu'nda fakir ve yoksullar için parasız bir muayene kısmı ayrılmıştır. Yurt, her gün yani cumartesi ve pazardan başka günler saat 15'ten 16'ya kadar müracaat edecek bütün hastaları muayene edecek ve bunlara tavsiyede bulunacaktır. Pazartesi günleri kulak boğaz burun, Salı günleri iç hastalıklar, Çarşamba günleri diğer hastalıklar, Perşembe günleri doğum ve kadın hastalıkları, Cuma günleri sinir ve akıl hastalıkları muayene edilecektir.

Salgın Hastalıklarla Mücadele

Eskişehir'deki bulaşıcı hastalıklar oldukça büyük bir sıkıntıdır. Bu nedenle koruyucu sağlık konusunda çalışmalar yapılmıştır. Böylece salgın hastalıkların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Alınan önlemler şöyledir: 1935 yılında 180 bin nüfuslu Eskişehir'de 309 önemli ve korkulu hastalık olmuş, hastalananların 86'sı hayatını kaybetmiştir. Yani salgın öldürücü veya sakat bırakıcı hastalıklar nüfusa göre şehirde yüzde altı nispetindedir. Ölüme gelince hastalıklara tutuluşa (yakalanma) göre ölüm nispeti de bölgede yüzde 3'dür.

Fakirlere Yardım Cemiyeti Kadınlar Birliği

Fakirlere Yardım Cemiyeti Kadınlar Birliği'nin yetiştirdiği öğrenciler

Bataklıklardan Bayındır Kente

Cumhuriyet döneminde Eskişehir belediyesinin yaptığı faaliyetler arasında hem bayındırlık hem sağlık konusunda en önemli çalışmalardan biri bataklıkların kurutulmasıdır. Çünkü içinde pek çok bataklık alan bulunan şehirde sivrisinekler oluşuyor ve çoğalıyor ardından da sıtma mikrobu insanlara bulaşıyordu. Bataklık kurutmaları ile ilgili mücadele mıntıkasındaki belli başlı bataklıklar şunlardır: Çifteler nahiyesi civarında Kurtini, Kumarcı Adası bataklıkları ile 20 kilometre imtidadında (uzunluğunda) Alikan bataklıkları, Porsuk vadisinde Beylikahır gölleri ile diğer dağınık göller, şehir civarında ve İnönü Sarısuyu üzerinde Sazova ve Sakarya Sarısuyu üzerinde diğer bataklıklar.

1935 senesinde Sazova bataklığı, Çukurhisar ile Eskişehir arasında ve İstanbul demiryolu ile İnönü şosesi ortasında geniş, dört bin dönümlük bir sahadır. Yapılan projeye göre 1935 yılında Eskişehir'den Mollaoğlu'na kadar beş kilometrelik kısmı kurutulacak ve on metre genişliğinde 2 - 3,5 metre derinliğinde bir kanal açılarak, Sarısu, bu kanal vasıtasıyla Defterdar Değirmeni üstünden Porsuk'a akıtılmıştır. Sıhhiye ve İçtimai Muavenet Vekâleti Sıtma mücadelesi mühendislerinden Abdullah Bey bu hafta içinde şehrimize gelmiş Eskişehir'in aylardan beri en mühim ve özlü bir sorunu halini alan Sarısu mecrası Sazova bataklığının kurutulması için lazım gelen projeyi hazırlamaya başlamıştır.

Verilen bilgiye göre Kurdini ve Kumarcı Adası bataklıklarından 1200 hektarlık bir arazi ile 300 hektar genişlikteki Beylikahır Gölü de kurutulmuştur. Buna ilaveten 20 kilometre uzunluğundaki Alikan bataklığı da kurutulmaya başlanmış ve bu yoldaki hedef 1938 yılı itibariyle 7000 hektar olarak öngörülmüştür.

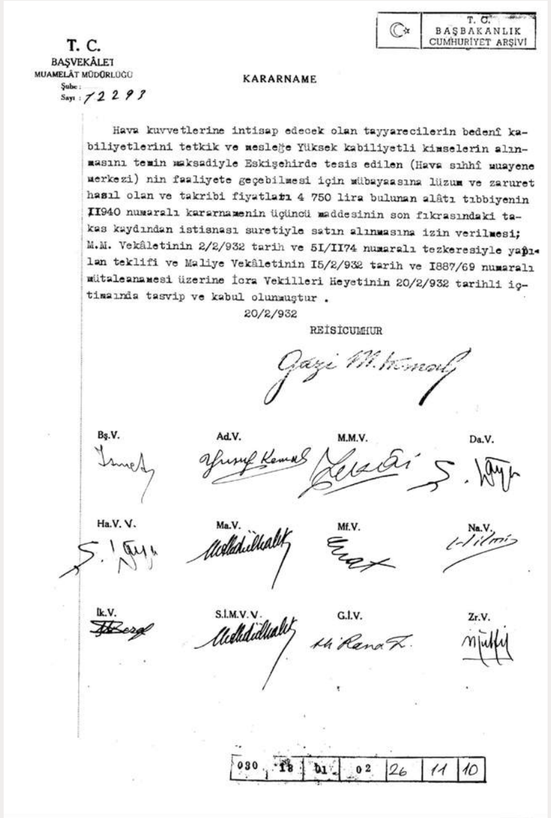

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube:
Sayı: 72297

KARARNAME

Hava kuvvetlerine intisap edecek olan tayyarecilerin bedenî kabiliyetlerini tetkik ve mesleğe Yüksek kabiliyetli kimselerin alınmasını temin maksadiyle Eskişehirde tesis edilen (Hava sıhhî muayene merkezi) nin faaliyete geçebilmesi için mübayaasına lüzum ve zaruret hasıl olan ve takribi fiyatları 4 750 lira bulunan alâtı tıbbiyenin II940 numaralı kararnamenin üçüncü maddesinin son fıkrasındaki takas kaydından istisnası suretiyle satın alınmasına izin verilmesi; M.M. Vekâletinin 2/2/932 tarih ve 5I/II74 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi ve Maliye Vekâletinin I5/2/932 tarih ve I887/69 numaralı mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 20/2/932 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur.

20/2/932

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Baş.V. İsmet | Ad.V. Yusuf Kemal | M.M.V. Fevzi | Da.V. S. Ayar

Ha.V.V. S. Ayar | Ma.V. Abdullah | Mf.V. Ekrem | Na.V. Hilmi

İk.V. Şükrü | S.İ.M.V.V. Abdullah | G.İ.V. Hasan Rıza | Zr.V. Mustafa

030 | 18 | 01 | 02 | 26 | 11 | 10

Hava Sıhhi Muayene Merkezi

Hava Kuvvetlerine alınacak tayyarecilerin / pilotların bedeni yeteneklerini incelemek ve bu mesleğe gerçekten yüksek yetenekli kimselerin alınmasını sağlamak için Eskişehir'de kurulan Hava Sıhhı Muayene Merkezi'nin faaliyete geçebilmesi için gereken bazı sağlık malzemelerinin alınmasına İcra Vekilleri Heyetinin 15.02.1932 toplantısında onay verilmiştir. **Fransa'ya eğitime gönderilen doktorların eğitimini başarı ile bitirip 1935 yılında yurda dönüşlerini takiben Eskişehir'de Hava Sıhhi Muayene Merkezi açılmıştır.**

Eskişehir'de kurulan Hava Sıhhi Muayene Merkezi'ne gerekli tıbbi aletlerin satın alınması

Hükümet Caddesi

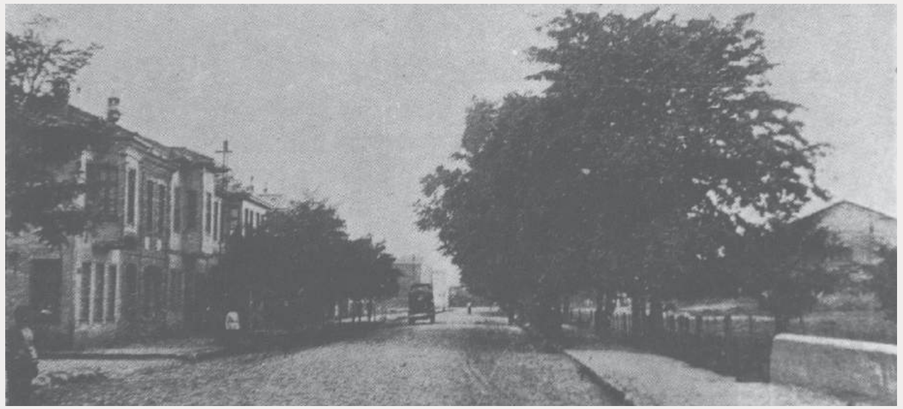

1935'de açılan İstasyon Bulvarı

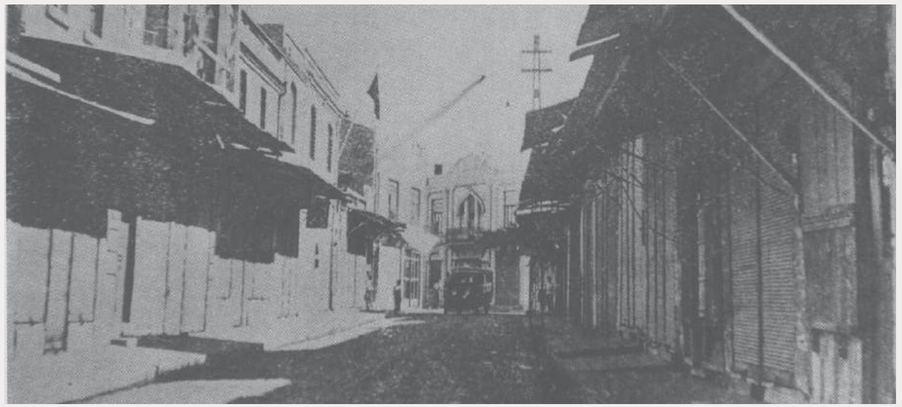

1935'de onarılan Demirciler Caddesi

Gelecekteki Savaşlar Yeryüzünde Değil Gökyüzünde Olacaktır

(Sakarya 1936)

Havacılığın öneminin her geçen gün artmasıyla birlikte, Eskişehir'de kurulan bu okullar, okullardan mezun olanlar Eskişehir basınına da yansımıştır. *"Havacılığın günden güne gelişmesi, uçakların ve pilotların çoğalması gösteriyor ki artık gelecekteki savaşlar yeryüzünde değil, gökyüzünde olacaktır. Gelecek savaşlar iki düşman ordunun çarpışması şeklinde değil, bütün yurda ve bütün ülkeye yayılacak bir içerik arz edecektir."*

Eskişehir: Sakarya Harbinde Yunanlıları yıldıran İsmet tayyaresi

9 Haziran 1936, Atatürk paraşütlerin önünde. Ordu Müfettişi Orgeneral Fahrettin Altay'dan bilgi alıyor.

Türk Kadını En Zorlu İşleri Bile Başaracak Güçtedir:

İlk Kadın Pilotlarımız Eskişehir'de Brövelerini Aldı

"Bir müddetten beri şehrimizde staj görmekte olan misafirlikleri hepimize övünç veren ilk Türk kadın tayyarecimiz Sabiha Gökçen bu hafta uçuş brövesini almıştır" denilmektedir. Haberin devamında Türk kadının en zorlu işlerin dahi altından kalkabileceği ve Gökçen'in başarısını bir kez daha gösterdiği söyleniyor. Uçuş konusunda brövelerini alanlar Sakarya Gazetesi'nce tebrik edilmiş ve bu kişiler içinde Sabiha Gökçen haricinde Naciye, Yıldız, Mediha adlı üç kadının da bulunduğu söylenmiştir. Eskişehir'de Türkkuşu'nun açılacağı duyurularak, Hava Kurumu'nun pek yakında talebe kaydına başlayacağı, icap ederse şimdiden nazari dersler de verileceği ifade edilmiştir. Uçuşlar tecrübeler, tatbiki dersler ancak Mart ayı içinde yapılabilecektir. Bu yönüyle de Eskişehir'imiz Türk Tayyareciliğinin ideal bir merkezi sayılabilecektir. Cumhuriyetin havacılık alanında M. Kemal Atatürk önderliğinde gerçekleştirdiği atılımlar, Atatürk'ten sonraki dönemde önce yavaşlatılmış, 1950'lerden sonra Türkiye'ye dayatılan programlarla ortadan kaldırılmıştır. Atatürk'ün sanayileşme idealleri ve bu doğrultudaki izlediği stratejiler terk edilerek, Marshall yardımı ile Avrupa'nın tarım ülkesi olmaya dönüştürülmüştür.

9 Haziran 1936, Atatürk, Sabiha Gölçen ve Alay Komutanı Zeki Doğan'la birlikte uçuşları seyrediyor.

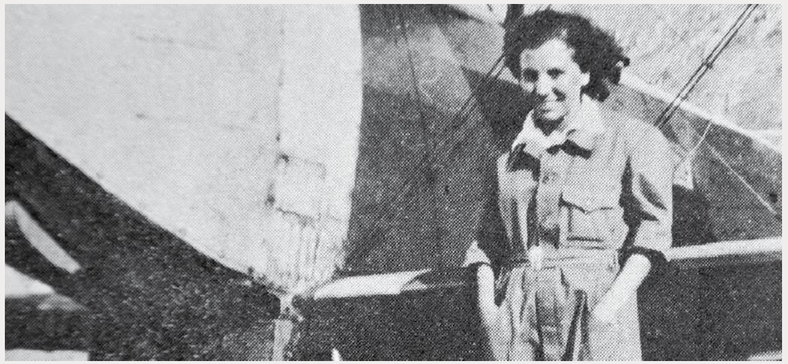

Tayyare Mektebi talabelerinden Naciye Hanım

Belediye Başkanı Kara Kamil ve Kalabak Suyu

Eskişehir termal ve akarsu kaynakları açısından zengin olmasına rağmen, içme suyu anlamında içimi rahat, yani sertlik derecesi içmeye müsait bir suyu uzun müddet bulamamıştır. Su ihtiyacını halk, yeraltından çıkan ve kaplıca suyu olarak kullanılan bir çeşit kaynak suyundan karşılamıştır. Ancak bu suyun sıcaklık derecesi oldukça yüksektir ve soğutularak içmeye müsaittir. Bunun haricinde kaynak suyunun içimi oldukça sert olduğundan rahat bir tüketimi yoktur ve diş çürümeleri, böbrek rahatsızlıklarına sebebiyet verebilmektedir.

Bayındırlık işlerine önem veren cumhuriyet hükümeti şehirlerin su sorununu da dikkate almış ve Mustafa Kemal Atatürk, Eskişehir ziyaretinde bölgenin bu sıkıntısıyla yakından ilgilenmiştir. Atatürk, Belediye Başkanı Kamil Kaplanlı'ya şehre bir dahaki gelişinde yörenin içme suyu sıkıntısının çözülmüş olduğunu görmek istediğini söylemiştir. Bunun üzerine öncelikle Kaplanlı Suyu'nun geçirileceği güzergâh belirlenip yollar açılmıştır. Eskişehir Bankası bu iş için bir kısım memurlarını su kaynaklarına gönderdiği gibi Biker Şirketi'nin mühendisleri de gelerek işe başlamışlardır.

İlk başta dört memba kazılmış ve suların sızdığı ana yerler bulunmuştur. Müteahhit tarafından tanzim ettirilen projeler esas itibariyle kabul ettirilmiştir. Şehrin üstünde yapılacak büyük su deposunun hafriyatı bitmiş ve membalara kadar uzanacak su yollarının hafriyatında muhtelif kısımlardan başlanmış ve hafriyat oldukça ilerlemiş, on beş gün içinde borular döşenmiştir.

Kaplanlı suyunun şehre getirilmesi töreni

İyi bir içme suyuna kavuşan halk pazar günü büyük şenlikler yapmıştır. Yıllardan hatta asırlardan beri Eskişehir'in en büyük derdi susuzluktu. Ortasından sıcak su çıkan, Porsuk geçen ve daha birçok çeşmeleri de bulunan belediyenin içilebilecek evsafta bir damla suyu yoktu... Atatürk'ün şehrimizi şereflendirdiği vakit büyük bir isabetle verdikleri emirden sonra, 45 kilometre uzaklıktaki Kaplanlı suyunun getirilmesine karar verilmiş ve bunun şehre aktarılması Eskişehir Bankası ile Biker şirketine ihale edilmiştir. Nihayet 2 Şubat 1936 Pazar günü kaplanlı suyunun şehir kenarına geldiği duyurulmuştur. Bütün halk birdenbire coşup taşmıştır. Bu şehrin sağlığını müjdeleyen bir sonuçtur. Bir an içinde suyun başı dolmuş, davul zurnalar gelmiş, kurbanlar kesilmiş, zeybek oyunları oynanmıştır. Bu şenlik, bu bayram o gün akşama kadar sürmüştür. Suyun şehre getirilmesi sırasında ve sonrasında Atatürk'e gösterilen minnet duygularına, Paşa bir teşekkür telgrafıyla cevap vermiştir.

Sakarya

Eyi bir Suya kavuştuk

Evimiz dört yaşında

Belediye Reisi Kamil Kaplanlı

KAPLANLI SUYU'NUN ŞEHRE GETİRİLMESİ DOLAYISIYLA

ESKİŞEHİR ŞARBAYI KAMİL TOPÇU'YA

(17 Şubat 1936)

Kamil Topçu Eskişehir Şarbayı
Kaplanlı Suyu'nun şehre getirilmesi münasebetiyle bana karşı gösterilen temiz duygulara teşekkür ederim.

Cumhurbaşkanı K. Atatürk

Atatürk, Eskişehir'i ziyaretinde önce Korkomutanlığa gittikten sonra Belediye, Vilayet, Partiyi ziyaret etmiş, şehir planı ve abide ile Kaplanlı Suyu hakkındaki izahatı dinlemiştir. Halkın iyi bir içme suyuna kavuşmasının ardından, Kaplanlı suyunda görülen hafif bulanıklığın giderilmesi için belediye bir filtre getirtmiştir. Bu makine ile yapılan tecrübe çok iyi netice vermiş, filtre edilen suyun rengi kadar lezzeti de güzelleşmiştir. Getirilen makine saatte ancak bir metre mik'ap su filtre etmektedir. Bütün şehrin ihtiyacının temini için belediye icap ederse daha başka makinelerde getirecektir. Su Ankara'ya da gönderilmektedir. Ankara'da Kaplanlı suyunu arayanlar ve isteyenler pek çoğalmıştır. 21 Ocak 1938'de Atatürk son defa Eskişehir'e gelir ve kendisini karşılayanlarla garda üç saat görüşür. Bu arada daha önce isteği üzerine Eskişehir'e getirilmiş olan Kalabak suyuna Atatürk suyu adının verilmek istendiğini duyunca şöyle der: *"Tabiatın vermiş olduğu bir nimetin sahibi olmak isteği ve iddiasında hiçbir zaman olmadım."* Bu sözü üzerine su günümüzde de kullanımda olan Kalabak adı kalır.

29 Temmuz 1936 tarihinde Eskişehir'den treniyle geçen Atatürk, istasyonda halk tarafından büyük bir coşkuyla karşılanmıştır. Hemen su meselesini soran Paşa'ya konu hakkında gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra Mustafa Kemal Paşa her eve su verilmesini emretmiştir.

Eskişehir Elektirik Türk Anonim Şirketi'nin Bakanlar Kurulunca onaylanması

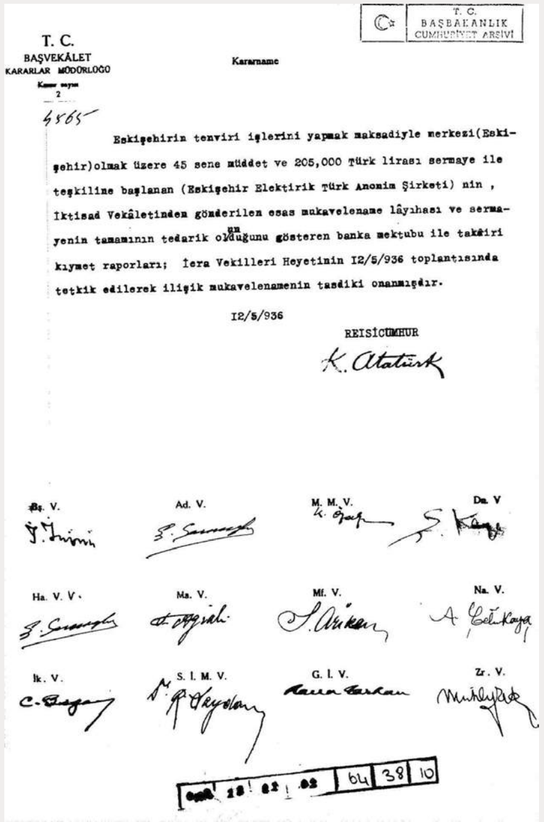

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Kısmı sayısı
2
4565

Kararname

Eskişehirin tenviri işlerini yapmak maksadiyle merkezi(Eskişehir)olmak üzere 45 sene müddet ve 205,000 Türk lirası sermaye ile teşkiline başlanan (Eskişehir Elektirik Türk Anonim Şirketi) nin , İktisad Vekâletinden gönderilen esas mukavelename lâyihası ve sermayenin tamamının tedarik olunduğunu gösteren banka mektubu ile takdiri kıymet raporları; İcra Vekilleri Heyetinin 12/5/936 toplantısında tetkik edilerek ilişik mukavelnamenin tasdiki onanmıştır.

12/5/936

REISİCUMHUR
K. Atatürk

Ba. V. Ad. V. M. M. V. Da. V
Ha. V. V. Ma. V. Mf. V. Na. V.
İk. V. S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

Gamgam Un Fabrikası Kurulma Çalışmaları

Eskişehir Reşadiye Mahallesi Akarbaşı İstasyon Şosesi üzerindeki arsada bir un fabrikası kurulması için, gerekli izinleri almak üzere hükümete başvurulmuştur. O yıllar için oldukça büyük ve modern fabrikanın, 12 valsli planchister, 120 beygirlik linyit kömürü ile çalışan bir motor gücünden oluşacağı ilgili makamlara bildirilmiştir.

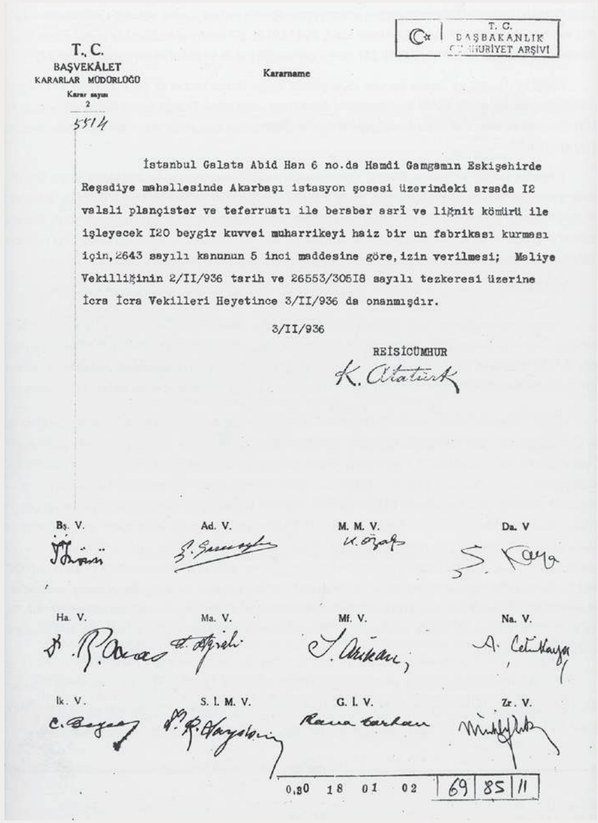

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı 2
5514

Kararname

İstanbul Galata Abid Han 6 no.da Hamdi Gamgamın Eskişehirde Reşadiye mahallesinde Akarbaşı istasyon şosesi üzerindeki arsada 12 valsli planşister ve teferruatı ile bersber asrî ve linyit kömürü ile işleyecek 120 beygir kuvvei muharrikeyi hâiz bir un fabrikası kurması için, 2643 sayılı kanunun 5 inci maddesine göre, izin verilmesi; Maliye Vekilliğinin 2/II/936 tarih ve 26553/30518 sayılı tezkeresi üzerine İcra İcra Vekilleri Heyetince 3/II/936 da onanmışdır.

3/II/936

REİSİCUMHUR
K. Atatürk

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V. | Da. V
Ha. V. | Ma. V. | Mf. V. | Na. V.
Ik. V. | S. I. M. V. | G. I. V. | Zr. V.

0,30 18 01 02 | 69 | 85 | 11

Gamgam Un Fabrikası kuruluş onayı

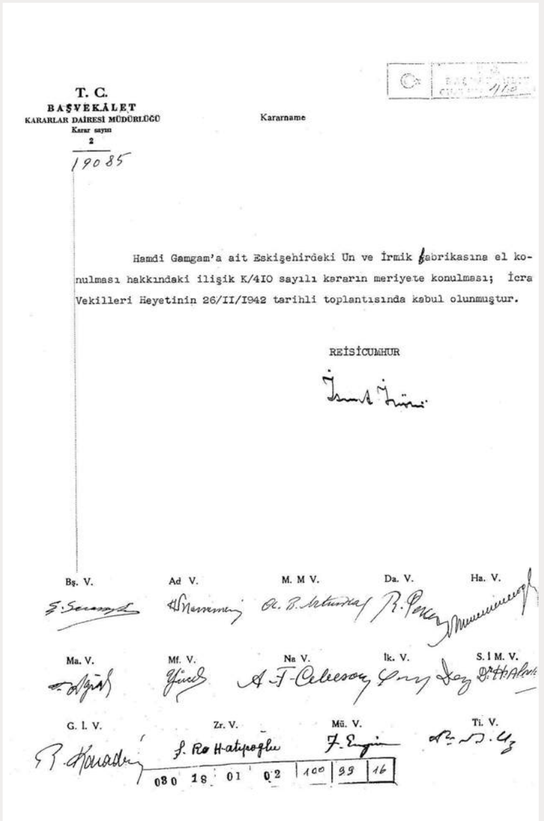

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı 2
19085

Kararname

Hamdi Gamgam'a ait Eskişehirdeki Un ve İrmik fabrikasına el konulması hakkındaki ilişik K/410 sayılı kararın meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetinin 26/II/1942 tarihli toplantısında kabul olunmuştur.

REİSİCUMHUR
İsmet İnönü

Bş. V. | Ad V. | M. M V. | Da. V. | Ha. V.
Ma. V. | Mf. V. | Na V. | Ik. V. | S. I M. V.
G. I. V. | Zr. V. | Mü. V. | Ti. V.

030 18 01 02 | 100 | 99 | 16

Eskişehir'de Hamdi Gamgam'a ait un ve irmik Fabrikası'na II. Dünya Savaşı nedeniyle el konulmasına dair K 410 sayılı Kararın yürürlüğe konulması

Eskişehir Su Sporları Kulubü

Spor geçmişi açısından şehirde dikkat çeken bir başka dal ise su sporlarıdır. 1936 yılında Eskişehirli gençler birleşerek su sporları kulübü açmaya karar vermiştir. Kulüpte yüzücülük ve kürekçilik sporlarına önem verilerek, İstanbul'dan Kik getirilecektir. Şimdiki vaziyette Porsukta işleyen 4 büyük sandal Su Sporları Kulübüne tahsis edilmiştir. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı nedeniyle daha önce kurulmuş olan su kulübünün açılma töreni su boyundaki parklarında yapılmıştır. Bu törene Vali Talat Öncel, parti ve belediye başkanları daha birçok kişi katılmıştır. Öğretmen Ömer tarafından yapılan konuşmadan sonra Vali Talat Öncel kulübün sandalındaki kurdeleyi kesmiş ve gençler parktaki sandalları alarak suya götürmüşler ve sandallarla bir geçit resmi yapmışlardır.

Vali Talat Öncel'in tayini

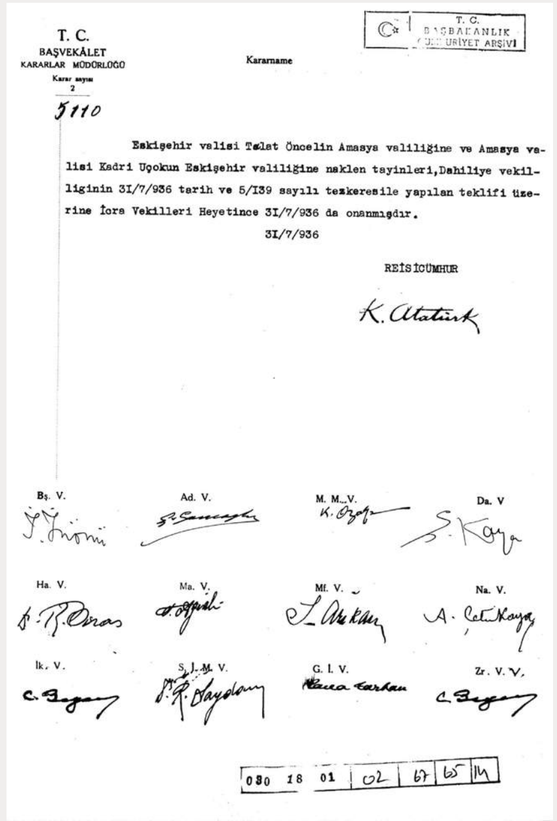

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Kararname

5110

Eskişehir valisi Talat Öncelin Amasya valiliğine ve Amasya valisi Kadri Uçokun Eskişehir valiliğine naklen tayinleri,Dahiliye vekilliğinin 31/7/936 tarih ve 5/139 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 31/7/936 da onanmışdır.

31/7/936

REİSİCUMHUR

K. Atatürk

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V. | Da. V
Ha. V. | Ma. V. | Mİ. V. | Na. V.
İk. V. | S. İ. M. V. | G. İ. V. | Zr. V. V.

030 18 01 02 67 65 M

Eskişehir Valisi Talat Öncel'in Amasya, Amasya Valisi Kadri Üçok'un Eskişehir Valiliği'ne naklen tayinleri.

Yol Uygarlıktır: Karayolları

Şehirlerarası Yolları Yapan Bir Belediye

Osmanlı döneminde Eskişehir yollarının yapımı için bazı kararlar alınmış ve yolların yapım ve onarımına ilgi gösterilmiştir. 1. Dünya Savaşı sonrası İngiliz ve Yunan işgali yaşamış olan Eskişehir'de Kurtuluş savaşı sonrası belediye yapım ve onarım faaliyetlerine önem vermiştir. 1933 senesinde düzenlenen Beş Senelik Programa göre Eskişehir-Çifteler-Aziziye ve Sivrihisar-Sarıköy arası yolların yapımı kararı alınmıştır. Buna göre birinci kısım yollar Sivrihisar-Sarıköy arasıdır. Birinci kısımda bu yolun yapılmasının sebebi Sivrihisar'ın Ankara'ya yakın olması ve bu civardaki köylerin özellikle kış aylarında çok sıkıntı çekmesidir. Eskişehir-Çifteler yolu ise ikinci kısımda yapılacak yollar olarak kararlaştırılmıştır.

Mustafa Kemal, siyasetin gündemini çizmek ve elinde bulundurmak üzere 1923 Kanun-i Sani (Ocak 1923) ayının 15'inde Eskişehir'le başlayan gezisinde bir çok soruya açıklık getirmeye çalışacaktır. Gazi'nin bu gezisi, özellikle saltanatın tasviyesinden sonra hem halk katında hemde toplumun güç odakları önünde bir nabız yoklama, güvenoyu alma ve yeni döneme adım atmak üzere tasarlanan kurguyu sınayan bir siyaset hârekatı gibidir. Halk katında gördüğü meşruiyeti gözüyle görmek ister. Eskişehir Mutasarrıfı ile görüşmüş ve şehrin yolları hakkında bilgi alıp tavsiyelerde bulunuştur: "Bizim milletimiz zengindi fakir düştü. Memleketimiz harab olmuştur. Fakat çok mamurdu. Memleketin yıkıntısı ve halkın yoksulluğu çeşitli nedenlerden kaynaklanır. Bu nedenler arasında önemli ve tarihi olanlar da vardır. En önemli bir neden de ekonomiktir. Bunun da en önemlisi yolsuzluktur. Biz yollarımızı yapmadık. Buna karşılık bütün dünya yol yapmıştır. Deniz yolu yapmıştır, kara yolu yapmıştır. Seri araçlar kullanmıştır. Size yakın bir örnek hatırlatayım. Memleketimizde tahıl var. Fakat bir yerden bir yere aktarırken zorluklarla karşılaşıyoruz. Aracımız yok. Böylece İzmir'e Amerika un getiriyor ve biz İzmir'e un gönderemiyoruz. Ve Amerika unu daha ucuz getiriyor. Kuşku yok ki ekonomi yollarını çağın gerektirdiği derecede yapabilmek için genel bir plan çerçevesinde hareket edilmelidir. Fakat küçük daireler içinde bu önem anlaşılmalıdır".

Mustafa Kemal'in sözlerini Eskişehir Belediyesi çok iyi anlamış olacak ki imkânlar el verdiğince hakikatli bir çalışma sürdürmüş ve şehrin imarı için uğraşmıştır. Bu süreçte kara yolu adına yapılan çalışmalar şöyledir:

Çukurhisar Yolu'nun Yapılması

Hastane köprüsü önünden istasyon şosasına açılan cadde ikmal edilmiştir. 1934 yılında, gerek köprü gerek istasyon bulvarı inşaatı ikmal edilerek ve yaya kaldırımları da beton olarak yapılmıştır. İstasyon caddesindeki altı evin yıktırılması için belediye mahkemeye müracaat etmiştir. 1935 yılında da belediye tarafından istasyon boyundaki evlere birer bildirim gönderilmiş ve bunda Porsuk boyundaki bahçelerinin suya düşen kısmından 20'şer metrelik parçasının belediyeye bırakılması gerektiği duyurulmuştur. Böylece belediye suyun iki tarafından yol yapacak ve güzel bir cadde açacaktır. İstasyon-Akarbaşı caddesindeki büyük köprü yıktırılarak betonarme yaptırılmıştır.

Eskişehir'de 1924'ten 1936 yılına kadar en az üç bin yeni bina yapılmış, dört büyük cadde açılmış, büyük bir elektrik tesisatı vücuda getirilmiş, herkesin evine ve yatak odasına kadar getirilen sıcak sular bundan sekiz sene önce şebekelendirilmiş yüz bin liralık Porsuk Oteli belediye tarafından inşa ettirilmiş, mezbaha ihmal edilmemiştir.

Kurtuluşta ayak basacak bir metrelik kaldırım yokken bugünkü caddelere parkeler döşetilmiş, Pazar inşa edilmiş ve şehircilik bakımından hiçbir vazife yadırganmamıştır. Yol yapım çalışmalarına da devam eden belediye ilin biricik şosesi Eskişehir ile Mahmudiye arasında var olan yol ile yetinmemiş, Cumhuriyetin ilanından bu yana hususi idare bütçesinden ayrılan az bir para ile Sivrihisar yolunda 6 kilometre bir şose yapılmış, birkaç tamirat ile birkaç önemli köprü inşa edilmiştir. 1935 yılı içinde başlayan yol kalkınması 1936'da Eskişehir'i Bursa'ya, Sivrihisar'a,Çifteler'e hatta Aziziye'ye bağlayacak kadar geliştirilmiştir.

Eskişehir Belediye Başkanı Talat Öncel, Eskişehir halkından yol yapımı konusunda yardım istemiş ve halkın da desteğiyle Eskişehir - Çukurhisar arasındaki yol yapılmaya başlanmış, Eskişehir - Çukurhisar - Sivrihisar - Mahmudiye - Çifteler arasındaki yolların yapımı da yine halkın yardımı ile ve tabiî ki düzenli plan ve projeler dâhilinde yapılmaya çalışılmıştır.

Belediye şehir içi çalışmalarında, Yediler, Akarbaşı, Köprübaşı, İstasyon köprülerini yaptırmıştır. Açılan caddeler ise;
İstasyon - Köprübaşı,
Sivrihisar Caddesi - Köprübaşı,
İstasyon - Akarbaşı,
Tahıl Pazarı - Odunpazarı,
İtfaiye önü - Çarşı içi,
Muttalip Caddesi,
Sakarya Caddesi'dir.

52.649 liraya Büyük Park ve Yediler Parkı meydana getirilmiştir. Bunun haricinde belediyenin bir diğer çalışması itfaiye teşkilatını yenilemek olmuştur.

1930'lu yıllar, İstasyon Bulvarı (Günümüzde İsmet İnönü Caddesi)

Atatürk Lisesi

Halen kullanılmakta olan bu bina 1915 yılında hükümet binası olarak tasarlanmıştır. Fakat Birinci Dünya Savaşı ve hemen sonrasında Kurtuluş Savaşı yıllarının etkisi ile yapımı gecikmiştir. Ancak yapı hiçbir zaman hükümet binası olarak kullanılmamıştır. Eskişehir'de eğitim binasına ihtiyaç duyulmasından dolayı Atatürk'ün emri ile orta öğretime hizmet veren bir yapıya dönüştürülmüştür. 21 Ekim 1932 tarihinde Atatürk Eskişehir Lisesi'ni ziyaret etmiştir. Atatürk'ün direktifleriyle 1934-1935 ders yılı başında yeni binasına taşınmıştır. Odunpazarı sit alanı içerisinde yer alan yapı 1936 yılında tamamlanmıştır

Çifteler Köy Eğitmen Kursu

İsim ve model babalığını Atatürk'ün yaptığı Eğitmen olayı Atatürk ile Saffet Arıkan arasında geçen şu konuşmayla başlar. Görüşmeyi olayın tanıklarından Eski Vali Tahsin Uzer' den dinleyelim. "O zamanki Maarif Vekili Saffet Arıkan, Atatürk ile konuşurken söz arasında konuyla ilgili ızdırabını dile getirdi."

Atatürk'e hitaben: *"Köylerimizin eğitim sorununu bir türlü çözemiyorum. Elimde yeterli para var ama eleman yok. O nedenle köylere gönderecek kişide yok"* deyince büyük dahi böyle bir soru karşısında kalacağını biliyormuş gibi:

"Müsterih ol Saffet! Bunun da çaresi bulunur" dedikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü: "Türk ordusunun yetiştirdiği erbaşlardan bu konuda pekala yararlanabilirsiniz. Yüzlerce nefer arasında zekâlarıyla sivrilen bu çocuklara topçuluk eğitiminde Pisagor teoremini, açıları, üçgenleri, top atışlarını bunlara göre düzenlemeyi kolayca öğretimini yapıyoruz. Bunlar arasında seçeceğiniz çocukları birkaç aylık kurstan sonra "Eğitmen" olarak görevlendirebilirsiniz.

1936 yılında Ankara'nın çevre köylerinden ve birkaç tane de Tunceli'den gelen, askerliğini yapmış, okuma yazma ve bir parça da hesap bilen yaklaşık 80 genç ile Eskişehir'in Çifteler Çiftliği içindeki Mahmudiye Köyü İlkokulu'nda başlatılmıştı. Milli Eğitim ve Tarım Bakanlıkları işbirliği ile açılan Çifteler Eğitmen Kursunun eğitim ve öğretim işleri iki ilköğretim müfettişi tarafından yapılmaktaydı. Kursun ilk dönemi 1936 yılı Kasım ayının ortasında bitmiş, yapılan uygulama derslerinde %80 başarı görülmüştür. Bundan sonra eğitmen adayları stajer olarak köylere gönderilmiş ve sahada da başarılı olduktan sonra 1937 ilkbaharında kursun ikinci evresi için tekrar Çifteler'e dönmüşler ve birinci yılın sonunda yapılan sınavlarda çok başarılı olmuşlardır.

Ancak yapılan girişimler yeterli görülmiyerek daha geniş ölçekli, sistemli bir programa ihtiyaç duyularak çalışmalar hız kazanmıştır. 1937'de konu daha kapsamlı bir biçimde ele alınmış ve Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'ın hazırlattığı bir program çerçevesinde Eskişehir Çifteler'de (1937), İzmir Kızılçullu'da (1937), Edirne Kepirtepe'de (1938) ve Kastamonu Gölköy'de (1939) deneme niteliğinde köy öğretmen okulu açılmıştır.

Eskişehir Çifteler'deki kurs ilk açıldığında 80 olan öğrenci sayısı 1938 yılında 300 olmuştur. Eskişehir vilayetinin 365 köyünün 300'ünde okul ve eğitmen dershanesi vardır. İlki 6 Temmuz 1936'da Eskişehir'in Çifteler çiftliği yanında açılan bu kurslar 1948 yılına kadar her yıl yenilenmiş ve 30'u kadın olmak üzere 9 bin eğitmen yetiştirilmiştir. Bu eğitmenler tüm Türkiye'ye dağılarak devrimin tabana yayılmasında, köylünün kalkınmasında önemli görevler üstlenmişlerdir.

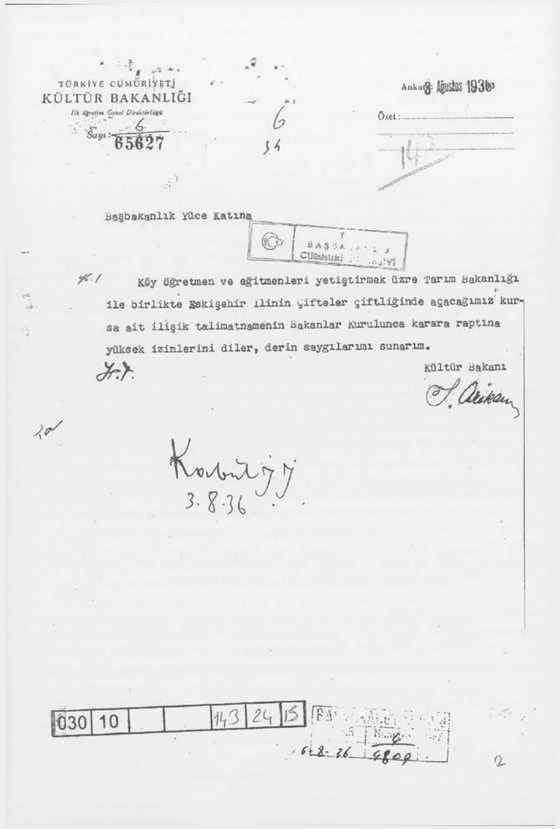
TÜRKİYE CUMURİYETİ
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İlk öğretim Genel Direktörlüğü
Sayı: 6
65627

Ankara 6 Ağustos 1936

Özet:

6
34

Başbakanlık Yüce Katına

Köy öğretmen ve eğitmenleri yetiştirmek üzere Tarım Bakanlığı ile birlikte Eskişehir ilinin Çifteler çiftliğinde açacağımız kursa ait ilişik talimatnamenin Bakanlar Kurulunca karara raptına yüksek izinlerini diler, derin saygılarımı sunarım.

Kültür Bakanı

3.8.36

Köy Öğretmen Okulu

Saffet Arıkan ve İsmail Hakkı Tonguç'un 1936'da köy öğretmeni yetiştirmek amacıyla Eskişehir Çifteler'deki eğitmen kursu denemesinin başarıyla sonuçlanması üzerine bu kursların sayısı 11'e çıkarılırken diğer taraftan 1937 yılında İzmir Kızılçullu ve Eskişehir Çifteler Mahmudiye'de iki köy öğretmen okulu açılmıştır.

Köy öğretmen okulları 1926-1927'de açılan Köy Muallim Mektepleri gibi başlangıçta üç yıl süreliydi. 17 Nisan 1940'ta 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu çıkınca bu okullar Köy Enstitüleri adını aldılar ve öğretim süreleri beş yıla yükseldi. Proje mimarlığını Emin Onat'ın yaptığı Çifteler Köy Enstitüsü'nde meyve ve sebze yetiştirilecek alanlar, bağlar, verimsiz ve tepelik topraklara akasyalıklar, ahırlıklar, Seydisuyu yakınında otlaklar, kümes hayvancılığı ve arıcılık için de yerler ayrılmıştır.

Askerde okuma yaz öğrenen	50
Kendi kendine okuma yazma öğrenen	16
Millet mekteplerinde okuma yazma öğrenen	16
3 yıllık köy ilkokulunu bitiren	10
5 yıllık ilkokulu bitiren	7
İmam hatip okulunda okumuş olan	1
Toplam	**100**

1937 yılında Eskişehir'in Mahmudiye ilçesinde eğitilenlerin öğrenim durumlarıyla ilgili bir tablo

Eskişehir'de Çifteler Çiftliği'nde köy öğretmeni yetiştirmek üzere açılacak kursta inşaat öğretmenliği yapacaklara ait 1,5 aylık kadronun tasdiki.

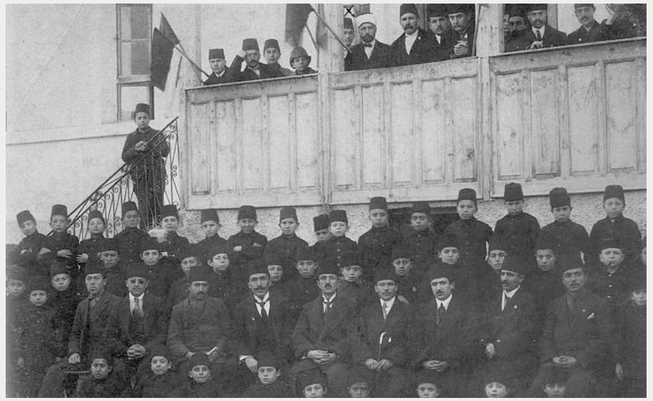

Erkek İptidai Mektebi öğrencileri öğretmenleriyle

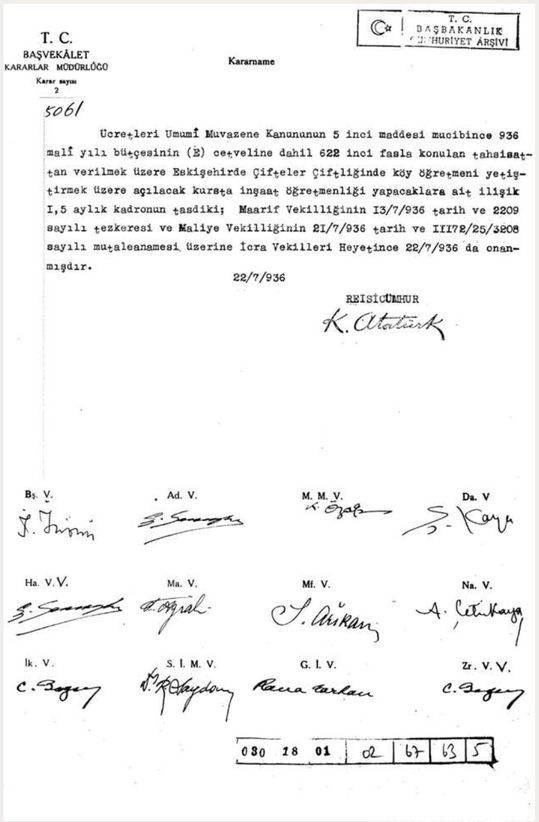

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

T. C. BAŞBAKANLIK Cumhuriyet Arşivi

Kararname

5061

Ücretleri Umumî Muvazene Kanununun 5 inci maddesi mucibince 936 malî yılı bütçesinin (B) cetveline dahil 622 inci fasla konulan tahsisattan verilmek üzere Eskişehirde Çifteler Çiftliğinde köy öğretmeni yetiştirmek üzere açılacak kursta inşaat öğretmenliği yapacaklara ait ilişik I,5 aylık kadronun tasdiki; Maarif Vekilliğinin I3/7/936 tarih ve 2209 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 2I/7/936 tarih ve III78/25/3808 sayılı mutalaanmesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 22/7/936 da onanmıştır.

22/7/936

REİSİCUMHUR
K. Atatürk

Bş. V. İ. Hakkı
Ad. V. E. Sevgen
M. M. V. A. Özalp
Da. V. S. Kaya
Ha. V. V. E. Sevgen
Ma. V. R. Toğral
Mf. V. S. Arıkan
Na. V. A. Çetinkaya
Ik. V. C. Bayar
S. İ. M. V. H. R. Saydam
G. İ. V. Rasim Tarhan
Zr. V. V. C. Bayar

030 18 01 02 67 63 5

Nilüfer Malhatun Kız İptidai Mektebi (Şimdi Etnografya Müzesidir)

Haziran 1917 Eskişehir Maarif Müdürü Ethem Nejat Bey'in Nilüfer Malhatun Hayma Ana Kızlar İptidai Mekteplerinin Mektepler Bayramı'na katılımı

Rüşdiye öğrencisi izciler enstümanlarıyla

Rüşdiye öğrencisi izciler Porsuk'ta gezintide

Atatürk'ün Pilotlar ile Eskişehir Orduevinde Görüşmesi

(Hatay Meselesi)

M. Kemal Atatürk, Eskişehir Hava Meydanında

"Hatay benim şahsi meselem"
ATATÜRK

1937 yılında Hatay'ın Türkiye'ye katılması konusu ile meşgul olan Atatürk, İstanbul'dan Ankara'ya hareketinde yolu üzerindeki Eskişehir'e 6 Ocak günü 18. defa, uğramıştır. Burada bir toplantı yaparak meseleye açıklık getirmiş, yapılacaklar konusunda mutabakata varılmış, gazetelere halkı bilgilendirecek yazılar verilmiştir. Atatürk, Hatay meselesini subaylarla görüşmek üzere 9 Ocak 1937 tarihinde 19. kez tekrar Eskişehir'e gelmiş, burada Orduevi'nde kendi adına düzenlenen yemeğe katılmış ve yapılacaklar konusunda sabaha dek süren konuşmalar yapılmış, Gazi Paşa şehirden ayrılmıştır.

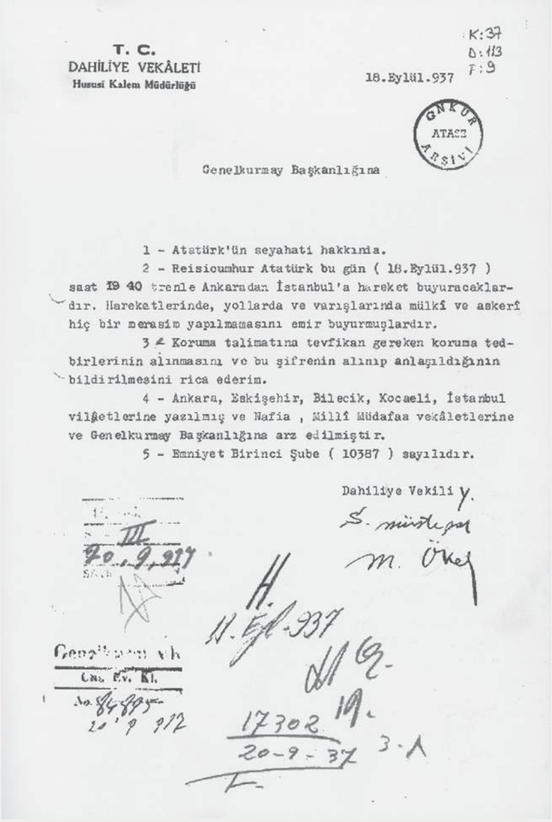

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Hususi Kalem Müdürlüğü

K:37
D:113
F:9

18.Eylül.937

GNKUR ATASE ARŞİVİ

Genelkurmay Başkanlığına

1 - Atatürk'ün seyahati hakkında.
2 - Reisicumhur Atatürk bu gün (18.Eylül.937) saat 19 40 trenle Ankaradan İstanbul'a hareket buyuracaklardır. Hareketlerinde, yollarda ve varışlarında mülkî ve askerî hiç bir merasim yapılmamasını emir buyurmuşlardır.
3 - Koruma talimatına tevfikan gereken koruma tedbirlerinin alınmasını ve bu şifrenin alınıp anlaşıldığının bildirilmesini rica ederim.
4 - Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kocaeli, İstanbul vilâyetlerine yazılmış ve Nafia , Millî Müdafaa vekâletlerine ve Genelkurmay Başkanlığına arz edilmiştir.
5 - Emniyet Birinci Şube (10387) sayılıdır.

Dahiliye Vekili
İ. müsteşarı
M. Ökey

Atatürk'ün Eskişehir ziyareti 1937

Tiyatro Faaliyetleri

Halkevi Temsil Şubesi tarafından "Yaşayan Ölü", "Bir Azizlik", "Ana", "Kör", "Mete"oyunları segilenmiştir. Bu gösterilerde gençliğin neler yapabileceği gözler önüne serilmek istenmiştir. Toplam 12 gösteri yapılmış ve bunlara 6000 seyirci katılmıştır.

ODA TİYATROSU 27 - Mart - 1962 Salı günü akşamından itibaren

DEVAMLI OLARAK

DEVLET TİYATROSU SANATKARLARININ İştirakiyle açılıyor.

İLK OYUN
(Yalnız On Gün için)

KOCAOĞLAN

OYUN 3 PERDE

YAZAN: Dr. Orhan ASENA — SAHNEYE KOYAN: Gürbüz BORA — DEKOR: Nevzat ÖZVEREN

MİSAFİR SANATÇILAR : ŞEREF GÜRSOY · GÜRBÜZ BORA · ELİF - TÜRKAN ATAMER · MÜRÜVVET ÖZDOĞAN · NURTEKİN ODABAŞI YAŞAR - ÖZDOĞAN

Tiyatronun ancak 130 kişi gibi çok az seyirci aldığını ve oyunların yalnız On gün süre ile programda kalacağını Eskişehirli Tiyatro Severlere Bilhassa hatırlatırız.

BİLETLER : Gündüzleri Köprübaşındaki GÜZELİŞ Kitapevinden, Saat 20 den sonra da Ticaret odasındaki ODA TİYATROSU Gişesinden temin edilir.

← KOCAOĞLAN'dan iki sahne : Üstte Şeref Gürsoy ve Türkan Atamer
altta : yine Şeref Gürsoy

Cumhuriyet Kutlamaları

1938 Cumhuriyet Bayramı'nda açılan resim sergisi on beş gün devam etmiş ve 1000 kişi sergiyi ziyaret etmiştir.

Seksen üç kız ve erkek keman, mandolin, viyolonsel ve piyona da çalışmıştır. Bunlardan keman ve mandolin on dört geceyi musiki ile süslemiştir. Bu konserlere halk oldukça ilgi göstermiştir.

İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Eskişehir

Bisiklet ve Futbolda Lider Kent

1938'de Türkiye bisiklet ve futbol birinciliği kazanan Eskişehir gençlerine kupa ve madalyalar verilmiştir. 1939'da Türkiye bisiklet ikincisi Eskişehir sporcularından Faik ilk Balkan Bisiklet Koşusuna katılmıştır.

Anadolu birincisi
Eskişehir şampiyonu Demirspor

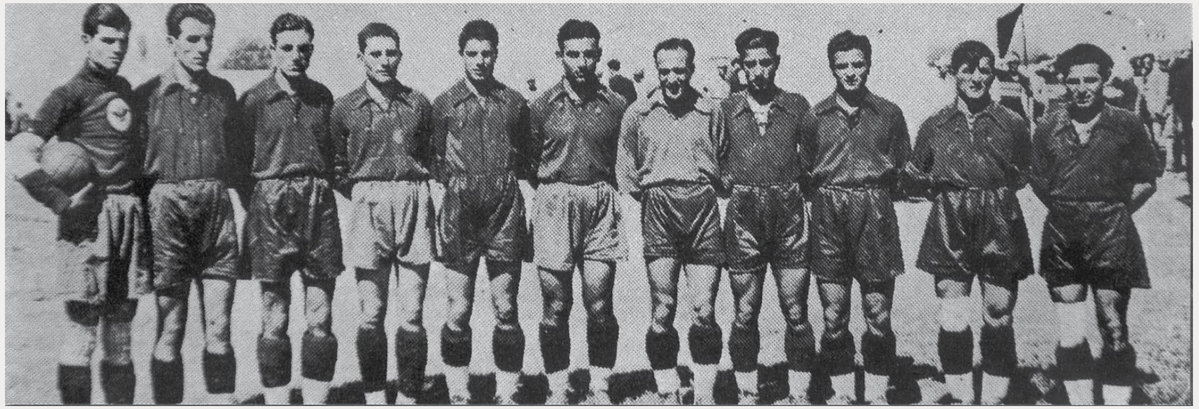

Eskişehirde

Eskişehir, 2 (A.A.) — Bisiklet seri yarışlarının altıncısı olan 100 kilometrelik koşu bugün dokuz bisikletçinin iştirakiyle yapılmıştır. Neticede idman yurdundan Zekeriya Yonarel (3) saat 30 dakikada birinci, Demirspordan Osman Pak 3 dakika farkla ikinci, Demirspordan Faik üçüncü, İdman yurdundan Faruk dördüncü idmanyurdundan Ali, beşinci gelmişler ve diğer koşucular da biribirlerini takiben koşuyu bitirmişlerdir.

Vakit Gazetesi
3 Nisan 1938

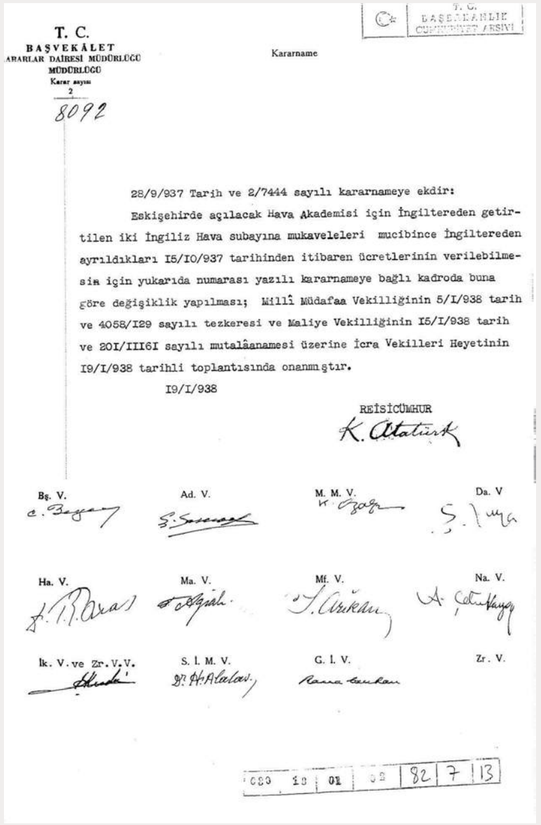

T. C.
BAŞVEKÂLET
ARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2
8092

Kararname

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

28/9/937 Tarih ve 2/7444 sayılı kararnameye ekdir:

Eskişehirde açılacak Hava Akademisi için İngiltereden getirtilen iki İngiliz Hava subayına mukaveleleri mucibince İngiltereden ayrıldıkları I5/IO/937 tarihinden itibaren ücretlerinin verilebilmesi için yukarıda numarası yazılı kararnameye bağlı kadroda buna göre değişiklik yapılması; Millî Müdafaa Vekilliğinin 5/I/938 tarih ve 4058/I29 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin I5/I/938 tarih ve 20I/III6I sayılı mutalâanameleri üzerine İcra Vekilleri Heyetinin I9/I/938 tarihli toplantısında onanmıştır.

I9/I/938

REİSİCÜMHUR
K. Atatürk

Bş. V. | Ad. V. | M. M. V. | Da. V
Ha. V. | Ma. V. | Mf. V. | Na. V.
Ik. V. ve Zr. V. V. | S. I. M. V. | G. I. V. | Zr. V.

030 1 01 02 82 7 13

Eskişehir'de açılacak Hava Akademisi için İngiltere'den getirtilecek 2 subayın kadrosu

Eskişehir'de Hava Akademisi

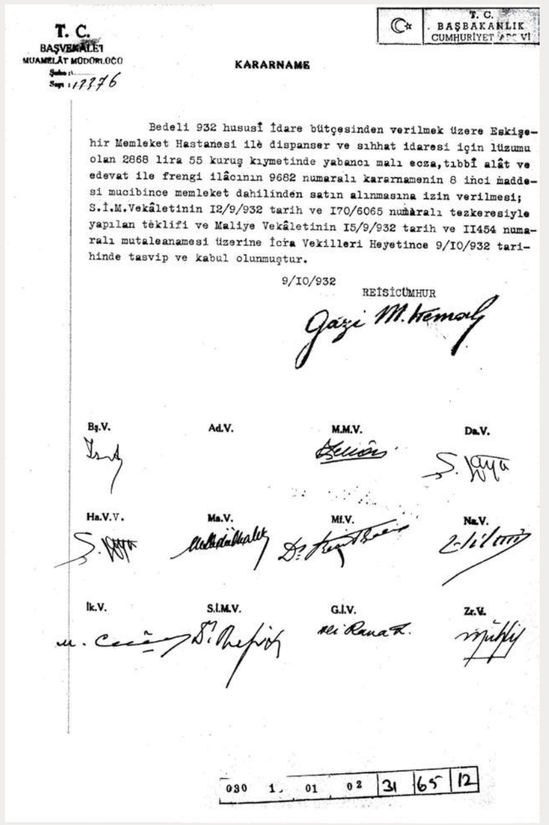

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube
Sayı : 17776

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

KARARNAME

Bedeli 932 hususî İdare bütçesinden verilmek üzere Eskişehir Memleket Hastanesi ilè dispanser ve sıhhat idaresi için lüzumu olan 2868 lira 55 kuruş kıymetinde yabancı malı ecza,tıbbî alât ve edevat ile frengi ilâcının 9682 numaralı kararnamenin 8 inci maddesi mucibince memleket dahilinden satın alınmasına izin verilmesi; S.I.M.Vekâletinin I2/9/932 tarih ve I70/6065 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi ve Maliye Vekâletinin I5/9/932 tarih ve II454 numaralı mutaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 9/IO/932 tarihinde tasvip ve kabul olunmuştur.

9/IO/932

REİSİCÜMHUR
Gazi M. Kemal

Bş.V. | Ad.V. | M.M.V. | Da.V.
Ha.V.V. | Ma.V. | Mf.V. | Na.V.
Ik.V. | S.I.M.V. | G.I.V. | Zr.V.

030 1 01 02 31 65 12

Eskişehir Devlet Hastanesi ile Dispanser ve Sıhhat İdaresi için, ilaç ve alet satın alınması.

Dispanser Açılışları

Beylikahır ve Çifteler nahiyelerinde açılan dispanserlerle köylünün sağlığı korunmuştur. 96 köyden 1500 köylünün müracaatı ile muayene ve tedavileri yapılmıştır.

Gezici Tiyatrolar

Şehre gelen Sadi Tek Tiyatrosu 17 eser sergilemiştir. Fakat eleman eksikliği yüzünden karagöz ve kukla üzerinde çalışmalara başlayamamıştır. Seyyar dekorların bulunamaması nedeniyle tiyatro turneleri yapılamamıştır. Ancak, 1942 yılının sonlarına doğru, şehre turne yapan bir kukla heyeti tarafından öğrencilere özgü kukla ve karagöz oyunları oynatılmış ve bu oyunlara 2500 kişi gelmiştir .

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

Köyde Tiyatro

ESKİŞEHİRLİ GENÇLERİN KANLARINI SATARAK KURDUKLARI ODA TİYATROSUNUN ŞÖHRETİ SINIRLARIMIZI DA AŞIYOR

Köylüler ilk gördükleri tiyatroyu beğendiler

Sazak imamı: "Biz tiyatro denince sahnede göbek atan çengiyi hatırlıyorduk„ dedi

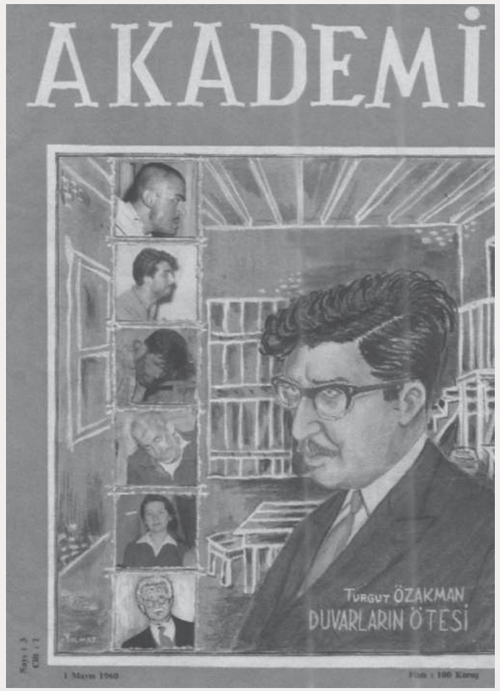
AKADEMİ

TURGUT ÖZAKMAN

DUVARLARIN ÖTESİ

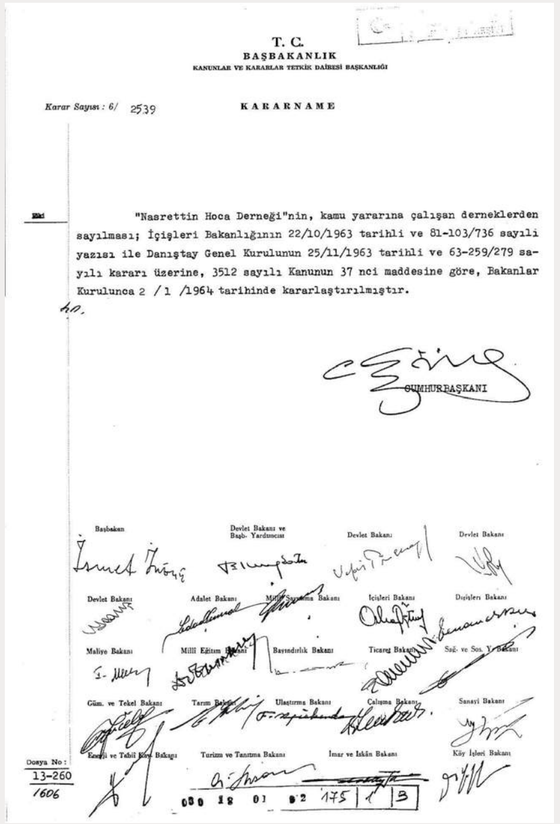
T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR YETKİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Karar Sayısı : 6/ 2539

KARARNAME

"Nasrettin Hoca Derneği"nin, kamu yararına çalışan derneklerden sayılması; İçişleri Bakanlığının 22/10/1963 tarihli ve 81-103/736 sayılı yazısı ile Danıştay Genel Kurulunun 25/11/1963 tarihli ve 63-259/279 sayılı kararı üzerine, 3512 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 2 /1 /1964 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı

Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı | Milli Eğitim Bakanı | Basındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı | Sağ. ve Sos. Yardım Bakanı

Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı

Kredi ve Tekil Kur. Bakanı | Turizm ve Tanıtma Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı

Dosya No : 13-260 1606

Tarihe Saygı:
Yunus Emre ve Nasrettin Hoca

Kültürel mirasın korunmasına önem verilerek, Eskişehir'de yetişen Yunus Emre, Nasrettin Hoca gibi tarihi şahsiyetler anılmıştır.

Yunus Emre'nin mezarı ve buraya bir anıt yapılması üzerine çalışmalar başlatılmıştır. Bu amaçla Vali Daniş Yurdakul bütçeden 20 000 lira para ayırmıştır. Vali bununla da kalmayarak anıt ve mezar için Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü Burhan Toprak'a başvurmuştur .

Nasrettin Hoca Derneği'nin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması.

İnönü Savaşı'nın 21. Yılı Anısına Kır Koşusu

600'e yakın genç atlet 29 Mart 1942'de Eskişehir'de toplanarak "İnönü Koşusu" adı verilen Türkiye kır koşuları müsabakalarını yapmışlar ve İkinci İnönü Zaferinin yıldönümü bu yarışma ile kutlanmıştır .

Eskişehir'de Uçak Kazası

Eskişehir'de 17 Mayıs 1945 günü meydana gelen uçak kazasında Yüzbaşı Cemil Pakoba şehit olmuştur. Makinist Üstçavuş Osman Tabak ise elleri, burnu, dudakları ve çenesi yanmış olarak kurtarılabilmiştir.

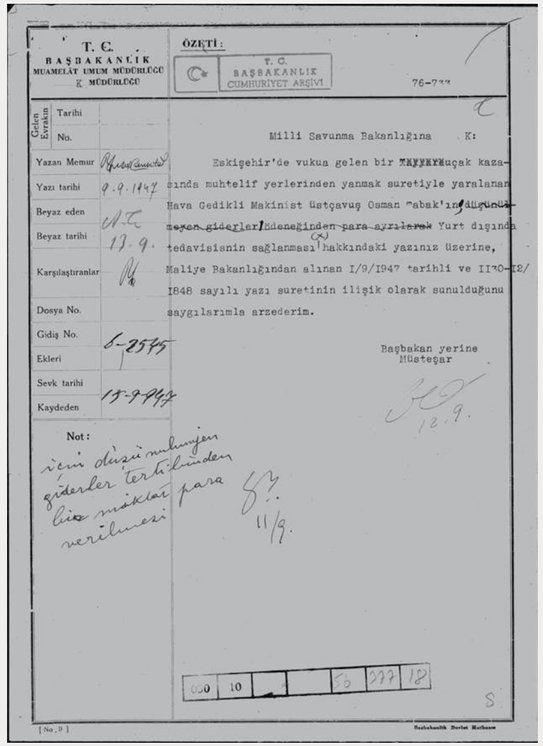

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
K. MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZETİ:

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ
76-7[illegible]

Gelen Evrakın: Tarihi / No.
Yazan Memur
Yazı tarihi 9.9.1947
Beyaz eden
Beyaz tarihi 13.9.
Karşılaştıranlar
Dosya No.
Gidiş No. 6-2575
Ekleri
Sevk tarihi
Kaydeden 15-9-947

Not: için düşülmüyen giderler tertibinden lüzumlu miktar para verilmesi

Milli Savunma Bakanlığına K:

Eskişehir'de vukua gelen bir ~~TAYYARE~~ uçak kazasında muhtelif yerlerinden yanmak suretiyle yaralanan Hava Gedikli Makinist Üstçavuş Osman ~~Tabak'ın düşünülmeyen giderler~~ (Tabak'ın) tedavisinin sağlanması ~~ödeneğinden para ayrılarak~~ Yurt dışında hakkındaki yazınız üzerine, Maliye Bakanlığından alınan I/9/1947 tarihli ve II-10-12/1848 sayılı yazı suretinin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arzederim.

Başbakan yerine
Müsteşar
12.9.

020 10 [illegible] 23 277 12

[No. 9] Başbakanlık Devlet Matbaası

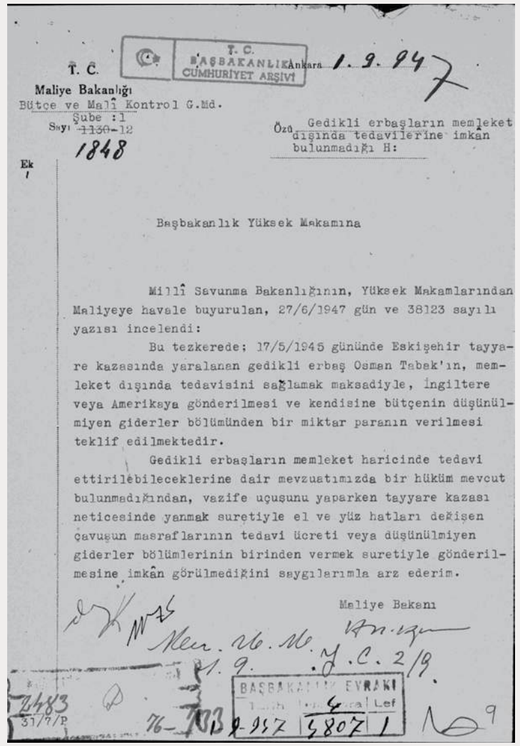

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ
Ankara 1.9.947

T. C.
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Malî Kontrol G.Md.
Şube : I
Sayı : ~~1130~~-12
1848

Özü: Gedikli erbaşların memleket dışında tedavilerine imkan bulunmadığı H:

Ek
1

Başbakanlık Yüksek Makamına

Millî Savunma Bakanlığının, Yüksek Makamlarından Maliyeye havale buyurulan, 27/6/1947 gün ve 38123 sayılı yazısı incelendi:

Bu tezkerede: 17/5/1945 gününde Eskişehir tayyare kazasında yaralanan gedikli erbaş Osman Tabak'ın, memleket dışında tedavisini sağlamak maksadiyle, İngiltere veya Amerikaya gönderilmesi ve kendisine bütçenin düşünülmiyen giderler bölümünden bir miktar paranın verilmesi teklif edilmektedir.

Gedikli erbaşların memleket haricinde tedavi ettirilebileceklerine dair mevzuatımızda bir hüküm mevcut bulunmadığından, vazife uçuşunu yaparken tayyare kazası neticesinde yanmak suretiyle el ve yüz hatları değişen çavuşun masraflarının tedavi ücreti veya düşünülmiyen giderler bölümlerinin birinden vermek suretiyle gönderilmesine imkân görülmediğini saygılarımla arz ederim.

Maliye Bakanı

Mer. 26. M. Y. C. 2/9.
11. 9.

BAŞBAKANLIK EVRAKI
Lef

2483
31/7/P

76-[illegible] 917 5807 1

17 Mayıs 1945 günü Eskişehir'de meydana gelen uçak kazasında komutanını kurtarmak isterken eli ve yüzü yanan Gedikli Üstçavuş Osman Tabak'ın kanun yetersizliğinden yurtdışında tedavi ettirilmemesi

18/X/943
Eskişehir

Cumhuriyet Halk Partisi Genel sekreterliğine:

Sayın büyüğüm ; 21 Teşrin 1943

00381

Cumhuriyetin 20 inci yıldönumu dolayısıyle yazmış yazmış olduğum marşı yüksek huzurunuza sunmakla şeref duymaktayım.

İncelenmesine ve marş olarak kabulüne müsaade buyrulmasını üstün saygılarımla arzeder ve temiz ellerimizden saygı ile öperim.

Ümit Y. OĞUZCAN

Ticaret odası Umumî kâtibi
Lütfi Oğuzcan Oğlu

Eskişehir.

Not:Uzun görüldüğü taktirde kısaltılabilir.Ü.Y.O.

Şair Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Eskişehir'de yazdığı Cumhuriyet Marşı

21 Teşrin 1943

Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Sekreterliğine:

Sayın büyüğüm;
Cumhuriyetin 20. yıldönümü dolayısıyla yazmış olduğum marşı yüksek huzurunuza sunmakla şeref duymaktayım.

İncelenmesine ve marş olarak kabulüne müsade buyrulmasını üstün saygılarımla arz eder ve temiz ellerinizden saygı ile öperim.

Ümit Y. OĞUZCAN

Ticaret Odası Umumi Katibi
Lütfi Oğuzcan Oğlu

Eskişehir

Not: Uzun görüldüğü takdirde kısaltılabilir. Ü.Y.O.

20 inci Yıl CUMHURİYET Marşı...

Yıkılmağa mahkumdur karşımızda her engel,.
Türkün adı andıdır ölse dönmez geriye.
Değişmez parolamız: iyi, doğru ve güzel,
Daima aydınlığa, daima ileriye...

Harikalar yarattı ruhumuzda ki varlık,
Azmimizle bir anda nura döndü karanlık.

Yirmi yıl başımızda yükseldi CUMHURİYET,
Yirmi yılda asırlar ay gibi geldi geçti.
Tanrının yüce kulu bu tunç bilekli millet;
Hız aldı atasından gökleri deldi geçti.

Aylara sığdırırız asırları, yılları
Yaptığımız her hamle durdurur akılları.

Doğu ufuklarından bizimle doğdu güneş,
Bora, şimşek, yıldırım karşımızda eğilir.
Cihanda yok eşimiz, sonsuzluklar bize eş...
Bilmeyenler öğrensin bizi tarihler bilir.

Yolumuz şeref yolu, CUMHURİYET yoludur,
Bütün gözler ilerde, kalpler iman doludur.

Biz ki tarih boyunca mucizeler yarattık,
Titretirdi cihanı ırkımızın gür sesi.
Sonsuza varacağız dev adımlarla artık,
Yanacak ülkümüzün göklere meş'alesi.

Başladığın her eser sona ersin zaferle,
Tuttuğun nurlu izde hiç durmadan ilerle...

Taşıyoruz hepimiz aynı his aynı emel,
Türklüğün başı tarih, sonu kıyamet ancak.
Ebed biz olacağız, bizleriz çünki ezel,
Yükselen başlarımız bir gün arşa varacak...

Haydi, yürü arkadaş tanrı yardımcın olsun,
Ufuklarda tanyeri kılıncına kın olsun...
Yazan: Ümit Y. OĞUZCAN
Eskişehir 15 / X / 943

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

00381

20 inci Yıl

C U M H U R İ Y E T

marşı...

Yıkılmağa mahkumdur karşımızda her engel,
Türkün adı andıdır ölse dönmez geriye.
Değişmez parolamız ; iyi,doğru ve güzel,
Daima aydınlığa,daima ileriye...

Harikalar yarattı ruhumuzda ki varlık,
Azmimizle bir anda nura döndü karanlık.

Yirmi yıl başımızda yükseldi CUMHURİYET,
Yirmi yılda asırlar ay gibi geldi geçti.
Tanrının yüce kulu bu tunç bilekli millet;
Hız aldı atasından gökleri deldi geçti.

Aylara sığdırırız asırları,yılları
Yaptığımız her hamle durdurur akılları.

Doğu ufuklarından bizimle doğdu güneş,
Bora,şimşek,yıldırım karşımızda eğilir.
Cihanda yok eşimiz,sonsuzluklar bize eş...
Bilmeyenler öğrensin bizi tarihler bilir.

Yolumuz şeref yolu,CUMHURİYET yoludur,
Bütün gözler ilerde,kalpler iman doludur.

Biz ki tarih boyunca mucizeler yarattık,
Titretirdi cihanı ırkımızın gür sesi.
Sonsuza varacağız dev adımlarla artık,
Yanacak ülkümüzün göklerde meş'alesi.

Başladığın her eser sona ersin zaferle,
Tuttuğun nurlu izde hiç durmadan ilerle...

Taşıyoruz hepimiz aynı his aynı emel,
Türklüğün başı tarih,sonu kıyamet ancak.
Ebed biz olacağız,bizleriz çünki ezel,
Yükselen başlarımız bir gün arşa varacak..

Haydi,yürü arkadaş tanrı yardımcın olsun,
Ufuklarda tanyeri kılıncına kın olsun...

Yazan:
Ümit Y. OĞUZCAN
Eskişehir 15/X/943

16

Sarar

1944 yılında, Abdurrahman SARAR'ın 12 metrekarelik bir terzi dükkânında kurduğu hayali, bugün beş fabrikada gerçeğe dönüşüyor ve dünyayla paylaşılıyor.

Sarar, Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi'ndeki 3 ana üretim fabrikası, Eskişehir-Kütahya yolu üzerindeki Sarev Ev Tekstili ve Gömlek Fabrikası, İstanbul Kağıthane' deki Sarar Kadın Hazır Giyim ve Üretim Birimi'yle birlikte üretimlerini sürdürmektedir. Bu tesislerde Sarar markalı ürünlerin yanı sıra dünyaca ünlü tekstil ve giyim markalarının fason üretimi gerçekleştirilmektedir.

Sarar, yurt genelinde S'STORE, SARAR, CCS, INTERVIEW, SARAR KADIN, OUTLET ve SAREV olarak 149 mağazada faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarındaki 36 mağazasıyla, Sarar şıklığını dünyanın pek çok noktasına taşımaktadır.

Sarar, 1997 yılında Toyota yetkili servisi ve yedek parça istasyonlarıyla girdiği otomotiv sektöründe, 2016 yılından bu yana Renault ve Dacia yetkili servisleri ve yedek parça istasyonlarıyla da hizmet vermektedir.

Farklı lokasyonlarda ki akaryakıt istasyonlarının işletmesinde de Sarar birçok marka ile iş birliği içerisindedir.

1995 yılında kurulan Sarar Sigorta, sektörün lider sigorta şirketlerinin acentesi konumundadır.

Bilişim sektöründe ise Sarar Bilişim, bilgisayar donanımı, telefon ve santral cihazlarının satış ve teknik servisi olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

Hayata geçirilen projeler arasında bulunan Sarar Bozüyük Outlet, 91 mağazasıyla otoyol üzeri dinlenme tesisi ve avm özelliklerine sahip, Bilecik, Eskişehir, Kütahya ve Bursa otoyolları kesişimindeki lokasyonu ile en büyük outlet merkezi olarak hizmet vermektedir.

Sarar'ın, sağlıklı bir gelecek adına başlattığı Yeşil Enerji Projesi kapsamında hayata geçirilen GES (Güneş Enerji Sistemleri), tam 4 yıldır faaliyet göstermektedir.

Sarar, tüm sürdürülebilir projeleriyle hayalleri gerçekleştirmeye, sağlıklı bir gelecek olanağı sağlamaya, Sarar kalitesini ve şıklığını ön planda tutarak tüm hizmetlerini dünyayla paylaşmaya devam etmektedir.

Eskişehir'de tarımsal üretimde gerileme (1945)

T. C.
MALİYE V[redacted] BAKANLIĞI
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

Ankara, 11/3 .7.1945

SAYI
30114-6
1112

72
126

Başbakanlık Yüksek Makamına

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

ÖZÜ:

Ek:

Eskişehir İli'nin 1945 yılı istihsal durumu hakkında adı geçen İl Valiliğinin 12.6.1945 tarihli ve 1419-10 sayılı yazısile bildirilen malûmat şayanı ehemmiyet görülmüş olduğundan mezkûr yazıdan hülâsa edilerek hazırlanan not ilişikte sunulmuştur.

Derin saygılarımla arzederim.

Maliye Bakanı

Yazı İ. m.
12 - 7 - 1945

030 | 10 | | | 65 | 437 | 3

BAŞBAKANLIK EVRAKI

Kuraklık nedeniyle hububat üretiminin ve yem bulamama endişesiyle hayvan fiyatlarının düşüşü

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

25.Haziran.1945

72
126

(Ö r n e k)

N O T :

Vilâyet dahilinde hava ve iklim şartları 1945 istihsal yılı için hiç uygun geçmemiştir. Merkez kazanın Eskişehir ovası istihsal çevresinde ekim durumu fena değildir. Alpu ovasında kuraklık daha fazla tesirini göstermiştir. Sivrihisar köylerinden bazısından kat'iyen mahsul alınamıyacaktır.

Kuraklığa maruz mıntıkalar çiftçilere hayvan yemi bulamamak endişesile ellerindeki irat ve iş hayvanlarını tahallükle ellerinden çıkarmağa başlamışlardır. Hayvan fiatları pek düşkündür. Bir ay evvel 450-500 lira eden bir at 100 lira, bir çift öküz 120 liradır. Bir kuzunun beş liraya satıldığı müşahade edilmiştir. Çiftçiler hayvan kadrosunu azaltmağa ve yardımcı yanaşmalarını işten çıkarmağa başlamışlardır. Bu sene vilâyetin buğday istihsali 40 bin tondur. Geçen sene 104 bindi. Bu sene vilâyetin tohumluk ve yemeklik ihtiyacını karşılayamayacaktır. Vilâyet dahilinde 125 bin çiftçi nufuzu vardır. Yemeklik ve tohumluk ihtiyacı 70 bin tondur. 40 bin ton mahsul alınacağı tahmin edildiğine göre 30 bin tona ihtiyaç vardır. Toprak Ofisteki stoklardan ayrılması icabeden hayvan yemi olarak 10 bin ton arpa ve yulafın vilâyet hesabına stoklardan ayrılması iktiza eder. Bu kuraklık dolayısile istihsal durumunun husule getirdiği yoksunluk bazı vergilerin tahsiline, Ziraat Bankası borçlarının ödenmesine, mektep inşaatı faaliyetinin tadiline sebep olacaktır. Köy halkı arasında işsizlik ihtimalleri tahmin edilmektedir. Bu suretle vilâyetin 1945 yılı istihsal durumunun kat'iyen iyi olmadığı ve hatta bazı kısımlarda endişe verici bir durum hasıl ettiği görülmektedir.

Keyfiyet Ticaret Bakanlığına, Toprak Ofisi Umum Umum Müdürlüğüne, Dahiliye, Maliye, Maarif, Tarım Bakanlıklarına bilgi edinilmek üzere arz edilmiştir.

030 | 10 | | | 65 | 437 | 3

3

Halkevi'nde:
"Kitap Severler Toplantısı"

Halkevi Dergisi'nde yer alan bilgiye göre; okuma odasının altı yüz elli cilt kitabı vardır. Bu miktar günden güne artmaktadır. Çünkü Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni basılan klasikler halkevi ve odalarına gönderilmektedir. 1946 yılında 112 klasik eser oda başkanlığınca teslim alınmış ve tesellüm makbuzlarıyla birlikte parti genel sekreterliğine bildirilmiştir. Diğer kalanlar da cilde verilmiştir. Şimdiye kadar evin okumaya elverişli geniş bir salonu bulunmadığından bu kol, kitap işlerini kültür direktörlüğü ile birleşerek memleket kütüphanesinden idare etmiş gerek kendi kitaplarını ve gerek memleket kütüphanesi kitaplarını bu salonda okumaya koymuş, okuyanların sayılarına ait istatistik raporu iliştirilmiştir. 1946 yılına gelindiğinde Halkevi'ndeki kitap sayısı Halkevi Başkanı Ali Numan Kıraç' ın parti genel sekreterliğine bildirdiğine göre 2933'e yükselmiştir. Okuma Odası ve Dil - Tarih - Edebiyat Şubesi ortaklaşa düzenledikleri "Kitap Severler Toplantısı" nda bu konuya ilgi gösterenleri bir araya getirmiş ve alınan karara göre ayın dört cuma akşamında, şiir gecesi, memleket gecesi, kitap tanıma gecesi ve konferans gecesi olmak üzere dört gece tertip edilmesini ve bunun temininde iki şubeden temenni olunmasını kararlaştırmıştır. Ayrıca şehir merkezi ve ilçelerdeki spor ve okuma salonlarına özel önem verilmiş, il ve ilçe belediyelerinin bütçelerinden özel paylar ayrılmıştır. Halkevi yalnızca okuma - yazma konusunda çalışmalar yapmamış aynı zamanda resim, müzik, spor, tiyatro gibi alanlarda halkı eğitmiştir. Bu kurslara katılan kız ve erkeklerden kurs sonunda meslek sahibi olanlar da mevcuttur.

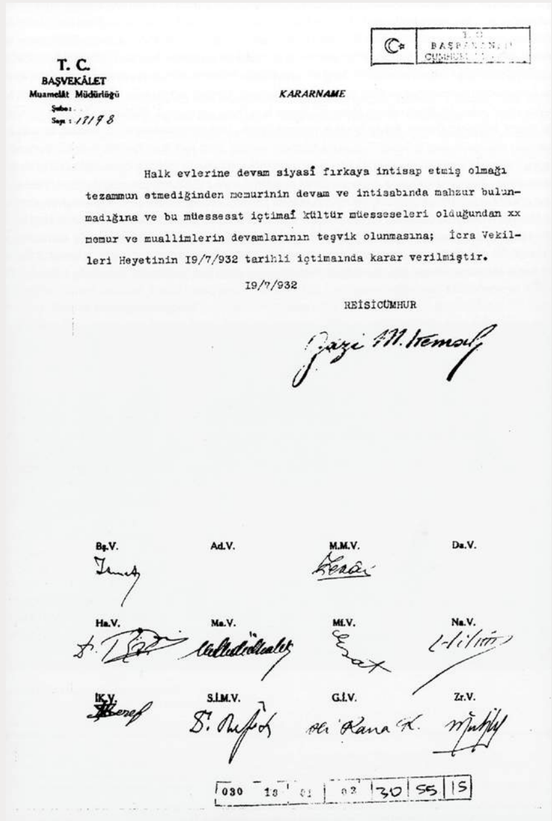

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Şube:
Sayı : 11198

BAŞVEKÂLET CUMHURİYET

KARARNAME

Halk evlerine devam siyasî fırkaya intisap etmiş olmağı tezammun etmediğinden memurinin devam ve intisabında mahzur bulunmadığına ve bu müessesat içtimaî kültür müesseseleri olduğundan xx memur ve muallimlerin devamlarının teşvik olunmasına; İcra Vekilleri Heyetinin 19/7/932 tarihli içtimaında karar verilmiştir.

19/7/932

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş.V. | Ad.V. | M.M.V. | Da.V.
Ha.V. | Ma.V. | Mf.V. | Na.V.
İk.V. | S.İ.M.V. | G.İ.V. | Zr.V.

030 19 01 02 30 55 15

Memur ve öğretmenlerin Halkevlerine gitmelerinin teşvik edilmesi

Halkevleri

Eskişehir Halkevi naskı ve dikiş kursları

"TÜCCAR: Milletin emniyet ve refahını temin hizmetlerinde kullanılmak için, elinin ve zekâsının emniyet edilir ve bu emniyete liyakat göstermesi gereken adamdır." ATATÜRK

ESKİŞEHİR TİCARET GAZETESİ

SİCİLLİ TİCARET

Yıl : 1 | Sayı : 1 | ESKİŞEHİR TİCARET ve SANAYİ ODASI TARAFINDAN Her ayın 5 - 15 - 25 inde çıkarılır | Fiyatı : 10 Kuruş | 5 - Ağustos - 1952

Çıkarken

Bugün kadar şehrimiz, ticarî ve ekonomik menfaatleri ele alarak bir araştırmaya sahip olmadığından hepimiz'e candan özdeşiyordu. Bu mühim boşluğu gidermenin ilk önce kendisine yakışır vazifelerden biri olduğunu kabul eden odamız bugün ilk sahasının tahdim ettiği (Eskişehir Ticaret Gazetesi - Sicilli Ticaretli) i çıkarmağa karar vermiş bulunuyor.

Gazetemiz başlığı temsilen ekonomiyetini mümkün olarak ilimizle ilimiz haricinde kurmağa çalıştığı ticarî faaliyetlerin piyasa haberlerini çıkış tarihine en yakın ve mümkün olarak vermeğe azami derecede itina gösterecektir.

Bununla beraber şehrimiz ticaret ve ekonomisini alâkadar eden kanunlar, Bakanlar Kurulu kararlarını, Bakanlıklar tebliğlerini ve ödemeye memleketimizin alâka gösterdiği mühim artırma ve eksiltme ilânlarını vaktinde öğrenmesi de ekonomiyetle meşgulüne dahil etmiş bulunuyor.

Ayrıca temine çalıştığı dış piyasa haberlerini de vermeğe gayret edecektir.

Memleketimizin ticarî ve ekonomik hayatile alâkalı ihtisaslarımızın ve maliyetlerimizin hizmetli bilgilerini ve okurlarımızın mesleğimize uygun yazılarını memnuniyetle dercetmeyi vazife olarak bekleyeceğiz.

Mümkün olduğu kadar bu vazifelerimizi istenildiği şekilde ifaya çalışırken meslek alanağımıza emin olduğumuz mesaîlerimizin yardımile çıkış müddetlerini kısaltabilecek bize ne mutlu.

Okurlarımızdan her işin başlangıcında bir müşkülât olabileceği nazarından hüsn de gördüğü hariç tutmalarını rica ederiz, şekilsiz piyasasına heyecanlı işler temennisi ederiz.

Mazhar DOĞAN
Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Sanayi Kanunu hazırlanıyor

Ankara (Tiraret) — Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, memleket sanayiinin sevkini sağlamak üzere bir sanayi kanunu tasarısını hazırlamıştır.

Bu tasarıya göre ham veya yarı mamul bir maddenin vasfını, terkip veya şeklini makine, cihaz, alet ve diğer vasıtalar yardımı ile veya sadece el sanatı ile devamlı ve asıl halinde imal ve istihsal yapan yerler sanayi işletmesi sayılacak ve bunlarda yapılacak iş sanayi işi addedilecektir. Kaliyet bedelinin % 60 ı yerli ham maddeler ve malzeme ile işlenmiş olan sanayi mamulleri yerli mal sayılacaktır.

Tasarıya göre, memleketimizde ilk defa olarak bir sanayi kütüğü tesis olunacaktır. Kütüklerin tesisi, iş evvellerinin tanzimi ve ihtiva edecekleri malumat hazırlanacak, bir nizamnamede belirtilecektir. Bu kanuna aykırı hareket edenler yaptıkları işten menedilecekler-dir.

Sanayii teşvik bakımından da devletin elinde bulunan sahipsiz arazi Bakanlar Kurulu kararile ve 25 yıl müddetle parasız olarak sanayi işletmelerine tahsis olunabilecekler-dir.

Tasarının kanuniyet kazanabilmesi için önümüzdeki kış devresi çalışmalarında Büyük Millet Meclisine sevkedileceği söylenmektedir.

Karabük demir ve çelik istihsalinde sür'atli artışlar kaydedilmektedir

D. H. A. — Karabük Demir ve Çelik Fabrikalarının muhtelif işletmelerindeki istihsal neticeleri arasında dikkate şayan artışlar kaydedilmektedir. Bilhassa nisan istihsali 6'000 tondan 1951 senesinde 15.476 tona çıktığı ve istihsalce bu yıl zarfında 20.000 tona varacağı bildirilmektedir.

Bütün istihsali de 949 senesinde 5500 tona, 1950 senesinde 8.000 tona çıkmıştır. 951 yılında ise istihsal 9830 tona bulmuştur. Diğer taraftan Karabük fabrikalarına bağlı olarak inşa edilmekte olan asetilen boru fabrikası 1953 yılında işletmeye açılacaktır.

Senelik ipek sarfiyatımız ve kumaş imalâtımız

Ankara (D.H.A.) — Yetkili malûmata göre memleketimizin senelik ipek istihlâki 2500 ton olarak tespit edilmiştir. Bu miktarın 1200 tonu sun'i, 1300 tonu da tabii ipektir. 1300 ton sun'i ipliğin 300 tonunu Gemlik sun'i ipek fabrikası temin etmekte ve 900 tonu da dışarıdan ithal edilmektedir. Diğer taraftan memleketimizdeki ipekli fabrikalarının senelik kumaş imalâtının 2 milyon 700 bin metreyi bulacağı bildirilmektedir.

Yeni mahsul peynirler buzhanelere de stok ediliyor

D. H. A. — Trakya ve diğer istihsal bölgelerinden gelen yeni mahsul peynirler İstanbul'un muhtelif buzhanelerinde stok edilmektedir.

31/7/952 günü İstanbul'da taze peynirin 18 kilolük tenekeleri 28-32, yarım yağlı taze peynirlerin tenekesi de 25-27 lira arasında mezeside görmüştür.

Eskişehir Ticaret Gazetesi'nin ilk sayısı (1952)

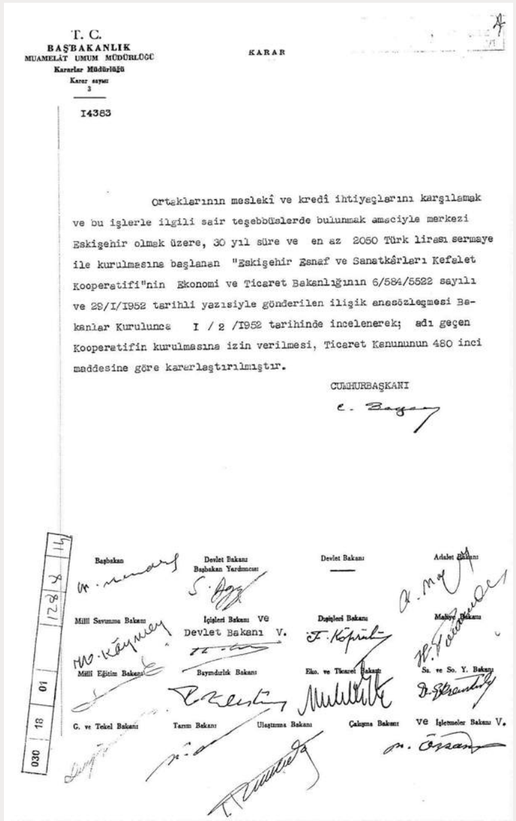

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3

KARAR

I4383

Ortaklarının meslekî ve kredî ihtiyaçlarını karşılamak ve bu işlerle ilgili sair teşebbüslerde bulunmak amacıyle merkezi Eskişehir olmak üzere, 30 yıl süre ve en az 2050 Türk lirası sermaye ile kurulmasına başlanan "Eskişehir Esnaf ve Sanatkârları Kefalet Kooperatifi"nin Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının 6/584/5522 sayılı ve 28/I/1952 tarihli yazısiyle gönderilen ilişik anasözleşmesi Bakanlar Kurulunca I / 2 /1952 tarihinde incelenerek; adı geçen Kooperatifin kurulmasına izin verilmesi, Ticaret Kanununun 480 inci maddesine göre kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI
C. Bayar

Başbakan — Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı — Devlet Bakanı — Adalet Bakanı
Milli Savunma Bakanı — İçişleri Bakanı ve Devlet Bakanı V. — Dışişleri Bakanı — Maliye Bakanı
Milli Eğitim Bakanı — Bayındırlık Bakanı — Eko. ve Ticaret Bakanı — Sa. ve So. Y. Bakanı
G. ve Tekel Bakanı — Tarım Bakanı — Ulaştırma Bakanı — Çalışma Bakanı ve İşlemeler Bakanı V.

Eskişehir Esnaf ve Sanatkarları Kefalet Kooperatifi'nin kurulması

Eskişehir Esnaf ve Sanattkarlar Kooperatifi üyeleri

Gar Binası'nın yapımı

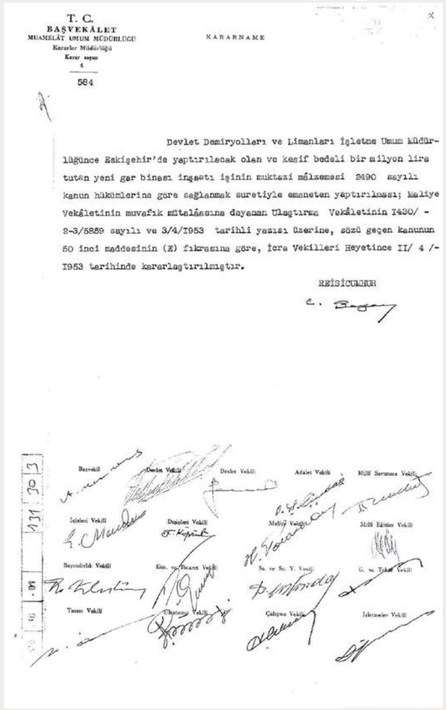

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
4

KARARNAME

584

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünce Eskişehir'de yaptırılacak olan ve kesif bedeli bir milyon lira tutan yeni gar binası inşaatı işinin müktazi mülhemesi 3490 sayılı kanun hükümlerine göre sağlanmak suretiyle emaneten yaptırılması; Maliye Vekâletinin muvafık mütalâasına dayanan Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin I490/ - 2-3/5859 sayılı ve 3/4/1953 tarihli yazısı üzerine, sözü geçen kanunun 50 inci maddesinin (Z) fıkrasına göre, İcra Vekilleri Heyetince II/ 4 /- 1953 tarihinde kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR
C. Bayar

Başvekil — Devlet Vekili — Devlet Vekili — Adalet Vekili — Milli Savunma Vekili
İçişleri Vekili — Dışişleri Vekili — Maliye Vekili — Milli Eğitim Vekili
Bayındırlık Vekili — Eko. ve Ticaret Vekili — Sa. ve Sa. Y. Vekili — G. ve Tekel Vekili
Tarım Vekili — Ulaştırma Vekili — Çalışma Vekili — İşlemeler Vekili

Eskişehir'de yaptırılacak olan yeni gar binası inşa işinin emaneten yaptırılması

Pancar Kooperatifleri Bankası Anaonim Şirketi

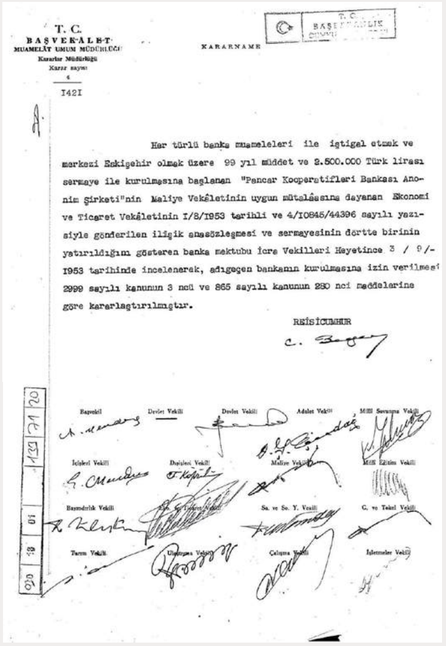

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
4

KARARNAME

I42I

Her türlü banka muameleleri ile iştigal etmek ve merkezi Eskişehir olmak üzere 99 yıl müddet ve 2.500.000 Türk lirası sermaye ile kurulmasına başlanan "Pancar Kooperatifleri Bankası Anonim Şirketi"nin Maliye Vekâletinin uygun mütalâasına dayanan Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin I/2/1953 tarihli ve 4/I0845/44306 sayılı yazısiyle gönderilen ilişik anasözleşmesi ve sermayesinin dörtte birinin yatırıldığını gösteren banka mektubu İcra Vekilleri Heyetince 3 / 9/- 1953 tarihinde incelenerek, adıgeçen bankanın kurulmasına izin verilmesi 2999 sayılı kanunun 3 ncü ve 865 sayılı kanunun 230 ncu maddelerine göre kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR
C. Bayar

Başvekil — Devlet Vekili — Devlet Vekili — Adalet Vekili — Milli Savunma Vekili
İçişleri Vekili — Dışişleri Vekili — Maliye Vekili — Milli Eğitim Vekili
Bayındırlık Vekili — Eko. ve Ticaret Vekili — Sa. ve Sa. Y. Vekili — G. ve Tekel Vekili
Tarım Vekili — Ulaştırma Vekili — Çalışma Vekili — İşlemeler Vekili

Merkezi Eskişehir olmak üzere Pancar Kooperatifleri Bankası AŞ'nin kurulması

Verem Hastanesi İçin Almanya'dan Kalorifer ve Buhar Kazanları İthali

27 Şubat 1953 tarih ve 32 sayılı yazıları ile mütahit firma tarafından Almanya'ya sipariş edilen kalorifer ve buhar kazanları ithalinin onaylanması için Ekonomi ve Ticaret Vekaleti'ne gönderilmiştir.

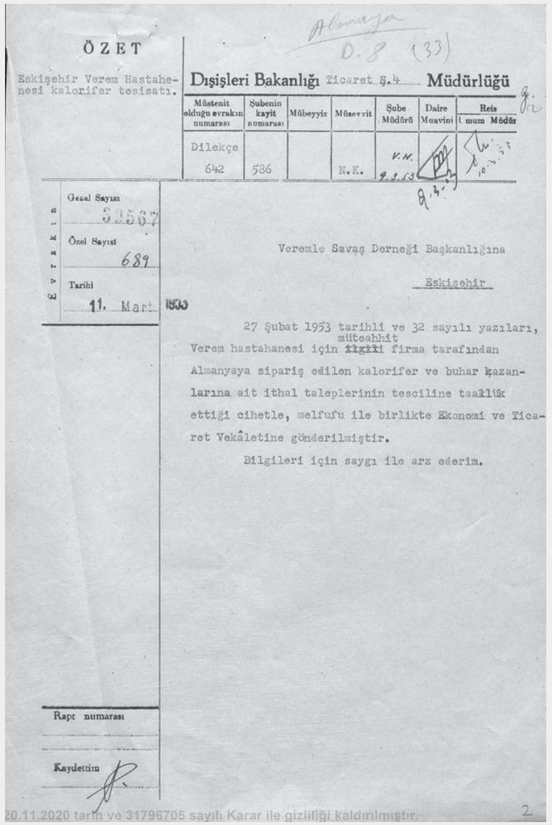

ÖZET

Eskişehir Verem Hastahanesi kalorifer tesisatı.

Dışişleri Bakanlığı Ticaret İş. Müdürlüğü

Müstenit olduğu evrakın numarası	Şubenin kayıt numarası	Mübeyyiz	Müsevvit	Şube Müdürü	Daire Muavini	Reis (Umum Müdür)
Dilekçe 642	586		M.K.	V.K. 9.3.53		

Gizli Sayısı 32567

Özel Sayısı 689

Tarihi 11. Mart 1953

Veremle Savaş Derneği Başkanlığına

Eskişehir

27 Şubat 1953 tarihli ve 32 sayılı yazıları, müteahhit Verem hastahanesi için ~~ikiki~~ firma tarafından Almanyaya sipariş edilen kalorifer ve buhar kazanlarına ait ithal taleplerinin tesciline taallûk ettiği cihetle, malfufu ile birlikte Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir.

Bilgileri için saygı ile arz ederim.

Rapt numarası

Kaydettim

20.11.2020 tarih ve 31796705 sayılı Karar ile gizliliği kaldırılmıştır.

Eskişehir Verem Hastanesi için Almanya'dan sipariş edilen kalorifer tesisatı.

Verem Hastanesi

Eskişehir Verem Savaş Derneği tarafından yaptırılmakta olan 250 yataklı Verem Hastanesi'nin 2490 sayılı kanunun 46. Maddesinin "f" fıkrası gereğince pazarlıkla satın alınması.

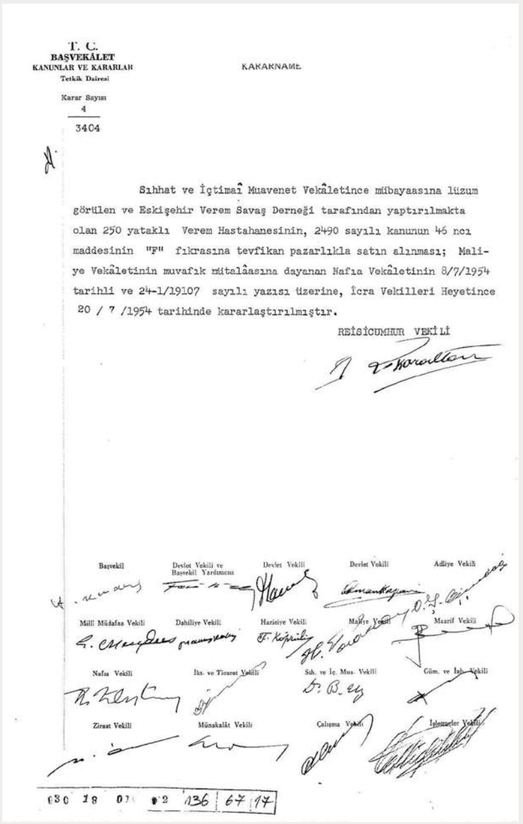

T. C.
BAŞVEKÂLET
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi

KARAKNAME

Karar Sayısı
4
3404

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince mübayaasına lüzum görülen ve Eskişehir Verem Savaş Derneği tarafından yaptırılmakta olan 250 yataklı Verem Hastahanesinin, 2490 sayılı kanunun 46 ncı maddesinin "F" fıkrasına tevfikan pazarlıkla satın alınması; Maliye Vekâletinin muvafık mütalâasına dayanan Nafıa Vekâletinin 8/7/1954 tarihli ve 24-1/19107 sayılı yazısı üzerine, İcra Vekilleri Heyetince 20 / 7 /1954 tarihinde kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR VEKİLİ

Başvekil | Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı | Devlet Vekili | Devlet Vekili | Adliye Vekili
Milli Müdafaa Vekili | Dahiliye Vekili | Hariciye Vekili | Maliye Vekili | Maarif Vekili
Nafıa Vekili | İkt. ve Ticaret Vekili | Sah. ve İç. Mua. Vekili | Güm. ve İsk. Vekili
Ziraat Vekili | Münakalât Vekili | Çalışma Vekili | İskânlar Vekili

130 19 07 02 136 67 17

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaleti'nce satın alınması uygun görülen ve Eskişehir Verem Savaş Derneği'nce yaptırılmakta olan Verem Hastanesi'nin pazarlıkla temini.

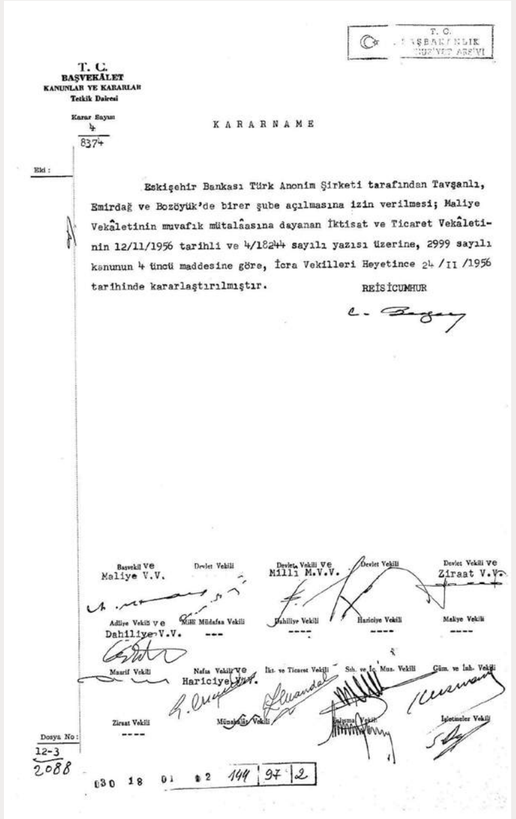

T. C.
BAŞVEKÂLET
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
4
8374

KARARNAME

Eskişehir Bankası Türk Anonim Şirketi tarafından Tavşanlı, Emirdağ ve Bozüyük'de birer şube açılmasına izin verilmesi; Maliye Vekâletinin muvafık mütalâasına dayanan İktisat ve Ticaret Vekâletinin 12/11/1956 tarihli ve 4/18244 sayılı yazısı üzerine, 2999 sayılı kanunun 4 üncü maddesine göre, İcra Vekilleri Heyetince 24/11/1956 tarihinde kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR

Eskişehir Bankası'nın Tavşanlı, Emirdağ ve Bozüyük'te şube açması

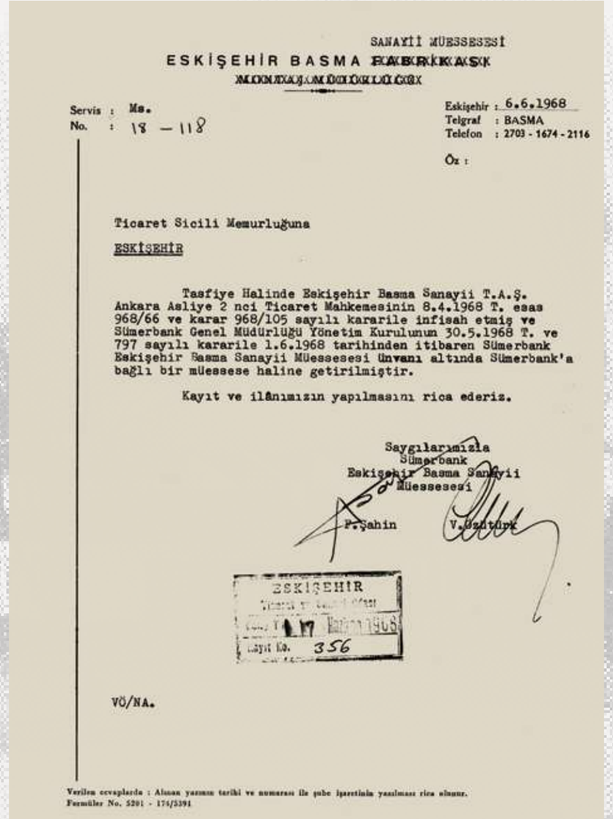

SANAYİİ MÜESSESESİ
ESKİŞEHİR BASMA FABRİKASI
MÜDÜRLÜĞÜ

Servis : Ms.
No. : 18 — 118

Eskişehir : 6.6.1968
Telgraf : BASMA
Telefon : 2703 - 1674 - 2116

Öz :

Ticaret Sicili Memurluğuna

ESKİŞEHİR

Tasfiye Halinde Eskişehir Basma Sanayii T.A.Ş. Ankara Asliye 2 nci Ticaret Mahkemesinin 8.4.1968 T. esas 968/66 ve karar 968/105 sayılı kararile infisah etmiş ve Sümerbank Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 30.5.1968 T. ve 797 sayılı kararile 1.6.1968 tarihinden itibaren Sümerbank Eskişehir Basma Sanayii Müessesesi Ünvanı altında Sümerbank'a bağlı bir müessese haline getirilmiştir.

Kayıt ve ilânımızın yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla
Sümerbank
Eskişehir Basma Sanayii
Müessesesi

F.Şahin V.Baltürk

ESKİŞEHİR
Kayıt No. 356

VÖ/NA.

Verilen cevaplarda : Alınan yazının tarihi ve numarası ile şube işaretinin yazılması rica olunur.
Formüler No. 5201 - 175/3391

Sümerbank

Sümerbank Eskişehir Basma Fabrikası, Eskişehir'de ekonominin kilometre taşlarından biri olmuştur. 1956'da Eskişehir Basma Sanayii Türk Anonim Şirketi adıyla kurulan fabrika, 1968'de Sümerbank tarafından satın alınmıştır. Ardından Sarar Şirketler Grubu tarafından 1996 yılında satın alınan Sümerbank Eskişehir Basma Fabrikası, bugün ev tekstili sektöründe faaliyet göstermektedir.

Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne Yapılan Atamalar

1959 - 1977

- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Reisliğine Prof. Dr. Orhan Oğuz'un atanması 21. 11. 1959
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Anayasa Profesörlüğüne Prof. Dr. Yavuz Abadan'ın atanması 21. 12 1961
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İş Hukuku ve Sosyal Politika Kürsüsü Profesörlüğü'ne, Ord. Prof. Dr. Ferit Hakkı Seymen'in tayini. 19. 12. 1966
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Profesörlüğü'ne Kemal Tuncatay'ın tayini. 28. 10. 1967
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Reisliği'ne Prof. KemalTuncatay'ın tayini. 25. 10. 1969
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İktisat Kürsüsü Profesörlüğüne Dr. Halil Dirimtekin'in tayini. 04.03.1970
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığına Prof.Dr. İlhan Cemalcılar'ın tayini. 08.07.1970
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Hukuk Kürsüsü Ticaret Hukuku Profesörlüğü'ne, Dr. Akar Öcal'ın tayini. 29. 02. 1972
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye Kürsüsü Profesörlüğüne Yılmaz Büyükerşen'in tayini. 18. 01 1974
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığına Dr. Halil Dirimtekin'in tayini. 18. 07 1974
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Muhasebe Kürsüsü Profesörlüğüne Dr. Sabri Bektöre'nin tayini. 14. 07. 1975
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İstatistik-Matematik Kürsüsü Profesörlüğüne Dr. Suat Mirza'nın tayini. 14. 07. 1975
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde kurulacak TV Teknolojisi Eğitim Stüdyosunda 24 kişinin sözleşmeli çalıştırılması. 5492- Sözleşmeli Personel 25. 12. 1975
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığına, Prof Dr. Yılmaz Büyükerşen'in tayini. 22. 07.1976
- Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İşletme Kürsüsü Profesörlüğüne Şan Öz-Alp'in tayini. 17. 06. 1977

Prof. Dr. Orhan Oğuz'un Akademi Başkanlığına atanması

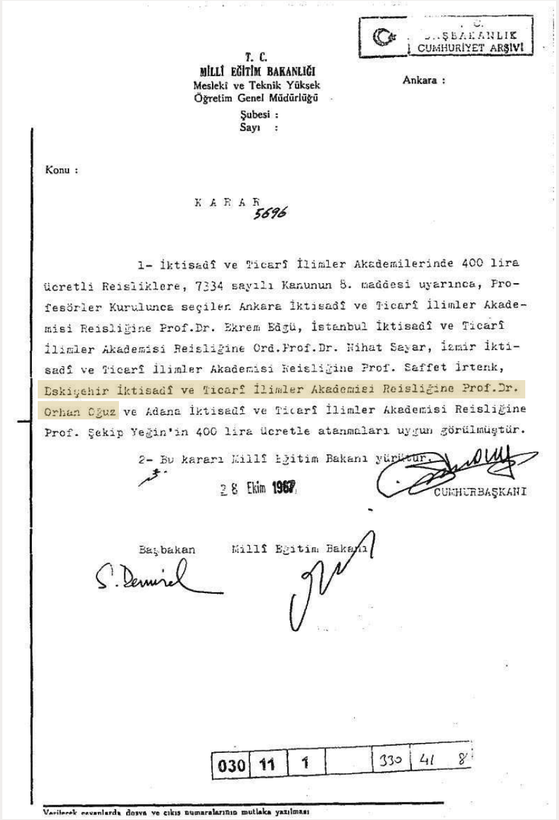

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü
Şubesi :
Sayı :

Ankara :

Konu :

K A R A R
5596

1- İktisadî ve Ticarî İlimler Akademilerinde 400 lira ücretli Reisliklere, 7334 sayılı Kanunun 5. maddesi uyarınca, Profesörler Kurulunca seçilen Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Reisliğine Prof.Dr. Ekrem Eğgü, İstanbul İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Reisliğine Ord.Prof.Dr. Nihat Sayar, İzmir İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Reisliğine Prof. Saffet İrtenk, Eskişehir İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Reisliğine Prof.Dr. Orhan Oğuz ve Adana İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Reisliğine Prof. Şekip Yeğin'in 400 lira ücretle atanmaları uygun görülmüştür.

2- Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

28 Ekim 1967

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

Millî Eğitim Bakanı

030 | 11 | 1 | | 330 | 41 | 8

Vaziyetle ilgili evrakta dosya ve çıkış numaralarının mutlaka yazılması

Eskişehir'in Gururu

Yerli Mühendisliğin ve Emeğin Önemli Anıtı "Devrim Otomobili"

Devrim, Türkiye'de tasarlanan ve üretilen ilk otomobil olmuştur. 1961 yılında, dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in talimatıyla, Eskişehir Demiryolu Fabrikasında, 129 günde üretilmiştir.

Fabrikada toplam dört otomobil ve 10 motor üretilmesine rağmen proje iptal edilmiş ve otomobillerden üçü hurdaya çıkarılmıştır.

"Devlet Demiryollarımızın teknik imkanlarının müsait ve mükemmel olması nedeniyle, milli ekonomide mühim bir yer işgal edecek olan otomobil imalatı sanayiinin kurulmasına liderlik etmesini uygun görmekteyim."

29 Ekim 1961

Cemal GÜRSEL
Cumhurbaşkanı

1961 yılında 4 adet üretilen DEVRİM Otomobillerinden sadece birisi günümüze ulaşmıştır. Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş. TÜLOMSAŞ/ Eskişehir bahçesinde, özel olarak yapılan camlı garajda muhafaza edilen DEVRİM Otomobili halen çalışır durumdadır.

ETİ

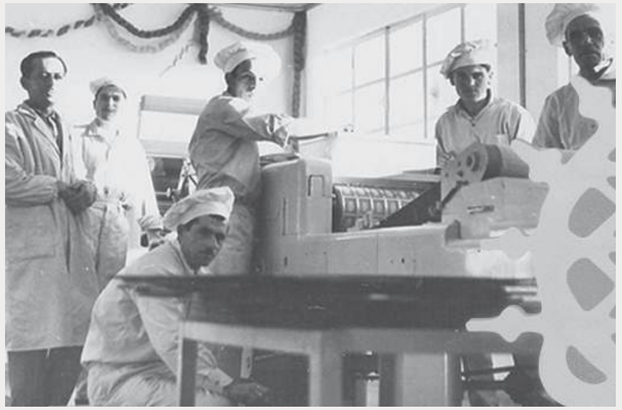

Eti, Onursal Başkanı ve Kurucusu Firuz Kanatlı'nın, projesini kendi elleriyle çizdiği ilk tesisle 1962 yılında üretime başlamıştır. Sektöründe her zaman yeniliklerin ve ilklerin markası olan, Türk halkına daha iyisini vermek için çalışan Eti, bu lezzet yolculuğunda, her biri damaklarda ve zihinlerde iz bırakacak ürünler zinciri oluşturmuştur.

Türkiye'nin ilk lifli bisküvisi Burçak, ilk hazır kızarmış ekmeği Etimek, ilk sanayi tipi keki olan Üzümlü, Meyveli ve Kakaolu Dilim Keki, ilk paketlenmiş turtası Turti, ilk glutensiz ürünler markası Pronot ve ilk ıslak keki Browni, benzersiz lezzetleri ile Türk halkının hayatına girmiş, kısa sürede vazgeçilmez hale gelmiştir. Besteci ve söz yazarı Sn. Oktay Tem'e ait "Bir Bilmecem Var Çocuklar" cıngılı, sözleri ve müziği ile sadece çocukların değil, büyüklerin de kalbinde taht kurmuştur.

Eti sektöre yön veren yenilikçi yaklaşımı ile yıllar boyunca pek çok ödüle layık görülmüştür. Birçok girişime ilham vermiş ve Türk halkının damak zevkini geliştirmiştir. 2003 yılında Eti için yeni bir dönem başlamıştır. Eti'nin Kurucusu ve Onursal Başkanı Firuz Kanatlı'nın "Bir uygarlık savaşı" olarak nitelendirdiği TPM (Toplam Verimlilik Yönetimi), Eti'de fabrika yönetim yaklaşımı olarak benimsenmiş ve yeni başarılara imza atılmıştır. Bu yönetim yaklaşımını planlı, titiz ve azimli bir şekilde uygulayan çalışanları sayesinde Eti, Japon Fabrika Bakım Enstitüsü tarafından "TPM Ödülleri"ni 8 defa kazanmıştır.

ETİ Bisküviyi Anadolu'ya taşıyan kamyonlar

Güler Metal A.Ş.

Güler Metal A.Ş. 1962 yılında Tabakhane Caddesi Sobacılar Sokakta "Avrupa İmalathanesi" adı altında ayakkabı nalçası, burun demiri, rondele pul ve gazoz kapakları imalatı olarak faaliyetine başlamış ve 1965 yılında Ticaret Odası tarafından tescil edilmiştir.

1973 yılında çok ortaklı olarak EMAYESAN, 1977 yılında GÜLSAN şirketleri kurulmuştur.

1981 yılında GÜLER EMAYE, 1995 yılında GÜLER METAL A.Ş. kurulmuştur.

2015 yılında kurulan Güler Boru A.Ş. değişik ölçü ve toleranslarda kangal alüminyum boru ve düz boy alüminyum boru üretimi yapmaktadır. Ayrıca tek katlı kaynaklı galvaniz kaplı kangal çelik boru/kondenser boru da üretmektedir.

Güler Metal A.Ş ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi'ne uygun üretim yapmaktadır. Üretimin her aşamasında sürekli kalite artışını hedeflemektedir.

Eskişehir 0 2 Mart 1965

Ticaret Sicili Memurluğuna

ESKİŞEHİR

Tabakhane caddesi Sobacılar sokak No.21 de " Avrupa imalathanesi" adı altında bir ayakkabı nalçası,burun demiri,rondele pul ve gazoz kapakları imalatı ile iştigal eden bir iş yeri açmış bulunduğumu, Yukarıda adıgeçen işyerimin tesçili hususunda gerekli evrakları tekâmül ettirerek bu dilekçeme eklenmiş bulunduğunu, Yukarıda adıgeçen işyerimin tesçil edilmesi hususunda dairenizce gereğinin yapılmasını bilhassa istirham ederim.

Saygılarımla.

Şuayip Güler
Tabakhane Cad.Sobacılar Sok.
No. 21 Eskişehir

ESKİŞEHİR
Ticaret Odası
Geliş Tarihi 8.3.1965
Kayıt No. 147

T. C.
ESKİŞEHİR
TİCARET SİCİL MEMURLUĞU
(Ticaret ve Sanayi Odasında)
Sayı:

Yaprak No. 3
Cilt No. 3

Sicil Numarası
( )

Eskişehir Ticaret Sicili Memurluğuna

Ben Eskişehir'de Kurtuluş semtinde Kurtuluş mahallesinde caddesi Meriç sokağı 31 numaralı evde oturuyorum. Ve semtinde Tabakhane caddesinde Sobacılar sokağında 21 No.lu mahalli 1 / 3 / 19 65 tarihinden itibaren Ticari ikâmetgâh ittihazla Nalça, Burun Demiri, Gazoz Kapakları ve Rondele Pul İmalatı işleriyle iştigal etmekteyim.

T. C. Devleti tabiiyetindenim.

ÜNVANI TİCARETİM
Avrupa İmalathanesi Sahibi
(SUAYİP GÜLER)

TATBİK İMZAM
şöyle (Şuayip Güler) dir.
Tescil ve ilânını rica ederim.

Pul ve imza

Tescil 8.3.1965 tarihinde 1524 sayılı onandı.

Noterin tasdik şerhi :

İşbu imza sirküleri altındaki imzanın sahibi ve hüviyeti Dairece bilinen Şuayip Güler'in olup huzurumda imza koyduğunu tasdik ederim. 2/3/965
Eskişehir İkinci Noteri
Orhan Vardar

T.C.
ESKİŞEHİR
TİCARET SİCİL MEMURLUĞU
Sayı: 1565

Adres: İkieylül caddesi no.38
ESKİŞEHİR 05/10../.1995..

SİCİL TASDİKNAMESİ

1- İşletmenin Ticaret Ünvanı :GÜLER METAL ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2- Sicil No ve Tescil tarihi :11898 ..... 05/10/1995

3- İşletmenin Adresi : Köprübaşı Değirmen Sokak 19/D ESKİŞEHİR

4- İşletme sahibinin Hüviyeti:.Hükmi şahıs.....
Hükmi şahıslarda Hükmi şahsın sahiyeti :.Anonim Şirket.....
.....

5- İşletmenin uğraştığı işler:Metal ürünleri imalatı ile esas mukavelenamesinde yazılı bulunan diğer hususlarla.....

Yönetim kurulu üyeleri
6- İşletmenin temsilcileri : Şuayip Güler Metin Güler ve Turhan Güler

(MÜNFERİDEN)

İşbu Tasdiknâme istek üzerine verilmiştir.

...05/10/1995...
Eskişehir Ticaret Sicil Memuru
Yaşar SAYGILI

Y/Y
05.10.1995

Kaymaz ve Çifteler'de Belediye kurulması

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

K A R A R
2397

1. Eskişehir İli'nin Sivrihisar İlçesi'ne bağlı Bucak Merkezi Kaymaz köyünde Belediye teşkili hakkında Danıştay Genel Kurulunca verilen 3.2.1964 tarihli ve 24/32 sayılı karar üzerine,1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7.maddesine tevfikan bu yerde Belediye teşkili uygun görülmüştür.
2. Bu kararı İçişleri Bakanı yürütür.

24 Şubat 1964

Cumhurbaşkanı

Başbakan | İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 30315 | 20

T. C.
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İd.Gn.Md.

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

K A R A R
4635

I - Eskişehir İli Çifteler İlçesinin Han Köyünde belediye kurulması , Danıştay Genel Kurulunun 7.7.1966 tarihli ve 1966/207-217 sayılı kararı üzerine, 1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7.nci maddesine göre uygun görülmüştür.
2 - Bu Kararı İçişleri Bakanı yürütür.

16 Eylül 1966

Cumhurbaşkanı

Başbakan | İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 32235 | 1

Gümele ve Bozan'da Belediye kurulması

T.C.
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İd.Gn.Md.

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

K A R A R
5122

1- Eskişehir İlinin Sarıcakaya İlcesine bağlı Mihalgazi Bucağının Merkezi Gümele Köyühde belediye kurulması,Danıştay Genel Kurulunun 23.2.1967 tarih ve 1967/84-84 sayılı Kararı üzerine,1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7.nci maddesine göre uygun görülmüştür.
2- Bu Kararı İçişleri Bakanı yürütür.

Cumhurbaşkanı

28 Şubat 1967

Başbakan | İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 326 | 13 | 10

T.C.
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Gn. Md.

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

K A R A R
5087

1- Eskişehir İli Merkez İlcesinin Alpu Bucağına bağlı Bozan Köyünde Belediye kurulması Danıştay Genel Kurulunun 16.2.1967 tarihli ve 1967/65-62 sayılı kararı üzerine, 1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesine göre uygun görülmüştür.
2- Bu Kararı İçişleri Bakanı yürütür.

Cumhurbaşkanı

28 Şubat 1967

Başbakan | İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 325 | 11 | 15

Eskişehirspor

Bir şehrin futbol takımının olmaması, o şehir için çok büyük bir acıdır.

Ya da tersini düşünelim. Bir futbol takımının şehrinin olmaması... Bu örneklere günümüzde sıklıkla rastlamak mümkündür... Eskişehirspor ise "şehir ve futbol" denilince akla ilk gelen ikililer arasında yer alır. 1965 yılından bu yana geçen sürede şehrin kimlik kartının ilk sıralarında hep Eskişehirspor yer aldı. Haritalardaki rengimiz "kırmızı ve siyahtan" ibaret oldu.

TERCUMAN SPOR İLÂVESİ ★ TERCUMAN SPOR İLÂVESİ ★TERCUMAN SPOR İLÂVESİ ★ TERCUMAN SPOR İLÂVESİ

İLÂVE HAKKINDA

Neden lûzum gördük.

Spora, hâssaten Yurt Haberlerine geniş yer ayıran TERCUMAN, çeşitli yokluk ve güç lükler içinde spor yapmaya çalışan Anadolu gençliğinin faaliyetlerini tamamî efkâra duyurarak, kendilerine yardımcı olmak arzusunu taşımaktadır.

Türkiye'de bu kadar kısa süre içinde en büyük tirajı sahip olarak memleketimizde en çok sevilen gazetesi durumuna gelen TERCUMAN, bütün diğer konularda olduğu gibi spora da gerekli önemi vererek, okuyucularının haberleri en çabuk, en geniş ve en güzel şekilde sunmayı kendisine gaye edinmiştir.

Okuyucularımızın da takdir ve tasvîne edecekleri gibi, memleketimizde çeşitli ve bir hayli yüksek bulunan spor aktivitesi içinde, bilhassa yurt haberlerine geniş yer ayıran TERCUMAN, çeşitli yokluk ve güçlükler içinde spor yapmaya çalışan Anadolu gençlerinin faaliyetlerini tamamî efkâra duyurarak, kendilerine bizzat etmek, güçlük ve problemlerinin halledilmesine yardımcı olmak arzusunda bulunmaktadır.

11 Türkiye Ligi'nin İlâveten İle, yurdun sadece İstanbul, Ankara ve İzmir gibi üç büyük şehrinde bulunmaktadır. Bu gibi şehirlerimize de yayılması, bu şehirleri temsîlen liglere katılan takımlarımızın mücadelelerini, sadece futbolseverlerce değil, bütün şehir halkı tarafından ilgi ile takip edilir duruma getirilmiştir.

Çok kere, bölgeye taraftar takımları ile birlikte değilmemiz gıkmakta, futbolseverler zehirlenmekte ve renklerini taşıyan futbolcularını rakip sahalarda teşvik edemek, başarılarında yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Bu şekilde ilgi toplayan, büyük topluluklara imâ olan bu sportif hareketler her zaman, gerekse önemi fazlasıyle vurgulayan TERCUMAN'ın kurmay heyeti ile Spor Servisi, bugüne kadar izlenen, duyulmuştur, II. Türkiye ligi takımlarının sesini efkâra tasvîrinde «SPOR İLÂVESİ» ile mücadeleye karar vermiştir. Bu hareketiyle, ekip yuvalarına bir bilmecelik bulunmayan kasır vermiştir. Türkiyenin en çok sevilen gazetesi TERCUMAN'ın efkâra aksettiğe olduğu bu ilk «SPOR İLÂVESİ»nde, kısa zamanda büyük gelişme gösterecek başarılı neticeler alan ESKİŞEHİRSPOR'a tanınmaktadır.

TERCUMAN bütün spor severlere ve Eskişehirsporlulara başarılar temenni eder.

Tercüman

Eskişehirli Yöneticiler

Kuruluşlarında bir hayli sıkıntı ile karşılaşan Eskişehirsporlu taraftarlar, bütün aksiyetli şartlara rağmen yılmadan çalıştılar. Başlangıçta transfer için dahi kırk parası olmayan kulüp bugün ayda asgarî 20 bin lira prim ve maaş ödüyor ve hiçbir taraftan borçlu değil. Fotoğrafta Eskişehirli yöneticilerden Dündar Özbil, Ziya Şenel ve Emin Söner görülüyor...

istikbâle ümitle bakıyorlar

ŞAHİFE: 2

15 Mayıs 1965 Eskişehirspor için önemli bir gündü

Açık oturumda tartışmalar hep "para,; ya dayanıyordu - Üç kulüp nüve'yi teşkil etti

..Ve Eskişehirspor doğdu

KURULUŞ

Eskişehirspor'un kuruluşu için taraftarlar aık - aık toplantılar yaparak gayelerin tahakkuku için çabalıtlar. Bu arada üyeler maddî yardımlarda bulunarak

Eskişehirspor'un transfer yapmasını sağladılar...

...VE YARDIMLAŞMA

Yıllarca bu acı bekleyişler ve bir gün Eskişehir'in adını bütün Türkiye'ye duyuracağı tatlı yolunun kurulacak olan yeni bir futbol takımında olduğuna inanmışlardı. Bu gaye ile elele verdiler ve ilk tohumlarını attılar. Müteşebbis heyetin başında Aziz Bolel bulunmaktaydı. Arkadaşları ise Kaffe Yazıcıoğlu, İsmail Özdemir, Niyazi Onal, Dündar Özbil, Aydın Bağtiroğlu idi.

BU GEMİ YÜRÜYECEK

Ancak bu hayırlı adım atanlar bir şeyi unutmuşlardı. Her yeni kralı çekmeceyler bulunduğu gibi böyle bir teşebbüsü bulunduğu

Arkut Güven

lar da olacaktı. Nitekim, teşebbüse geçtikleri anda karşılarında birçok mahallî bulmuşlardı. Heyet de bu işin güçlüğünün sıla sayıyorlar, bunun için gerekli parayı nereden bulacağını soruyorlar ve müteşebbislerin Adana şevkini kırmak istiyorlardı.

Fakat bir kere karar vermişlerdi. Bu kulüp kurulacaktı. 1965 yılının 15 Mayısı Eskişehirspor için en önemli gündü. Zira o gün müteşebbis heyetle Eskişehir'in ilerî gelen spor otoritelerî arasında tertip edilen açık oturum bir iç açıcı değildi. Katılanlara çoğu onlara destek'lemiyor, müsâbipsenî davranıyor, ilgili İnspektör Nâpolyon'un «Harbi kazanmak için gereken en önemli üç şey: Para, para, para...» dediği gibi başka bir yokmuş gibi hep para lâfını tekrarlıyorlardı. Teşebbüse hayırlı bir güzle bakanlar arasında Eskişehir'li hakemler göze çarpıyordu.

DAYANIŞMANIN ZAFERİ

Müteşebbisler gene de yılmadılar, «Eller denkleminde de biz bu işi yürüteceğiz» dediler. Toplandılar. Zamanın Devlet Bakanına çıktılar, Futbol Federasyonu Başkanı ile konuştular. İkinci Türkiye Ligine girmek için Federasyonun gerekli koydüğü şartlarını hepsi için temsilî verildi. İzmir gelen müsâbede alındı. Şimdi iş kulübün kurulmasına kalmıştı.

Müteşebbisler bunu da başarmakta gecikmediler. Kendilerîyle fikir birliği etmiş bulunan Eskişehir kulüplerini çağırdılar. Akabinde, Yıldızspor ve İdmanyurdu 25 KİŞİLİKSPOR'un ilk nüvesini teşkil etti.

Bütün teşebbüslerin üstünden bir ay gibi kısa bir zaman geçmişti. 16 Haziran 1965 ESKİŞEHİRSPOR'un doğum günüydü. Bütün temsilciler hazır yeni kulübün ilk kongresini yapıyorlardı.

Kongre tarîcesî beklenildiği gibiydi. Müteşebbis heyetin başkanı Aziz Bolel yeni

kulübün ilk başkanı oldu. Bolel'in gayesi kulübü kongre gerekli temsilcileri yaptıktan ve maçlar başlıdıktan sonra görevinden ayrılmaktı. Fakat kendisi ve kader seçtiğine bilmiyordu. Bırakmadılar ama. Haziran 1966 ya kadar görevine devam etmedi. — Allah kısmet vérse — Eskişehirspor I. Türkiye Ligine terfi ettiktan sonra ayrılmasını istediler. Sanki Eskişehirspor'un kulübsüz daha o zamandan görmüşlerdi...

UNUTULAN BİR GERÇEK

Tam bir mevsim futbolcusuyla, antrenörüyle ve olbıyet idare heyetiyle birlikteyim den kavgası alarak yılmadılar çalıştılar ve bugünkü durumlarına geldiler. 1. Türkiye Ligi için en kuvvetli aday olduklarını gösteciller...

Eskişehirspor 1965-1966

Eskişehir Şeker Fabrikası'nda Yapılan Yenilikler

1967 yılında Şeker Fabrikasında normal çalışma süreçleri dışında yapılan yenilik ve ilaveler ve bunların sağladığı kolaylık, fayda ve kazançlar.

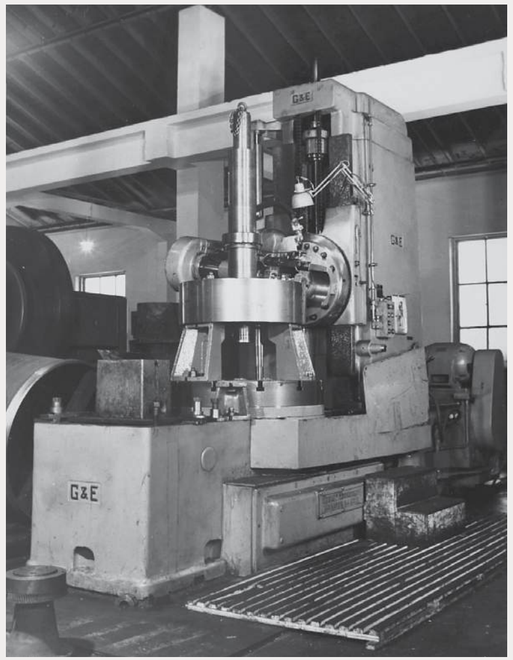

1967 'nin ESKİŞEHİR FABRİKASINA GETİRDİĞİ YENİLİKLER

F12

1967 Yılında Fabrikamızda normal çalışmaların yanısıra yapılan yenilik ve ilâveler ile bunların sağladığı kolaylık, fayda ve kazançları şöyle sıralayabiliriz.

1- KAMYON BOŞALTMA TESİSİ :

Kuruluşundan bu yana kara kantarlarımızdan kamyonlarla fabrikamıza taşınan pancarlar insan gücü ile pancar silolarına boşaltılmakta idi. Bu hal fazla zaman kaybına ve bilhassa kampanyaların uzun sürdüğü ve dolayısiyle Aralık, Ocak ve Şubat aylarının getirdiği kötü hava şartları dolayısiyle açıkta çalışmanın güçlükleri ve zaman zaman bu işi yaptıracak amele bulmak güçlüğü ile karşı karşıya bırakmakta idi.

Bu yıl 68.000 TL. sarfiyla ve kendi imkânlarımızla yaptığımız kamyon boşaltma tesisi ile yukarıda belirttiğimiz güçlükler ve zaman kaybı tamamen ortadan kaldırılmıştır. Evvelce 4 işçi ile 30 ila 45 dakikada boşaltılabilen 10 ton pancar yüklü bir kamyon yeni tesisle 7000 litre/dakika tazyikli su verilmek ve bu işe bir işçinin kumanda etmesiyle 6 dakikada boşaltılmaktadır. Bu tesisle kampanyada 100.000 Ton pancar boşaltılabilecektir.

Öte yandan boşaltma müddetinin çok kısalması ve boşaltma işçiliğinin tamamen kalkmasiyle de büyük bir kazanç sağlanmış olacaktır.

Resim (1) 'de yeni kamyon boşaltma tesisi görülmektedir.

2- KÜP ŞEKER TESİSLERİ TADİLATI :

1967 kampanyasına kadar fabrikamızda küp şeker imâl eden tesislerimizden önce preslerde 180x180x18 mm. eb'atlı plâkalar basılmakta, bunlar kurutuluktan sonra birbirine 90° dik olan çift bıçağın çalıştığı kesme şeker bıçaklarında 11'er vuruş ile 121 parçaya bölünmek suretiyle küp şeker elde edilmekteydi. Bu durumda çıkan küp şekerlerin 4 yüzü düzgün olmakta, ayrıca kesme işlemi esnasında ortalama % 18 kırıntı çıkmakta ve bu kırıntılar tekrar eritilmek suretiyle yeni baştan küp şeker imâli manipülâsyonuna tabi tutulmaktaydı. Bu suretle preslerden çıkan plâka halindeki küp şekerin % 18'i ikinci defa manipülâsyon masrafını gerektirmekteydi. Bunların önlenmesi, piyasaya daha düzgün ve kaliteli küp şeker arzı, ikinci manipülâsyon ve kesme bıçaklarında yapılan işçilik, elektrik sarfiyatı, bakım ve diğer masrafların kaldırılması için bu yıl pres kalıplarında tadilât yapılmış ve presler 18x18x18 mm. eb'atlı küp şekerleri tek tek basmak şekle getirilmiştir. Yeni şekilde bir kalıptan 180x180x18 mm.'lik bir plâka yerine 18x18x18 mm. eb'adlı 64 adet küp şeker çıkmakta, bunlar kurutuluktan sonra doğrudan doğruya ambalâjlanmaktadır. 62777 TL. sarfı ile yapılan bu tadilât neticesinde yukarıda da saydığımız mahsur ve masraflar kaldırıldığı gibi piyasaya ton ve kırıntısız, daha kaliteli ve 6 yüzü de düzgün küp şeker arzetmek imkânı hasıl olmuştur.

Aşağıdaki resimlerde (2 - 3 - 4 - 5) eski preslerin tadil edilmiş şekliyle yeni tip küp şeker imâli görülmektedir.

3- VİBRO KÜP ŞEKER TESİSLERİ :

Önümüzdeki günlerde fabrikamızda 100 ton günlük kapasiteli yeni bir küp şeker tesisi hizmete girmiş olacaktır. 6.800.000,- TL. mal olacak bu tesisin memleketimizde imâl edilecek kısımları tamamen imâl edilmiştir. Almanya'ya sipariş edilen Vibro tesislerinden büyük bir kısmı gelmiş olup, yakında montajına başlanacaktır. Bu sistem bugüne kadar memleketimizde kurulu küp şeker tesislerinden tamamen değişik olup, Vibrasyon suretiyle şeker tek şekl kalıplanmış olacak ve tamamen otomatik ve el değmeden 1 Kg. lık kutulara konulacak, bunlar da 30 Kg.lık mukavva

./.

fotoğraf

030 01 105 655 2

- 2 -

kutulara ambalâjlanmak suretiyle piyasaya tamamen değişik tipte kaliteli yeni bir küp şeker arzedilecektir. (Resim 6)'da vibro tesisinin fabrikamızca imâl ve montaja yapılan çelik konstrüksiyonu görülmektedir.

4- İŞPİRTO FABRİKAMIZDA KAPASİTE ARTIŞI :

Her gün artan işpirto ihtiyacı karşısında mevcut imkânların azamisinden istifade etmek ve en ucuz şekilde kapasiteyi arttırmak imkânları araştırılmış, yoğun çalışmaların neticesinde fabrikaya 32000 litre kapasiteli bir adet ilk fermentasyon kazanı ve buna bağlı alkol tutucusu ile 62000 litre kapasiteli son fermentasyon kazanı ve alkol tutucusu imâl edilerek montajı yapılmıştır. Ayrıca iki adet deflegmator ilâve edilmiştir. 267.000,- TL. sarfiyle tamamen kendi imkânlarımızla yapılan bu ilâveler sonunda işpirto fabrikamızda geçen yıla nazaran % 20 bir kapasite artışı temin edilmiştir. Bu suretle aynı işçilik ve zamanda geçen yıla 15.000.000 litre istihsâline karşı bu yıl 18.000.000 litre işpirto istihsal edilerek Tekel'e teslim edilmiş olacaktır.

Resim (7) 'de ilk fermentasyon, Resim (8 - 9) 'da son fermentasyon Resim (10) da da yeni konan 2 adet deflegmator görülmektedir.

5- MAKİNA ATELYELERİMİZ FAALİYETLERİ :

Eskişehir Makina Atelyelerimiz : Şeker Fabriklarımızın yıllık tamirat, yedek parça, makina ihtiyaçları ile tevsii ve modernize edilmekte olan fabrikalarımız için gerekli bütün tesis ve makinaların imalâtını, aynı zamanda harice kapasitesi oranında iş yapmaktadır.

1966 Yılında harice TL. 2.104.000,- , Fabrikaların tamirat ve yedek ihtiyaçları için TL. 5.720.000,- , Tevsi edilen fabrikalarımızda 7.450.000,- TL. 'lik ki cem'an TL. 15.274.000,- , lık iş yapmış bulunmaktadır.

1967 Yılında iş hacmi TL. 20.000.000,-'ı aşmıştır.

Atölyenin makine ve tesisleri her sene tecdiz edilmekte olup, 1967 yılında atölyeye bir dişli freze, bir yatay freze, Dengeleme makinası, Kontgen cihazı gibi makinaları konmuş, ayrıca 1500 Kg.'lık yeni bir elektrikli gelik dökümcoağının da TL. 316.715,45 üzerinden ekreditif'i açılmış bulunmaktadır.

1968 Yılı iş programımıza göre TL. 26.000.000,- lık iş yapacağımız, bunun da :

TL.	7.066.000,-	nın	Türkiye Çimento Sanayii T.A.Ş.
"	712.000,-	"	SEKA Çayçuma Müessesesine
"	1.454.000,-	"	İstanbul Erciyas Birа Fabrikasına
"	3.844.000,-	"	Karayolları Genele Müdürlüğüne
"	1.050.000,-	"	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına
"	874.000,-	"	Husui şahıs ve Firmalara
TL.	15.000.000,-		
TL.	5.200.000,-	nın	Fabrikalarımızın tevsiat işlerine
"	4.100.000,-	"	" tamirat ve yedek işlerine
"	1.700.000,-	"	" tahsisatla ilgili işlerine

olacağını tahmin etmekteyiz.

Resimlerde (11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18) Yeni tesçhizatlarımız ve atelyelerimizin bazı kısımları görülmektedir.

030 01 105 655 2

2

Eskişehir Kafkas Folklor ve Kültür Derneği

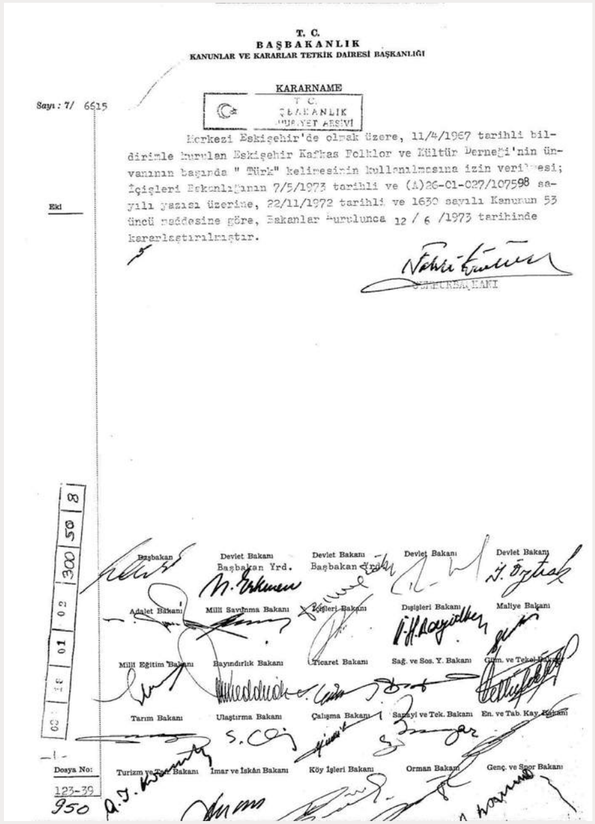

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

KARARNAME

Sayı : 7/ 6615

T. C. BAŞBAKANLIK DOSYA ARŞİVİ

Merkezi Eskişehir'de olmak üzere, 11/4/1967 tarihli bildirimle kurulan Eskişehir Kafkas Folklor ve Kültür Derneği'nin ünvanının başında " Türk" kelimesinin kullanılmasına izin verilmesi; İçişleri Bakanlığının 7/5/1973 tarihli ve (A)26-01-037/10798 sayılı yazısı üzerine, 22/11/1972 tarihli ve 1630 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 12 / 6 /1973 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ekli

Başbakan, Devlet Bakanı Başbakan Yrd., Devlet Bakanı Başbakan Yrd., Devlet Bakanı, Devlet Bakanı
Adalet Bakanı, Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı
Milli Eğitim Bakanı, Bayındırlık Bakanı, Ticaret Bakanı, Sağ. ve Sos. Y. Bakanı, Güm. ve Tekel Bakanı
Tarım Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Çalışma Bakanı, Sanayi ve Tek. Bakanı, En. ve Tab. Kay. Bakanı
Turizm ve Tanıtma Bakanı, İmar ve İskan Bakanı, Köy İşleri Bakanı, Orman Bakanı, Genç. ve Spor Bakanı

Dosya No: 127-39 950

Eskişehir Kafkas Folklor ve Kültür Derneği'nin ünvanının başında Türk kelimesinin kullanılmasına izin verilmesi

Organize Sanayi Bölgesi kurulması

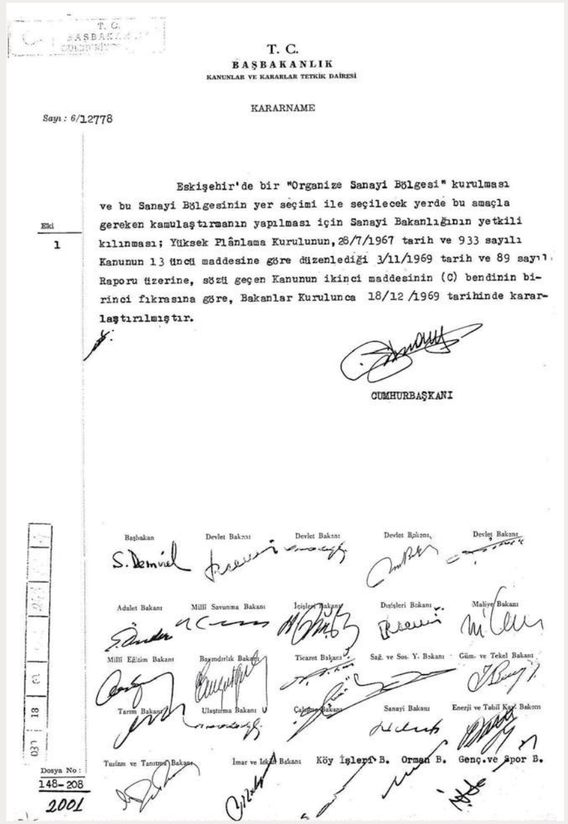

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ

KARARNAME

Sayı : 6/12778

Eskişehir'de bir "Organize Sanayi Bölgesi" kurulması ve bu Sanayi Bölgesinin yer seçimi ile seçilecek yerde bu amaçla gereken kamulaştırmanın yapılması için Sanayi Bakanlığının yetkili kılınması; Yüksek Planlama Kurulunun, 26/7/1967 tarih ve 933 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine göre düzenlediği 3/11/1969 tarih ve 89 sayılı Raporu üzerine, sözü geçen Kanunun ikinci maddesinin (C) bendinin birinci fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca 18/12/1969 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ekli
1

CUMHURBAŞKANI

Başbakan, Devlet Bakanı, Devlet Bakanı, Devlet Bakanı, Devlet Bakanı
Adalet Bakanı, Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı
Milli Eğitim Bakanı, Bayındırlık Bakanı, Ticaret Bakanı, Sağ. ve Sos. Y. Bakanı, Güm. ve Tekel Bakanı
Tarım Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Çalışma Bakanı, Sanayi Bakanı, Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
Turizm ve Tanıtma Bakanı, İmar ve İskan Bakanı, Köy İşleri B., Orman B., Genç.ve Spor B.

Dosya No: 148-208 2001

Eskişehir Sanayi Odası

II. Meşrutiyet döneminde 14 Haziran 1910 tarihli Nizamname ile Ticaret ve Sanayi Odaları yeniden yapılandırıldı. Cumhuriyetin ilanından sonra kentte sanayinin gelişmesiyle birlikte Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası olarak faaliyet alanını genişletti. 1 Kasım1968 yılında Ticaret Odası'nın muvafakati ve Ticaret Bakanlığı'nın izni ile Eskişehir Sanayi Odası kuruldu.

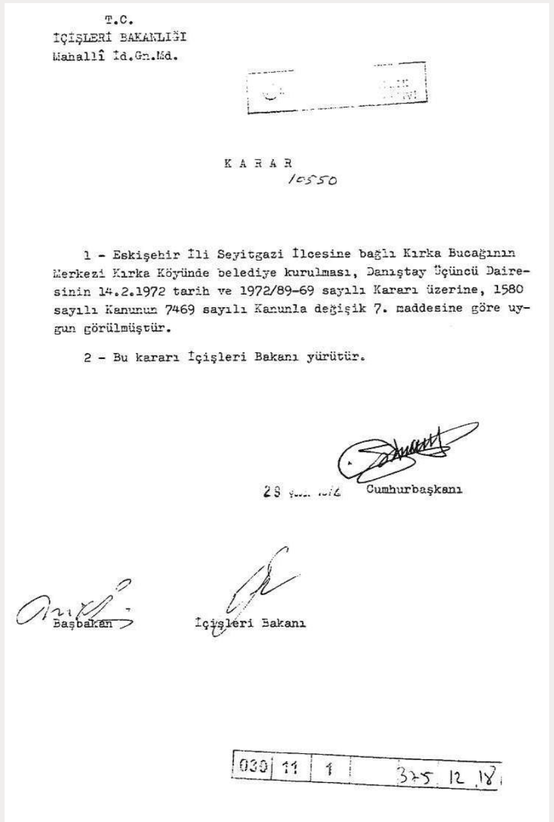

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahallî İd.Gn.Md.

K A R A R
10550

1 - Eskişehir İli Seyitgazi İlcesine bağlı Kırka Bucağının Merkezi Kırka Köyünde belediye kurulması, Danıştay Üçüncü Dairesinin 14.2.1972 tarih ve 1972/89-69 sayılı Kararı üzerine, 1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7. maddesine göre uygun görülmüştür.

2 - Bu kararı İçişleri Bakanı yürütür.

29 ... 1972 Cumhurbaşkanı

Başbakan

İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 375 12 18

Kırka'da Belediye kurulması

Çukurhisar Köyünde Belediye kurulması

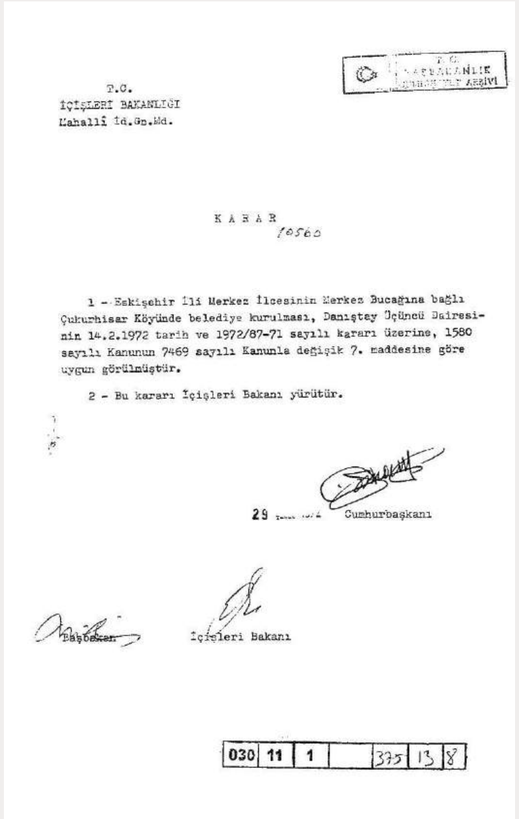

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahallî İd.Gn.Md.

K A R A R
10560

1 - Eskişehir İli Merkez İlcesinin Merkez Bucağına bağlı Çukurhisar Köyünde belediye kurulması, Danıştay Üçüncü Dairesinin 14.2.1972 tarih ve 1972/87-71 sayılı kararı üzerine, 1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7. maddesine göre uygun görülmüştür.

2 - Bu kararı İçişleri Bakanı yürütür.

29 ... 1972 Cumhurbaşkanı

Başbakan

İçişleri Bakanı

030 | 11 | 1 | 375 | 13 | 8

Eskişehir Arçelik Buzdolabı İşletmesi

Arçelik 1955 yılında İstanbul Sütlüce'de Alimünyum-Çelik Sanayi olarak kurulmuştur. 1959 yılında Türkiye'nin ilk Çamaşır Makinesini, 1960'da ilk Buzdolabını üretmiştir.

1975 yılında Eskişehir Buzdolabı işletmesi üretime başlamıştır. 1977 yılında ise aynı fabrikada Kompresör işletmesi devreye alınmıştır.

2021 yılında, Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) Sanayi 4.0 alanında dünya lideri üretim tesislerini belirlediği "Global Lighthouse Network"e Arçelik Eskişehir Buzdolabı Fabrikası dâhil olmuştur. Böylece, 2018 yılında Romanya'nın Ulmi şehrindeki Arçelik Çamaşır Makinesi Fabrikası ve Ford Otosan'ın Kocaeli Fabrikası'nın "Global Lighthouse" seçilmesinin ardından, Koç Topluluğu bünyesindeki bir fabrika daha dünyanın en gelişmiş üretim merkezleri arasında yerini almıştır.

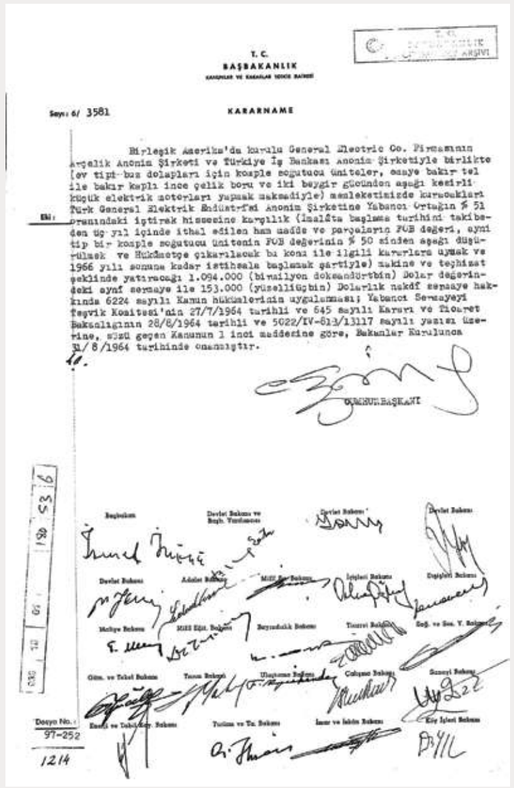

T.C.
BAŞBAKANLIK

Sayı: 6/ 3581

KARARNAME

Birleşik Amerika'da kurulu General Electric Co. Firmasının Arçelik Anonim Şirketi ve Türkiye İş Bankası Anonim Şirketiyle birlikte ev tipi buz dolapları için kompl soğutucu üniteler, esnaye bakır tel ile bakır kaplı ince çelik boru ve iki beygir gücünden aşağı kesirli küçük elektrik motorları yapmak maksadiyle) memleketimizde kurmuşlari Türk General Elektrik Endüst-Ysi Anonim Şirketine Yabancı Ortağın % 51 oranındaki iştirak hissesine karşılık (İmalâta başlama tarihini takibeden üç yıl içinde ithal edilen ham madde ve parçaların FOB değeri, ayni tip bir kompl soğutucu ünitenin FOB değerinin % 50 sinden aşağı düşürülmek ve Hükmetçe çıkarılacak bu konu ile ilgili kanunlara uymak ve 1966 yılı sonuna kadar istihsala başlamak şartiyle) makine ve teçhizat şeklinde yatırılacağı 1.094.000 (birmilyon dokseniüçbin) Dolar değerindeki aynî sermaye ile 153.000 (yüzelliüçbin) Dolarlık nakdî sermaye hakkında 6224 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması; Yabancı Sermayeyi Teşvik Komitesi'nin 27/7/1964 tarihli ve 645 sayılı Kararı ve Ticaret Bakanlığının 26/8/1964 tarihli ve 5022/IV-613/13117 sayılı yazısı üzerine, sözü geçen Kanunun 1 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 3/8/1964 tarihinde onanmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı
Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Milli Eğit. Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı
Maliye Bakanı | Milli Eğit. Bakanı | Sağlık ve Sos. Y. Bakanı
Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı | Turizm ve Tan. Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı

Dosya No.: 97-252
1214

Arçelik Buzdolabı ve Kompresör Fabrikası

Ford Otosan

Eskişehir Fabrikasında Ford Trucks kamyon (çekici, yol kamyonu ve inşaat serisi) ile ağır ve hafif ticari araçlar için motor ve motor sistemleri üretimi yapılmaktadır.

Fabrika, 118.000 m² kapalı, 1,1 milyon m² açık alanda faaliyet göstermektedir. Kamyon ve çekici üretim kapasitesi yılda 15.000 adet, Ford Trucks ve Transit modelleri için motor üretim kapasitesi 75.000 adet, Transit arka aks üretim kapasitesi ise 140.000 adettir.

Eskişehir Fabrikasında bugüne kadar, 225.000 adetten fazla kamyon ve çekici, 933.000 adetten fazla motor üretimi gerçekleşmiştir. Fabrikada üretilen Ford Trucks kamyon ve çekiciler, dünya pazarlarına ihraç edilmektedir, Ford Trucks ürün gamının 2024 yılı itibarıyla 3 kıtada 81 ülkeye ihraç edilmesi hedeflenmektedir.

Transit araçların arka akslarının Ford Avrupa'daki tek üretim merkezi olan Eskişehir Fabrikası, 2018'de başlatılan kapasite artırımına yönelik ilave yatırımla 2019'da Kuzey Amerika'ya yılda 70.000 adet aks borusu ihraç eder duruma gelmiştir.

Transit araçlarda kullanılan Duratorq ve Ecoblue motorlar ile beraber, 100 milyon ABD dolarını aşan bir yatırımla hayata geçirilen, Euro 6 emisyon standartlarına uygun ve fikri mülkiyet hakları %100 Ford Otosan'a ait Ecotorq motorlar da burada üretilmektedir.

Ford Otosan Eskişehir Fabrikası, Türkiye'de araç, dizel motor ve güç aktarma organlarını aynı merkezde üretebilen tek fabrikadır.

Ford-Otosan arasındaki ilk lisans anlaşması
1977

Eskişehir İnönü fabrikası kuruluşu
1979

Ford Cargo'nun üretimi
1979

Anadolu Üniversitesi

Üniversite Kenti: Eskişehir

Anadolu Üniversitesi'nin temelini, 1958'de kurulan Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi oluşturur. 1982'de Anadolu Üniversitesi'ne dönüşerek, kısa zamanda yalnızca ülkemizin değil dünyanın en büyük üniversiteleri arasında da çağdaş, dinamik ve yenilikçi bir üniversite olarak yerini almıştır. Bilim, kültür aynı zamanda da bir gençlik kenti olarak nitelenen Eskişehir'in merkezinde yer alan kampüs, 3'ü açık ve uzaktan öğretim veren 12 fakülteye, 1'i devlet konservatuvarı olmak üzere 3 yüksekokula, 3 meslek yüksekokulu ve 5 enstitüye (4'ü yüksek lisans ve doktora düzeyi) ve 25 araştırma merkezine ev sahipliği yapmaktadır.

Anadolu Üniversitesi pek çok ilke imza atmış bir üniversitedir. Bu ilklerin başında, uzaktan öğretim sistemini hayata geçirmenin başarısı gelmektedir. Bugün uzaktan öğretim yapan üç fakültenin toplam öğrenci sayısı 2 milyonun üzerindedir. Bu sistemin geliştirilmesinde gösterilen başarı, farklı ülkelerde birçok kuruma örnek olmaktadır.

Kreş, Anaokul Öncesi Özürlü Çocuklar Eğitim ve Araştırma Merkezi Projesi

Eskişehir Kreş, Anaokul Öncesi Özürlü Çocuklar Eğitim ve Araştırma Merkezi Projesinin 1982 Yılı Programına alınması

Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığı'nın 09.12 1982 tarih, 292 sayılı yazılarıyla, 1981 ve daha önceki yıllar yatırım programlarında yer alan ancak yıl içinde tamamlanacağı düşünülerek 1982 yılı programına dahil edilmeyen "Kreş ve Anaokul Öncesi Özürlü Çocuklar Eğitim ve Araştırma Merkezi" projesinin 1982 yılı programına alınması gerekli ödeneğin Danışma Meclisi Bütçe Plan Komisyonunca verilen 9.750 000TL'lik ödenekten karşılanması uygun görülerek Bakanlar Kuruluna arzına 91 sayılı kanunun 15. Maddesine göre karar verilmiştir.

Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne Yeni Laboratuvar

Eskişehir Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ne Laboratuvar Yapımı Projesi 1982 Yılı Programına Alınması

Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti ile yürütülen Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde Film ve Televizyon Enstitüsü Kurulması Projesinin uzatılmasına ilişkin düzenlemeyi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına imzalamaya Umut Arık'ın yetkili kılınması. 15.01.1982

Türkiye - Federal Almanya Cumhuriyeti Teknik İşbirliği Programı çerçevesinde yürütülmekte olan Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde Bir Film ve Televizyon Enstitüsü Kurulması Projesi'nin imza tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere onaylanması. 31 03.1982

Doğalgaz Dağıtım Şebekeleri Projesi 1989

İzmit, Bursa ve Eskişehir illeri Doğalgaz Dağıtım Şebekeleri projesinin 1989 Yılı Programına alınması hakkındaki 16.10.1989 tarihli ve 59 sayılı Yüksek Planlama Kurulu raporunun kabulü.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Üniversite Kenti: Eskişehir

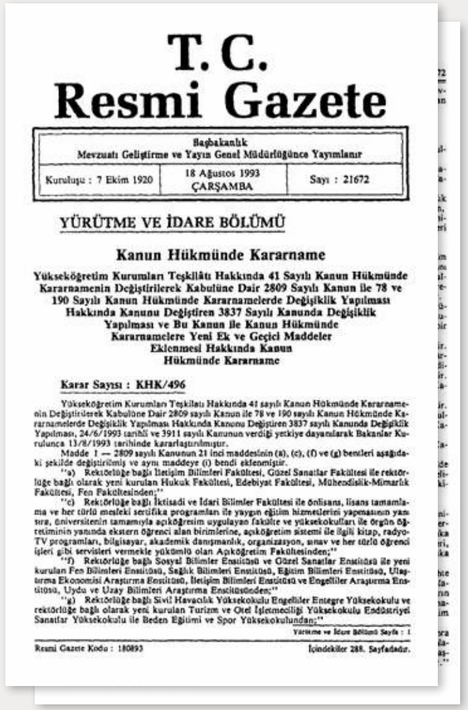

T. C.
Resmi Gazete

Başbakanlık
Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğünce Yayımlanır

Kuruluş : 7 Ekim 1920	18 Ağustos 1993 ÇARŞAMBA	Sayı : 21672

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Kanun Hükmünde Kararname

Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunu Değiştiren 3837 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bu Kanun ile Kanun Hükmünde Kararnamelere Yeni Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/496

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 sayılı Kanun ile 78 ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunu Değiştiren 3837 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması, 24/6/1993 tarihli ve 3911 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 13/8/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — 2809 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (a), (c), (f) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye (i) bendi eklenmiştir.

"a) Rektörlüğe bağlı İletişim Bilimleri Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ile rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Hukuk Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Fen Fakültesinden;"

"c) Rektörlüğe bağlı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile önlisans, lisans tamamlama ve her türlü meslekî sertifika programları ile yaygın eğitim hizmetlerini yapmasının yanı sıra, üniversitenin tamamıyla açıköğretim uygulayan fakülte ve yüksekokulları ile örgün öğretiminin yanında ekstern öğrenci alan birimlerine, açıköğretim sistemi ile ilgili kitap, radyo-TV programları, bilgisayar, akademik danışmanlık, organizasyon, sınav ve her türlü öğrenci işleri gibi servisleri vermekle yükümlü olan Açıköğretim Fakültesinden;"

"f) Rektörlüğe bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Güzel Sanatlar Enstitüsü ile yeni kurulan Fen Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ulaştırma Ekonomisi Araştırma Enstitüsü, İletişim Bilimleri Enstitüsü ve Engelliler Araştırma Enstitüsü, Uydu ve Uzay Bilimleri Araştırma Enstitüsünden;"

"g) Rektörlüğe bağlı Sivil Havacılık Yüksekokulu Engelliler Entegre Yüksekokulu ve rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan;"

Yarısına ve İzleri Bölümü Sayfa : 1

Resmi Gazete Kodu : 18093 İçindekiler 288. Sayfadadır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 18 Ağustos 1993'te 496 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş; mühendislik-mimarlık, tıp ve fen edebiyat fakülteleri ile üniversite hastanesi Anadolu Üniversitesi'nden ayrılarak Osmangazi Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Eskişehir Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri, Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüleri ile yeni açılan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Osmangazi Üniversitesi adıyla yeniden yapılanmıştır. Osmangazi Üniversitesi'nin adı, 1 Temmuz 2005 tarihinde 5379 sayılı Kanun ile "Eskişehir Osmangazi Üniversitesi" olarak değiştirilmiştir.

Yasal olarak 1993'te kurulmasına rağmen alınan senato kararı ile Eskişehir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi'nin (EDMMA) kuruluş tarihi olan '1970' senesi, 'kuruluş yılı' olarak kullanılmaktadır. 1994 yılında Sivrihisar Meslek Yüksekokulu, 1995 yılında ziraat ve ilahiyat fakülteleri,

1998 yılında ise eğitim fakültesi kurulmuş, 2008 yılında diş hekimliği fakültesi birimlerimize eklenmiştir. Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu 2007-2008 öğretim yılında eğitime başlamış, 2009 yılında ise sanat ve tasarım fakültesi kurulmuştur. Sağlık bilimleri fakültesi 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı'nda öğrenci alımına başlamıştır. Son olarak 2013 yılında turizm fakültesi, 2018 yılında hukuk fakültesi, 2019 yılında ise adalet meslek yüksekokulu kurulmuştur.

2022 yılında da fen edebiyat fakültesi kapatılarak yerine fen fakültesi ile insan ve toplum bilimleri fakültesi kurulmuştur. 2023 yılında Çifteler Meslek Yüksekokulu açılarak eğitim birimlerine eklenmiştir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin toplam yerleşke alanı 2.880.830 metrekare olup, bu alanın 80 bin metrekaresi derslik-laboratuvar-ofis, 50 bin metrekaresi sosyal tesis-kütüphane ve 62 bin metrekaresi sağlık alanı olarak kullanılmaktadır. Meşelik, Bademlik, Ali Numan Kıraç, Sivrihisar, Sarıcakaya, Mahmudiye, Çifteler ve Organize Sanayi Bölgesi yerleşkelerinde eğitim-öğretim, AR-GE ve sağlık hizmeti faaliyetlerini sürdürmektedir. 52 yıllık bilimsel birikimi ile köklü ve güçlü bir üniversite olan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 13 fakülte, 1 yüksekokul, 6 meslek yüksekokulu, 4 enstitü ve 40 uygulama ve araştırma merkezi ile bilgi üretmeye devam etmekte, çağdaş bilim yolunda kararlı adımlarla ilerlemektedir.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi

2 Eylül 1993 yılında yayımlanan yedi ilde Büyükşehir Belediyesi Kurulması hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Eskişehir büyükşehir belediyeleri arasına katılmıştır. Büyükşehir belediyesine bağlı ilk kademe belediyeleri olarak Odunpazarı ve Tepebaşı belediyeleri oluşturulmuştur. 04.04.1994 tarihinden itibaren 2009 yılındaki yerel seçimlere kadar ilk kademe belediyeleri olarak hizmet veren belediyeler 2009 yerel seçimleriyle birlikte ilçe belediyeleri kimliğini kazanmıştır.

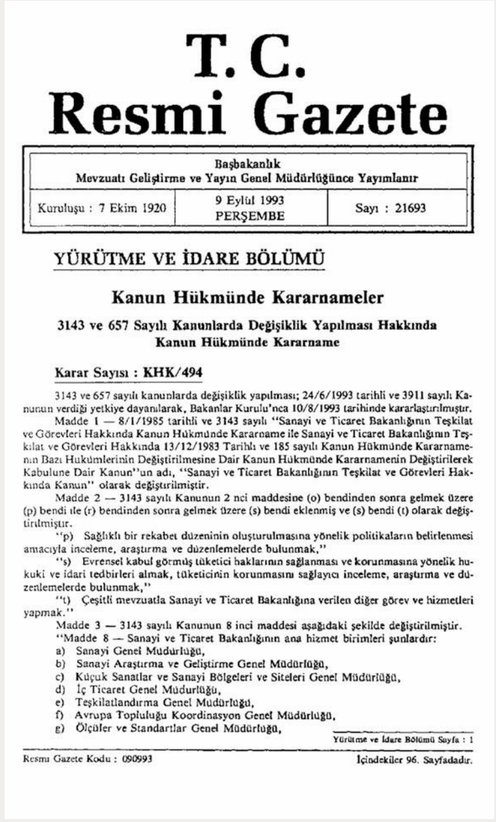

T. C.
Resmi Gazete

Başbakanlık
Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğünce Yayımlanır

Kuruluşu : 7 Ekim 1920	9 Eylül 1993 PERŞEMBE	Sayı : 21693

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Kanun Hükmünde Kararnameler

3143 ve 657 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/494

3143 ve 657 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması; 24/6/1993 tarihli ve 3911 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 10/8/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — 8/1/1985 tarihli ve 3143 sayılı "Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 13/12/1983 Tarihli ve 185 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulune Dair Kanun"un adı, "Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" olarak değiştirilmiştir.

Madde 2 — 3143 sayılı Kanunun 2 nci maddesine (o) bendinden sonra gelmek üzere (p) bendi ile (r) bendinden sonra gelmek üzere (s) bendi eklenmiş ve (s) bendi (t) olarak değiştirilmiştir.

"p) Sağlıklı bir rekabet düzeninin oluşturulmasına yönelik politikaların belirlenmesi amacıyla inceleme, araştırma ve düzenlemelerde bulunmak,"

"s) Evrensel kabul görmüş tüketici haklarının sağlanması ve korunmasına yönelik hukuki ve idari tedbirleri almak, tüketicinin korunmasını sağlayıcı inceleme, araştırma ve düzenlemelerde bulunmak,"

"t) Çeşitli mevzuatla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak."

Madde 3 — 3143 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 8 — Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ana hizmet birimleri şunlardır:

a) Sanayi Genel Müdürlüğü,
b) Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü,
c) Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü,
d) İç Ticaret Genel Müdürlüğü,
e) Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü,
f) Avrupa Topluluğu Koordinasyon Genel Müdürlüğü,
g) Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürlüğü,

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 1

Resmi Gazete Kodu : 050993

İçindekiler 96. Sayfadadır.

Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/504

Yedi ilde büyükşehir belediyesi kurulması; 24/6/1993 tarihli ve 3911 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 2/9/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun Belediyeleri hakkında 27/6/1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanun hükümleri uygulanır ve bu illerin merkez belediyeleri aynı isimleri taşıyan büyükşehir belediyelerine dönüşür.

Ancak bu belediye sınırları içinde ayrıca ilçeler oluşturulmaz. Hangi alt kademe belediyelerinin kurulacağı, bunlara verilecek ad ile sahip olacakları nüfus ölçüleri ve sınırlarının tespiti esasları Bakanlar Kurulu'nca belirlenir.

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 13

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

E. İNÖNÜ Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	N. CEVHERİ Devlet Bakanı	Y. AKTUNA Devlet Bakanı	M. GÖLHAN Devlet Bakanı
İ. TEZ Devlet Bakanı	B. S. DAÇE Devlet Bakanı	T. AKYOL Devlet Bakanı	G. MÜFTÜOĞLU Devlet Bakanı
N. KURT Devlet Bakanı	M. KAHRAMAN Devlet Bakanı	C. ERHAN Devlet Bakanı	M. ÇİLOĞLU Devlet Bakanı
E. ŞAHİN Devlet Bakanı	A. ŞANAL Devlet Bakanı	Ş. ERDEM Devlet Bakanı	M. S. OKTAY Adalet Bakanı
N. AYAZ Milli Savunma Bakanı	M. GAZİOĞLU İçişleri Bakanı	H. ÇETİN Dışişleri Bakanı	İ. ATTİLA Maliye Bakanı
N. MENTEŞE Milli Eğitim Bakanı	O. KUMBARACIBAŞI Bayındırlık ve İskan Bakanı		R. SERDAROĞLU Sağlık Bakanı
M. KÖSTEPEN Ulaştırma Bakanı	R. ŞAHİN Tarım ve Köyişleri Bakanı		M. MOĞULTAY Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. T. KÖSE Sanayi ve Ticaret Bakanı	V. ATASOY Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı		D. F. SAĞLAR Kültür Bakanı
A. ATEŞ Turizm Bakanı	H. EKİNCİ Orman Bakanı		R. AKÇALI Çevre Bakanı

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 14

Eskişehir Ticaret ve Sanayi Müzesi

Eskişehir Odunpazarı bölgesinde yer alan tescilli geleneksel konak, 2011 yılında Eskişehir Ticaret Odası tarafından satın alınmıştır. 2014 yılında binada gerçekleştirilen restorasyon uygulaması tamamlanmış ve Eskişehir Ticaret Odası yönetim kurulunun 26.08.2014 tarihli, 10 sayılı kararı doğrultusunda müze olarak faaliyete açılması planlanmıştır. O tarihten itibaren müze projesi için titizlikle yürütülen çalışmalar Nisan 2017 tarihinde tamamlanmıştır.

Şehrin geçmişten bugüne ticari hayatına ışık tutacak nesne ve belgeler, Eskişehirlilerin yaptığı bağışlarla toplanarak müzede koruma altına alınmış ve envanter kayıtları yapılmıştır. Gerekli konservasyon ve restorasyonları yapılan ürünler / eserler teşhire hazır hale getirilmiştir.

ETO MÜZE
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
ESKİŞEHİR TİCARET ve SANAYİ MÜZESİ

Eskişehir Teknik Üniversitesi

Üniversite Kenti: Eskişehir

18 Mayıs 2018 tarih ve 30425 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7141 sayılı Kanun ile kurulmuştur. Eskişehir Teknik Üniversitesi, şehir merkezinde yer alan 3 yerleşkede 5 fakülte, 2 meslek yüksekokulu, 1 yüksekokul ve 3 enstitü ve 4 araştırma ve uygulama merkezinden oluşmaktadır. Eskişehir Teknik Üniversitesi, eğitim öğretim ve araştırma faaliyetlerini yürüttüğü güçlü altyapıya sahip birimlerinde, her biri alanındaki gelişmeleri takip eden ve tüm zamanını öğrencileriyle paylaşan yetkin öğretim kadrosuyla, öğrencilerini yaratıcı ve dinamik eğitim ortamlarında, geleceğe en donanımlı ve rekabet edebilir bireyler olarak hazırlamak üzere çalışmaktadır. 2 Eylül Yerleşkesi'nde bulunan uluslararası Hasan Polatkan Havalimanı'nın işletmesi üniversitenin Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi tarafından yürütülmektedir. Hasan Polatkan Havalimanı'na haftanın çeşitli günlerinde farklı havayolu şirketleri tarafından gerçekleştirilen uluslararası uçuşlar bulunmaktadır.

Eskişehir Fuar Kongre Merkezi

2018 yılında hizmete sunulan ve bünyesinde ETO TÜYAP Fuar Merkezi'ni ve Vehbi Koç Kongre Merkezi'ni barındıran Eskişehir Fuar Kongre Merkezi, şehrin hem iş hayatına hem de kültür-sanat yaşamına güç katmaktadır.

Aralık 2018'de kapılarını aralayan Eskişehir Fuar Kongre Merkezi, Eskişehir Ticaret Odası tarihinin en büyük projelerinden biri olma özelliği taşımaktadır. Eskişehir Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası ile aynı arsa üzerinde yer alan Eskişehir Fuar Kongre Merkezi, ETO TÜYAP Fuar Merkezi ve Vehbi Koç Kongre Merkezi'ni bünyesinde bulundurmaktadır. İki fuar holü ve fuayesiyle birlikte Anadolu'nun en yeni ve modern fuar alanlarından biri olan ETO TÜYAP Fuar Merkezi, kuruluşundan bu yana onlarca fuara ev sahipliği yapmış, yüz binlerce iş insanını Eskişehir'de konuk etmiştir. Şehrin fuarcılık misyonuna öncülük eden ETO TÜYAP Fuar Merkezi, kent ekonomisine de büyük katkılar sağlamaktadır. Vehbi Koç Kongre Merkezi modern mimarisi ve son teknolojile donatılmış salonlarıyla şehrin hem iş hayatına hem kültür sanat yaşamına güç katmaktadır.

15 EKİM 1982 CUMA

Sakarya

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

FUAR NE OLDU

BİLEN YOK

metay celik mobilya

3 KRISTAL AVİZE
2 YEMEK MASASI
2 BANYO DOLABI
çekiliş!..

ESKİŞEHİR KAMUOYU, FUAR FİKRİNİN 15 YIL ÖNCE OLUŞMASINA KARŞILIK, BİZDEN SONRA BU ALANDA GİRİŞİM DE BULUNAN KENTLERİN, FUARLARINI GERÇEKLEŞTİRDİĞİ GORUŞÜNDE.

ESKİŞEHİR FUARI Projesi

YILAN HİKAYESİNE DÖNDÜ

Sakarya Gazetesi 15 Ekim 1982

ETO Yeni Hizmet Binası

Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'nin yanı başında ETO Yeni Hizmet Binası da yer almaktadır. ETOMÜZE, ETO TÜYAP Fuar Merkezi, Vehbi Koç Kongre Merkezi gibi kalıcı eserler kapsamındaki projelerden biri olan ETO Yeni Hizmet Binası, çağdaş mimarisi ve 10.000 m^2 kullanım alanıyla dikkat çekmektedir. Meclis toplantı salonu ve yeni salonların da yer aldığı bina enerji verimliğinde de öne çıkmaktadır. Restoran ve kafelerin, kapalı ve açık otoparkının bulunduğu bina ETO'nun gelecekteki 50 yıllık ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlanmıştır.

ETO 130. YIL

Seçilmiş Kaynakça

Belgesel Kaynaklar

- Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüdler Arşivi
- Başkanlık Osmanlı Arşivi
- Başkanlık Cumhuriyet Arşivi
- Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi
- Düstur
- Hüdavendigar Vilayeti Salnamesi, Sene Hicri 1302, 1303, 1304 vd.
- TBMM Zabıt Ceridesi

Gazete ve Dergiler

- Hâkimiyet-i Milliye
- Sakarya
- Eskişehir
- Aydınlık
- ETO Dergi
- Eskişehir Halkevi Dergisi

Anılar ve Araştırmalar

- A. Ferid; Eskişehir Livası'nın İklim Tabakatü'l Arz, Nüfusu ve Ziraat Nokta-i Nazarından Tedkiki (El yazması), 16 Eylül 1336.
- ABDULLAH, Saydam; Kırım ve Kafkas Göçleri(1856-1876), Ankara: TTK 1997
- ACAR, M. Şinasi; Eskişehir, Zaman, Mekan, İnsan, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Eskişehir: Başak Matbaacılık 2009.
- AHMET, Şerif; Anadolu'da Tanin (Hazırlıyan: Mehmet Çetin Börekçi), Ankara: TTK 1999 .
- AKALAN, Ali Osman; Bir Kurum Olarak Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Tarihi, Hacettepe Üniversitesi, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2010.
- AKGÜÇ, Öztin; Türkiye'de Bankacılık, İstanbul: Gerçek Yayınevi 1987.
- AKTAŞ, Elif - ÖZDEMİR Y.; "Bütünden Parçaya Halkevleri Şubeleri", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15 (2) Erzurum: 2011, ss. 235-262.
- AKYÜZ, Yahya; Türk Eğitim Tarihi, Ankara: Pegem Akademi Yayınları 2011.

- AL, Hüseyin; “Osmanlı Bankacılığı Üzerine Bir Kaynak Taraması ”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, c.1, S. 1 /2003, ss. 171-188.
- ALBEK, Suzan; Dorylaion’dan Eskişehir’e, Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakti Yayınları, No:89, Eskişehir 1992.
- ALİ, Sevim; Anadolu’nun Fethi Selçuklular Dönemi , Ankara: TTK 1993.
- ALTINSAPAN, Erol; Eskişehir Hamamları, Eskişehir Valiliği Yayınları, Eskişehir: 2011.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal; Nutuk, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi 1950.
- Atatürk’ün Bütün Eserleri, c. 11, 17, 26, 28, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2003, 2005, 2009, 2011.
- “At ve Atçılığımız”, Türkiye’de Hayvan ve Hayvancılık Dergisi, S.24, 1965
- ATUK, Ahmet; 101 Eskişehir, Eskişehir Odunpazarı Belediyesi, Onur Matbaacılık, 2002.
- BANGER, Gürcan; Eskişehir’in Şifalı Sıcak Su Zenginliği, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Eskişehir: 2002.
- BARAZ, Turhan; Başlangıçtan Günümüze Eskişehir Basını, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No.258, Eskişehir: 1988.
- BATUR, Enis; Eskişehir: Kökleri Derinde Yepyeni Bir Şehir, Eskişehir Tepebaşı Belediyesi, Kırmızı Yayınları, 2017
- BAYRI, Engin - Ali Baş Eski Yeni Dergisi Eskişehir Valiliği Mart 2012
- “Halkevleri”, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi”, c. IV, İstanbul: İleti- Yayınları 1983, ss.878-884.
- Atatürk’ün Kültür Kurumu Halkevleri, İstanbul: Cumhuriyet Yayın Kulübü 2000.
- ETOMÜZE / ETOMÜZE Kataloğu
- KOYLU, Zafer & Saadet Altay; “Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti’nin Kuruluşu ve Yapılan Yasal Düzenlemeler (1920 - 1923)”, I. Uluslararası Türk Tıp Tarihi Kongresi 10. Ulusal Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildiri Kitabı, c. 2, Konya: Mayıs 2008,
- KOYLU, Zafer;“XX. Yüzyılın Başlarında Eskişehir”, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, S.71, C. XXIV, Ankara: Temmuz 2008, ss. 381-411.
- KOYLU, Zafer; Esaretten Özgürlüğe 423 gün İngiliz İşgalinde Eskişehir, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Şehir ve Kültür 2, Eskişehir: Frig Basım, 2012.
- CHP, Cumhuriyet’in 15. Yılında Eskişehir, C.H.P. Eskişehir İl Yön Kurulu Yayınları, İstanbul: 1938.
- CHP, Kuruluşunun Yıldönümünde Halkevleri, CHP İstanbul İl Gençlik Kolu Yayını No:4, İstanbul: 1963.
- Çelikkanat, Fikret; Eskişehir, Eskişehir: Milli İrade Gazetesi Karaca Ofset Tesisleri Basımı 1990.
- DOĞRU, Halime, Özcan Dağdemir, Zafer Koylu; 70. yılda Esbank (Yayınlanmamış Çalışma).
- ERTİN, Gaye; Eskişehir Kentinde Yerleşmenin Evrimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 1994
- DOĞRU, Halime; “Eskişehir Çiftçi Bankası”, Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler
- Fakültesi Yayınları, c. VIII, S. 1-2, 1990.
- DOĞRU, Halime; XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı, İstanbul: Afa Yayınları 1992.
- ÇAVDAR, Tevfik; “Halkevleri”, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi”, c. IV, İstanbul: İletişim -Yayınları 1983, ss.878-884.
- KORALTÜRK, Murat; Türkiye’de Ticaret ve Sanayi Odaları (1880-1952), İstanbul: Denizler Kitabevi 2002.
- KOYLU, Zafer - Sadet Altay; Health Propagando in the Atatürk Period (1923-1938), World Conference on Health Sciences, 24-27 Aprıl , Antalya: 2014
- KOYLU, Zafer & Melis Birgün; Eski Bir Şehrin Hikayesi, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Şehir ve Kültür 8, Eskişehir: Azim Matbaacılık, 2015.
- KOYLU, Zafer & Saadet Altay; “Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti’nin Kuruluşu ve Yapılan Yasal Düzenlemeler (1920 - 1923)”, I. Uluslararası Türk Tıp Tarihi Kongresi 10. Ulusal Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildiri Kitabı, c. 2, Konya: Mayıs 2008,
- KOYLU, Zafer; “XX. Yüzyılın Başlarında Eskişehir”, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, S. 71, C. XXIV, Ankara: Temmuz 2008, ss. 381-411.
- KOYLU, Zafer; Esaretten Özgürlüğe 423 gün İngiliz İşgalinde Eskişehir, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları, Şehir ve Kültür 2, Eskişehir: Frig Basım, 2012.
- ÖNER, Sinan & TİRYAKİOĞLU, Filiz; Eskişehir’de Spor 1. cilt sf 413, Baskı Evi Matbaa, 2020.
- SUZAN, Albek; Dorylaion’dan Eskişehir’e, Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayın No: 89, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir 1991.
- TOKGÖZ, Dündar, Eskişehir Tarihi Turizmi ve Eski Eserleri Kılavuzu, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Kültürel Çalışmalar ve Çevre Eğitimi Enstitüsü Yayınları S.4, Eskişehir: 1978.
- YALÇIN, Osman; Türk Hava Harp Sanayi Tarihi, Hava Basımevi ve Neşriyat Müdürlüğü Yayınları, Ankara: 2009.
- YAVUZ, İsmail; Mustafa Kemal’in Uçakları, (Türkiye’nin Uçak İmalat Tarihi 1923-2012), İstanbul: İş Bankası Yay. 2013

İnternet Kaynakları

- https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-336950/midas-aniti-yazilikaya-han.html
- https://www.fikriyat.com/galeri/tarih/abdulhamidin-sanayi-ve-kalkinma-atilimi-dersaadet-ticaret-odasi
- www.kirmizilar.com/tr/index.php/konuk-yazarlar2/6854-turkiye-nin-ekonomik-gelisimi-1923-2018
- www.eskisehir.net/tiyatronun-savas-meydani-eskisehir
- https://pbs.twimg.com/media/Cx3_mQzXAAAQhfQ.jpg
- https://www.fordotosan.com.tr/tr/kurumsal/ford-otosan-hakkinda/tarihce#:~:text=Eski%-C5%9Fehir%20%C4%B0n%C3%B6n%C3%BC%20Fabrikas%C4%B1’n%C4%B1n%20Kurulu%C5%9Fu,Ba%C5%9Fbakan%20Turgut%20%C3%96zal%20taraf%C4%B1ndan%20yap%C4%B1ld%C4%B1.
- https://www.anadolu.edu.tr/
- https://www.ogu.edu.tr/
- https://www.eskisehir.edu.tr/
- https://www.odunpazari.bel.tr/

Bu seçkide Eskişehir'in;
Ticaret yollarının kesişme noktasında olduğunu,
Modern çengelli iğnenin atası Fibula'yı,
Porsuk Çayı'na adını veren Emir Porsuk'u,
Hüdavendigar Vilayeti'nin Kütahya Sancağı'na bağlı bir kazası olduğunu,
Osmanlı'nın ilk hutbe ve sikkesini,
Hamamyolu ve çevresinin eski bir krokisini,
İlk kurulan bankaları ve kuruluş belgelerini,
Lületaşı ve diğer madenlere ait bilgileri,
Ticaret ve Ziraat Odası, Borsa ve Sanayi Odası'nın kuruluş süreçlerini,
İlk gazeteden itibaren basın faaliyetlerini,
1916 yılında kurulan "İstatistik Kalemi"ni,
Eskişehir, Sivrihisar ve Mihalıççık'ın 1916 yılı nüfus hareketlerini
Kentimizdeki tütün ve pamuk ziraatini,
Şair Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Cumhuriyetin 20. Yılı Marşı için yazdığı şiiri,
Serum ve aşı üretim laboratuvarı'nı,
İstiklal ve Temyiz Mahkemeleri'nin kurulmasını,
Türk Ocağı ve Halkevi faaliyetlerini,
Unutulmuş çarşı ve pazarlarını,
Simens Telsiz ve Telefon Fabrikası'nı,
Dekovil Hattı ve Silo yapımını,
Şeker fabrikasının yapılış ve gelişme süreçlerini,
Belediyecilik faaliyetlerini,
E.İ.T.İ. Akademisi'nin kurulması ve ilk atamaları
ETİ'yi, Devrim Otomobili'ni,
Güler Emaye'yi, Arçelik Buzdolabı İşletmesi'ni,
Ford Otosan'ı, Sarar'ı,
Üniversiteleri, Belediyeleri vd.
belgeleriyle göreceksiniz.

İyi okumalar.

Prof. Dr. Zafer KOYLU

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE

ISBN: 978-605-137-986-9